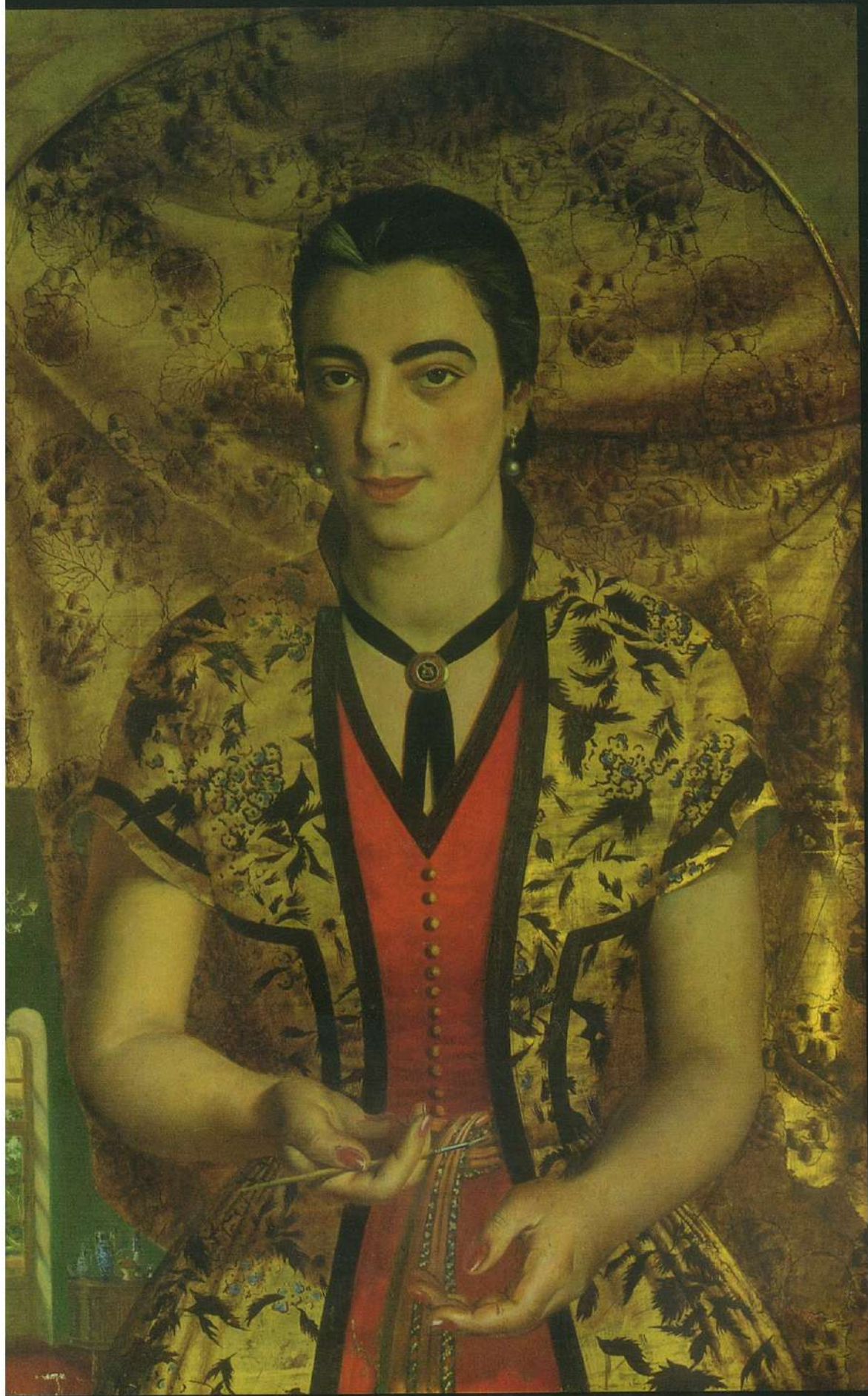

РУССКИЕ ХУДОЖНИКИ ГРУЗИИ XX ВЕК

საქართველოს რუსი მხატვრები XX სსკ-ში
RUSSIAN ARTISTS OF GEORGIA XX CENTURY

РУССКИЕ ХУДОЖНИКИ ГРУЗИИ XX ВЕК

საქართველოს რუსი მხატვრები XX საუკუნე
RUSSIAN ARTISTS OF GEORGIA XX CENTURY

МЕЖДУНАРОДНЫЙ КУЛЬТУРНО-ПРОСВЕТИТЕЛЬСКИЙ
СОЮЗ «РУССКИЙ КЛУБ»

საერთაშორისო კულტურულ-საგანმანათლებლო
კავშირი „რუსული კლუბი“

INTERNATIONAL CULTURAL-ENLIGHTENING
UNION “RUSSIAN CLUB”

ОСОБАЯ БЛАГОДАРНОСТЬ
БЛАГОТВОРИТЕЛЬНОМУ ФОНДУ “КАРТУ”,
БАНКУ ВТБ.
ИЗДАНИЕ ОСУЩЕСТВЛЕНО ПРИ СОДЕЙСТВИИ ПОСОЛЬСТВА РФ
В ГРУЗИИ

განსაკუთრებული მადლობა საქველმოქმედო ფონდ „ქართუს“,
ბანკ ВТБ-ს.
გამოცემა განხორციელებულია საქართველოში რუსეთის ელჩის
საელჩოს მხარდაჭერით

Тбилиси 2007

Руководитель проекта Николай Свентицкий
Автор проекта, предисловия, аннотаций, перевода на грузинский язык Нино Заалишвили
Редактор издания Нонна Элизбарашвили
Редакционная коллегия Александр Сватиков, Ирина Дзуцова, Натела Никонова
Фото Юрий Мечитов, Гога Чанадири, Александр Сватиков, Мириан Киладзе, Эдуард Месропян, Торнике Турабелидзе, а также из архивов художников
Перевод на английский язык Нино Матарадзе
Редактор русского текста Арсен Еремян
Редактор грузинского текста Эмзар Квитаишвили
Технический редактор Давид Абуладзе
Художник-дизайнер Ираклий Кипиани
Компьютерное обеспечение Давид Курхули, Давид Элбакидзе-Мачавариани

პროექტის ხელმძღვანელი ნიკოლაი სვენტიცკი
პროექტის, შესავლის, ანოტაციების,
ქართული თარგმნის ავტორი ნინო ზაალიშვილი
გამოცემის რედაქტორი ნონა ელიზბარაშვილი
სარედაქციო კოლეგია ალექსანდრე სვატიკოვი,
ირინა დუცოვა, ნატელა ნიკონოვა
ფოტო იური მეჩიტოვი, გოგა ჩანადირი,
ალექსანდრე სვატიკოვი, მირიან კილაძე,
ედუარდ მესროპიანი, თორნიკე ტურაბელიძე, მხატვართა
არქივებიდან
ინგლისური თარგმანი ნინო მატარაძე
რუსული ტექსტის რედაქტორი არსენ ერემიანი
ქართული ტექსტის რედაქტორი ემზარ კვითაიშვილი
ტექნიკური რედაქტორი დავით აბულაძე
მხატვარ-დიზაინერი ირაკლი კიპიანი
კომპიუტერული უზრუნველყოფა დავით ქურხული,
დავით ელბაკიძე-მაცაგარიანი

На обложке: В.Шухаев. Дама в парчовом платье
В.Гоноболлин. Пилот и гимнастка(фрагмент)
გარეკანზე : ვ.შუხაევი. ქალი ფარჩის კაბით
დ.გონობოლინი. პილოტი და გიმნასტი ქალი(ფრაგმენტი)

Работы, местонахождение которых не указано, принадлежат авторам
ნამუშევრები, რომელთა ადგილმდებარეობა არ არის მითითებული ეკუთვნის ავტორებს

© "Русский клуб"
© текст "Art Арси"

© Запрещено воспроизведение и использование в какой-либо форме без соответствующего разрешения всех включенных в альбом работ, принадлежащих Национальному музею Грузии-Государственному музею им. С.Джанашиа, Государственному музею искусств Грузии им. Ш.Амиранашвили, Музею истории Тбилиси "Карвасла".

© აკრძალულია წიგნში მოთავსებული საქართველოს ეროვნულ მუზეუმის-ს.ჯანაშიას სახ. მუზეუმის, შ.ამირანაშვილის სახ. საქართველოს ხელოვნების სახელმწიფო მუზეუმის, თბილისის ისტორიის მუზეუმის "ქარვასლას" კუთვნილი ნამუშევრების სათანადო ნებართვის გარეშე რეპროდუცირება ან სხვა რაიმე ფორმით გამოყენება.

Русские художники Грузии. XX век

Живопись
Графика
Скульптура
Театрально-декорационное искусство
Прикладное искусство

Из фондов
Национального музея Грузии - Музея искусств Грузии
им. Ш.Амиранашвили, Музея истории Грузии им. С.Джанашиа, Музея
истории Тбилиси "Карвасла"; Музея театра, кино, музыки и хореографии;
Литературного музея им. Г.Леонидзе; Национальной галереи Грузии;
Музея Тбилисской АХ; Музея кукол им. Т.Туманишвили; Государственного
музея искусств Аджарии; Государственного музея Аджарии
им. Х.Ахвледиани;
Театрального музея им.А.Бахрушина (Москва); Астраханской
художественной галереи; дома-музея Т.Табидзе(Тбилиси);
дома-музея И.Сталина (Гори); мастерской литографии СХ Грузии;
частных собраний Тбилиси.

საქართველოს რუსი მხატვრები. XX საუკუნე

ფერწერა
გრაფიკა
ქანდაკება
თეატრალურ-დეკორაციული ხელოვნება
გამოყენებითი ხელოვნება

ეროვნული მუზეუმის-შ.ამირანაშვილის სახ. ხელოვნების მუზეუმის,
ს.ჯანაშიას სახელობის საქართველოს ისტორიის მუზეუმის,
თბილისის ისტორიის მუზეუმის „ქარვასლა“; თეატრის, კინოს, მუსიკის,
ქორეოგრაფიის მუზეუმის, გ. ლეონიძის სახელობის ლიტერატურული
მუზეუმის, საქართველოს ეროვნული გალერეის,
თბილისის სახელმწიფო სამხატვრო აკადემიის მუზეუმის, აჭარის
ხელოვნების მუზეუმის, აჭარის ხ.ახვლედიანის სახელობის მუზეუმის,
მოსკოვის ბახრუშინის სახელმწიფო თეატრალური მუზეუმის, ასტრახანის
სამხატვრო გალერეის, ტ.ტაბიძის სახლ-მუზეუმის(თბილისი), ი.
სტალინის სახლ-მუზეუმის(გორი), საქართველოს მხატვართა კავშირის
ლიტოგრაფიის სახელოსნოს, თბილისის კერძო
კოლექციების ფონდებიდან

Н.Свентицкий
Президент Международного
культурно-просветительского
Союза "Русский клуб"

ნ.სვენტიცკი
საერთაშორისო
კულტურულ-საგანმანათლებლო
კავშირის "რუსული კლუბის"
პრეზიდენტი

"Русский клуб" представляет альбом "Русские художники Грузии. XX век", посвященный творчеству мастеров, большинство которых родились, получили художественное образование, жили и творили в этой стране. К сожалению, творчество многих из них, уважаемых и любимых в Грузии, пока недостаточно хорошо известно за ее пределами. Данное издание ставит своей целью восполнение этого пробела. Это первая попытка создания более или менее полной картины деятельности русских художников Грузии, не только мастеров т.н. первого ряда, но и других, пока малоизвестных, по ряду причин незаслуженно забытых авторов, а также ныне действующих молодых творцов. Кроме собственно русских, в альбом включены и художники, имеющие украинские, польские, немецкие, латышские и иные корни, чья принадлежность к русской культуре определяется не паспортными данными, а духовной связью с ней.

Надеемся, что альбом станет важным свидетельством вклада русских художников в грузинское искусство и ознакомит широкие круги любителей искусства во всем мире с творчеством многих значительных мастеров.

"რუსული კლუბი" წარმოგიდგენთ ალბომს "საქართველოს რუსი მხატვრები. XX საუკუნე", რომელიც ეძღვნება იმ ოსტატების შემოქმედებას, რომელთა უმრავლესობა დაიბადა, სამხატვრო განათლება მიიღო და ეწეოდა შემოქმედებით მუშაობას ამ მიწაზე. სამწუხაროდ, ბევრი საქართველოში დაფასებული და საყვარელი მხატვრის შემოქმედება ჯერჯერობით არასაკმარისად არის ცნობილი მის ფარგლებს გარეთ. ეს გამოცემა მიზნად ისახავს ამ ლაკუნის შევსებას. ეს პირველი ცდაა XX საუკუნეში საქართველოში მცხოვრები არამხოლოდ სახელგანთქმული, არამედ ე.წ. მეორე რიგის, რიგ მიზეზთა გამო დაუმსახურებლად დავიწყებული მხატვრებისა და ახლა მოღვაწე ახალგაზრდა მხატვრების შემოქმედების მეტნაკლებად სრული სურათის შექმნისა.

გარდა საკუთრივ რუსებისა, ალბომში ჩართულია ზოგიერთი უკრაინული, პოლონური, გერმანული, ლატვიური და სხვა ძირების მქონე ის მხატვრები, რომელთა კუთვნილება რუსული კულტურისადმი განისაზღვრება არა საპასპორტო მონაცემებით, არამედ მასთან ღრმა სულიერი კავშირით.

ვიმედოვნებთ, რომ წინამდებარე ალბომი გახდება რუსი მხატვრების მიერ ქართულ კულტურაში შეტანილი წვლილის დასტური, მთელ მსოფლიოში ხელოვნების მოყვარულთა ფართო წრეებს გააცნობს მრავალი მნიშვნელოვანი ოსტატის შემოქმედებას.

ს.კობულაძე
ფრაგმენტ ილუსტრაციი კ ეპოსს
"Слово о полку Игореве"
ს.კობულაძე
ილუსტრაციის ფრაგმენტი
ეპოსისთვის "ამბავი იგორის
ლაშქრობისა"

ПРЕДИСЛОВИЕ

Г. Гагарин
Майдан
Частное собрание.
Тбилиси

გ.გაგარინი
მეიდანის
კერძო კოლექცია.
თბილისი

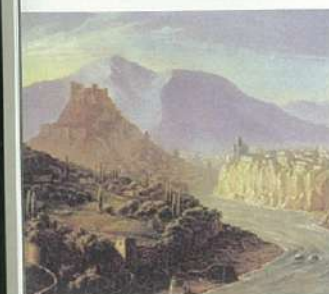
Г. Гагарин
Портрет
М. Орбелиани, 1840
Литературный музей
им. Г. Леонидзе

გ.გაგარინი
მ.ორბელიანის
პორტრეტი. 1840
გ.ლევონიძის სახელობის
ლიტერატურული
მუზეუმი

Н. Чернецов
Тифлис

ნ.ჩერნეცოვი
თბილისი

М. Пермонтов
Вид Тифлиса. 1837

მ.პერმონტოვი
თბილისის ხედი. 1837

Давние, разносторонние русско-грузинские связи во всем великолепии проявились в области изобразительного искусства. Вдохновленные литературой и музыкой, историей обоих народов, художники создали многочисленные произведения. Они, как и памятники лучшим представителям России и Грузии в разных городах и селах наших стран, показывают стремление к духовной близости, желание лучше понять друг друга.

Значительной страницей взаимоотношений двух культур стала деятельность русских художников, связавших свою судьбу с Грузией. Невозможно представить грузинское искусство XX века без творчества замечательных русских мастеров - живописцев, графиков, скульпторов, театральных художников, мастеров декоративно-прикладного искусства. В свою очередь, многие грузинские художники внесли немалый вклад в развитие российского искусства.

Первые сведения о появлении русских мастеров церковного искусства на грузинской земле относятся к XVI веку. Активнее русские художники начали посещать Грузию после ее присоединения к России. Их привлекали живописная природа, древняя архитектура, люди, их быт. Некоторые из осевших в Тбилиси мастеров совместно с местными коллегами участвовали в становлении художественной жизни города, занимались преподавательской деятельностью, инициировали работу основанного в 1877 году Кавказского общества поощрения изящных искусств. Сближению культур способствовало обучение грузинских художников в Петербургской АХ, в Московской школе живописи ваяния и зодчества, а также дружеское общение с видными русскими художниками, приезжавшими на Кавказ.

В списке участников художественной жизни Грузии конца XIX-начала XX веков, составленном Н.Элизбашвили, наряду с грузинами и художниками других национальностей есть имена многих русских живописцев, графиков, декораторов. По данным центра развития искусства "Art Арси", основанного в 1922 году Тбилисску АХ в разные годы окончили более двухсот русских художников. С приехавшими из России выдающимися мастерами Е.Лансере и И.Шарлеманем, В.Шухаевым, на годы, и на всю жизнь связавших свою судьбу с Грузией, они составили довольно значительный сегмент местного искусства.

Можно выделить несколько этапов, когда деятельность русских художников особо весомо повлияла на развитие грузинского изобразительного искусства. Один из них - краткий период после 1917 года, когда часть бежавших на юг от гражданской войны известных деятелей русской культуры нашла временный приют в обретшей независимость Грузии (1918-1921). Совместно с художниками Л.Гудиашвили, К.Зданевичем, поэтами - голуборожцам Т.Табидзе, П.Яшвили, К.Чернявским, В.Гаприндашвили, артистами и режиссерами они развили бурную деятельность, что привело к заметному подъему творческой, выставочной, издательской активности. Русские, принимавшие участие в издании ставших ныне раритетами книг, журналов, в росписи не только знаменитых кафе, в том числе "Химериони", в художественных акциях, будораживших город, внесли важную лепту в обогащение духовной жизни Тбилиси. Со своей стороны и "Фантастический город", как потом назвал Тбилиси, своим колоритным обликом, общим настроением также воздействовал на гостей, способствовал проявлению новых граней их таланта. Воспоминания об этом недолгом, но значимом периоде, с благодарностью хранятся в памяти грузин. Его отголоски еще много лет вдохновляли местных футуристов, художников других направлений на смелые эксперименты. Друже

შესავალი

ხანგრძლივი, მრავალმხრივი ქართულ-რუსული ურთიერთობანი მთელი თავისი ბრწყინვალეობით აისახა სახვითი ხელოვნების სფეროშიც. მხატვრებმა შექმნეს ორივე ხალხის ლიტერატურით, მუსიკით, ისტორიით შთაგონებული მრავალრიცხოვანი ნაწარმოებები. ჩვენი ქვეყნების ქალაქებსა და სოფლებში რუსეთის და საქართველოს საუკეთესო შვილთა საპატივცემულოდ დადგმული ძეგლები, გვიჩვენებენ ურთიერთობის ფართო სპექტრს, ადასტურებენ მისწრაფებას სულიერი კავშირისადმი, ერთმანეთის უკეთ გაგებისაკენ.

კულტურათა ურთიერთობის სახელოვან ფურცელს წარმოადგენს იმ რუსი მხატვრების მოღვაწეობაც, რომელთაც თავისი ბედი საქართველოს დაუკავშირეს. შეუძლებელია წარმოიდგინო XX საუკუნის ქართული ხელოვნება შესანიშნავი რუსი მხატვრების-ფერმწერების, გრაფიკოსების, მოქანდაკეების, თეატრალური და გამოყენებითი ხელოვნების ოსტატების გარეშე. თავის მხრივ, ბევრმა ქართველმა მხატვარმაც შეიტანა არცთუ მცირე წვლილი რუსეთის ხელოვნების განვითარებაში.

პირველი ცნობები რუსი ოსტატების, საეკლესიო მხატვრების ქართულ მიწაზე გამოჩენის შესახებ XVI საუკუნეს განეკუთვნება. უფრო აქტიურად რუსი მხატვრები საქართველოში ჩამოდიან მისი რუსეთთან შეერთების შემდეგ. მათ აქ იზიდავდათ მშვენიერი ბუნება, უძველესი არქიტექტურა, ადამიანები, ყოფა. ზოგიერთი საქართველოში დაფუძნებული რუსი მხატვარი, ადგილობრივ კოლეგებთან ერთად მონაწილეობდა თბილისის სამხატვრო ცხოვრების ჩამოყალიბებაში, ეწეოდა ნაყოფიერ პედაგოგიურ საქმიანობას, ხელს უწყობდა 1877 წელს დაარსებული კავკასიის ნატიფი ხელოვნების ნახალისების საზოგადოების მუშაობას. კულტურათა დაახლოებაში დიდი როლი ეკუთვნის პეტერბურგის სამხატვრო აკადემიას, მოსკოვის ფერწერის, ქანდაკების, ხუროთმოძღვრების სკოლას, სადაც სწავლობდა ზოგიერთი ქართველი მხატვარი, აგრეთვე, მეგობრულ ურთიერთობას კავკასიაში ჩამოსულ რუს მხატვრებთან.

წელიწადბარაშვილის მიერ შედგენილ წუსხაში, XIX-XX საუკუნეების მიჯნაზე საქართველოს სამხატვრო ცხოვრების მონაწილე შემოქმედთა შორის, ქართველებთან, სხვა ეროვნების მხატვრებთან ერთად არის რუს ფერმწერთა, გრაფიკოსთა, დეკორატორთა სახელებიც. ხელოვნების განვითარების ცენტრის "არტ არსის" მონაცემებით 1922 წელს დაარსებული თბილისის სამხატვრო აკადემია დაამთავრა 200-ზე მეტმა რუსმა მხატვარმა. რუსეთიდან ჩამოსულ გამოჩენილ ოსტატებთან – ე.ლანსერესთან, ი.შარლემანთან, ვ.შუხაევთან ერთად, რომელთაც წლების მანძილზე ან სამუდამოდ დაუკავშირეს ბედი საქართველოს, მათ შეადგინეს ადგილობრივი ხელოვნების მნიშვნელოვანი ჯგუფი.

შესაძლებელია გამოიყოს რამდენიმე ეტაპი, როდესაც რუსი მხატვრების მოღვაწეობამ განსაკუთრებულად ძალუმი ზემოქმედება მოახდინა ქართული სახვითი ხელოვნების განვითარებაზე. ერთ-ერთია შედარებით ხანმოკლე პერიოდი, 1917 წლის შემდეგ, როდესაც სამოქალაქო ომს, სამხრეთში გამორიდებულმა რუსული კულტურის გამოჩენილმა მოღვაწეებმა დროებითი თავშესაფარი პპოვეს დამოუკიდებელ (1918-21) საქართველოში. შედარებით სტაბილურ ვითარებაში ლ.გუდიაშვილთან, კ. ზდანევიჩთან, პოეტ-ცისფერყანწელებთან – ტ.ტაბიძესთან, პ.იშვილთან, ვ.გაფრინდაშვილთან, აგრეთვე, კ. ჩერნიავსკისთან, მსახიობებთან და რეჟისორებთან ერთად მათ გააჩაღეს აქტიური მოღვაწეობა, რასაც მოჰყვა თბილისში შემოქმედებითი, საგამოფენო, საგამომცემლო საქმიანობის შესამჩნევი აღმავლობა. რუსებმა, რომლებიც ამჟამად რარიტეტებად ქცეული წიგნების, ჟურნალების ბეჭდვაში, ოდესღაც პოპულარული კაფეების, მათ შორის "ქიმერიონის" მოხატვაში, საზოგადოებაში მღელვარების გამომწვევ სამხატვრო აქციებში მონაწილეობდნენ, დიდი წვლილი შეიტანეს თბილისის სულიერი ცხოვრების გამდიდრებაში. თავის მხრივ, "ფანტასტიური ქალაქი", როგორც თბილისის უწოდებდნენ, კოლორიტული იერსახით, საერთო განწყობით ასევე ზემოქმედებდა სტუმრებზე, ხელს უწყობდა მათი ნიჭის ახალი ნახნაგების გამოვლინებას. მოგონებები ამ ხანმოკლე, მაგრამ მნიშვნელოვან პერიოდზე მაღლიერებით შემორჩა ქართველთა მეხსიერებას. მეგობრული და შემოქმედებითი კავშირები ქართველებსა და რუსებს შორის არც მაშინ შეწყვეტილა, როდესაც მათ ნაწილს,

Ф.Ходорович
Памятник А.Пушкину в
Тбилиси. Сквер имени
Пушкина. 1892

თბილისში
ა.პუშკინის ძეგლი
ა.პუშკინის სახელობის
სკვერი, თბილისი. 1892

Обложка юбилейного
альбома "А. Пушкин
в изобразительном
искусстве Грузии", 1977

საიუბილეო ალბომის
"ა.პუშკინი ქართულ
სახვით ხელოვნებაში"
ყდა. 1977

Пушкинский мемориал
Дом Смирновых.
Тбилиси

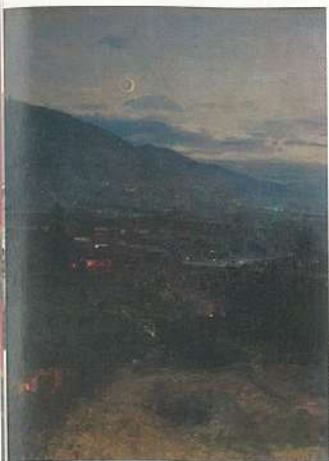
პუშკინის მემორიალი
სმირნოვების სახლი
თბილისი

Э.Багдадзе
Пушкин в Тбилиси 1974
Литературный музей
им.Г.Леснядзе

ე.ბაღდაძე
ა.პუშკინი თბილისში.
1974
გ.ლეონიძის სახელობის
ლიტერატურული
მუზეუმი

В.Шеломов
Тбилиси ночью.
Начало XX века.
Частное собрание.
Тбилиси

ვ.შელომოვი
თბილისი ღამით.
XX ს. დასაწყისი
კერძო კოლექცია.
თბილისი

П.Колчин
Волыжник
НМ Грузии, Музей
истории Тбилиси
"Карвасла"

პ.კოლჩინი
ვოლანტიკი
დამკვეთი
თბილისის ისტორიის
მუზეუმში "კარვასლა"

М.Мерабишвили
Памятник А.Грибоедову в
Тбилиси. 1961

მ.მერაბიშვილი
ა.გრიბოედოვის ძეგლი
თბილისში. 1961

И.Штенберг
Портрет А.Грибоедова
Тбилисский русский
драматический театр
им. А.Грибоедова

ი.შტენბერგი
ა.გრიბოედოვის
პორტრეტი
თბილისის ა.გრიბოედოვის
სახელობის რუსული
დრამატული თეატრი

кие и творческие связи между представителями разных слоев грузинского и русского общества, художниками сохранялись в дальнейшем, когда часть из них (Д.Какабадзе, Л.Гудиашвили, Е.Ахвледиани, А.Шервашидзе-Чачба, С.Судейкин и др.) по тем или иным причинам оказалась за рубежом. Работы С.Сорина, З.Серебряковой, В.Шухаева и других сохранили облик прекрасных грузинок, деятелей искусства, оказавшихся в эмиграции.

С 1921 года, после установления советской власти, из центра в Грузию для помощи в реализации ленинского плана монументальной пропаганды, фиксации грандиозных, по мнению большевиков, преобразований направлялись многие художники. Ими были воздвигнуты памятники В.Ленину (И.Шадр), Р. Люксембург (В.Сергеев), созданы живописные и графические работы (И.Нивинский), призванные показать "новую, советскую Грузию". Помимо этого, в 30-х годах некоторые приехавшие в командировку или на отдых мастера, вместе с впечатлениями увозили прекрасные пейзажи (А.Остроумова-Лебедева, П.Кончаловский). Политические плакаты на злобу дня создавались как местными (П.Бусырев), так и приезжими авторами.

Еще один важный этап связан с открытием в 1922 году Тбилисской (тогда Грузинской) Академии художеств. Е.Лансере, И.Шарлемань, архитекторы Н.Северов, А. Кальгин участвовали в ее основании, были первыми профессорами. Здесь же впоследствии преподавали Б.Шебуев, В.Шухаев и другие. Они сыграли большую роль в воспитании целой плеяды ведущих грузинских мастеров.

Приехавший в 1917 году и оставшийся навсегда в Грузии И.Шарлемань внес большой вклад в развитие грузинской графики. Будучи разносторонним мастером он оформлял книги, создавал станковые работы, подавая своим ученикам пример тонкой графической культуры. Глубоко изучив древнегрузинское искусство, орнамент, шрифт, он стал незаменимым при создании атрибутов независимой Грузии, издательских знаков.

Живя в Грузии в 1922-1934гг. Е.Лансере участвовал в различных научных экспедициях, создавал многочисленные пейзажи, изображения древнегрузинских памятников, эскизы для первых грузинских немых фильмов, оформлял книги. Он же привез из Парижа первый офортный станок. Его живописные и графические работы, созданные в Грузии, свидетельствуют о тонкой наблюдательности, интересе к местной культуре. Хотя Е. Лансере в 1934г. уехал в Москву, он не порывал связи с Грузией, живо интересовался происходящими здесь событиями, судьбой своих учеников.

Живописные работы Б.Фогеля, посвященные старому Тбилиси и Батуми отличаются особой проникновенностью.

В.Кроткову, ныне позабытому художнику, принадлежат многочисленные виды Тбилиси, яркие бытовые сценки, портреты деятелей грузинского искусства. Созданные в 20-30-е годы станковые живописные и графические композиции, репортажные зарисовки, портреты партийной элиты сделали его летописцем определенного периода истории советской Грузии. Возвеличивание коммунистической партии, отдельных ее вождей занимало важное место в творчестве Д.Волгина, А.Семенова.

Изобразительное искусство Грузии 20-30-х годов отличалось большим разнообразием. Одновременно выставлялись художники, сохранившие верность академическому искусству, и молодые, стремящиеся отобразить новую жизнь иными, авангардными художественными средствами. Для многих, независимо от их творческого направления, опубликование в 1932 году постановления партии о творческих союзах стало сигналом о наступлении трудных времен. Прямое преследование творческого инакомыслия, тотальный контроль, в

სხვადასხვა მიზეზების გამო, სამშობლოს დატოვება მოუხდა (დ.კაკაბაძე, ლ.გუდიაშვილი, ე.ახვლედიანი, ა.შერვაშიძე-ჩაჩბა, ს.სუდეიკინი და სხვ.). ს.სორინის, ზ.სერგებრიაკოვას, ვ.შუხაევის და სხვათა ნამუშევრებმა შემოგვინახეს ემიგრაციაში აღმოჩენილი მშვენიერი ქართველი ქალების, ხელოვნების მოღვაწეთა სახეები.

1921 წლიდან, საქართველოს გასაბჭოების შემდეგ, "მონუმენტური პროპაგანდის ლენინური გეგმის" განსახორციელებლად, ბოლშევიკების თვალსაზრისით, გრანდიოზული სახეცვლილებების ფიქსირებისთვის, ცენტრიდან იგზავნებოდა ბევრი მხატვარი. შედეგად, დაიდგა ვ.სერგეევის მიერ შექმნილი ვ.ლენინის, რ.ლუქსემბურგის ძეგლები, ი.შადრისკის ვ. ლენინის ძეგლი და სხვა. შეიქმნა აგრეთვე ფერწერული და გრაფიკული ნამუშევრები (ი.ნივინსკი), რომელთა მიზანი იყო "ახალი საბჭოთა საქართველოს" მიღწევების ჩვენება. ამას გარდა, ზოგიერთ, დასასვენებლად ან მივლინებაში ჩამოსულ მხატვარს (ა.ოსტროუმოვა-ლენბედევა, პ.კონჩალოვსკი) საქართველოდან შთაბეჭდილებებთან ერთად, მიჰქონდათ ნამუშევრები — მშვენიერი პეიზაჟები, ჟანრული კომპოზიციები. აქტუალური პოლიტიკური პლაკატები იქმნებოდა, როგორც ადგილობრივი ძალებით (პ.ბუსირიოვი), ასევე ჩამოსული ავტორე ბის მიერ.

კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი ეტაპი უკავშირდება 1922 წელს თბილისის (მაშინ საქართველოს) სახელმწიფო სამხატვრო აკადემიის გახსნას. ე.ლანსერე, ი.შარლემანი, არქიტექტორები ნ.სევეროვი, ა.კალგინი მონაწილეობდნენ მის დაარსებაში. იყვნენ მისი პირველი პროფესორები. აქვე შემდგომში ასწავლიდნენ ბ.შეზუევი, ვ.შუხაევი და სხვები, რომელთაც დიდი დამსახურება მიუძღვით ქართველი ოსტატების მთელი პლეადის აღზრდაში.

1917 წელს საქართველოში ჩამოსულმა და მერე აქ სამუდამო დარჩენილმა ი.შარლემანმა დიდი ამაგი დასდო ქართული გრაფიკის განვითარებას. მრავალმხრივი ოსტატი აფორმებდა წიგნებს, ქმნიდა დაზგურ ნამუშევრებს, მონაწილეობდა უჩვენებდა დახვეწილი გრაფიკული კულტურის მაგალითს. ღრმად შეისწავლა რა ძველი ქართული ხელოვნება, ორნამენტი, შრიფტი, მას ბადალი არ ჰყავდა დამოუკიდებელი საქართველოს ატრიბუტების შექმნისას.

ე.ლანსერე, რომელიც საქართველოში 1922-34 წწ ცხოვრობდა, მონაწილეობდა სხვადასხვა სამეცნიერო ექსპედიციებში, ქმნიდა მრავალრიცხოვან პეიზაჟებს, ძველი ქართული ხელოვნების ნიმუშების გამოსახულებებს, ესკიზებს პირველი ქართული მუნჯი ფილმებისთვის. მანვე ჩამოიტანა პარიზული მივლინებიდან ოფორტის პირველი დაზგა. საქართველოში შექმნილი მისი ფერწერული და გრაფიკული ნამუშევრები მონაწილეობდა მხატვრის შემოქმედებითი შესაძლებლობების მრავალფეროვნებას, დაკვირვების მახვილ უნარს, ინტერესს ადგილობრივი კულტურისადმი. თუმცა ლანსერე 1934 წელს დაბრუნდა მოსკოვში, მაგრამ მას არ გაუწყვეტია კავშირი საქართველოსთან, მუდამ აინტერესებდა აქაური ამბები, თავისი მონაწილეობის ბედი.

თვალსაჩინო მხატვართა შორის შეიძლება დასახელდეს ბ.ფოგელი, რომლის ძველი თბილისისადმი და ბათუმისადმი მიძღვნილ ფერწერულ ნამუშევრებს გამოარჩევს სილამაზის განსაკუთრებული, თავისებური წვდომა.

ამჟამად თითქმის მივიწყებულ მხატვარს ვ.კოტკოვს ეკუთვნის ოსტატურად და ხატული თბილისის ფერადოვანი ხედები, ძველი და ახალი კომუნისტური ყოფის ამ სახველი სცენები, ხელოვნების მოღვაწეთა პორტრეტები. 20-30-იან წლებში შექმნილმა კომპოზიციებმა, რეპორტაჟულმა ჩანახატებმა, პარტიული ელიტის პორტრეტებმა იგი საქართველოს გარკვეული ეტაპის მემკვიდრედ აქცია. საბჭოთა საქართველოს თემები, პარტიის საქმიანობის განდიდება, ცალკეულ ბელადთა გამოსახულებები დიდ ადგილს იკავებენ დ.ვოლგინის, ა.სემიონოვის შემოქმედებაშიც.

20-30-იანი წლების ქართული სახვითი ხელოვნება საკმაოდ მრავალფეროვნებით გა მოირჩეოდა. ერთდრულად ეწყობოდა გამოფენები მხატვრებისა, რომლებმაც აკადემიური ხელოვნების ერთგულება შეინარჩუნეს და ახალგაზრდებისა, რომლებმაც სურდათ ახალი ცხოვრება აესახათ განსხვავებული ავანგარდული მხატვრული ხერხებით. ბევრისთვის 1932 წელს გამოქვეყნებული დადგენილება შემოქმედებითი კავშირების შესახებ ძნელი დროის დადგომის ნიშნად იქცა. განსხვავებული შემოქმედებითი აზრის დევნამ, ტოტალური კონტროლის დაწყებამ ახალგაზრდა მხატვრების ნაწილი აიძულა შეეცვალათ მოღვაწეობის სფერო — გადასულიყვნენ თეატრში, სადაც დროებით შენარჩუნდა შემოქმედებითი თავისუფლების ერთგვარი ილუზია,

М.Нестеров
Роспись храма св.
Александра Невского в
Абастумани. 1902-1904

მ.ნესტეროვი
ალექსანდრე ნეველის
ხატიის მოხატულობა.
აბასთუმანი, 1902-1904

С.Кобуладзе
Иллюстрации
к эпосу "Слово о полку
Игореве" Национальный
музей, ГМИГ
им.Ш.Амиранашвили

ს.კობულაძე
ილუსტრაციები
ეპოსისთვის "ამბავი
იგორის ლაშქრობისა"
საქართველოს
ეროვნული მუზეუმი სსსმ

Л.Гудиашвили
Иллюстрация к поэме
"Демон" М.Лермонтова
Издательство
"Федерация". 1941

ლ.გუდიაშვილი
ილუსტრაცია
მ.ლერმონტოვის
პოემისთვის "დემონი"
გამომცემლობა
"ფედერაცია", 1941

**К.Махарадзе
А.Суворов и
П.Баграტიონი в Альпах.**
1952
Музей ТГХ

**კ.მახარაძე
ა.სუვოროვი და
პ.ბაგრატიონი ალპებში.**
1952
თსსა მუზეუმი

**Т.Гвиниашвили
Памятник
П.Чайковскому в
Боржоми. 1976**

**თ.გვინიაშვილი
პ.ჩაიკოვსკის ძეგლი
ბორჯომში. 1976**

**Г.Кордазия
Памятник В.Маяковскому
в Тбилиси. 1978**

**გ.კორძაძია
ვ.მაიაკოვსკის ძეგლი
თბილისში. 1978**

**М.Чиковани
Э.Безухова. Эскиз к
фильму С.Бондарчука
"Война и мир"
Киностудия "Мосфильм"
Национальный музей
Грузии. ГМИГ**

**მ.ჩიქვანი
ე. ბეზუხოვა. ესკიზი
ს. ბონდარჩუკის
ფილმისთვის "ომი და
მშვიდობა". კინოსტუდია
"მოსფილმი"**

ნუდილი часть художников поменять сферу деятельности – перейти в театр где на время сохранялась видимость творческой свободы, заняться иллюстрированием книг (И.Штенберг), работой в музее (К.Квес) или навсегда отойти от живописи, как поступили Н.Грицай, И.Фомин, целиком переключившиеся на архитектуру. Понадобилось несколько десятилетий, чтобы общество вновь открыло для себя значение творчества этих художников.

Параллельно и вопреки общему настрою работ, восхваляющих новый строй, "великие перемены," создавались и произведения лирического плана. Прелесть колоритных старых уголков Тбилиси привлекала художника Н.Чернышкова, архитекторов Н.Северова, А.Кальгина, вместе с тем для баласа в серии включались и листы с видами новостроек.

Конец 30-х годов в Грузии, как и во всем Советском Союзе, ознаменовался не только идеологическими, но и физическими репрессиями. Не обошли они и художников, Тбилисскую Академию художеств. В те трагические дни погибли многие талантливые представители искусства, были исковерканы судьбы. Поводом для репрессий могло стать и недостаточное усердие в восхвалении нового строя, семейные связи (А.Ковалевская) или, как в случае с В.Шерпиловым, изгнанном из АХ, любовь к импрессионизму, к этому течению "прогнившего Запада".

Свои суровые коррективы в жизнь художников внесла Великая Отечественная война, когда погибло немало талантливых выпускников и студентов Тбилисской АХ (П.Колчин, О.Долгов, В.Цветков и др.). Оставшиеся в тылу, в трудных условиях военного времени продолжали творческую деятельность работали над созданием агитационных плакатов, проникнутых патриотизмом картин, серий карикатур. В работу включились эвакуированные из России художники. И.Грабарь трудился над созданием портретов деятелей грузинского искусства, известный мастер гравюры И.Павлов с энтузиазмом обучал молодых графиков.

В конце 40-х годов, после освобождения из магаданской ссылки, в Грузию приехал В.Шухаев, большой мастер живописи, графики, театрально-декоративного искусства. В.Шухаев много и успешно работал, преподавал в Тбилисской АХ. Созданные в Грузии его работы – композиции, графические и живописные портреты, пейзажи – показывают масштабы творчества одного из знаменитых представителей плеяды мастеров начала XX века. Душевное общение со студентами, лекции, мягкая интеллигентность дополняли облика мэтра. Любовь к Грузии проявилась в решении его вдовы о передаче коллекции произведений В.Шухаева в музей Грузии.

В больших изменениях, происходящих в грузинском искусстве в конце 50-х - начале 60-х годов, в поиске нового художественного языка, изобразительных средств участвовали и живущие в Грузии русские художники. Творчество двух блестящих выпускников АХ П.Блеткина и В. Шерпилова привнесло свои краски в многоцветие грузинской живописи, воздействовало на новое поколение грузинских художников, видевших в их работах дух свободы, радость поиска. Смелая живопись, не вписывающаяся в прокрустово ложе соцреализма, с трудом, но все-таки нашла выход к зрителю. Их работы и сегодня, по прошествии многих лет, активно представлены в современной художественной жизни.

В последние годы значительно возрос интерес к творчеству И.Штенберга сценографа и графика, автора великолепных декораций, созданных для разных театров Грузии, а также иллюстраций, в которых проявлялось знание эпохи, чувство стиля, графическое мастерство. Особый интерес вызывают его станковые листы, которые с большим искусством и точностью передают атмосферу 30-х годов. В нашем альбоме представлены и работы рано ушедшего

ან ემუშავათ წიგნის გრაფიკაში, ან მუზეუმში ან სულაც შეეცვალათ პროფესიამ, როგორც ეს ი. ფომინმა და კ. გრიცაიმ გააკეთეს. საჭირო გახდა რამდენიმე ათეული წელი, რომ საზოგადოებას ხელახლა აღმოეჩინა კ. გრიცაის, კ. კვესის, ი. შტენბერგის შემოქმედება.

ახალი წყობის მამუშევრების პარალელურად, მართალია, მცირე რაოდენობით, მაგრამ მაინც იქმნებოდა ლირიკული ხასიათის კომპოზიციებიც. თბილისის კოლორიტული უბნების მომხიბვლელობა იზიდავდა გრაფიკოს ნ. ჩერნიშკოვს, აგრეთვე, არქიტექტორებს — ნ. სევეროვს, მ. კალაშნიკოვს, რომლებიც ბალანსისთვის თბილისის ახალმშენებლობებსაც აღბეჭდავენ.

30-იანი წლები საქართველოში, ისევე როგორც მთელ საბჭოთა კავშირში ალი ნიშნა იდეოლოგიური და ფიზიკური რეპრესიებით. ტრაგიკულმა მოვლენებმა გაგვრდი არც მხატვრებს, თბილისის სამხატვრო აკადემიას აუარეს. იმ წლებში დაიღუპა ხელოვნების ბევრი ნიჭიერი წარმომადგენელი, ბევრს ცხოვრება დაუმახინჯდა. რუსმა მხატვრებმა თავის ქართველ კოლეგებთან ერთად გადაიტანეს ყველა სირთულე. რეპრესიების მიზეზი შეიძლება გამხდარიყო არასაკმაო მონდომება ახალი წყობის ქება-დიდებაში, ოჯახური კავშირები (ა. კოვალევსკაია), ან, ვ. შერპილოვის შემთხვევაში, ინტერესი იმპრესიონიზმისადმი, "დამპალი დასავლეთის" მიმდინარეობისადმი, რაც აკადემიიდან მისი გაძევების მიზეზი გახდა.

მხატვართა ცხოვრებაში თავისი მკაცრი კორექტივები შეიტანა მეორე მსოფლიო ომმა. ფრონტზე დაიღუპა თბილისის სამხატვრო აკადემიის ბევრი იმედის მომცემი კურსდამთავრებული და სტუდენტი, მათ შორის იყვნენ რუსებიც — პ. კოლჩინი, ო. დოლგოვი, ვ. ცვეტკოვი და სხვა. ზურგში დარჩენილები, ომის მძიმე დროის მიუხედავად, აგრძელებდნენ შემოქმედებით მუშაობას, ქმნიდნენ სააგიტაციო პლაკატებს პატრიოტული სულისკვეთებით გამსჭვალულ სურათებს, აგრეთვე, კარიკატურების სერიებს. მუშაობაში ჩართულები იყვნენ რუსეთიდან ევაკუირებული მხატვრებიც. ი. გრაბარი მუშაობდა ხელოვნების ცნობილ მოღვაწეთა ფერწერულ პორტრეტებზე, გრაფიკურის ოსტატი ი. პავლოვი ძალ-ღონის დაუზოგავად ასწავლიდა ახალგაზრდა გრაფიკოსებს.

40-იანი წლების ბოლოს, მაგადანში მრავალწლიანი გადასახლების შემდეგ საქართველოში ჩამოვიდა ფერწერის, გრაფიკის, თეატრალურ-დეკორაციული ხელოვნების დიდი ოსტატი ვ. შუხაევი. იგი წარმატებით ასწავლიდა თბილისის სამხატვრო აკადემიაში. მხატვრის მიერ საქართველოში შექმნილი ნამუშევრები — პეიზაჟები, კომპოზიციები, გრაფიკული და ფერწერული პორტრეტები, თეატრალური მხატვრობის ნიმუშები ცხადყოფენ XX საუკუნის დასაწყისის ოსტატთა პლეადის შესანიშნავი წარმომადგენლის ნიჭის მასშტაბს. სტუდენტებთან ურთიერთობის მისეული მანერა, დახვეწილი ინტელიგენტურობა ავსებდა მეტრის პორტრეტს. საქართველოსადმი სიყვარული გამოჟღავნდა მისი ქვრივის გადაწყვეტილებაშიც — ვ. შუხაევის ნამუშევრების საკმაოდ დიდი რაოდენობის საქართველოს მუზეუმებისთვის გადაცემის შესახებ.

დიდ ცვლილებებში, რომელიც საბჭოთა, კერძოდ, ქართულ სახვით ხელოვნებაში XX საუკუნის 50-იანი წლების ბოლოს, 60-იანი წლების დამდეგს ხდებოდა, ახალი მხატვრული ენის გამომსახველობით საშუალებების ძიებაში, მონაწილეობდნენ საქართველოში მცხოვრები რუსი მხატვრებიც. სამხატვრო აკადემიის ორი ბრწყინვალე კურსდამთავრებულის, პ. ბლიოტკინის და ვ. შერპილოვის შემოქმედებამ თავისი ელფერი შეიტანა ქართული ფერწერაში, იმოქმედა ახალი თაობის მხატვრებზე, რომლებიც მათში ხედავდნენ თავისუფლების სულს, ძიების სიხარულს. ორივე თავის ამოცანად ისახავდა ფერწერული საშუალებებით გარე სამყაროს მთელი მრავალფეროვნების გადმოცემას. მათმა თამამმა ფერწერამ, რომელიც ვერ მოერგო სოცრეალიზმის პროკრუსტეს სარეცელს, ბოლოსდაბოლოს აღიარება ჰპოვა. მათი ნამუშევრები ახლაც, მათი გარდაცვალებიდან გავლილი ხანგრძლივი დროის შემდეგ, აქტიურად არის წარმოდგენილი თანამედროვე საქართველოს სამხატვრო ცხოვრებაში.

უკანასკნელ წლებში მნიშვნელოვნად გაიზარდა ინტერესი ი. შტენბერგის, სცენოგრაფისა და გრაფიკოსის შემოქმედების მიმართ. მან საქართველოს სხვადასხვა თეატრებისთვის საუკეთესო დეკორაციები, აგრეთვე წიგნის

К. Санадзе
Портрет актрисы
Н. Бурмистровой. 1953

კ. სანაძე
მხატვრ. ნ. ბურმიშტროვის
პორტრეტი. 1953

С. Вирсаладзе
Декорация к балету
"Лебединое озеро"
П. Чайковского. 1950

ს. ვირსალაძე
დეკორაცია პ. ჩაიკოვსკის
ბალეტისთვის
"გელის ტბა". 1950

З. Церетели
Тверской бульвар. 1999

ზ. წერეთელი
ტყერის ბულვარი. 1999

Н.Свентицкий
Президент Международного
культурно-просветительского
Союза "Русский клуб"

ნ.სვენტიცკი
საერთაშორისო
კულტურულ-საგანმანათლებლო
კავშირის "რუსული კლუბის"
პრეზიდენტი

"Русский клуб" представляет альбом "Русские художники Грузии. XX век", посвященный творчеству мастеров, большинство которых родились, получили художественное образование, жили и творили в этой стране. К сожалению, творчество многих из них, уважаемых и любимых в Грузии, пока недостаточно хорошо известно за ее пределами. Данное издание ставит своей целью восполнение этого пробела. Это первая попытка создания более или менее полной картины деятельности русских художников Грузии, не только мастеров т.н. первого ряда, но и других, пока малоизвестных, по ряду причин незаслуженно забытых авторов, а также ныне действующих молодых творцов. Кроме собственно русских, в альбом включены и художники, имеющие украинские, польские, немецкие, латышские и иные корни, чья принадлежность к русской культуре определяется не паспортными данными, а духовной связью с ней.

Надеемся, что альбом станет важным свидетельством вклада русских художников в грузинское искусство и ознакомит широкие круги любителей искусства во всем мире с творчеством многих значительных мастеров.

"რუსული კლუბი" წარმოგიდგენთ ალბომს "საქართველოს რუსი მხატვრები. XX საუკუნე", რომელიც ეძღვნება იმ ოსტატების შემოქმედებას, რომელთა უმრავლესობა დაიბადა, სამხატვრო განათლება მიიღო და ენერგია შემოქმედებით მუშაობას ამ მიზნზე. სამწუხაროდ, ბევრი საქართველოში დაფასებული და საყვარელი მხატვრის შემოქმედება ჯერჯერობით არასაკმარისად არის ცნობილი მის ფარგლებს გარეთ. ეს გამოცემა მიზნად ისახავს ამ ლაკუნის შევსებას. ეს პირველი ცდაა XX საუკუნეში საქართველოში მცხოვრები არამხოლოდ სახელგანთქმული, არამედ ე.წ. მეორე რიგის, რიგ მიზეზთა გამო დაუმსახურებლად დავიწყებული მხატვრებისა და ახლა მოღვაწე ახალგაზრდა მხატვრების შემოქმედების მეტნაკლებად სრული სურათის შექმნისა.

გარდა საკუთრივ რუსებისა, ალბომში ჩართულია ზოგიერთი უკრაინული, პოლონური, გერმანული, ლატვიური და სხვა ძირების მქონე ის მხატვრები, რომელთა კუთვნილება რუსული კულტურისადმი განისაზღვრება არა საპასპორტო მონაცემებით, არამედ მასთან ღრმა სულიერი კავშირით.

ვიმედოვნებთ, რომ წინამდებარე ალბომი გახდება რუსი მხატვრების მიერ ქართულ კულტურაში შეტანილი წვლილის დასტური, მთელ მსოფლიოში ხელოვნების მოყვარულთა ფართო წრეებს გააცნობს მრავალი მნიშვნელოვანი ოსტატის შემოქმედებას.

ს.კობულაძე
ფრაგმენტ ილუსტრაციი к эпосу
"Слово о полку Игореве"
ს.კობულაძე
ილუსტრაციის ფრაგმენტი
ეპოსისთვის "ამბავი იგორის
ლაშქრობისა"

ПРЕДИСЛОВИЕ

Г. Гагарин
Майдан
Частное собрание.
Тбилиси

გ.გაგარინი
მეიდანის
კერძო კოლექცია.
თბილისი

Г. Гагарин
Портрет
М. Орбелиани. 1840
Литературный музей
им. Г. Леонидзе

გ.გაგარინი
მ.ორბელიანის
პორტრეტი. 1840
გ.ლეონიძის სახელობის
ლიტერატურული
მუზეუმი

Н. Чернецов
Тифлис

ნ.ჩერნეცოვი
თბილისი

М. Пермонтов
Вид Тифлиса. 1837

მ.პერმონტოვი
თბილისის ხედი. 1837

Давние, разносторонние русско-грузинские связи во всем великолепии проявились в области изобразительного искусства. Вдохновленные литературой и музыкой, историей обоих народов, художники создали многочисленные произведения. Они, как и памятники лучшим представителям России и Грузии в разных городах и селах наших стран, показывают стремление к духовной близости, желание лучше понять друг друга.

Значительной страницей взаимоотношений двух культур стала деятельность русских художников, связавших свою судьбу с Грузией. Невозможно представить грузинское искусство XX века без творчества замечательных русских мастеров - живописцев, графиков, скульпторов, театральных художников, мастеров декоративно-прикладного искусства. В свою очередь, многие грузинские художники внесли немалый вклад в развитие российского искусства.

Первые сведения о появлении русских мастеров церковного искусства на грузинской земле относятся к XVI веку. Активнее русские художники начали посещать Грузию после ее присоединения к России. Их привлекали живописная природа, древняя архитектура, люди, их быт. Некоторые из осевших в Тбилиси мастеров совместно с местными коллегами участвовали в становлении художественной жизни города, занимались преподавательской деятельностью, инициировали работу основанного в 1877 году Кавказского общества поощрения изящных искусств. Сближению культур способствовало обучение грузинских художников в Петербургской АХ, в Московской школе живописи, ваяния и зодчества, а также дружеское общение с видными русскими художниками, приезжавшими на Кавказ.

В списке участников художественной жизни Грузии конца XIX-начала XX веков, составленном Н.Элизбарашвили, наряду с грузинами и художниками других национальностей есть имена многих русских живописцев, графиков, декораторов. По данным центра развития искусства "Art Арси", основанную в 1922 году Тбилисскую АХ в разные годы окончили более двухсот русских художников. С приехавшими из России выдающимися мастерами Е.Лансере, И.Шарлеманем, В.Шухаевым, на годы, и на всю жизнь связавших свою судьбу с Грузией, они составили довольно значительный сегмент местного искусства.

Можно выделить несколько этапов, когда деятельность русских художников особо весомо повлияла на развитие грузинского изобразительного искусства. Один из них - краткий период после 1917 года, когда часть бежавших на юг от гражданской войны известных деятелей русской культуры нашла временный приют в обретшей независимость Грузии (1918-1921). Совместно с художниками Л.Гудиашвили, К.Зданевичем, поэтами - голуборожцами Т.Табидзе, П.Яшвили, К.Чернявским, В.Гаприндашвили, артистами и режиссерами они развили бурную деятельность, что привело к заметному подъему творческой, выставочной, издательской активности. Русские, принимавшие участие в издании ставших ныне раритетами книг, журналов, в росписи некогда знаменитых кафе, в том числе "Химериони", в художественных акциях, будораживших город, внесли важную лепту в обогащение духовной жизни Тбилиси. Со своей стороны и "Фантастический город", как потом называли Тбилиси, своим колоритным обликом, общим настроением также воздействовал на гостей, способствовал проявлению новых граней их таланта. Воспоминания об этом недолгом, но значимом периоде, с благодарностью хранятся в памяти грузин. Его отголоски еще много лет вдохновляли местных футуристов, художников других направлений на смелые эксперименты. Дружес-

ხანგრძლივი, მრავალმხრივი ქართულ-რუსული ურთიერთობანი მთელი თავისი ბრწყინვალეობით აისახა სახვითი ხელოვნების სფეროშიც. მხატვრებმა შექმნეს ორივე ხალხის ლიტერატურით, მუსიკით, ისტორიით შთაგონებული მრავალრიცხოვანი ნაწარმოებები. ჩვენი ქვეყნების ქალაქებსა და სოფლებში რუსეთის და საქართველოს საუკეთესო შეილთა საპატივცემულოდ დადგმული ძეგლები, გვიჩვენებენ ურთიერთობის ფართო სპექტრს, ადასტურებენ მისწრაფებას სულიერი კავშირისადმი, ერთმანეთის უკეთ გაგებისაკენ.

კულტურათა ურთიერთობის სახელოვან ფურცელს წარმოადგენს იმ რუსი მხატვრების მოღვაწეობაც, რომელთაც თავისი ბედი საქართველოს დაუკავშირეს. შეუძლებელია წარმოდგინო XX საუკუნის ქართული ხელოვნება შესანიშნავი რუსი მხატვრების-ფერმწერების, გრაფიკოსების, მოქანდაკეების, თეატრალური და გამოყენებითი ხელოვნების ოსტატების გარეშე. თავის მხრივ, ბევრმა ქართველმა მხატვარმაც შეიტანა არცთუ მცირე წვლილი რუსეთის ხელოვნების განვითარებაში.

პირველი ცნობები რუსი ოსტატების, საეკლესიო მხატვრების ქართულ მიწაზე გამოჩენის შესახებ XVI საუკუნეს განეკუთვნება. უფრო აქტიურად რუსი მხატვრები საქართველოში ჩამოდიან მისი რუსეთთან შეერთების შემდეგ. მათ აქ იზიდავდათ მშვენიერი ბუნება, უძველესი არქიტექტურა, ადამიანები, ყოფა. ზოგიერთი საქართველოში დაფუძნებული რუსი მხატვარი, ადგილობრივ კოლეგებთან ერთად მონაწილეობდა თბილისის სამხატვრო ცხოვრების ჩამოყალიბებაში, ეწეოდა ნაყოფიერ პედაგოგიურ საქმიანობას, ხელს უწყობდა 1877 წელს დაარსებული კავკასიის ნატიფი ხელოვნების ნახალისების საზოგადოების მუშაობას. კულტურათა დაახლოებაში დიდი როლი ეკუთვნის პეტერბურგის სამხატვრო აკადემიას, მოსკოვის ფერწერის, ქანდაკების, ხუროთმოძღვრების სკოლას, სადაც სწავლობდა ზოგიერთი ქართველი მხატვარი, აგრეთვე, მეგობრულ ურთიერთობას კავკასიაში ჩამოსულ რუს მხატვრებთან.

ნელიზბარაშვილის მიერ შედგენილ ნუსხაში, XIX-XX საუკუნეების მიჯნაზე საქართველოს სამხატვრო ცხოვრების მონაწილე შემოქმედთა შორის, ქართველებთან, სხვა ეროვნების მხატვრებთან ერთად არის რუს ფერმწერთა, გრაფიკოსთა, დეკორატორთა სახელებიც. ხელოვნების განვითარების ცენტრის "არტ არსის" მონაცემებით 1922 წელს დაარსებული თბილისის სამხატვრო აკადემია დაამთავრა 200-ზე მეტმა რუსმა მხატვარმა. რუსეთიდან ჩამოსულ გამოჩენილ ოსტატებთან – ე.ლანსერესთან, ი.შარლემანთან, ვ.შუხაევთან ერთად, რომელთაც წლების მანძილზე ან სამუდამოდ დაუკავშირეს ბედი საქართველოს, მათ შეადგინეს ადგილობრივი ხელოვნების მნიშვნელოვანი ჯგუფი.

შესაძლებელია გამოიყოს რამდენიმე ეტაპი, როდესაც რუსი მხატვრების მოღვაწეობამ განსაკუთრებულად ძალუმი ზემოქმედება მოახდინა ქართული სახვითი ხელოვნების განვითარებაზე. ერთ-ერთია შედარებით ხანმოკლე პერიოდი, 1917 წლის შემდეგ, როდესაც სამოქალაქო ომს, სამხრეთში გამორიდებულმა რუსული კულტურის გამოჩენილმა მოღვაწეებმა დროებითი თავშესაფარი ჰპოვეს დამოუკიდებელ (1918-21) საქართველოში. შედარებით სტაბილურ ვითარებაში ლ.გუდიაშვილთან, კ. ზდანევიჩთან, პოეტ-ცისფერყანწლებთან – ტ.ტაბიძესთან, პ.იშვილთან, ე.გაფრინდაშვილთან, აგრეთვე, კ. ჩერნიავსკისთან, მსახიობებთან და რეჟისორებთან ერთად მათ გააჩაღეს აქტიური მოღვაწეობა, რასაც მოჰყვა თბილისში შემოქმედებითი, საგამოფენო, საგამომცემლო საქმიანობის შესამჩნევი აღმავლობა. რუსებმა, რომლებიც ამჟამად რარიტეტებად ქცეული ნივთების, ჟურნალების ბეჭდვაში, ოდესლაც პოპულარული კაფეების, მათ შორის "ქიშინიონის" მოხატვაში, საზოგადოებაში მღელვარების გამომწვევ სამხატვრო აქციებში მონაწილეობდნენ, დიდი წვლილი შეიტანეს თბილისის სულიერი ცხოვრების გამდიდრებაში. თავის მხრივ, "ფანტასტიური ქალაქი", როგორც თბილისის უწოდებდნენ, კოლორიტული იერსახით, საერთო განწყობით ასევე ზემოქმედებდა სტუმრებზე, ხელს უწყობდა მათი ნიჭის ახალი ნახნაგების გამოვლინებას. მოგონებები ამ ხანმოკლე, მაგრამ მნიშვნელოვან პერიოდზე მაღლიერებით შემორჩა ქართველთა მეხსიერებას. მეგობრული და შემოქმედებითი კავშირები ქართველებსა და რუსებს შორის არც მაშინ შეწყვეტილა, როდესაც მათ ნაწილს,

Ф.Ходорович
Памятник А.Пушкину в
Тбилиси. Скульптор
Пушкин. 1892

თ.ხოდოროვი
ა.პუშკინის ძეგლი
ა.პუშკინის სახელობის
სკვერი, თბილისი. 1892

Обложка юбилейного
альбома "А. Пушкин
в изобразительном
искусстве Грузии", 1977

საიუბილეო ალბომის
"პუშკინი ქართულ
სახვით ხელოვნებაში"
ყდა. 1977

Пушкинский мемориал
Дом Смирновых.
Тбилиси

პუშკინის მემორიალი
სმირნოვების სახლი
თბილისი

Э.Багдавадзе
Пушкин в Тбилиси 1974
Литературный музей
им.Г.Леонидзе

ე.ბაღდავაძე
აპუშკინი თბილისში.
1974
გ.ლეონიძის სახელობის
ლიტერატურული
მუზეუმი

სხვადასხვა მიზეზების გამო, სამშობლოს დატოვება მოუხდა (დ.კაკაბაძე, ლ.გუდიაშვილი, ე.ახვლედიანი, ა.შერვაშიძე-ჩაჩბა, ს.სუდეიკინი და სხვ.). ს.სორინის, ზ.სერგებრიაკოვას, ვ.შუხაევის და სხვათა ნამუშევრებმა შემოგვინახეს ემიგრაციაში აღმოჩენილი მშვენიერი ქართველი ქალების, ხელოვნების მოღვაწეთა სახეები.

1921 წლიდან, საქართველოს გასაბჭოების შემდეგ, "მონუმენტური პროპაგანდის ლენინური გეგმის" განსახორციელებლად, ბოლშევიკების თვალსაზრისით, გრანდიოზული სახეცვლილებების ფიქსირებისთვის, ცენტრიდან იგზავნებოდა ბევრი მხატვარი. შედეგად, დაიდგა ვ.სერგეევის მიერ შექმნილი ვ.ლენინის, რ.ლუქსემბურგის ძეგლები, ი.შადრისკის ვ. ლენინის ძეგლი და სხვა. შეიქმნა აგრეთვე ფერწერული და გრაფიკული ნამუშევრები (ი.ნივინსკი), რომელთა მიზანი იყო "ახალი საბჭოთა საქართველოს" მიღწევების ჩვენება. ამას გარდა, ზოგიერთ, დასასვენებლად ან მივლინებაში ჩამოსულ მხატვარს (ა.ოსტროვსკი-ლუბედევა, პ.კონჩალოვსკი) საქართველოდან შთაბეჭდილებებთან ერთად, მიჰქონდათ ნამუშევრები — მშვენიერი პეიზაჟები, ჟანრული კომპოზიციები. აქტუალური პოლიტიკური პლაკატები იქმნებოდა, როგორც ადგილობრივი ძალებით (პ.ბუსირიოვი), ასევე ჩამოსული ავტორეების მიერ.

კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი ეტაპი უკავშირდება 1922 წელს თბილისის (მაშინ საქართველოს) სახელმწიფო სამხატვრო აკადემიის გახსნას. ე.ლანსერე, ი.შარლემანი, არქიტექტორები ნ.სევეროვი, ა.კალგინი მონაწილეობდნენ მის დაარსებაში. იყვნენ მისი პირველი პროფესორები. აქვე შემდგომში ასწავლიდნენ ბ.შეპუევი, ვ.შუხაევი და სხვები, რომელთაც დიდი დამსახურება მიუძღვით ქართველი ოსტატების მთელი პლეადის აღზრდაში.

1917 წელს საქართველოში ჩამოსულმა და მერე აქ სამუდამო დარჩენილმა ი.შარლემანმა დიდი ამაგი დასდო ქართული გრაფიკის განვითარებას. მრავალმხრივი ოსტატი აფორმებდა წიგნებს, ქმნიდა დაზგურ ნამუშევრებს, მონაწილეობდა დახვეწილი გრაფიკული კულტურის მაგალითს. ღრმად შეისწავლა რა ძველი ქართული ხელოვნება, ორნამენტი, შრიფტი, მას ბადალი არ ჰყავდა დამოუკიდებელი საქართველოს ატრიბუტების შექმნისას.

ე.ლანსერე, რომელიც საქართველოში 1922-34 წწ ცხოვრობდა, მონაწილეობდა სხვადასხვა სამეცნიერო ექსპედიციებში, ქმნიდა მრავალრიცხოვან პეიზაჟებს, ძველი ქართული ხელოვნების ნიმუშების გამოსახულებებს, ესკიზებს პირველი ქართული მუხჯი ფილმებისთვის. მანვე ჩამოიტანა პარიზული მივლინებიდან ოფორტის პირველი დაზგა. საქართველოში შექმნილი მისი ფერწერული და გრაფიკული ნამუშევრები მოწმობენ მხატვრის შემოქმედებითი შესაძლებლობების მრავალფეროვნებას, დაკვირვების მაღილ უნარს, ინტერესს ადგილობრივი კულტურისადმი. თუმცა ლანსერე 1934 წელს დაბრუნდა მოსკოვში, მაგრამ მას არ გაუნყვეტია კავშირი საქართველოსთან, მუდამ აინტერესებდა აქაური ამბები, თავისი მონაწილეობის ბედი.

თვალსაჩინო მხატვართა შორის შეიძლება დასახელდეს ბ.ფოგელი, რომლის ძველი თბილისისადმი და ბათუმისადმი მიძღვნილ ფერწერულ ნამუშევრებს გამოარჩევს სილამაზის განსაკუთრებული, თავისებური წვდომა.

ამჟამად თითქმის მივიწყებულ მხატვარს ვ.კოტეხოვს ეკუთვნის ოსტატურად და ხატული თბილისის ფერადოვანი ხედები, ძველი და ახალი კომუნისტური ყოფის ამ სახველი სცენები, ხელოვნების მოღვაწეთა პორტრეტები. 20-30-იან წლებში შექმნილმა კომპოზიციებმა, რეპორტაჟულმა ჩანახატებმა, პარტიული ელიტის პორტრეტებმა იგი საქართველოს გარკვეული ეტაპის მემკვიდრედ აქცია. საბჭოთა საქართველოს თემები, პარტიის საქმიანობის განდიდება, ცალკეულ ბელადთა გამოსახულებები დიდ ადგილს იკავებენ დ.ვოლგინის, ა.სემიონოვის შემოქმედებაშიც.

20-30-იანი წლების ქართული სახვითი ხელოვნება საკმაო მრავალფეროვნებით გა მოიჩრეოდა. ერთდროულად ეწყობოდა გამოფენები მხატვრებისა, რომლებმაც აკადე მიური ხელოვნების ერთგულება შეინარჩუნეს და ახალგაზრდებისა, რომლებსაც სურდათ ახალი ცხოვრება აესახათ განსხვავებული ავანგარდული მხატვრული ხერხებით. ბევრისთვის 1932 წელს გამოქვეყნებული დადგენილება შემოქმედებითი კავშირების შესახებ ძნელი დროის დადგომის ნიშნად იქცა. განსხვავებული შემოქმედებითი აზრის დევნამ, ტოტალური კონტროლის დაწყებამ ახალგაზრდა მხატვრების ნაწილი აიძულა შეეცვალებათ მოღვაწეობის სფერო — გადასულიყვნენ თეატრში, სადაც დროებით შენარჩუნდა შემოქმედებითი თავისუფლების ერთგვარი ილუზია,

М.Нестеров
Роспись храма св.
Александра Невского в
Абастумани. 1902-1904

მ.ნესტეროვი
ალექსანდრე ნეველის
ტაძრის მოხატულობა.
აბასთუმანი. 1902-1904

С.Кобуладзе
Иллюстрации
к эпосу "Слово о полку
Игореве" Национальный
музей, ГМИГ
им.Ш.Амиранашвили

ს.კობულაძე
ილუსტრაციები
ეპოსისთვის "ამაგი
იგორის ლაშქრობისა"
საქართველოს
ეროვნული მუზეუმი სსსრ

Л.Гудиашивили
Иллюстрация к поэме
"Демон" М.Лермонтова
Издательство
"Федерация". 1941

ლ.გუდიაშვილი
ილუსტრაცია
მ.ლერმონტოვის
პოემისთვის "დემონი"
გამომცემლობა
"ფედერაცია". 1941

К.Махарадзе
А.Суворов и
П.Баграционი в Альпах.
1952
Музей ТГХ

კ.მახარაძე
ასუვოროვი და
პ.ბაგრატიონი ალპებში.
1952
თსსა მუზეუმი

Т.Гвиниашвили
Памятник
П.Чайковскому в
Боржоми. 1976

თ.გვინიაშვილი
პ.ჩაიკოვსკის ძეგლი
ბორჯომში. 1976

Г.Корджаия
Памятник В.Маяковскому
в Тбилиси. 1978

გ.კორძაია
ვ.მაიაკოვსკის ძეგლი
თბილისში. 1978

М.Чиковани
Э.Безухова. Эскиз к
фильму С.Бондарчука
"Война и мир"
Киностудия "Мосфильм"
Национальный музей
Грузии. ГМИГ

მ.ჩიქოვანი
ე.ბეზუხოვა, ესკიზი
ს.ბონდარჩუკის
ფილმისთვის "ომი და
შვიდობა". კინოსტუდია
"მოსფილმი"

ნუდილი часть художников поменять сферу деятельности – перейти в театр, где на время сохранялась видимость творческой свободы, заняться иллюстрированием книг (И.Штенберг), работой в музее (К.Квес) или навсегда отойти от живописи, как поступили Н.Грицай, И.Фомин, целиком переключившиеся на архитектуру. Понадобилось несколько десятилетий, чтобы общество вновь открыло для себя значение творчества этих художников.

Параллельно и вопреки общему настрою работ, восхваляющих новый строй, "великие перемены," создавались и произведения лирического плана. Прелесть колоритных старых уголков Тбилиси привлекала художника Н.Чернышкова, архитекторов Н.Северова, А.Кальгина, вместе с тем для баласа в серии включались и листы с видами новостроек.

Конец 30-х годов в Грузии, как и во всем Советском Союзе, ознаменовался не только идеологическими, но и физическими репрессиями. Не обошли они и художников, Тбилисскую Академию художеств. В те трагические дни погибли многие талантливые представители искусства, были искоренены судьбы. Поводом для репрессий могло стать и недостаточное усердие в восхвалении нового строя, семейные связи (А.Ковалевская) или, как в случае с В.Шерпиловым, изгнанным из АХ, любовь к импрессионизму, к этому течению "прогнившего Запада".

Свои суровые коррективы в жизнь художников внесла Великая Отечественная война, когда погибло немало талантливых выпускников и студентов Тбилисской АХ (П.Колчин, О.Долгов, В.Цветков и др.). Оставшиеся в тылу, в трудных условиях военного времени продолжали творческую деятельность, работали над созданием агитационных плакатов, проникнутых патриотизмом картин, серий карикатур. В работу включились эвакуированные из России художники. И.Грабарь трудился над созданием портретов деятелей грузинского искусства, известный мастер гравюры И.Павлов с энтузиазмом обучал молодых графиков.

В конце 40-х годов, после освобождения из магаданской ссылки, в Грузию приехал В.Шухаев, большой мастер живописи, графики, театрально-декоративного искусства. В.Шухаев много и успешно работал, преподавал в Тбилисской АХ. Созданные в Грузии его работы – композиции, графические и живописные портреты, пейзажи – показывают масштабы творчества одного из знаменитых представителей плеяды мастеров начала XX века. Душевное общение со студентами, лекции, мягкая интеллигентность дополняли облик мэтра. Любовь к Грузии проявилась в решении его вдовы о передаче коллекции произведений В.Шухаева в музей Грузии.

В больших изменениях, происходящих в грузинском искусстве в конце 50-х - начале 60-х годов, в поиске нового художественного языка, изобразительных средств участвовали и живущие в Грузии русские художники. Творчество двух блестящих выпускников АХ П.Блеткина и В. Шерпилова привнесло свои краски в многоцветие грузинской живописи, воздействовало на новое поколение грузинских художников, видевших в их работах дух свободы, радость поиска. Смелая живопись, не вписывающаяся в прокрустово ложе соцреализма, с трудом, но все-таки нашла выход к зрителю. Их работы и сегодня, по прошествии многих лет, активно представлены в современной художественной жизни.

В последние годы значительно возрос интерес к творчеству И.Штенберга сценографа и графика, автора великолепных декораций, созданных для разных театров Грузии, а также иллюстраций, в которых проявлялось знание эпохи, чувство стиля, графическое мастерство. Особый интерес вызывают его станковые листы, которые с большим искусством и точностью передают атмосферу 30-х годов. В нашем альбоме представлены и работы рано ушедшие

ან ემუშავათ წიგნის გრაფიკაში, ან მუზეუმში ან სულაც შეეცვალათ პროფესია, როგორც ეს ი.ფომინმა და კ.გრიცაიმ გააკეთეს. საჭირო გახდა რამდენიმე ათეული წელი, რომ საზოგადოებას ხელახლა აღმოეჩინა კ.გრიცაის, კ.კევისის, ი.შტენბერგის შემოქმედება.

ახალი წყობის მამებელი ნამუშევრების პარალელურად, მართალია, მცირე რაოდენობით, მაგრამ მაინც იქმნებოდა ლირიკული ხასიათის კომპოზიციებიც. თბილისის კოლორიტული უბნების მომხიბვლელობა იზიდავდა გრაფიკოს ნ.ჩერნიშკოვს, აგრეთვე, არქიტექტორებს — ნ.სევეროვს, მ.კალაშნიკოვს, რომლებიც ბალანსის თვის თბილისის ახალმშენებლობებსაც აღბეჭდავენ.

30-იანი წლები საქართველოში, ისევე როგორც მთელ საბჭოთა კავშირში ალი ნიშნა იდეოლოგიური და ფიზიკური რეპრესიებით. ტრაგიკულმა მოვლენებმა გავლენა იქონია მხატვრებს, თბილისის სამხატვრო აკადემიას აუარეს. იმ წლებში დაიღუპა ხელოვნების ბევრი ნიჭიერი წარმომადგენელი, ბევრს ცხოვრება დაუმთავრდა. რუსმა მხატვრებმა თავის ქართველ კოლეგებთან ერთად გადაიტანეს ყველა სირთულე. რეპრესიების მიზეზი შეიძლება გამხდარიყო არასაკმარისი მონდობა ახალი წყობის ქება-დიდებაში, ოჯახური კავშირები (ა.კოვალევსკაია), ან, გ.შერპილოვის შემთხვევაში, ინტერესი იმპრესიონიზმისადმი, "დამპალი დასავლეთის" მიმდინარეობისადმი, რაც აკადემიიდან მისი გაძევების მიზეზი გახდა.

მხატვართა ცხოვრებაში თავისი მკაცრი კორექტივები შეიტანა მეორე მსოფლიო ომმა. ფრონტზე დაიღუპა თბილისის სამხატვრო აკადემიის ბევრი იმედის მომცემი კურსდამთავრებული და სტუდენტი, მათ შორის იყვნენ რუსებიც — პ.კოლჩინი, ო.დოლგოვი, ვ.ცვეტკოვი და სხვა. ზურგში დარჩენილები, ომის მძიმე დროის მიუხედავად, აგრძელებდნენ შემოქმედებით მუშაობას, ქმნიდნენ სააგიტაციო პლაკატებს პატრიოტული სულისკვეთებით გამსჭვალულ სურათებს, აგრეთვე, კარიკატურების სერიებს. მუშაობაში ჩართულები იყვნენ რუსეთიდან ევაკუირებული მხატვრებიც. ი.გრაბარი მუშაობდა ხელოვნების ცნობილ მოღვაწეთა ფერწერულ პორტრეტებზე, გრაფიკურის ოსტატი ი.პავლოვი ძალ-ღონის დაუზოგავად ასწავლიდა ახალგაზრდა გრაფიკოსებს.

40-იანი წლების ბოლოს, მაგადანში მრავალწლიანი გადასახლების შემდეგ საქართველოში ჩამოვიდა ფერწერის, გრაფიკის, თეატრალურ-დეკორაციული ხელოვნების დიდი ოსტატი ვ. შუხაევი. იგი წარმატებით ასწავლიდა თბილისის სამხატვრო აკადემიაში. მხატვრის მიერ საქართველოში შექმნილი ნამუშევრები — პეიზაჟები, კომპოზიციები, გრაფიკული და ფერწერული პორტრეტები, თეატრალური მხატვრობის ნიმუშები ცხადყოფენ XX საუკუნის დასაწყისის ოსტატთა პლეადის შესანიშნავი წარმომადგენლის ნიჭის მასშტაბს. სტუდენტებთან ურთიერთობის მისეული მანერა, დახვეწილი ინტელიგენტურობა ავსებდა მეტრის პორტრეტს. საქართველოსადმი სიყვარული გამომჟღავნდა მისი ქვრივის გადანეცხვით — ვ.შუხაევის ნამუშევრების საკმაოდ დიდი რაოდენობის საქართველოს მუზეუმებისთვის გადაცემის შესახებ.

დიდ ცვლილებებში, რომელიც საბჭოთა, კერძოდ, ქართულ სახვით ხელოვნებაში XX საუკუნის 50-იანი წლების ბოლოს, 60-იანი წლების დამდეგს ხდებოდა, ახალი მხატვრული ენის გამომსახველობით საშუალებების ძიებაში, მონაწილეობდნენ საქართველოში მცხოვრები რუსი მხატვრებიც. სამხატვრო აკადემიის ორი ბრწყინვალე კურსდამთავრებულის, პ. ბლიოტკინის და ვ.შერპილოვის შემოქმედებამ თავისი ელფერი შეიტანა ქართული ფერწერაში, იმოქმედა ახალი თაობის მხატვრებზე, რომლებიც მათში ხედავდნენ თავისუფლების სულს, ძიების სიხარულს. ორივე თავის ამოცანად ისახავდა ფერწერული საშუალებებით გარე სამყაროს მთელი მრავალფეროვნების გადმოცემას. მათმა თამამმა ფერწერამ, რომელიც ვერ მოერგო სოცრეალ-იზმის პროკრუსტეს სარეცელს, ბოლოსდაბოლოს აღიარება პოვა. მათი ნამუშევრები ახლაც, მათი გარდაცვალებიდან გავლილი ხანგრძლივი დროის შემდეგ, აქტიურად არის წარმოდგენილი თანამედროვე საქართველოს სამხატვრო ცხოვრებაში.

უკანასკნელ წლებში მნიშვნელოვნად გაიზარდა ინტერესი ი.შტენბერგის, სცენოგრაფისა და გრაფიკოსის შემოქმედების მიმართ. მან საქართველოს სხვადასხვა თეატრებისთვის საუკეთესო დეკორაციები, აგრეთვე წიგნის

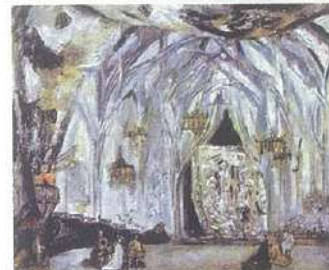
К.Санадзе
Портрет актрисы
Н.Бурмистровой. 1953

კ.სანაძე
მსახიობ ნ.ბურმისტროვის
პორტრეტი. 1953

С.Вирсаладзе
Декорация к балету
"Лебединое озеро"
П.Чайковского. 1950

ს.ვირსალაძე
დეკორაცია პ.ჩაიკოვსკის
ბალეტისთვის
"გელის ტბა". 1950

З.Церетели
Тверской бульвар. 1999

ზ.წერეთელი
ტვერის ბულვარი. 1999

М.Швелидзе
Декор постановки
Тбилисского театра
им.А.Грибоедова по
роману М.Булгакова
"Мастер и Маргарита"
2006

მ.შველიძე
დეკორაცია თბილისის
ა.გრიბოედოვის თეატრის
სპექტაკლისთვის
მ.ბულგაკოვის რომანის
"ოსტატის და მარგარიტის"
ს მიხედვით. 2006

Е.Флоранская с мужем
Г.Кониашвили и дочкой
Ольгой. Ок. 1912
Собрание М.Иванишвили

ე.ფლორენსკაია
მეუღლესთან
გ.კონიაშვილთან და
ქალიშვილ ოლღასთან
ერთად. დაახლ. 1912
მ.ივანიშვილის კოლექცია

ОРЖОМЪ-ПАРК
по ОрЕДинЪ

ЗНАМЕНИТЫЕ ШТОПОРЫ У УТРАСМА

КРУЧЕНЫХ
ЗДАНЕВИЧ
ТЕРЕНТЬЕВ

М.П.И. СРАЗУ!

АВГУСТА ЧИСЛА 41-го ГРАДУСА

Увлекательный и полезный

СловоЛожников

СловоЛожников

СловоЛожников

СловоЛожников

СловоЛожников

СловоЛожников

СловоЛожников

СловоЛожников

СловоЛожников

СловоЛожников

СловоЛожников

СловоЛожников

СловоЛожников

СловоЛожников

СловоЛожников

СловоЛожников

СловоЛожников

СловоЛожников

СловоЛожников

СловоЛожников

СловоЛожников

СловоЛожников

СловоЛожников

СловоЛожников

СловоЛожников

СловоЛожников

Афиша выступления в
Боржом-парке. 1919
Из книги Т.Никольской
"Фантастический город"

ბორჯომ-პარკში
გამოსვლის აფიშა. 1919
ტ.ნიკოლსკაიას წიგნიდან
"ფანტასტიკური ქალაქი"

Б.Рябов
Титульный лист
журнала "Ars". 1918

ბ.რიაბოვი
ჟურნალ "არსის"
თავფურცელი. 1918

из жизни В.Петровой.

Среди большой группы художниц, начинавших свою деятельность в конце 40-х, была И.Дивногорцева, много внимания уделявшая иллюстрированию произведений мировой литературы, создавшая работы на темы великой поэмы Шота Руставели "Витязь в тигровой шкуре", а к концу жизни приложившая немало усилий для издания и популяризации произведений мужа, выдающегося мастера графики Л.Григолия. В.Белецкая создавала прекрасные графические листы с видами Тбилиси, уголков Грузии, а также иллюстрации книг для детей. В области станковой графики и иллюстраций успешно работали О. Горалевич, Е. Шарлемань, в живописи-Н.Чарнецкая, Л. Морозова-Адвандзе. Несколько позднее к ним присоединились Л.Шабаршина, Ж. Понаренко, Л.Федосова-Маркова, а в 70-х годах - Л.Глоба. В послевоенный период начал свою деятельность акварелист А. Балабуев, в творчестве которого большое место занимают виды Тбилиси. Следует отметить Г.Дика, отдавшего много сил оформлению детских книг и журналов. Немалая заслуга принадлежит русским художникам (И.Грабовская, И.Тимофеев, Н.Мастичкая, Н.Чернышков, И.Шарлемань, А. Красникова-Гоголадзе) в развитии грузинского экслибриса.

Из художников поколения 70-х можно выделить Л.Семейко, запомнившего ценителям живописи точными, мастерскими видами Тбилиси, воспевавшего красоту женского тела. Талантливый график М. Поляков, одно время руководивший графической мастерской Дома художников в Тбилиси, впоследствии проявил себя разносторонним художником, педагогом. Авторами иллюстраций, станковых серий, экслибрисов стали М.Будылева, И.Худякова, Л.Навесова. В 80-е годы на выставках привлекли внимание тонкие графические листы Л.Петуховой, эксперименты Л.Федоренко. Несколько позднее начали свою деятельность живописец Н.Словинская, руставская художница В.Попова. Надо особо выделить М. Ляшенко, поэта, переводчика, исследователя авангарда начала XX века. Его оформление собственных и чужих книг, плакатов, вызывает интерес своеобразным решением, продуманностью. Многообразие творческих интересов характерно для Н.Герасимовой, графики, художника-модельера, чьи работы пользуются успехом в Грузии и за рубежом.

К поколению 80-х принадлежит О.Тимченко. Он еще со времен основания группы "Десятый этаж" приобрел известность своими живописными работами, инсталляциями, объектами. Участвует во многих акциях и проектах как в Грузии, так и за рубежом. Его многогранное творчество включает также вариации на темы великих мастеров прошлого и работы, вдохновленные Шекспиром, искусством Востока. Несколько младше его А.Бердышев, тонкий, рационально мыслящий художник, одинаково хорошо владеющий разной графической техникой, высокой культурой исполнения. В области акварели успешно работает Ю.Скрынников, занимающийся также педагогической деятельностью.

Новое поколение русских художников представлено А.Рябошенко и А.Семейко-Антелидзе. Творчество Анны – полная противоположность стилю ее отца Анатолия Рябошенко, его приверженности традициям старых мастеров. Она смело экспериментирует с цветом и формой. Ее работы представляют искусство Грузии на многих международных выставках, биеннале, симпозиумах.

В грузинской живописи определенное место занимает творчество двух представителей наива Т.Овчатовой-Паписашвили и Э.Зар-Хуц (Мурзина-Зарапишвили).

Русские художники внесли большой вклад в развитие грузинской театрально-декорационной живописи. Немалая заслуга в успехе постановок основанного стараниями М.Воронцова в 1851 году первого тифлиского оперного

ილუსტრაციები შექმნა, რომლებშიც ჩანს ეპოქის ცოდნა, სტილის გრძნობა, გრაფიკული ოსტატობა. განსაკუთრებულ ინტერესს იწვევს მისი დაზგური ფურცლები, რომლებზეც დიდი ოსტატობით, სიზუსტითაა გადმოცემული 30-იანი წლების სული. ცალკე აღნიშვნის ღირსია ადრე გარდაცვლილი ნიჭიერი გრაფიკოსის ვ. პეტროვას შემოქმედებაც.

მხატვართა ჯგუფში, რომელმაც მოღვაწეობა დაიწყო 40-იანი წლების ბოლოს, იყო ი.დივნიგორცევა. იგი საგანგებო ყურადღებას აქცევდა მსოფლიო ლიტერატურის ილუსტრირებას, ქმნიდა ნამუშევრებს შოთა რუსთაველის "ვეფხისტყაოსნის" თემებზე. სიცოცხლის ბოლოს დიდი დრო დაუთმო მეუღლის, გამოჩენილი მხატვრის ლადო გრიგოლიას შემოქმედების პოპულარიზაციას. ვ.ბელეცკაია ქმნიდა თბილისის, საქართველოს სხვადასხვა კუთხის ამსახველ მშვენიერ გრაფიკულ ფურცლებს, აგრეთვე საბავშვო წიგნების ილუსტრაციებს. დაზგური გრაფიკის და ილუსტრაციის სფეროში წარმატებით მუშაობდნენ ო.გორალევიჩი, ე.შარლემანი, ფერწერაში ნ.ჩარნეცკაია, ლ.მორიზოვა-ადვადე. მოგვიანებით მათ შეუერთდნენ ლ.შაბარშინა, ჟ.პონარენკო, ლ.ფედოსოვა-მარკოვა, ხოლო 70-იან წლებში-ლ.გლობა. ომის შემდგომ პერიოდში დაიწყო მუშაობა ა.ბალაბუევმა, რომლის შემოქმედებაში გამორჩეული ადგილი უკავია თბილისის ხედებს. უნდა აღინიშნოს გ.დიკის ღვაწლი, რომელმაც დიდი ძალისხმევა გამოიჩინა საბავშვო წიგნების და ჟურნალების გაფორმებაში. არცთუ მცირე წვლილი მიუძღვის რუს მხატვრებს (ი.გრაბოვსკაია, ი.ტიმოფევი, ნ.მასტიცკაია, ნ.ჩერნიშოვი, ვ.ბელეცკაია, ი.შარლემანი, მ.ბუდილიოვა, ა.კრასნიკოვა-გოგოლაძე, ა.ბერდიშევი) ქართული ექსლიბრისის განვითარებაში.

70-იანი წლების მხატვრებიდან შეიძლება გამოვყოთ ლ.სემეიკო, რომელიც ფერწერის მოყვარულებს თბილისის ოსტატურად შესრულებული ხედებით, ქალის სხეულის მშვენიერი გამოსახულებებით დაამახსოვრდათ. ნიჭიერმა გრაფიკოსმა მ.პოლიაკოვმა, რომელიც გარკვეულ დროს, "მხატვრის სახლის" გრაფიკის შემოქმედებით სახელოსნოს ხელმძღვანელობდა, შემდგომში თავი გამოიჩინა როგორც მრავალმხრივმა მხატვარმა და პედაგოგმა. ილუსტრაციების, დაზგური სერიების და ექსლიბრისების ავტორებია მ.ბუდილიოვა, ი.ხუდიაკოვა, ლ.ნავესოვა. 80-იან წლებში ყურადღება მიიპყრო ლ.პეტუხოვას დახვეწილმა გრაფიკულმა ფურცლებმა, ლ.ფედორენკოს ექსპერიმენტებმა. რამდენადმე გვიან დაიწყეს მოღვაწეობა ფერმწერმა ნ.სლოვინსკაიამ, რუსთაველმა მხატვარმა ვ.პოპოვამ. განსაკუთრებით შეიძლება გა მოიყოს მ. ლიპენკო-პოეტი, მთარგმნელი, საუკუნის დასაწყისის ავანგარდის მკვლევარი. მისი საკუთარი და სხვათა წიგნების, პლაკატების გაფორმება თავი სეზური გააზრებით მოწონებას იმსახურებს. შემოქმედებითი ინტერესების მრავალმხრივობა დამახასიათებელია ნ.გერასიმოვასთვისაც, მხატვარ-მოდელორის და გრაფიკოსისთვის, რომლის ნამუშევრებს წარმატება ხვდა წილად საქართველოშიც და მის ფარგლებს გარეთაც.

80-იანელთა თაობას მიეკუთვნება ო.ტიმჩენკო, რომელმაც ჯერ კიდევ ჯგუფ "მე-10 სართულის" დაარსებიდან მიიპყრო ყურადღება ფერწერული ნამუშევრებით, ინსტალაციებით, ობიექტებით. იგიმონანილეობს ბევრ აქციაში, პროექტში, როგორც საქართველოში, ასევე მის ფარგლებს გარეთაც. მისი მრავალმხრივი შემოქმედება მოიცავს ვარიაციებს წარსულის დიდოსტატების ნამუშევრების თემებზე, შექსპირის შემოქმედებით, აღმოსავლეთის ხელოვნებით შთაგონებულ ნამუშევრებს. მასზე უმცროსი ა.ბერდიშევი-დახვეწილი, რაციონალურად მოაზროვნე მხატვარია, რომელიც ერთნაირად კარგად ფლობს სხვადასხვა გრაფიკულ ტექნიკას, შესრულების დახვეწილ კულტურას. აკვარელის სფეროში წარმატებით მუშაობს ი.სკრინიკოვი, რომელიც პედაგოგიურ საქმიანობასაც ეწევა.

რუს ფერმწეთა ახალ თაობას წარმოადგენს ა.რიაბოშენკო, ა.სემეიკო-ანთელიძე. ანას შემოქმედება სრულიად საწინააღმდეგოა მამის, ანატოლი რიაბოშენკოს სტილისა, რომელიც ძველ ოსტატებისადმი ერთგულებით გამოირჩევა. მისი ექსპრესიონისტული კომპოზიციები, ხშირად წარმოადგენენ საქართველოს საერთაშორისო გამოფენებზე, ბიენალებზე, სიმპოზიუმებზე.

დღევანდელ ქართულ ფერწერაში გარკვეული ადგილი უკავია თანამედროვე ნაივის წარმომადგენლებს-ტ.ოვჩატოვა-პაპისაშვილს და ე.ზარ-ხუცს (მურზინა).

რუსმა მხატვრებმა დიდი როლი შეასრულეს ქართული თეატრალურ-

ს.სუდეიკინი
Кафе "Химериони"
Дом-музей
Т.Табидзе. Тбилиси

ს.სუდეიკინი
კაფე "ჰიმერიონი"
ტ.ტაბიძის სახლ-
მუზეუმი. თბილისი

И.Шарлемань
Герц и штандарт
Грузинской
республики. 1918
Собрание Парламента
Грузии

ი.შარლემანი
საქართველოს
რესპუბლიკის გერბი და
შტანდარტი. 1918
საქართველოს
პარლამენტი

К.Зданевич
Портрет Н.Макашвили,
жены поэта Т.Табидзе.
Дом -музей Т.Табидзе.
Тбилиси

კ.ზდანევიჩი
პოეტ ტ.ტაბიძის
მეუღლის ნ.მაკაშვილის
პორტრეტი.
ტ.ტაბიძის სახლ-
მუზეუმი. თბილისი

З.Серебрякова
Портрет Дж. Баланчидзе
(Г.Баланчивадзе) в
костюме Ванка. 1922
Театральный музей имени
А. Бахрушина.
Москва

ზ.სერებრიაკოვა.
ჯ.ბალანჩიშვილის
(გ.ბალანჩივაძე)
პორტრეტი. 1922
აბაზრუშინის სახელობის
თეატრალური მუზეუმი.
მოსკოვი

З. Серебрякова
Портрет
С. Андроникашвили. 1924
НМГ, ГМИГ

ზ. სერბერკოვა
ს. ანდრონიკაშვილის
პორტრეტი. 1924
სეზმ, სხსმ

С. Сорин
Портрет Э. Дадияни
Национальный музей
ГМИГ

ს. სორინი
ე. დადიანის პორტრეტი.
ეროვნული მუზეუმი
სხსმ

Афиша выставки
Д. Пахомова. Батуми.
1897
(Первая художественная
выставка в Батуми)

დ. პახომოვის გამოფენის
აფიშა. ბათუმი. 1897
(პირველი სამხატვრო
გამოფენა ბათუმში)

С. Сорин
Портрет М. Шервашидзе
Из книги А. Васильева
"Красота в изгнании"

ს. სორინი
მ. შერვაშიძის პორტრეტი.
ა. ვასილიშვილის წიგნიდან
"მშვენიერება
ღვენილობაში"

театра, расписанного Гр. Гагариным, принадлежала как иностранным декораторам, так и художникам обеих столиц. Они и местные русские мастера участвовали в оформлении спектаклей и в начале XX века. Театральную живопись Грузии обогатили работы Е. Лансере, И. Шарлеманя, И. Штенберг, К. Квес. Театр интересовал и В. Шухаева. Надо выделить группу художников (В. Роберт, Вяч. Иванов, Б. Локтин, Е. Донцова), которые прилагали много усилий для создания высокого художественного уровня спектаклей Тбилисского русского драматического театра имени А. С. Грибоедова. В наше время в различных театрах Грузии успешно работает П. Рудчик, в Москве-М. Обрезков, недавний выпускник Тбилисского университета театра и кино.

Несомненны заслуги русских художников в области киноискусства. Участие Е. Лансере, Ф. Пуша, Р. Федора в оформлении первых грузинских немых кинофильмов сыграло важную роль в их восприятии, в успехе у зрителей. Впоследствии над фильмами киностудии "Грузия-фильм" работали художники по костюмам Т. Крымковская, Г. Киселева, С. Дзугутова, художник-постановщик М. Медников, художник-мультипликатор И. Баранова. В этой области работает и юная У. Гोनоблина. Большой вклад в развитие грузинского телевидения внес художник-постановщик Р. Плаксин.

В отличие от других областей изобразительного искусства, в которых творчество русских художников представлено во всем многообразии направлений и индивидуальностей, скульптура не балует обилием имен. Это Н. Звегинцева-Урушадзе, автор нескольких скульптурных портретов, работавшая также в малой пластике и по воссозданию внешнего облика ископаемых людей и исторических личностей по методу профессора М. Герасимова. В 70-х годах начали свою деятельность В. Дронов, чья скульптура прославленной тбилисской гимнастки Н. Дроновой привлекла внимание художественной общественности, и И. Казанцев, автор портретов А. С. Пушкина, ряда монументально-декоративных работ, в том числе изображения В. Маяковского в его родном селе Багдади. Интересные объекты представляла на выставки Л. Федоренко. Из действующих художников можно выделить молодого Д. Гोनоблина, создающего малую пластику, объекты, а также куклы-марионетки и интерьерные куклы.

Скульптор Б. Шебурев, несколько десятилетий работавший в области керамики, был одним из тех, кто способствовал созданию сильной школы грузинской керамики. В этой области работала также Л. Алексеева-Кереселидзе. На многих международных симпозиумах грузинское искусство представляет И. Элистратова-Асатиани. Русские художники работают и в других областях прикладного искусства – тбилисец А. Зеленцов в глиптике и эмали, в области художественного стекла – батумский художник О. Трофимов, а также Н. Скрынникова. График Л. Чернова пробует силы в текстиле и эмали. Ю. Кочетов работает в области церковного искусства – пишет иконы, художественно обрабатывает дерево, создает иконостасы. Интересные куклы в 30-х – 50-х годах были созданы Н. Звегинцевой, Н. Беляевой, Н. Гильчевской, Г. Александровым, чьи работы хранятся в Тбилисском музее кукол. Оригинальные куклы лепит живописец Т. Овчатова-Паписашвили.

В Грузии сложились целые династии художников. В начале XX века в Тбилиси начинали свою деятельность сестры Флоренские, в их некоторых работах предвидение будущих трагических событий. Некоторые их потомки также стали художниками (О. Кониашвили, ее дочь скульптор М. Иванишвили). Участвуют в художественной жизни И. Петроковская, дочь театрального критика и художника А. Петроковского, его внука Т. Церадзе; большая семья – жена и четверо сыновей и дочерей живописца Я. Скрынникова, Л. Чернова и ее дети Денис и Ульяна Гоноблины. Продолжает профессию Л. Семейко его сын Анд

დეკორა ციული ხელოვნების ჩამოყალიბებასა და განვითარებაში. მ. ვორონ-ცოვის მიერ 1851 წელს დაარსებული თბილისის საოპერო თეატრის დადგმების წარმატებაში დიდი წილი უდევთ როგორც უცხოელ, ისევე ორივე დედაქალაქ-იდან ჩამოსულ მხატვრებს. ისინი, აგრეთვე ადგილობრივი ოსტატები მონაწილეობდნენ სპექტაკლების გაფორმებაში XX საუკუნის დამდეგსაც. საქართველოს თეატრალური მხატვრობა გაამდიდრეს ე.ლანსერეს, ი.შარლემანის, კ.კვესის ნამუშევრებმა. თეატრი აინტერესებდა ვ.შუხავესაც. უნდა გამოიყოს მხატვართა ჯგუფი, რომელთა შორის იყვნენ ვ.რობერგი, ვიარ. ივანოვი, ბ.ლოკტინი, ი.შტენბერგი, აგრეთვე, ი.დონცოვა, რომელთაც დიდი ძალისხმევა გამოიჩინეს თბილისის ა.გრიბოედოვის სახელობის დრამატული თეატრის სპექტაკლების მაღალმხატვრულ გაფორმებაში.

უეჭველია რუსი მხატვრების დამსახურება ქართული კინომხატვრობის განვითარებაში. ე.ლანსერეს, ფ.პუშის, რ.ფედორის მონაწილეობამ პირველი ქართული მუნიციპალიტეტის გაფორმებაში ბევრწილად განაპირობა ამ ფილმების წარმატება. შემდგომში კინოსტუდია "ქართული ფილმი" მუშაობდნენ კოსტუმების მხატვრები ტ.კრიმკოვსკაია, ს.ტუგუტოვა, გ.კისელიოვა, დამდგმელი მხატვარი და ოპერატორი მ.მედნიკოვი, მხატვარ-მულტიპლიკატორი ი.ბარანოვა. დიდი წვლილი ქართული ტელევიზიის განვითარებაში შეიტანა გრაფიკოსმა, დამდგმელმა მხატვარმა რ.პლაქსინმა.

სახვითი ხელოვნების სხვა დარგებისგან განსხვავებით ქანდაკება არ გამოირჩევა სახელების მრავალფეროვნებით. ერთ-ერთი მათგანია მოქანდაკე ბ.შებუევი, რომელიც ამჯობინებდა ბარელიეფების შექმნას; დიდ დროს უთმობდა პედაგოგიურ საქმიანობას. ნ.ზვეგინცევა-ურუშაძე, რამდენიმე სკულპტურული პორტრეტის ავტორი, მუშაობდა მცირე პლასტიკაშიც, აგრეთვე, ისტორიულ პირთა სახეების აღდგენისას, იყენებდა პროფესორ მ.გერასიმოვის მეთოდს. 70-იან წლებში დაიწეს მოღვაწეობა ვ.დრონოვმა, რომლის მიერ შესრულებულმა ცნობილი სპორტსმენის, ტანმოვარჯიშე ნ.დრონოვას ქანდაკებამ საზოგადოების ყურადღება დაიმსახურა, ი.კაზანცევა-ა.პუშკინის პორტრეტების, მონუმენტურ-დეკორატიული ხელოვნების არაერთი ნიმუშის, მათ შორის ვ. მაიაკოვსკისადმი მიძღვნილი, მის მშობლიურ ბაღდადში განხორციელებული ნამუშევრების ავტორმა. სხვადასხვა მასალისგან შექმნილი საინტერესო ობიექტები გამოჰქონდა გამოფენებზე ლ.ფედორენკოს. ამჟამად მოქმედთაგან შეიძლება დავასახელოთ მოქანდაკე ქალი ნ. კოროტკოვა, რომლის მთავარი თემა ნიუა, ასევე ახალგაზრდა დ.გონობოლინი-მოქანდაკე და დიზაინერი, გონებამახვილური, ცხოველთა იუმორით სავსე გამოსახულებების დათოჯინების ავტორი.

მოქანდაკე ბ.შებუევი რამდენიმე ათწლეული მუშაობდა კერამიკის სფეროშიც. მან ხელი შეუწყო ქართული კერამიკის ძლიერი სკოლის შექმნას. ამ დარგში მუშაობდა, აგრეთვე, ლ.ალექსეევა-კერესელიძე. ამჟამად ბევრ საერთაშორისო სიმპოზიუმზე ქართულ ხელოვნებას წარმოადგენს ი.ელისტრატოვა-ასათიანი. რუსი მხატვრები მუშაობენ გამოყენებითი ხელოვნების სხვა დარგებშიც. თბილისელი ა.ზელენცოვი-გლიზტიკაში, მინანქარში; მხატვრული მინის სფეროში-ნ.სკრინიკოვა, ასევე ბათუმელი ო. ტროფიმოვი. გრაფიკოსი ლ. ჩერნოვა ქმნის ტექსტილის და მინანქრის ნიმუშებს. ი.კოჩეტოვი ამჟამად საეკლესიო მხატვრობის სფეროში მუშაობს — ეწევა ხატწერას, ხის მხატვრულ დამუშავებას, ქმნის საკურთხეველებს. მიმზიდველად გაფორმებული თოჯინები შექმნილი აქვთ ნ.ზვეგინცევას, რ.ბელიაევას, ნ.გილჩევსკაიას, გალექსანდროვს (სპილოს ძვალზე კვეთა), რომელთა ნამუშევრები დაცულია თბილისის თოჯინების მუზეუმში. ორიგინალურ თოჯინებს ძერწავს ტ.ოეჩატოვა-პაპისაშვილი.

დროთა განმავლობაში საქართველოში ჩამოყალიბდა რუსი მხატვრების მთელი დინასტიები: გასული საუკუნის დასაწყისში თბილისში მოღვაწეობდნენ დები ფლორენსკები, რომელთა ზოგიერთ ნამუშევარში მათივე ტრაგიკული ხვედრია განჭვრეტილი. მხატვრები გახდნენ მათი შთამომავლებიც. ბიძის კვალს გაყვა ი.შარლემანის სამი ძმისშვილი; სამხატვრო ცხოვრებაში დღესაც მონაწილეობენ კრიტიკოსისა და მხატვრის ა.პეტროკოვსკის ქალიშვილი ი.პეტროკოვსკაია, მისი შვილიშვილი, ხელოვნებათმცოდნე თ.ცერაძე; ისკრინიკოვის დიდი ოჯახი — მეუღლე და ოთხი შვილი; ლ.ჩერნოვა და მისი შვილები დენის და ულიანა გონობოლინები, დედ-მამის — ლ.სემეიკოს და მ.ანთელიძეს გზას განაგრძობს ფერმწერი ა.სემეიკო; მხატვრები გახდნენ

И.Ефремов
Бегство меньшевиков
из Грузии. 1933
Аджарский музей
им. Х.Ахведиаши

ი.ფრეშოვი
მენშევიკების გაქცევა
ბათუმიდან. 1933
აჭარის სახელმწიფოს
სახელობის მუზეუმი

С.Путкин
Парк Пионеров
летом. 1932
Аджарский музей
им. Х.Ахведиаши.
Батуми

ს.პუტკინი
პიონერთა პარკი
ზაფხულში. 1932
აჭარის სახელმწიფოს
სახელობის მუზეუმი.
ბათუმი

И.Фомин
Эскиз агитационного
плаката. 1920-е годы
Собрание
М.Андроникашвили,
Тбилиси

ი.ფომინი
სააგიტაციო პლაკატის
ესკიზი. 1920-იანი წლები
მ.ანდრონიკაშვილის
კოლექცია. თბილისი

А.Семенов
Портрет
тов. Фабрициуса. 1930
Из книги Л.Ремпель
"Живопись советского
Закавказья". 1932

ა.სემიონოვი
ამბ.ფაბრიციუსის
პორტრეტი. 1930
ლ.რემპელის წიგნიდან
"საბჭოთა ამიერკავკასიის
ფერწერა". 1932

И.Шарлемань
совместно с Е.Лансером
Герб Грузинской ССР

ი.შარლემანი
(ე.ლანსერესთან ერთად)
საქართველოს სსრ
გერბი.

И.Нивинский
ЗАГЭС. 1927
ГТГ

ი.ნივინსკი
ზაპესი. 1927
ტრეტიაკოვის გალერეა

И.Нивинский
Цветы. Боржоми. 1927
ГТГ

ი.ნივინსკი
თაიგული. ბორჯომი.
1927
ტრეტიაკოვის გალერეა

Г.Джаши
Портрет И.Шарлеманя
1952
Национальный
музей, ГМИГ
им. Ш.Амиранашвили

გ.ჯაში
ი.შარლემანის
პორტრეტი 1952
საქართველოს
ეროვნული მუზეუმი
სსსმ

რო Семейко-Антелидзе, получивший образование в Тбилисской АХ, а также в Голландии и Англии. Художниками стали сыновья Л.Алексеевой-Кереселидзе, И.Элистратовой, внучки Л.Звегинцевой, сыновья и внук В.Трофимова.

Деятельность русских художников в Грузии не ограничивалась только названными областями. Искусствовед Д.Гордеев, реставратор и копиист Т.Шевякова внесли свой вклад в сохранение и изучение древнегрузинского искусства. Не забыта деятельность прекрасного рисовальщика и педагога Л.Потапова.

Русские художники работали не только в Тбилиси. В Кутаиси на поприще церковной живописи, иконописи творил Н.Андреев, в городской гимназии и реальном училище в начале XX века преподавал В.Кротков. Ныне малоизвестный художник Краснуха приобщил к искусству рисования ученика кутаисской гимназии, будущего великого поэта В. Маяковского. В Аджарии хранят память о русских художниках-подвижниках, зачинателях художественной жизни, педагогах. Среди них особо надо отметить деятельность выпускника Петербургской АХ Д.Пахомова, который в 1897 году устроил первую в городе персональную выставку, а позднее, в 1917 году, стал основателем и первым председателем Общества деятелей искусства (ОДИ), участвовал в основании в 1922-1923гг. Батумского художественного училища. После его кончины народную студию-училище многие годы возглавлял В. Илюшин, живший в Батуми в 1907-1942гг. Приехавший в начале 20-х годов в Батуми, И.Загорский в 1926 году стал руководителем батумской организации художников Аджарской АР. В Батуми работали театральные художники А.Погодин, Н.Советов, оформившие спектакли драматического театра, а также С.Путкин, В.Селезнев, А. Ефремов и другие. В 60-70-х годах среди художников Аджарии выделялся Н. Яковенко, посвятивший живописные работы теме войны, а также будням, героическому труду советских людей. Сейчас в Батуми работают Ю.Мартынов, Анатолий, Олег, Василий Трофимовы. Русские художники работали и в Цхинвали.

Большой вклад внесли русские художники в развитие изобразительного искусства Абхазской автономной республики. В Сухуми переехало несколько художников из России, в том числе и В.Кондарев, ученик В.Серова, а также П.Пшеничников и другие. Они были инициаторами основания художественной школы, позднее училища. В послевоенные годы к ним присоединились В.Евropина, В.Щеглов, Б.Бобырь, В.Орелкин, А.Крайнюков, О.Брендель, а в 60-е годы приехавшая из Японии В.Бубнова, чьи акварели и гравюры привлекали внимание яркостью и самобытностью. В 70- 80-е годы в художественной жизни Грузии активно участвовали сухумчане А. Семенов, В.Денисов и другие. Е.Котляров, театральный художник, выпускник Тбилисской АХ на протяжении нескольких десятилетий успешно работает над оформлением спектаклей Сухумского театра. Трагические события 90-х годов круто изменили судьбу проживавших в Абхазии художников. Среди беженцев есть и художники – грузины и русские.

После распада Союза, обретения Грузией независимости в начале 90-х годов, из-за возникших экономических трудностей, часть русских художников как и некоторые их грузинские коллеги, в поисках лучшей доли вынуждены были уехать в Россию, в другие страны зарубежья. И все же значительная часть русских художников продолжает активную творческую и выставочную деятельность в Грузии.

Работы русских художников XIX-XX веков на грузинские темы многократно выставлялись в музеях и художественных галереях Грузии. Результатом возросшего в последние годы интереса искусствоведов и коллекционеров к творчеству русских художников Грузии XX века, совпавший с ростом в мире

ლ.ალექსევეა-კერესელიძის, ი.ელისტრატოვას ვაჟები, ან.რიაბოშენკოს ქალიშვილი, ნ.ზვეგინცევა- ურუშაძის შვილიშვილები, ბათუმელი ვ.ტროფიმოვის შვილები ანატოლი და ოლეგი, შვილიშვილი ვასილი.

რუსი მხატვრების მოღვაწეობა საქართველოში არ შემოიფარგლება მხოლოდ ზე მათ ჩამოთვლილი სფეროებით: ხელოვნებათმცოდნე დ.გორდევემა, რესტავრატორმა და კოპიისტმა ტ. შევიაკოვამ დიდი წვლილი შეიტანეს ძველი და თანამედროვე ქართული ხელოვნების შესწავლასა და გადარჩენაში. არ არის დავიწყებული ნახატის შესანიშნავი ოსტატის და პედაგოგის ლ.პოტაპოვის ღვაწლიც.

რუსი მხატვრები მხოლოდ დედაქალაქში როდი მოღვაწეობდნენ. ქუთაისში საეკლესიო მხატვრობის დარგში მუშაობდა ნ.ანდრეევი, ქალაქის გიმნაზიაში და რეალურ სასწავლებელში XX საუკუნის დასაწყისში მუშაობდა ვ.კროტკოვი. დღეისთვის სრულიად უცნობმა მხატვარმა კრასნუხამ მხატვრობის ანაბანას აზიარა ქუთაისის გიმნაზიის მონაფე, მომავალი დიდი პოეტი პოეტი ვ.მაიაკოვსკი.

აჭარაში სათუთად ინახავენ რუსი მხატვრების, პედაგოგების, სამხატვრო ცხოვრების ცხოვრების ორგანიზატორების ხსოვნას. განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს პეტერბურგის სამხატვრო აკადემიის აღზრდილის დ.პახომოვის მოღვაწეობა. მან 1917 წელს ბათუმში მოაწყო პირველი პერსონალური სამხატვრო გამოფენა. მოგვიანებით, 1922-23 წწ დაარსა ბათუმის სამხატვრო სასწავლებელი, გახდა მის მიერვე დაფუძნებული ხელოვნათა საზოგადოების თავმჯდომარე. მისი გარდაცვალების შემდეგ, სახალხო სტუდია-სასწავლებელს მრავალი წლის განმავლობაში ხელმძღვანელობდა ვ.ილიუშინი, რომელიც ბათუმში 1907--40 წწ ცხოვრობდა. 20-ან წლებში ბათუმში ჩამოსული ი. ზაგორსკინი 1926 წლიდან ხელმძღვანელობდა აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მხატვართა ბათუმის ორგანიზაციას. ბათუმში მუშაობდნენ თეატრალური მხატვრები — ა.პოგოდინი ნ.სოვეტოვი, რომლებიც ადგი ლობრივი დრამატული თეატრის სპექტაკლებს აფორმებდნენ. აგრეთვე ს.პუტკინი, ი. ეფრემოვი, ნ.სტრაშილინი, ი.ეფტეიევი და სხვები. 60-ან წლებში აჭარის მხატვართა შორის გამოირჩეოდა ნ.იაკოვენკო, რომელმაც თავისი შემოქმედება მიუძღვნა ომის თემას, ასევე ყოველდღიურობას, საბჭოთა ხალხის შრომას. ახლა ბათუმში მუშაობენ ი.მარტინოვი, ო.ტროფიმოვი.

დიდი წვლილი შეიტანეს რუსმა მხატვრებმა აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის სახვითი ხელოვნების განვითარებაში. სოხუმში ცხოვრობდნენ ვ.სეროვის მონაფე ვ.კონტარევი, ვ.პშენიჩნიკოვი და სხვები. მათ დაარსეს სამხატვრო სკოლა, რომელიც შემდგომ სამხატვრო სასწავლებლად გადაკეთდა. ომის შემდგომ მათ შეუერთდნენ ვ. ევროპინა, ვ.შჩეგლოვი, ბ.ბობირი, ვ.ორელკინი, ა.კრაინიკოვი, ო.ბრენდელი, მოგვიანებით, 60-იან წლებში იაპონიიდან სოხუმში გადმოსახლებული ე.ბუზნოვა, რომლის აკვარელები და გრაფიურები ყურადღებას იპყრობდნენ თავის თვითმყოფადობით. 70-80-იან წლებში საქართველოს სამხატვრო ცხოვრებაში აქტიურად მონაწილეობდნენ სოხუმელები ა.სემენცოვი, ვ.დენისოვი, თბილისის სამხატვრო აკადემიის კურსდამთავრებული, თეატრალური მხატვარი ე.კოტლიაროვი, რომელიც რამდენიმე ათეული წელი წარმატებით მუშაობს სოხუმის თეატრის სპექტაკლების გაფორმებაზე. 90-იანი წლების ტრაგიკულმა მოვლენებმა მკვეთრად შეცვალა აფხაზეთში მცხოვრები მხატვრების ბედი — დევნილებად იქცნენ არა მარტო ქართველები, არამედ რუსებიც. რუსი მხატვრები მოღვაწეობდნენ ცხინ ვალშიც.

საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ, საქართველოს მიერ დამოუკიდებლობის მოპოვების პირველ ეტაპზე წარმოქმნილი ეკონომიკური სიძნელეების გამო რუსი მხატვრების ნაწილი, ზოგიერთი ქართველი კოლეგის მსგავსად, უკეთესი მომავლის საძიებლად იძულებულნი იყვნენ ნასულებიყვნენ რუსეთში, სხვა ქვეყნებში. და მაინც საკმაოდ მნიშვნელოვანი ნაწილი რუსი მხატვრებისა აგრძელებს აქტიურ შემოქმედებით და საგამოფენო საქმიანობას საქართველოში.

XIX საუკუნეში საქართველოს თემებზე შექმნილი რუსი მხატვრების ნამუშევრები რამდენიმეჯერ გამოიფინა თბილისის მუზეუმებსა და გალერეებში. ბოლო ხანს გაიზარდა ინტერესი XX საუკუნეში საქართველოში მოღვაწე რუსი მხატვრების შემოქმედების მიმართ, რაც გახდა მნიშვნელოვანი გამოფენების მოწყობის, პუბლიკაციების გამოქვეყნების სტიმული. ამის

Е.Лансере (в центре) со своим классом в Тбилисской АХ. 1929

ე.ლანსერე (ცენტრში) თავის კლასთან თბილისის სამხატვრო აკადემიაში. 1929

Д.Хакуташивили Б.Шебюев и И.Шарлемань среди старейших художников Грузии. 1953 Музей ТГАХ

დ.ხაკუტაშვილი ბ.შებუევი და ი.შარლემანი საქართველოს უზუცეს მხატვართა შორის. 1953

И.Тоидзе Плакат "Родина-мать зовёт!" 1941 Национальная библиотека Парламента Грузии

ი.თოიძე „დედა სამშობლო გვიძახის!“ პლაკატი. 1941 საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკა

И.Грбаврь Портрет Н.Вачнадзе. 1942 Национальный музей, ГМИИ им. П.С.Аммираншвили

ი.გრბარბი მსახიობ ნ.ვანაძის პორტრეტი. 1942 საქართველოს ეროვნული მუზეუმი სსსრ

Юбилей В.Шухаева в
Тбилисской АХ. 1967

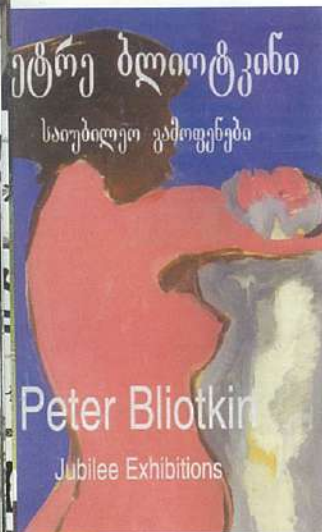
ვ.შერპილოვის იუბილე
თბილისის სამხატვრო
აკადემიაში. 1967

Обложка каталога
персональной выставки
В.Шерпилова. 1982

ვ.შერპილოვის
პერსონალური გამოფენის
კატალოგის ყდა. 1982

ვალენტინ შერპილოვი
ВАЛЕНТИН ШЕРПИЛОВ

Обложка буклета серии
юбилейных выставок
П.Блеткина. 2003

პ.ბლიოტკინის საიუბილეო
გამოფენების სერიის
ბუკლეტის ყდა. 2003

Дом на ул.Лермонтова,
где жил Е.Лансере

სახლი ლერმონტოვის
ქუჩაზე სადაც ცხოვრობდა
ე.ლანსერე

интереса ко всему русскому, в том числе к художникам, жившим в Грузии, стали ряд значительных выставок, публикации. Однако, до настоящего времени не было создано полной картины многообразной деятельности русских художников Грузии. Устроенная в 1997 году в Национальной галерее в честь 850 -летия основания Москвы (проект Л.Портновой, Н.Никоновой, Ю.Скрынникова) выставка была первой попыткой. Несмотря на сравнительно малый объем (в экспозиции были представлены работы около сорока действующих профессиональных художников и любителей), отсутствие многих известных имен, она сыграла важную роль в освещении темы.

Творчество нескольких десятков русских художников обогатило разные сферы грузинского искусства, внесло своеобразные оттенки в общую картину. Достаточно интегрированные в общество, в сообщество грузинских художников, они не были пассивными свидетелями происходящих процессов, активно участвовали в формировании нового грузинского искусства, в развитии его основных тенденций. В альбоме представлены работы художников самых разных направлений – от академизма до соцреализма, а также тех, кто получил импульсы от передвижников, от "Мира искусства", многих авангардных течений XX века.

Они любили Грузию, искусство которой сыграло важную роль в их творчестве – в тематике работ, в формировании восприятия мира, изобразительного языка. И Грузия отвечала им взаимностью.

Вместе с тем большинство русских художников сохранили глубокую духовную связь с исторической родиной, с искусством Петербурга и Москвы, с русской школой, лучшие достижения которой с любовью передавали своим грузинским ученикам. В то же время в их творчестве находим своеобразие, выраженное в напряжении эмоционального решения, в цветовой гамме, в прелести легкого "кавказского" акцента.

Издание нашего альбома совпадает с важным событием для грузинского искусства – 85-летним юбилеем Тбилисской государственной Академии художеств, счастливого повода еще раз с сердечной благодарностью вспомнить крупный вклад русских художников, участвовавших в ее основании.

Надеемся, что тема "Русские художники Грузии", ее масштаб, высокий уровень большинства представленных работ привлекут внимание к их творчеству не только в России, но и во всем мире.

Уверены, издание альбома "Русским клубом" станет важной вехой в истории русско-грузинских художественных связей, еще одним шагом в процессе культурного диалога между двумя народами. Как и работы, хранящиеся в музеях и частных коллекциях, и деятельность русских художников, которые продолжают творить на благодатной земле Грузии.

Нино Заалишвили

მიუხედავად, აქამდე არ შექმნილა სრული სურათი საქართველოში მცხოვრები რუსი მხატვრების მოღვაწეობაზე. 1997 წელს ეროვნულ გალერეაში მოწყობილი მოსკოვის დაარსების 850 წლის თავისადმი მიძღვნილი გამოფენა (ლ.პორტნოვას, ი.სკრინიკოვის, ნ.ნიკონოვას პროექტი) ფაქტიურად იყო ამის პირველი ცდა. მიუხედავად შედარებით მცირე მოცულობისა და მონაწილეთა შერჩევის ერთგვარი სუმბურულობისა — მასზე წარმოდგენილი იყო ამაჟამად მომქმედი 40 პროფესიონალი მხატვარი და მოყვარული, აკლდა ბევრი ცნობილი სახელი — მან გარკვეული როლი ითამაშა თემის წარმოჩენაში.

რამდენიმე ათეული რუსი მხატვრის, არა მხოლოდ ყველაზე ცნობილის, არამედ ე.წ მეორე რიგის წარმომადგენელთა მოღვაწეობამ გაამდიდრა ქართული სახვითი ხელოვნების სხვადასხვა სფერო, შეიტანა თავისებური ელფერი საერთო სურათში.

ადგილობრივ საზოგადოებაში, მხატვართა თანამეგობრობაში საკმაოდ ინტეგრირებულები რუსი მხატვრები არ იყვნენ მომხდარი პროცესების პასიური მონაწილეები. ისინი აქტიურად მონაწილეობდნენ ახალი ქართული ხელოვნების ფორმირებაში, მისი ძირითადი ტენდენციების განვითარებაში. წინამდებარე ალბომში წარმოდგენილია სრულიად სხვადასხვა მიმართულების მხატვართა შემოქმედება — აკადემიზმიდან სოცრეალიზმამდე, ასევე, მათი ნამუშევრები, ვინც იმპულსებს ღებულობდა პერფორმანსებიდან, „მირ ისკუსტვას“ მხატვრობიდან, XX საუკუნის მრავალი მოდერნისტული მიმდინარეობიდან.

მათ უყვარდათ საქართველო, რომლის ბუნებამ, ხალხმა, ხელოვნებამ ითამაშა მნიშვნელოვანი როლი მათ შემოქმედებაში — ნამუშევართა თემატიკაში, სამყაროს აღქმის ფორმირებაში, სახვითი ენის ჩამოყალიბებაში და საქართველო მათ ასევე სიყვარულით პასუხობდა და პასუხობს.

ამასთან, რუს მხატვართა უმრავლესობამ შეინარჩუნა ღრმა სულიერი კავშირი ისტორიულ სამშობლოსთან, პეტერბურგის და მოსკოვის ხელოვნებასთან, რუსულ სკოლასთან, რომლის საუკეთესო მიღწევებს ისინი სიყვარულით გადასცემდნენ თავიანთ ქართველ მოწაფეებს. ამავე დროს საქართველოს რუს მხატვართა შემოქმედებაში, მით უმეტეს, იმ თაობაში უშუალოდ საქართველოში რომ დაიბადა, გაიზარდა და მიიღო სამხატვრო განათლება, ბუნებრივია, იგრძნობა გარკვეული თავისებურება, რაც გამოიხატება ემოციური გადანეწყვის დაძაბულობაში, ფერთა გამაში, მომხიბლავ მსუბუქ „კავკასიურ აქცენტში“.

ალბომის გამოცემა ემთხვევა ქართული ხელოვნების ღირსშესანიშნავ თა რილს — თბილისის სახელმწიფო სამხატვრო აკადემიის დაარსების 85 წლისთავს, მნიშვნელოვან საბაბს, რათა კიდევ ერთხელ, დიდი მადლიერების გრძნობით, იქნას მოხსენიებული რუსი მხატვრების დიდი წვლილი მის დაფუძნებაში.

იმედი გვაქვს, რომ თემა „საქართველოს რუსი მხატვრები“, მისი მასშტაბი, წარმოდგენილ ნამუშევართა უმრავლესობის მაღალი დონე ყურადღებას მიიპყრობს არამარტო რუსეთში, არამედ მთელ კულტურულ მსოფლიოში.

დარწმუნებულები ვართ, „რუსული კლუბის“ მიერ ალბომის გამოცემა იქნება მნიშვნელოვანი მიჯნა ქართულ-რუსული სამხატვრო ურთიერთობის ისტორიაში, კიდევ ერთ ნაბიჯი ორ ხალხს შორის კულტურული დიალოგისკენ, ისევე, როგორც მუზეუმში დაცული რუსი მხატვარების ნამუშევრები, იმ რუს მხატვართა მოღვაწეობა, რომლებიც ღღესაც ცხოვრობენ და იღწვიან საქართველოს მაღლიან მიწაზე.

ნინო ზაალიშვილი

„Русские художники Грузии“
Обложка каталога
выставки.
НГГ, Тбилиси. 1997

„საქართველოს რუსი
მხატვრები“. საგამოფენო
კატალოგის ყდა.
სეფ. თბილისი. 1997

Э.Неизвестный
Памятник философу
М.Мамардашвили.
Тбилиси. 2001

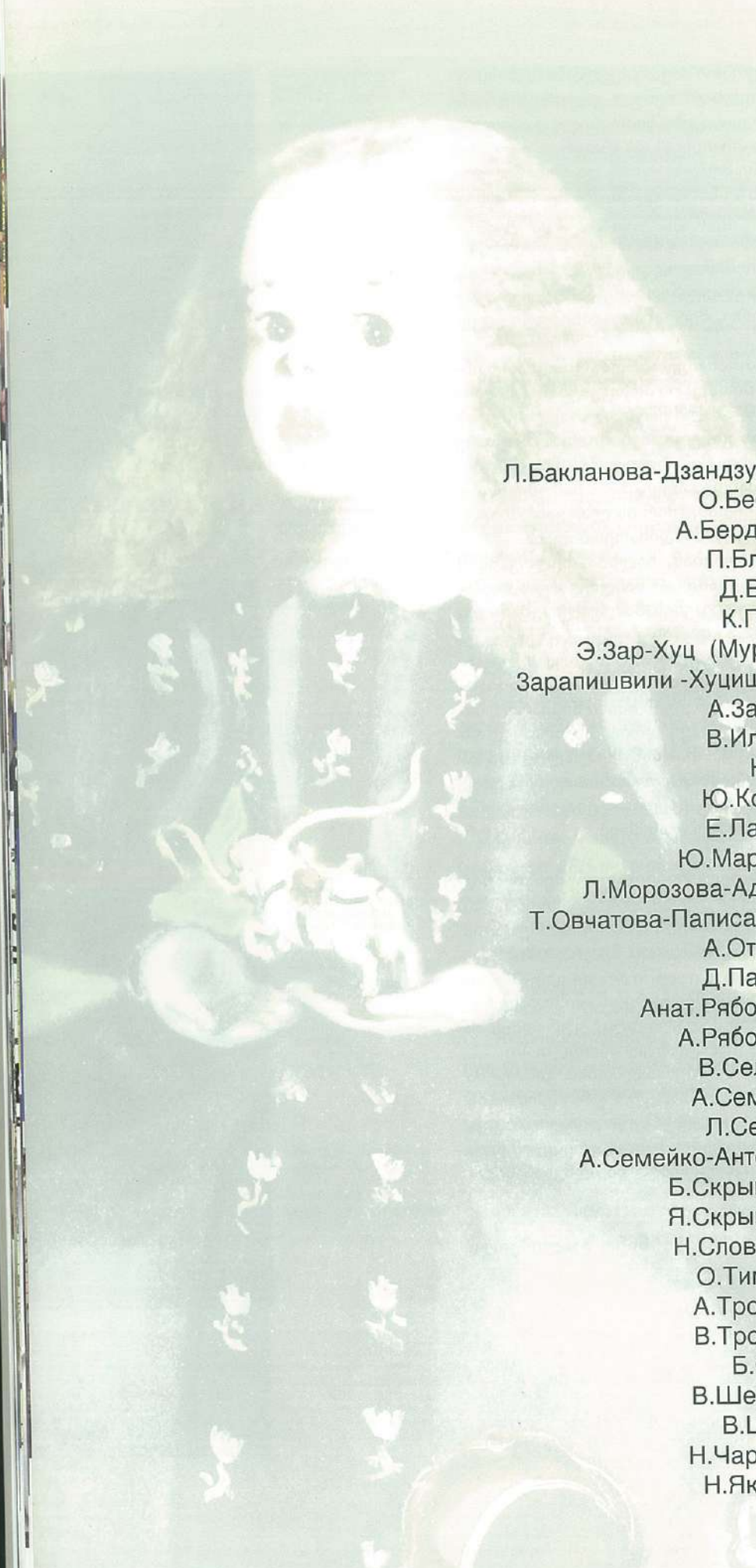
ე.ნეიზვესტნი
ფილოსოფ
მ.მამარდაშვილის ძეგლი.
თბილისი. 2001

В.Шухаев
Портрет искусствоведа
Д.Гордеева. 1957
Собрание Т.Тхилава.
Тбилиси

ვ.შუხაევი
ხელოვნებათმცოდნე
დ.გორდეევის
პორტრეტი. 1957
თ.თხილაეას კოლექცია.
თბილისი

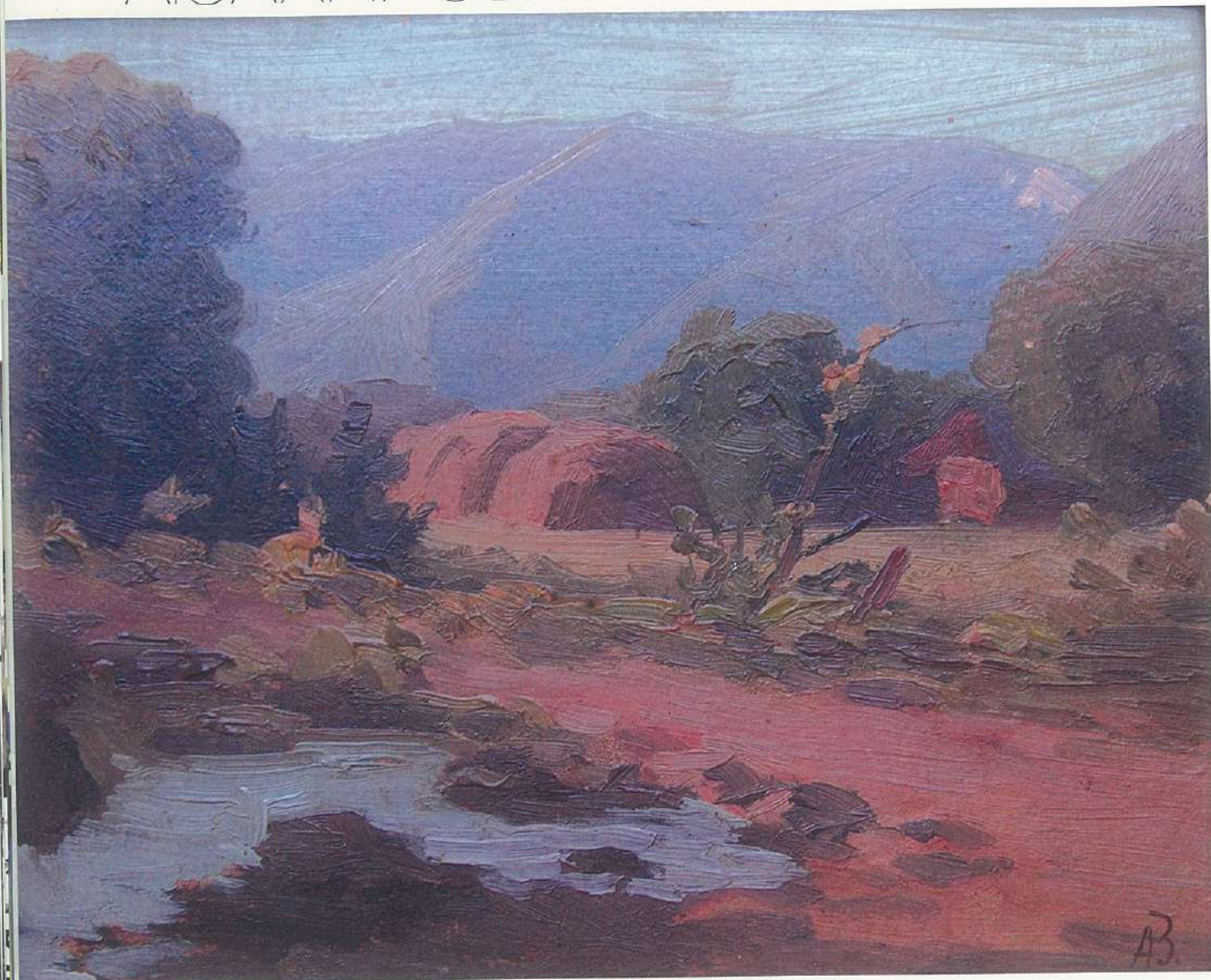
Л.Бакланова-Дзандзулидзе	ლ.ბაკლანოვა-ძანძულიძე
О.Беблова	ო.ბებლოვა
А.Бердышев	ა.ბერდიშევი
П.Блеткин	პ.ბლიოტკინი
Д.Волгин	დ.ვოლგინი
К.Грицай	კ.გრიცაი
Э.Зар-Хуц (Мурзина-Зарапишвили -Хуцишвили)	ე.ზარ-ხუცი(მურზინა-ზარაფიშვილი-ხუციშვილი)
А.Захаров	ა.ზახაროვი
В.Илюшин	ვ.ილიუშინი
К.Квес	კ.კვესი
Ю.Кочетов	ი.კოჩეტოვი
Е.Лансере	ე.ლანსერე
Ю.Мартынов	ი.მარტინოვი
Л.Морозова-Адвадзе	ლ.მოროზოვა-ადვაძე
Т.Овчатова-Паписашвили	ტ.ოვჩატოვა-პაპისაშვილი
А.Отрешко	ვ.ოტრეშკო
Д.Пахомов	დ.პახომოვი
Анат.Рябошенко	ანატ.რიაბოშენკო
А.Рябошенко	ა.რიაბოშენკო
В.Селезнев	ვ.სელეზნიოვი
А.Семенцов	ა.სემენცოვი
Л.Семейко	ლ.სემეიკო
А.Семейко-Антелидзе	ა.სემეიკო-ანთელიძე
Б.Скрынников	ბ.სკრინიკოვი
Я.Скрынников	ი.სკრინიკოვი
Н.Словинская	ნ.სლოვინსკაია
О.Тимченко	ო.ტიმჩენკო
А.Трофимов	ა.ტროფიმოვი
В.Трофимов	ვ.ტროფიმოვი
Б.Фогель	ბ.ფოგელი
В.Шерпилов	ვ.შერპილოვი
В.Шухаев	ვ.შუხაევი
Н.Чарнецкая	ნ.ჩარნეცკაია
Н.Яковенко	ნ.იაკოვენკო

ЖИВОПИСЬ

ფერწერა

А. ЗАХАРОВ

1

1. А.Захаров
 Сачхере. 1910-е годы
 Частное собрание. Тбилиси
 а.ზახაროვი
 საჩხერე. 1910-იანი წლები
 კერძო კოლექცია. თბილისი

2. А.Захаров
 Пейзаж. 1910-е годы
 Частное собрание. Тбилиси
 а.ზახაროვი
 პეიზაჟი. 1910-იანი წლები
 კერძო კოლექცია. თბილისი

2

3. Д. Пахомов
Пейзаж. 1897
Собрание М. Андроникашвили
Тбилиси
დ. პახომოვი
პეიზაჟი. 1897
მ. ანდრონიკაშვილის კუთვნილება.
თბილისი

4. Д. Пахомов
Натюрморт. 1897
Собрание М. Андроникашвили
Тбилиси
დ. პახომოვი
ნატურმორტი. 1897
მ. ანდრონიკაშვილის კუთვნილება.
თბილისი

3

4

1. В.Илюшин

Портрет аджарской девушки. 1932
Аджарский музей им.Х.Ахвледиани

ვ.ილიუშინი

აჭარელი გოგონას პორტრეტი. 1932
აჭარის ხ.ახვლედიანის სახელობის
მუზეუმი. ბათუმი.

2. В.Илюшин

Морской берег. Цихисдзირи. 1933
Аджарский музей им.Х. Ахвледиани

ვ.ილიუშინი

ზღვის სანაპირო. ციხისძირი. 1933
აჭარის ხ.ახვლედიანის სახელობის
მუზეუმი

3. В.Илюшин

Портрет жены Д.Пахомова.

1920-е годы

Собрание М.Андроникашвили
Тбилиси

ვ.ილიუშინი

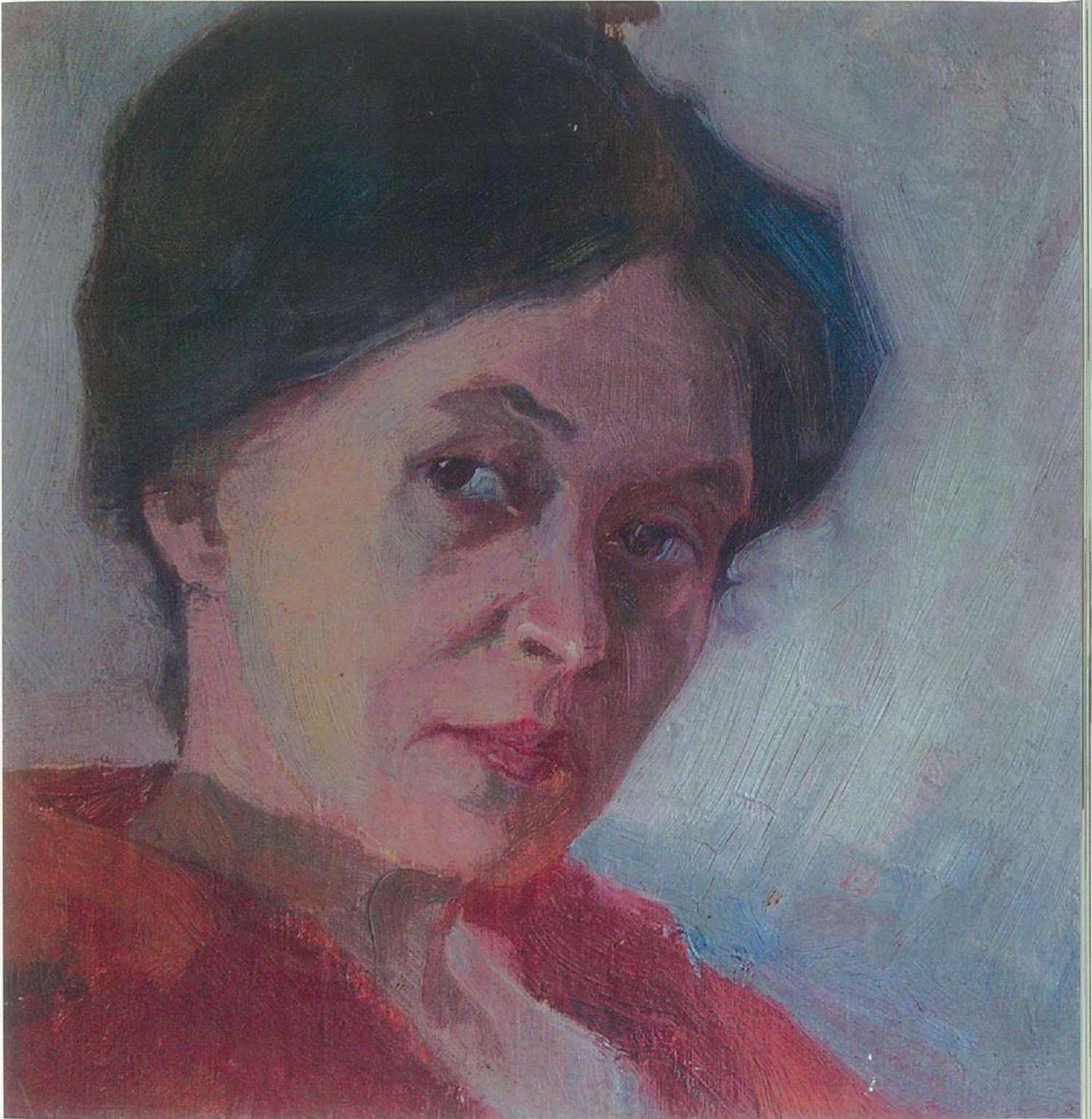
დ.პახომოვის მეუღლის პორტრეტი.
1920-იანი წლები

მ.ანდრონიკაშვილის კუთვნილება.
თბილისი

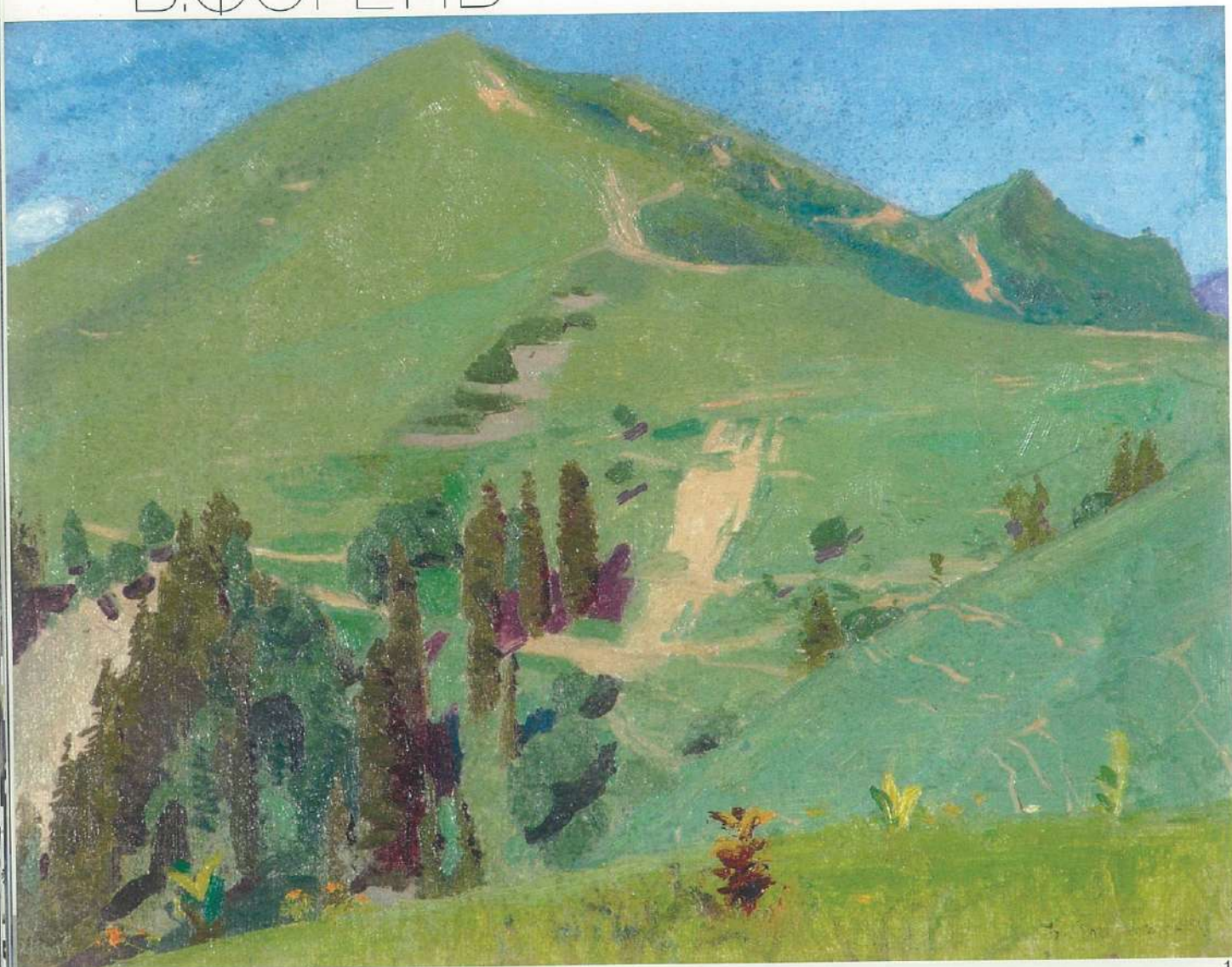
1

3

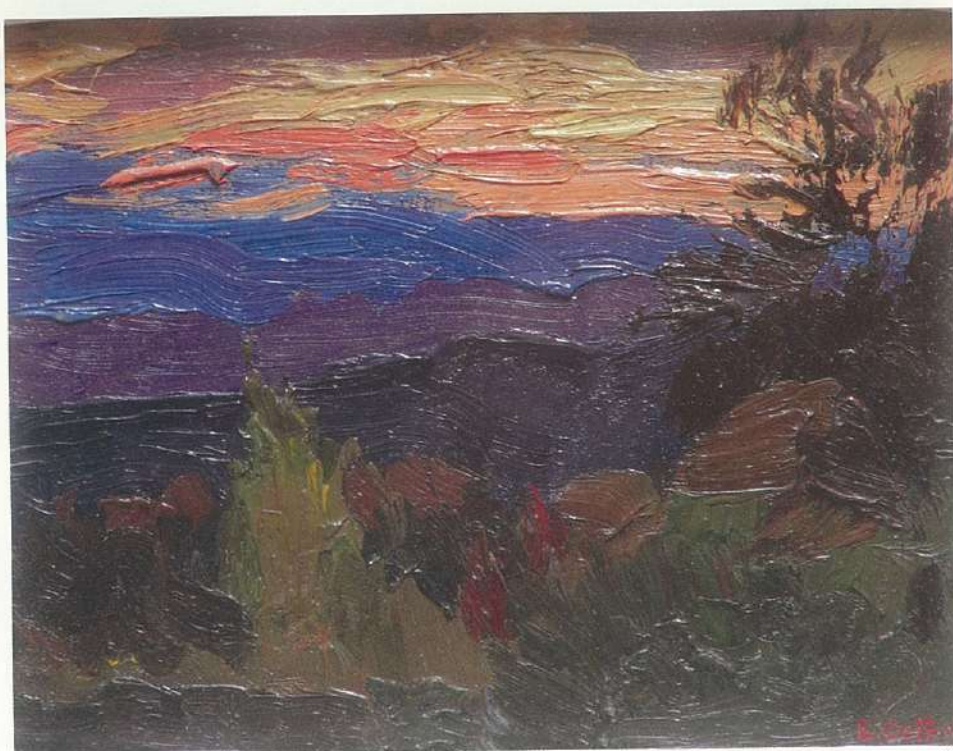
Б.ФОГЕЛЬ

1

1. Б.Фогель
Имеретинский пейзаж. 1900-е годы
Собрание Г. Параставили
Тбилиси
ბ.ფოგელი
იმერეთის პეიზაჟი. 1900-ანი წლები
გ.ფარასტაშვილის კოლექცია
თბილისი

2. Б.Фогель
Заход солнца. 1908
Собрание Г. Параставили
Тбилиси
ბ.ფოგელი
დაისი. 1908
გ.ფარასტაშვილის კოლექცია
თბილისი

2

3

3,4,5. **Б. Фогель**
Этюды
Частное собрание. Тбилиси
ბ. ფოგელი
ეთიუდები
კერძო კოლექცია. თბილისი

6. **Б. Фогель**
Этюд
Собрание Г.
Параставили. Тбилиси
ბ. ფოგელი
ეთიუდი
გ. ფარასტაშვილის
კოლექცია. თბილისი

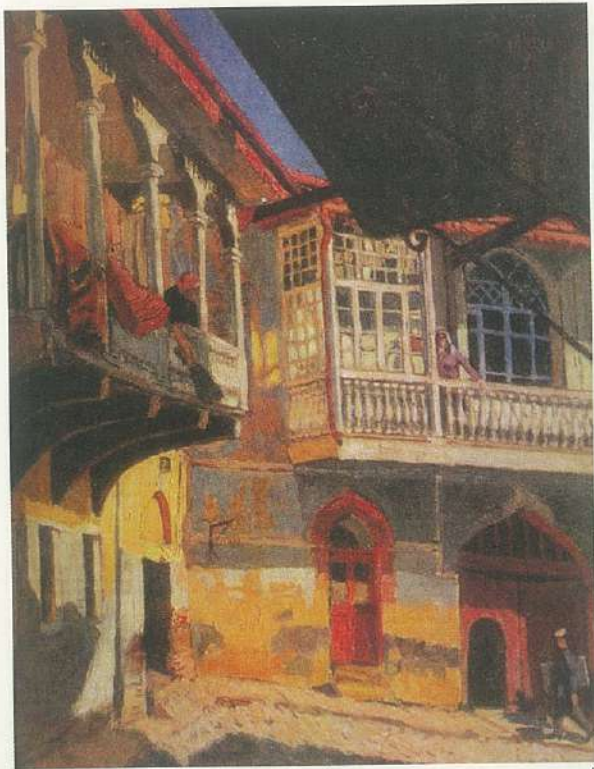
4

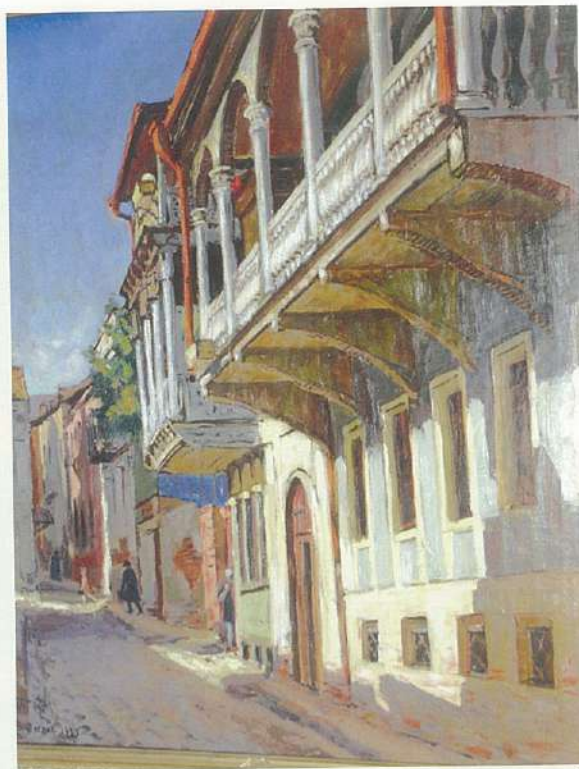
5

6

1

2

3

4

1. Б. Фогель

Дома с балконами. 1930

НМГ. Музей истории Тбилиси "Карвасла"

ბ.ფოგელი

აივნებიანი სახლები. 1930

სემ. თბილისის ისტორიის მუზეუმი

"ქარვასლა"

2. Б. Фогель

Улица. 1930-е годы.

Музей истории Тбилиси "Карвасла"

ბ.ფოგელი

ქუჩა. 1930.

თბილისის ისტორიის მუზეუმი "ქარვასლა"

3. Б. Фогель

Батуми. Набережная. 1900-е годы.

Частное собрание

Тбилиси

ბ.ფოგელი

ბათუმი. სანაპირო. 1900-ანი წლები.

კერძო კუთვნილება.

თბილისი

4. Б. Фогель

Банная улица. 1930.

НМГ. Музей истории

Тбилиси "Карвасла"

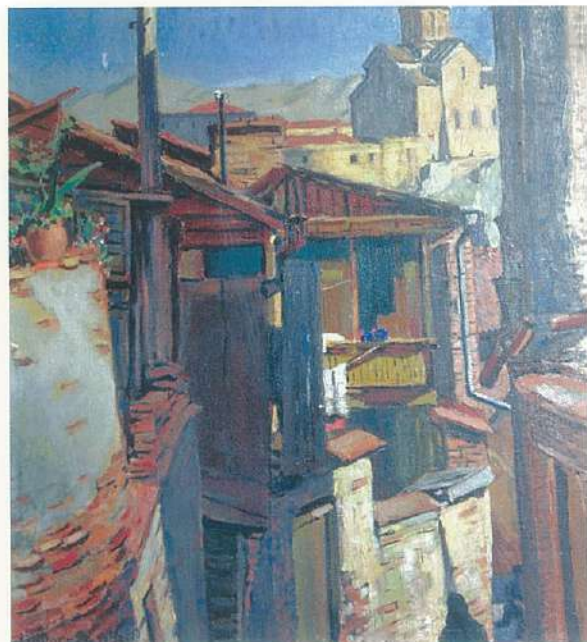
ბ.ფოგელი

აბანოს ქუჩა. 1930.

სემ. თბილისის ისტორიის მუზეუმი "ქარვასლა"

1. Б.Фогель
 Вид на храм Метехи
 НМГ. Музей истории Тбилиси "Карвасла"
 ბ.ფოგელი
 მეტეხის ტაძრის ხედი
 სემ. თბილისის ისტორიის მუზეუმი "ქარვასლა"

2. Б.Фогель
 Мцхета
 НМГ. Музей истории Тбилиси "Карвасла"
 ბ.ფოგელი
 მცხეთა
 სემ. თბილისის ისტორიის მუზეუმი "ქარვასლა"

1

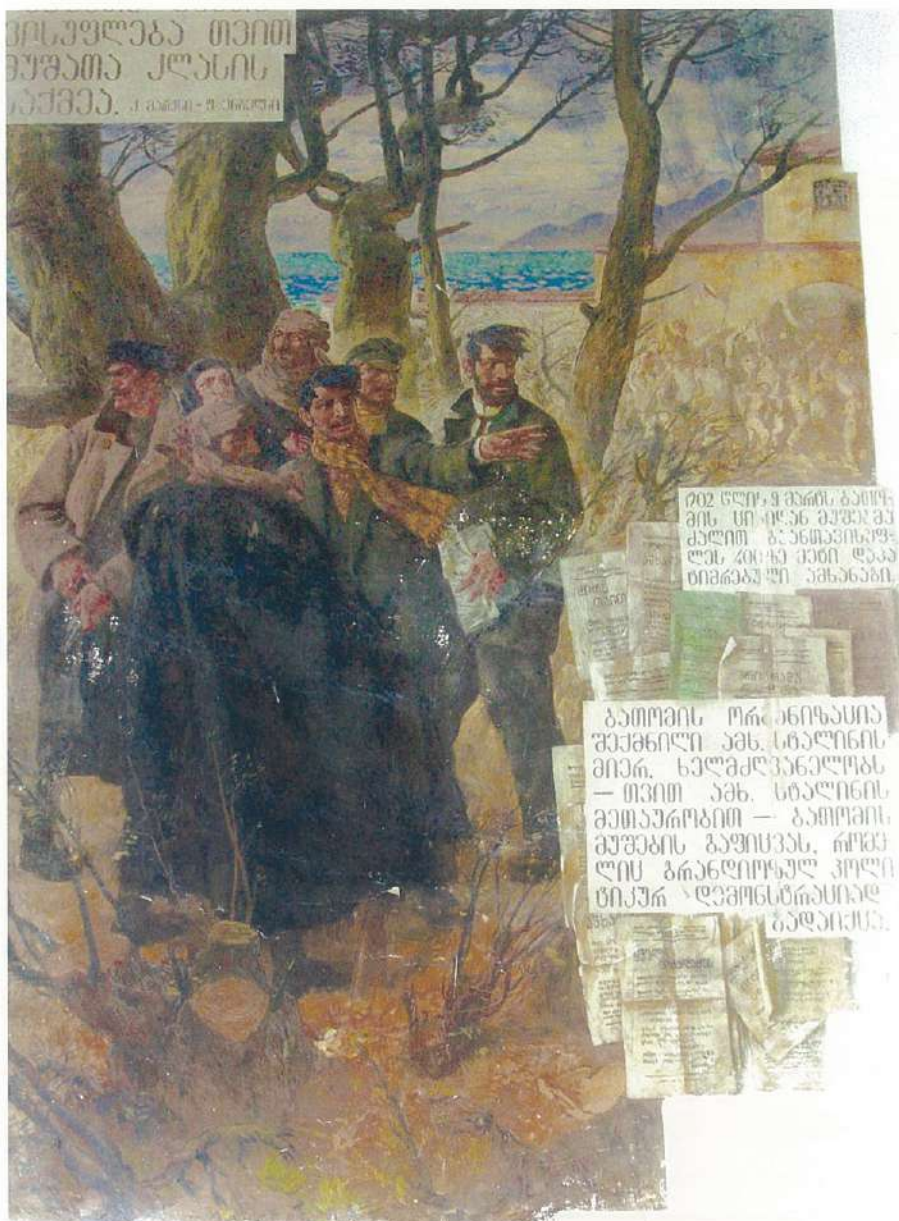

Д.Волгин
 Юность вождя. 1946
 Дом-музей И.Сталина. Гори
 დ.ვოლგინი
 ბელადის ყრმობა. 1946
 სტალინის სახლ-მუზეუმი. გორი

Е. ПАНСЕРЕ

2

1. Е.Лансере

Кавказский натюрморт, 1918

НМГ, ГМИГ

ე.ლანსერე

კავ.კასიური ნატურმორტი. 1918

სკიმი. სხსმი

2. Е.Лансере

Выступление батумских рабочих в 1902 году.

Начало 1930-х годов. Стенная роспись в вестибюле Музея им. С.Джанашиа. Тбилиси

ე. ლანსერე

ბათუმელი მუშების გამოსვლა 1902 წელს.

1930-იანი წლების დასაწყისი. ს.ჯანაშიას სახ.

მუზეუმის ექსტიზიულის მოხატულობა

3. Е.Лансере

Наташа на балконе.1928

Астраханская галерея им.Б.Кустодиева

ე.ლანსერე

ნატაშა აივანზე, 1928

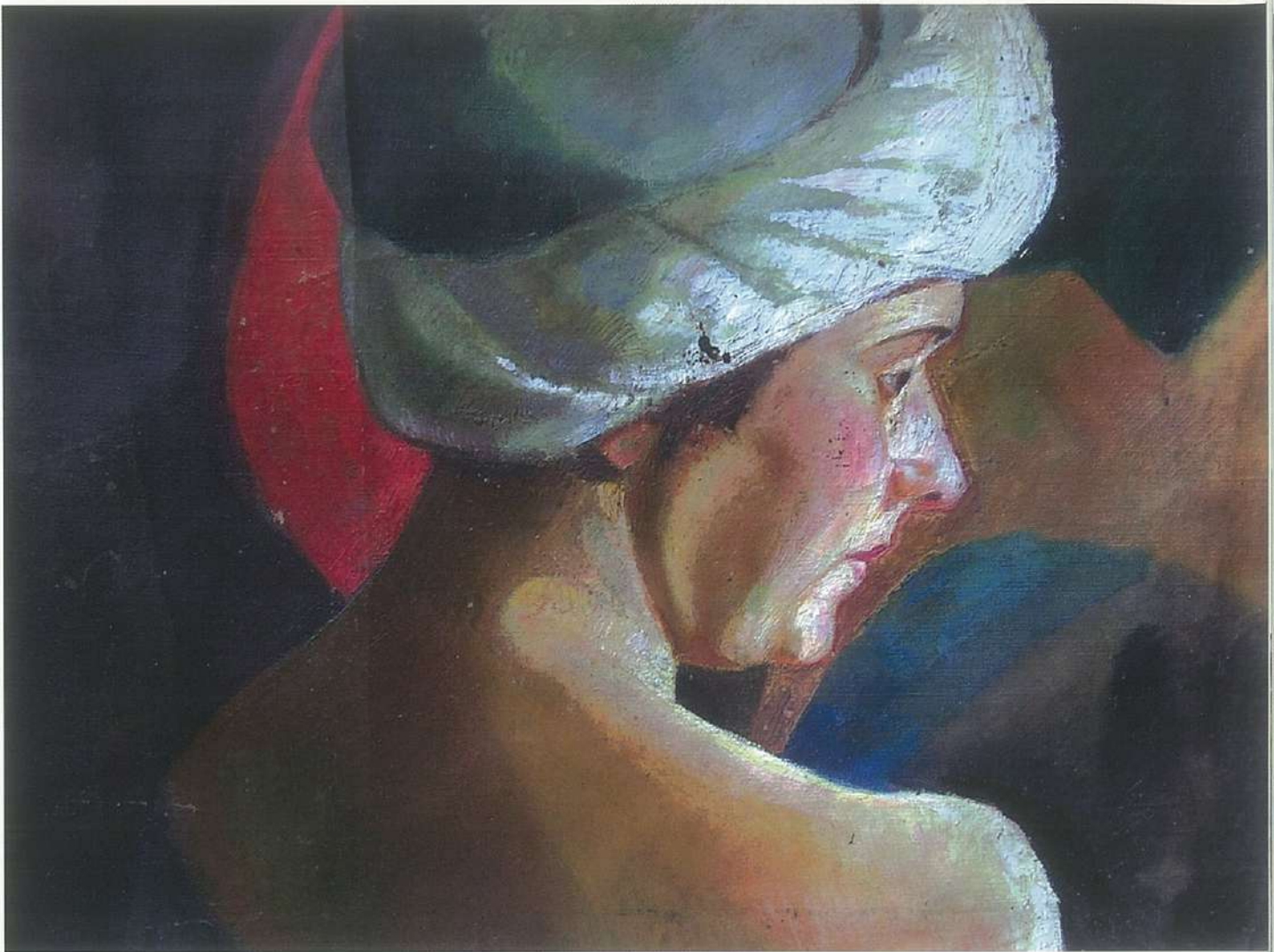
ასტრახანის ბ.კუსტოდინევის სახელობის

გაღერება

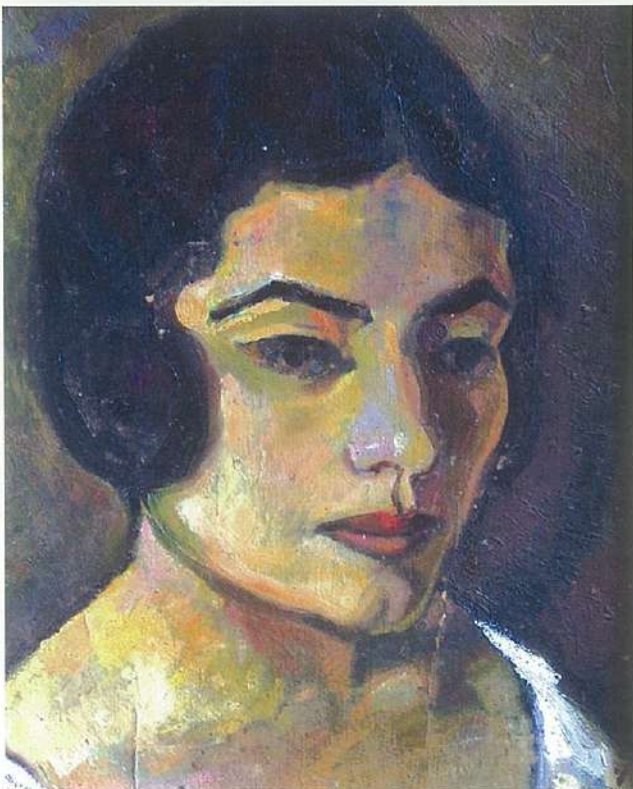
33

К. ГРИЦАЙ

2

3

1. К. Грицай

Автопортрет
Собрание семьи художника
კ. გრიცაი
ავტოპორტრეტი
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

2. К. Грицай

Портрет женщины в чалме. 1930-е годы
Собрание семьи художника
კ. გრიცაი
ქალი ჩალმით. 1930-იანი წლები
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

3. К. Грицай

Женский портрет. 1924
Собрание семьи художника
კ. გრიცაი
ქალის პორტრეტი. 1924
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

1

1. კ. გურციდი
Городской пейзаж. 1930-е годы
Собрание семьи художника

კ. გურციდი
ქალაქის ხედი. 1930-იანი წლები
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

2. კ. გურციდი
Натюрморт со слоником. 1935
Собрание семьи художника

კ. გურციდი
ნატურმორტი სპილოს ფიგურით. 1935
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

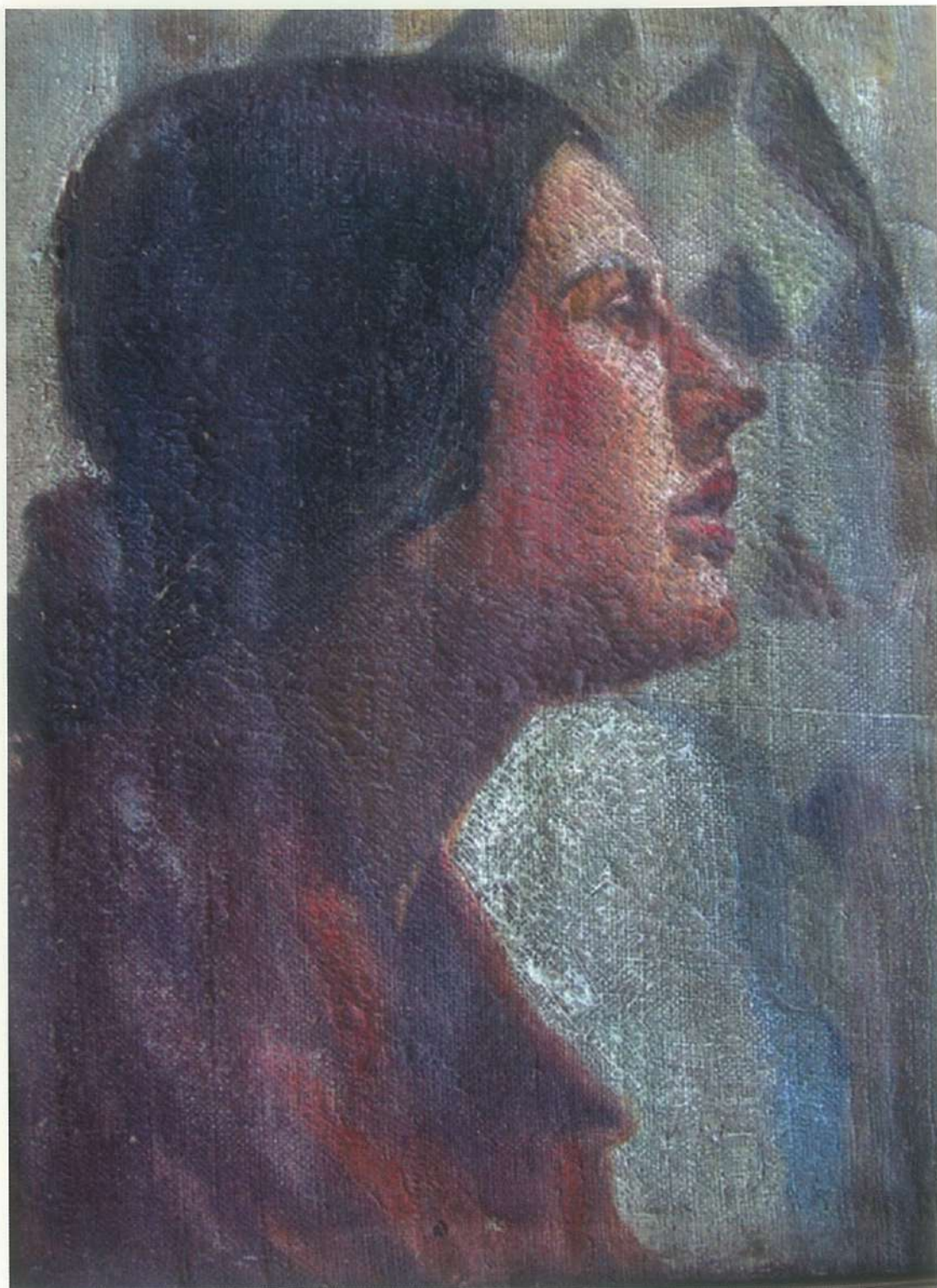
3. კ. გურციდი
Портрет женщины в розовой блузке. 1927
Собрание семьи художника

კ. გურციდი
ვარდისფერბლუზიანი ქალის პორტრეტი. 1927
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

2

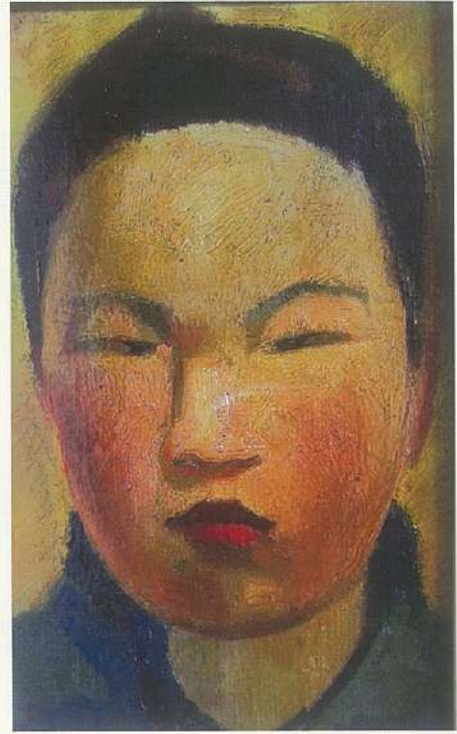

1

1. К. Грицай
 Портрет. 1930-е годы
 Собрание семьи художника
 კ. გრიცაი
 პორტრეტი. 1930-იანი წლები
 მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

2

3

4

2. К. Грицай

Натюрморт с мимозой. 1935

Собрание семьи художника

კ. გრიცაი

ნატურმორტი მიმოზით. 1935

მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

3. К. Грицай

Монгол. 1930-е годы

Собрание семьи художника

კ. გრიცაი

მონღოლი. 1930-იანი წლები

მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

4. К. Грицай

Женский портрет. 1930-е годы

Собрание семьи художника

კ. გრიცაი

ქალის პორტრეტი. 1930-იანი წლები

მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

K.K. VES

1. K. Kves

Груши. Конец 1920-х годов
Собрание семьи художника

კ.კვესი

მსხლეტი. 1920-იანი წლების ბოლო
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

2. K. Kves

Бидоны. 1925
Собрание семьи художника

კ.კვესი

ბიდონები. 1925
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

3. K. Kves

Натюрморт с бутылкой. 1925
Собрание семьи художника

კ.კვესი

ნატურმორტი ბოთლით. 1926
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

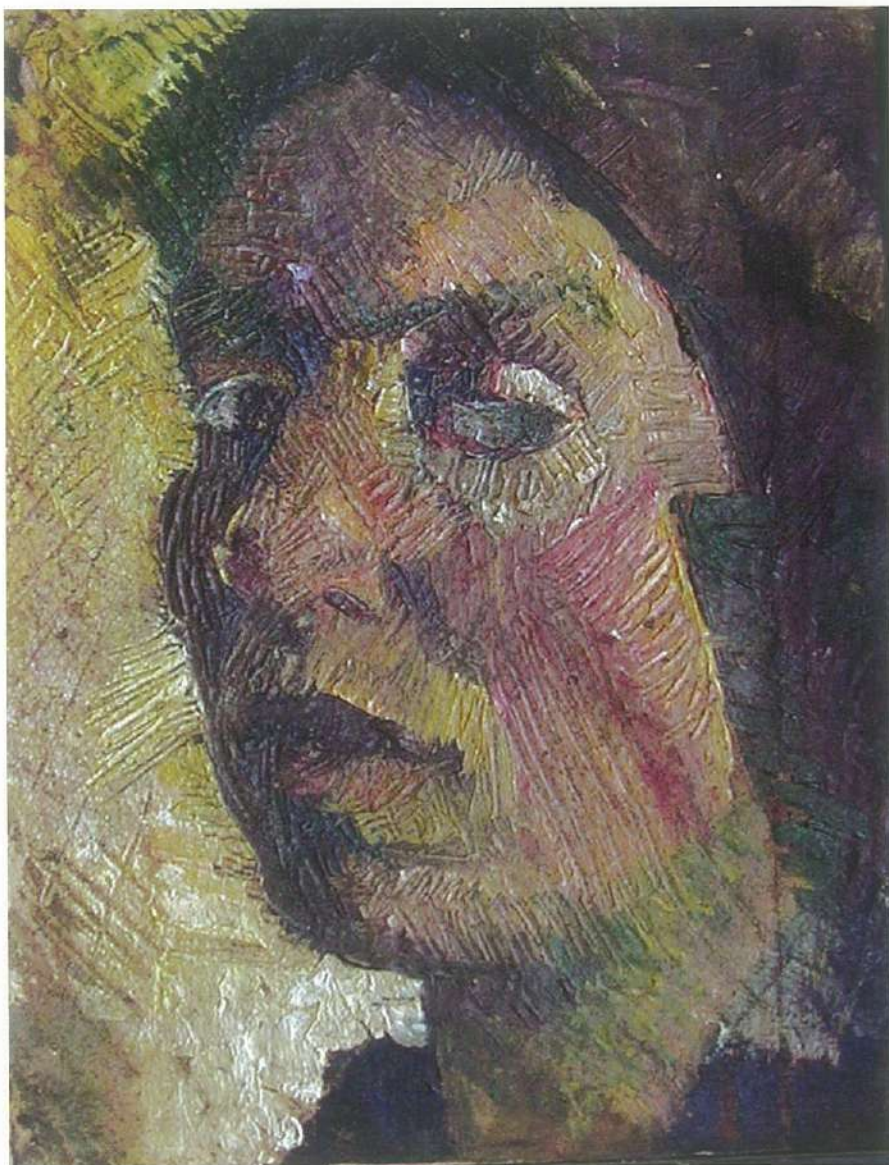
1

2

3

4

4. К.Квес

Автопортрет. 1926

Собрание семьи художника

კ.კვესი

ავტოპორტრეტი. 1926

მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

5. К.Квес

Пейзаж. Конец 1920-х годов

Собрание семьи художника

კ.კვესი

პეიზაჟი. 1920-იანი წლების ბოლო

მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

5

კ.კვესი
 Ню. Конец 1920-х годов
 Собрание семьи художника
 ნიუ. 1920-იანი წლების ბოლო
 მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

1

1. В. Шухаев
Сбор чая. 1954
НГГ

ვ.შუხაევი
ჩაის კრეფა. 1954
სეგ

2. В. Шухаев
Букет. 1953
Частное собрание.
Тбилиси

ვ.შუხაევი
თაიგული. 1953
კერძო კუთვნილება
თბილისი

3. В. Шухаев
Утренний туалет. 1957
НГГ

ვ.შუხაევი
დილის ტუალეტი. 1957
სეგ

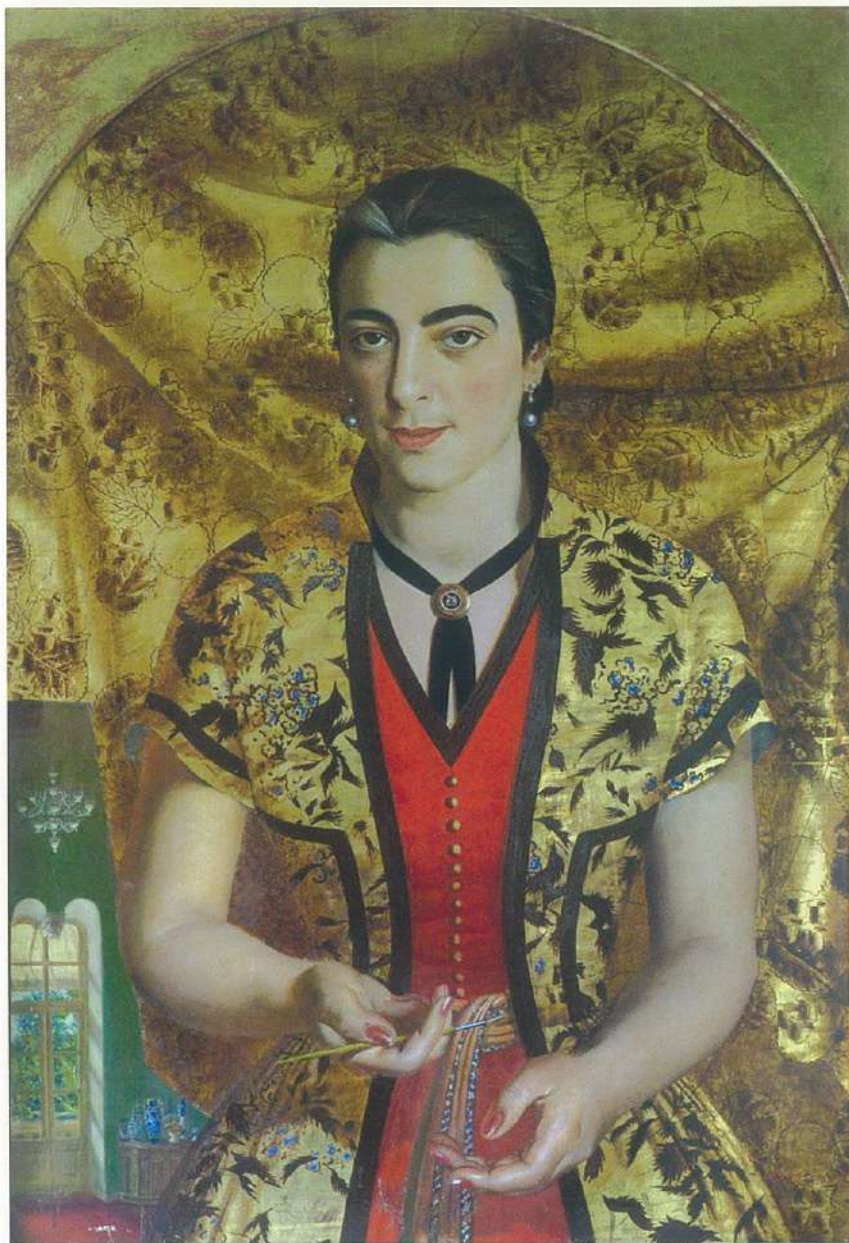

2

3

1. В. Шухаев

В. Цигнадзе в роли Китри
в балете "Дон Кихот." 1953
НМГ, ГМИГ
ვ. შუხაევი
ვ. წიგნაძე კიტრის როლში
ბალეტში "დონ კიხოტი". 1953
სემ. სხსმ

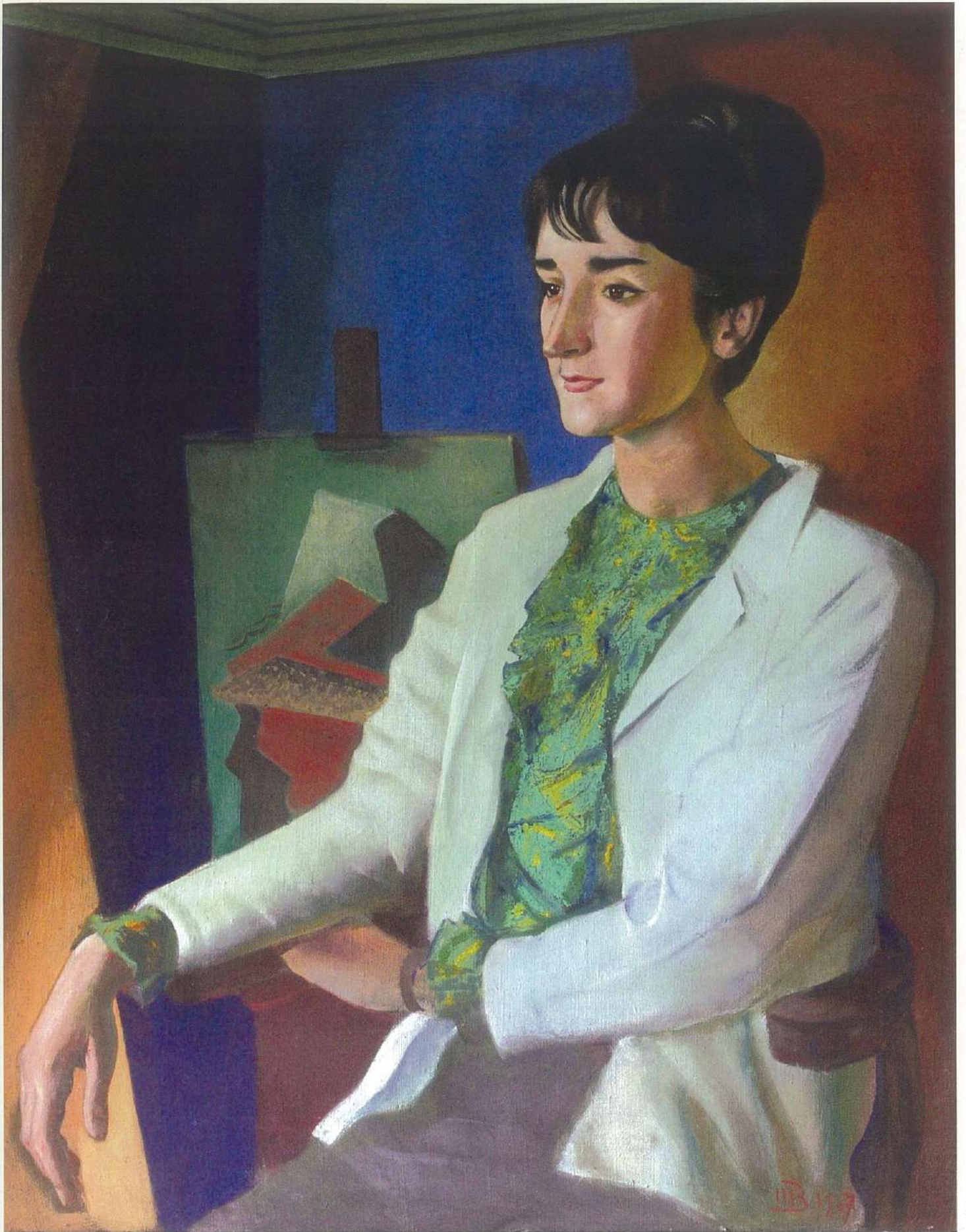
2. В. Шухаев

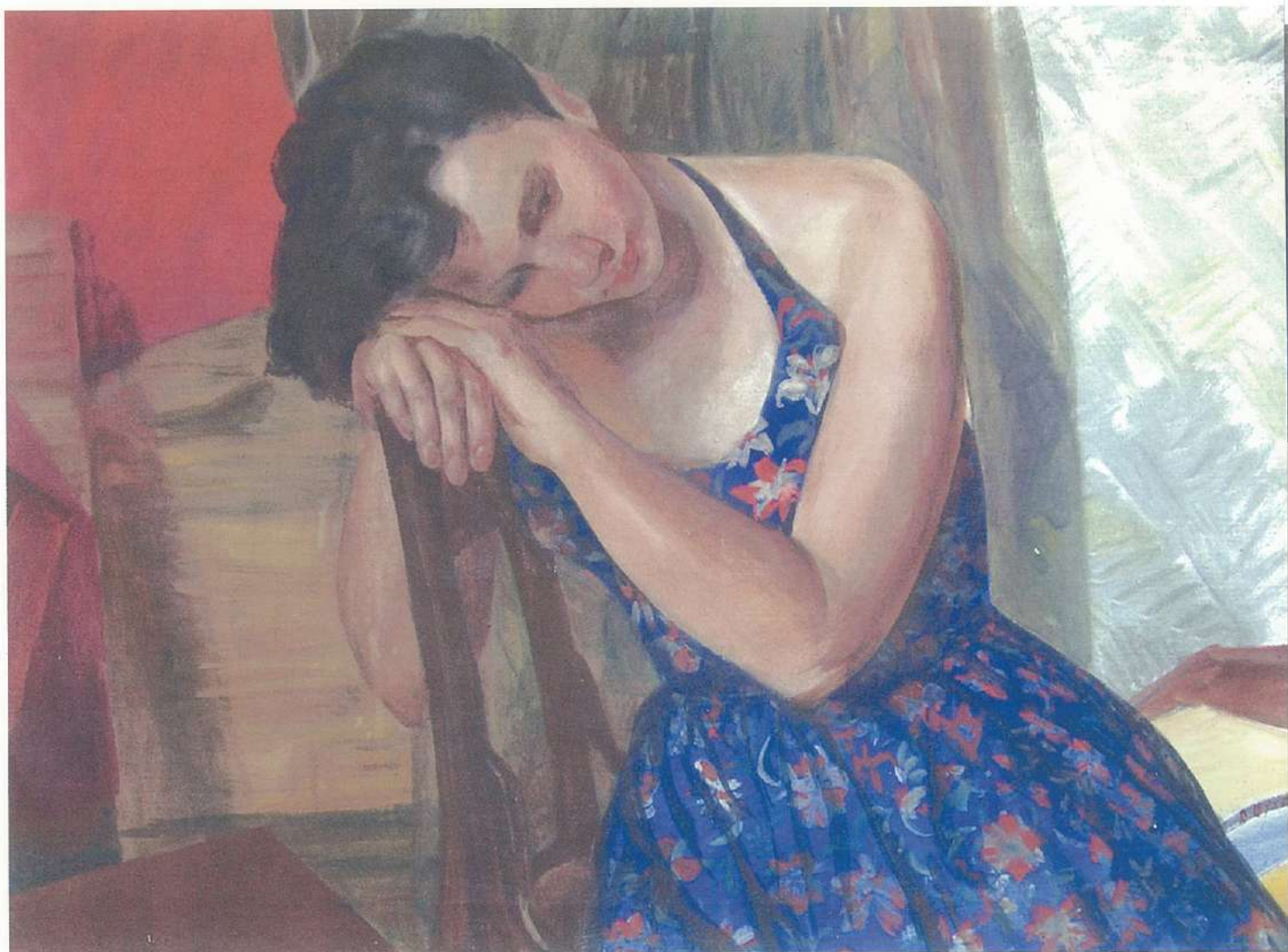
Портрет дамы в парчовом платье
(Н. Туманишвили) 1956
НМГ, ГМИГ
ვ. შუხაევი
ქალბატონი ფარჩის კაბაში
(ნ. თუმანიშვილი). 1956
სემ. სხსმ

3. В. Шухаев

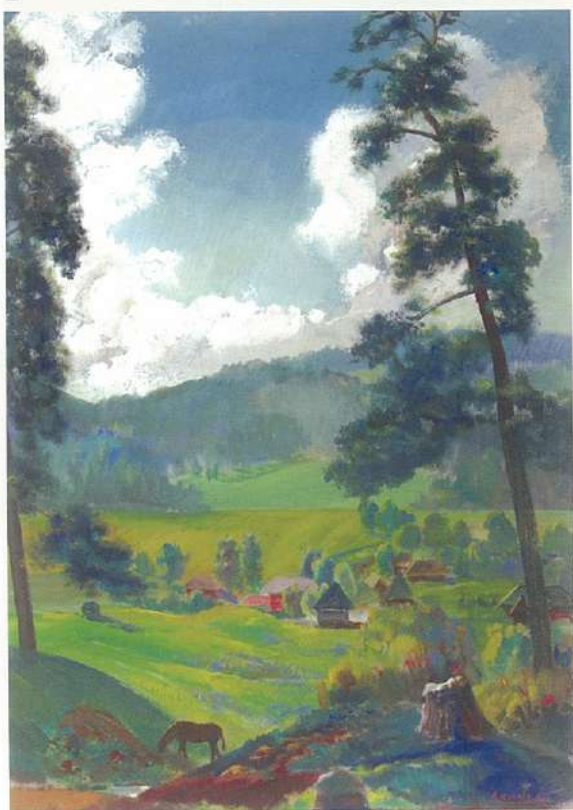
Цихисджвари. Ненастный день. 1956
Коллекция Г. Парасташвили
ვ. შუხაევი
ციხისჯვარი. 1956
გ. ფარასტაშვილის კოლექცია

2

3

1. В. Шухаев

Портрет студентки Н. Нижарадзе. 1967
НМГ, ГМИГ

ვ. შუხაევი

სტუდენტ ნ. ნიჟარაძის პორტრეტი. 1967
სემ. სხსმ

2. В. Шухаев

Портрет Т. Одишария. 1960-е годы
Частное собрание. Тбилиси

ვ. შუხაევი

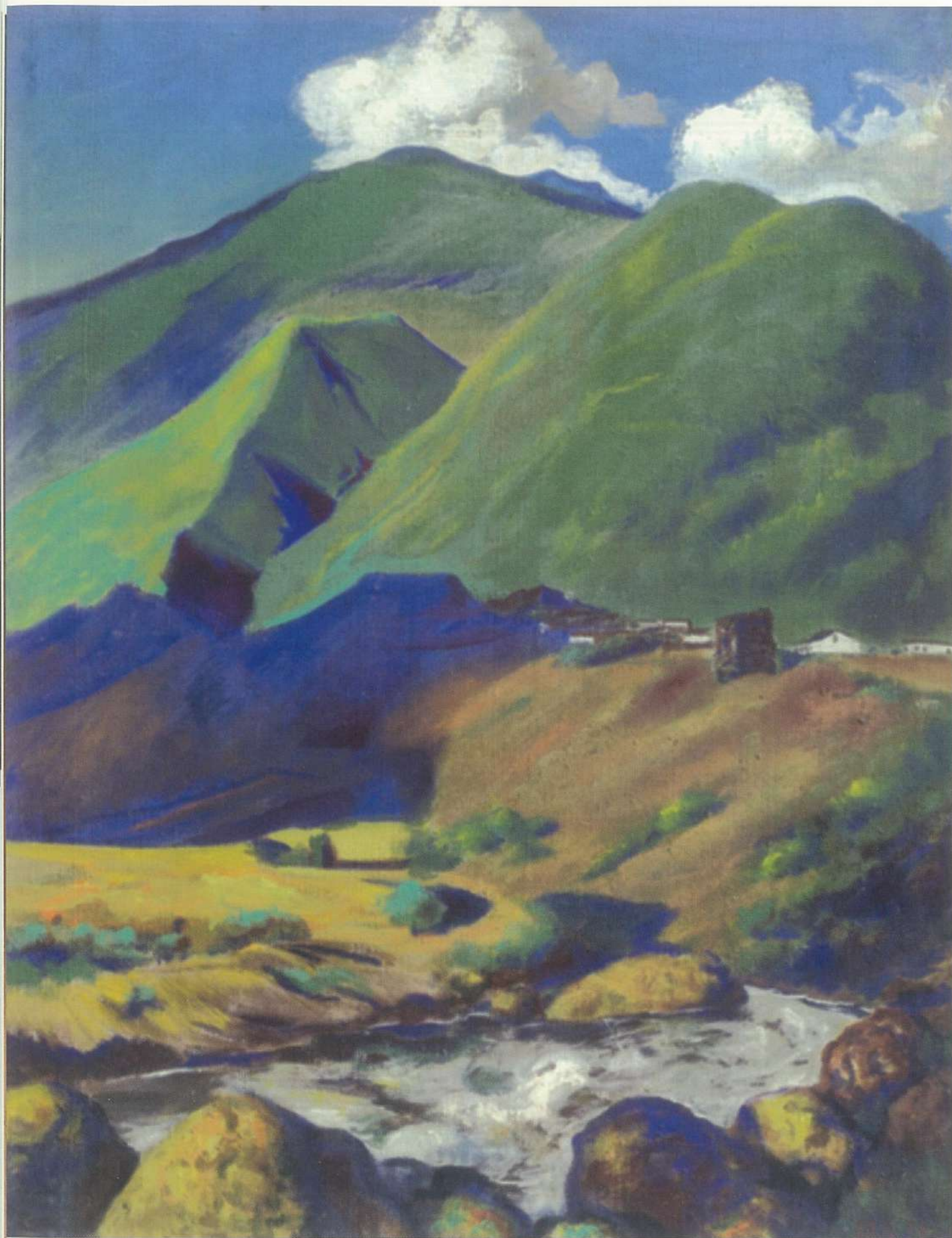
თ. ოდიშარიას პორტრეტი. 1960-იანი წლები
კერძო კუთვნილება. თბილისი

3. В. Шухаев

Пейзаж. 1958
Собрание Г. Парасташвили

ვ. შუხაევი

პეიზაჟი. 1958
გ. ფარასტაშვილის კოლექცია

2

1. В. Шухаев

Горный пейзаж. 1956

НГГ

ვ.შუხაევი

მთის პეიზაჟი. 1956

სეგ

2. В. Шухаев

Игрушка Петрушка

Частное собрание. Тбилиси

ვ.შუხაევი

სათამაშო პეტრუშკა

კერძო კოლექცია. თბილისი

3. В. Шухаев

Натюрморт с цветами. 1958

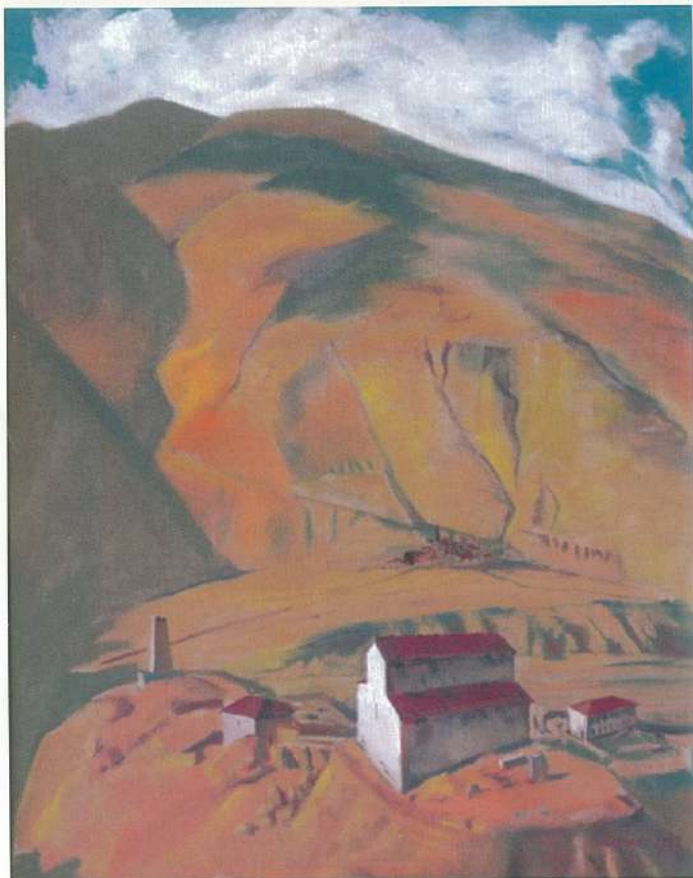
Собрание Г. Параставили

ვ.შუხაევი

ნატურმორტი ყვავილებით. 1958

გ. ფარასტაშვილის კოლექცია

3

4. В. Шухаев

Горный пейзаж.

НГГ

ვ.შუხაევი

მთის პეიზაჟი.

სეგ

4

П. БЛЕТКИН

1

1. П. Блеткин
Кубистическая композиция. 1963
Собрание Г.Параставили
პ.ბლიოტკინი
კუბისტური კომპოზიცია. 1963
გ.ფარასტაშვილის კოლექცია

2. П. Блеткин
Натюрморт с яйцом
Собрание семьи художника
პ.ბლიოტკინი
ნატურმორტი კვერცხით
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

3. П. Блеткин
Праздник. 1938
Собрание семьи художника
პ.ბლიოტკინი
ზეიმი. 1938
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

4. П. Блеткин
Натюрморт с красным перцем. 1965
Собрание семьи художника
პ.ბლიოტკინი
ნატურმორტი წითელი წიწაკით. 1965
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

1

4

3

1. П. Блеткин
Обнаженная. 1933
Собрание семьи художника
პ.ბლიოტკინი
შიშველი მოდელი. 1933
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

1

2. П. Блеткин
Обнаженная. 1933
Собрание семьи художника
პ.ბლიოტკინი
შიშველი მოდელი. 1933
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

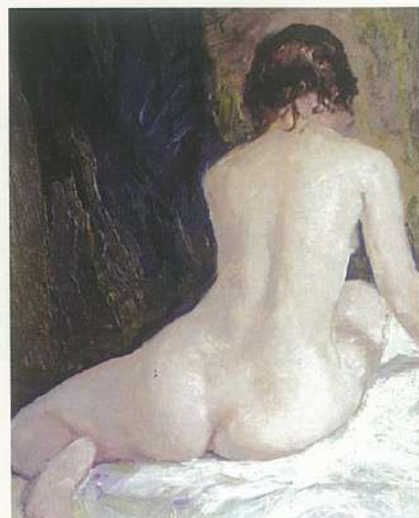
2

3

4

5

3. П. Блеткин
Танец. 1933
Собрание семьи художника
პ.ბლიოტკინი
ცეკვა. 1933
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

4. П. Блеткин
Обнаженная. 1933
Собрание семьи художника
პ.ბლიოტკინი
შიშველი მოდელი. 1933
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

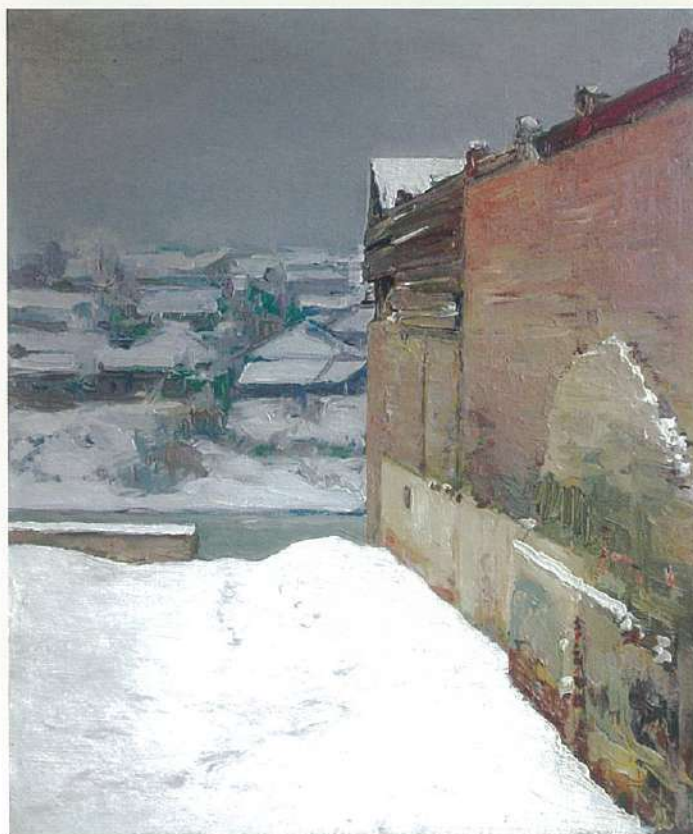
5. П. Блеткин
Обнаженная. 1945
Собрание семьи художника
პ.ბლიოტკინი
შიშველი მოდელი. 1945
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

6. П. Блеткин
Кубистическая обнаженная. 1973
Собрание семьи художника
პ.ბლიოტკინი
კუბისტური შიშველი მოდელი. 1973
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

1

1. П. Блеткин
Натюрморт с хлебом. 1968
НГГ
პ.ბლიოტკინი
ნატურმორტი პურით. 1968
სეგ
2. П. Блеткин
Тбилиси зимой. 1949
Собрание семьи художника
პ.ბლიოტკინი
თბილისი ზამთარში. 1949
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

2

3

4

3. **П. Блеткин**
Кахетинец. 1968
Собрание семьи
художника

პ.ბლიოტკინი
კახელი. 1968
მხატვრის ოჯახის
კუთვნილება

4. **П. Блеткин**
Продащица цветов.
1968
Собрание
Г.Парацашвили
პ.ბლიოტკინი
ყვავილების გამყიდველი.
1968

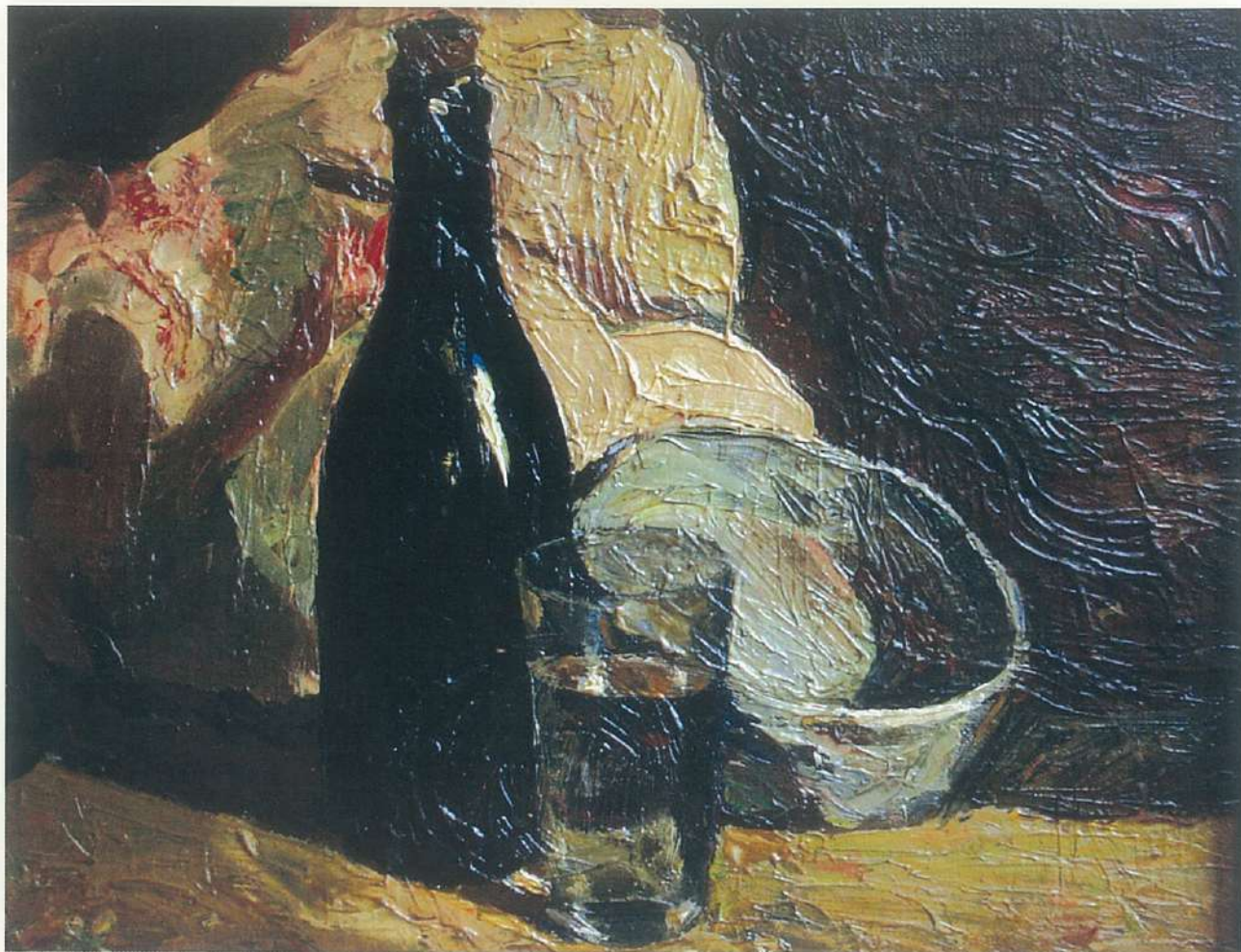
გ.ფარასტაშვილის
კოლექცია

5. **П. Блеткин**
Абстракция. 1968
Собрание семьи
художника
პ.ბლიოტკინი
აბსტრაქცია. 1968
მხატვრის ოჯახის
კუთვნილება

5

В. ШЕРПИЛОВ

1

1. В. Шерпилов
Натюрморт со стаканом воды. 1942

Собрание семьи художника

ვ.შერპილოვი

ნატურმორტი წყლის ჭიქით. 1942

მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

2. В. Шерпилов

Опавшие розы. 1952

Собрание семьи художника

ვ.შერპილოვი

დამცენარი ვარდები. 1952

მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

3. В. Шерпилов

Балерина Кети. 1962

Собрание семьи художника

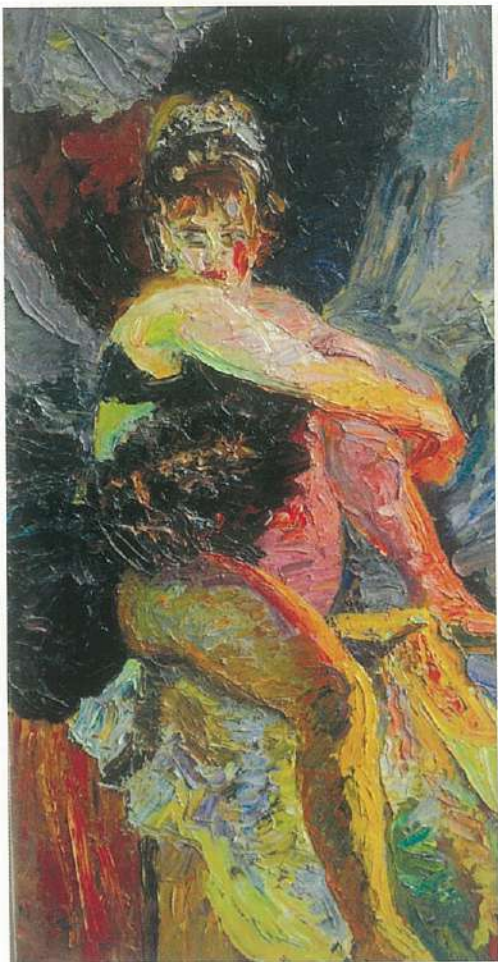
ვ.შერპილოვი

ბალერინა ქეთი. 1962

მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

2

3

4. В. Шерпилов
 Грузинский натюрморт .1955
 Собрание семьи художника
 ვ.შერპილოვი
 ქართული ნატურმორტი. 1955
 მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

5. В. Шерпилов
 Венецианский вечер. Этюд. 1971
 Собрание семьи художника
 ვ.შერპილოვი
 ვენეციური საღამო. 1971
 მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

4

5

1. В. Шерпилов
 Балерина в зеленом. 1962
 Собрание семьи художника
 ვ.შერპილოვი
 ბალერინა მწვანეში. 1962
 მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

2. В. Шерпилов
 Морской пейзаж. Лидзава. 1955
 Собрание семьи художника
 ვ.შერპილოვი
 ზღვის პეიზაჟი. ლიდავა. 1955
 მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

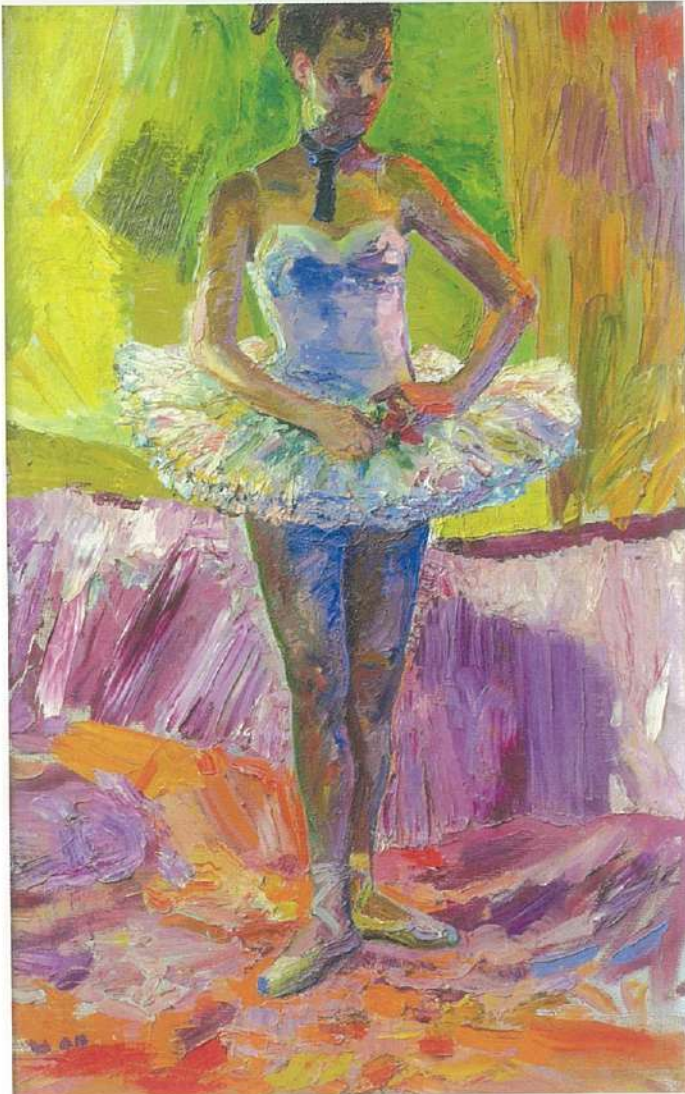
1

2

3

5

4

3. В. Шерпилов

Пицунда вечером. 1971

Собрание семьи художника

ვ. შერპილოვი

ბიჭვინთა საღამოს. 1971

მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

4. В. Шерпилов

Обнаженная с апельсином. 1972

Собрание семьи художника

ვ. შერპილოვი

შიშველი მოდელი ფორთოხლით. 1972

მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

5. В. Шерпилов

Балерина на сцене в белом. 1962

Собрание семьи художника

ვ. შერპილოვი

ბალერინა თეთრებში სცენაზე. 1962

მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

1. В. Шерпилов

Портрет жены А. Натишвили. 1944

Собрание семьи художника

ვ. შერპილოვი

მეუღლის ანატიშვილის პორტრეტი. 1944

მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

2. В. Шерпилов

Портрет художницы Т. Аситашвили. 1958

Колекция Г. Парасташвили

ვ. შერპილოვი

მხატვარ თ. ასიტაშვილის პორტრეტი. 1958

გ. ფარასტაშვილის კოლექცია

3. В. Шерпилов

Балерина с веером. 1973

Собрание семьи художника

ვ. შერპილოვი

ბალერინა მარაოთი. 1973

მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

4. В. Шерпилов

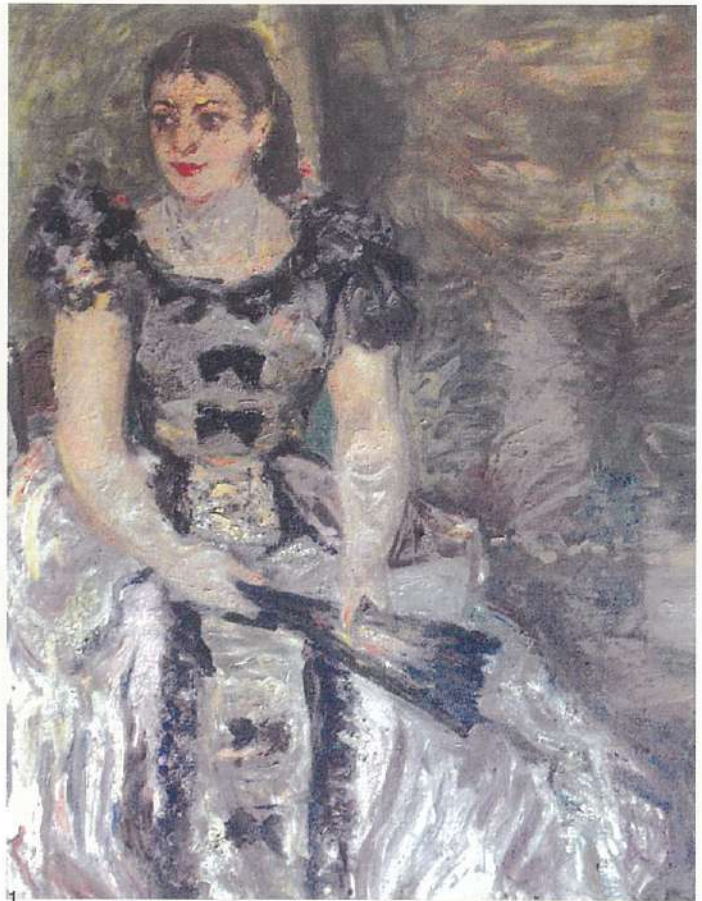
Портрет грузинки. 1955

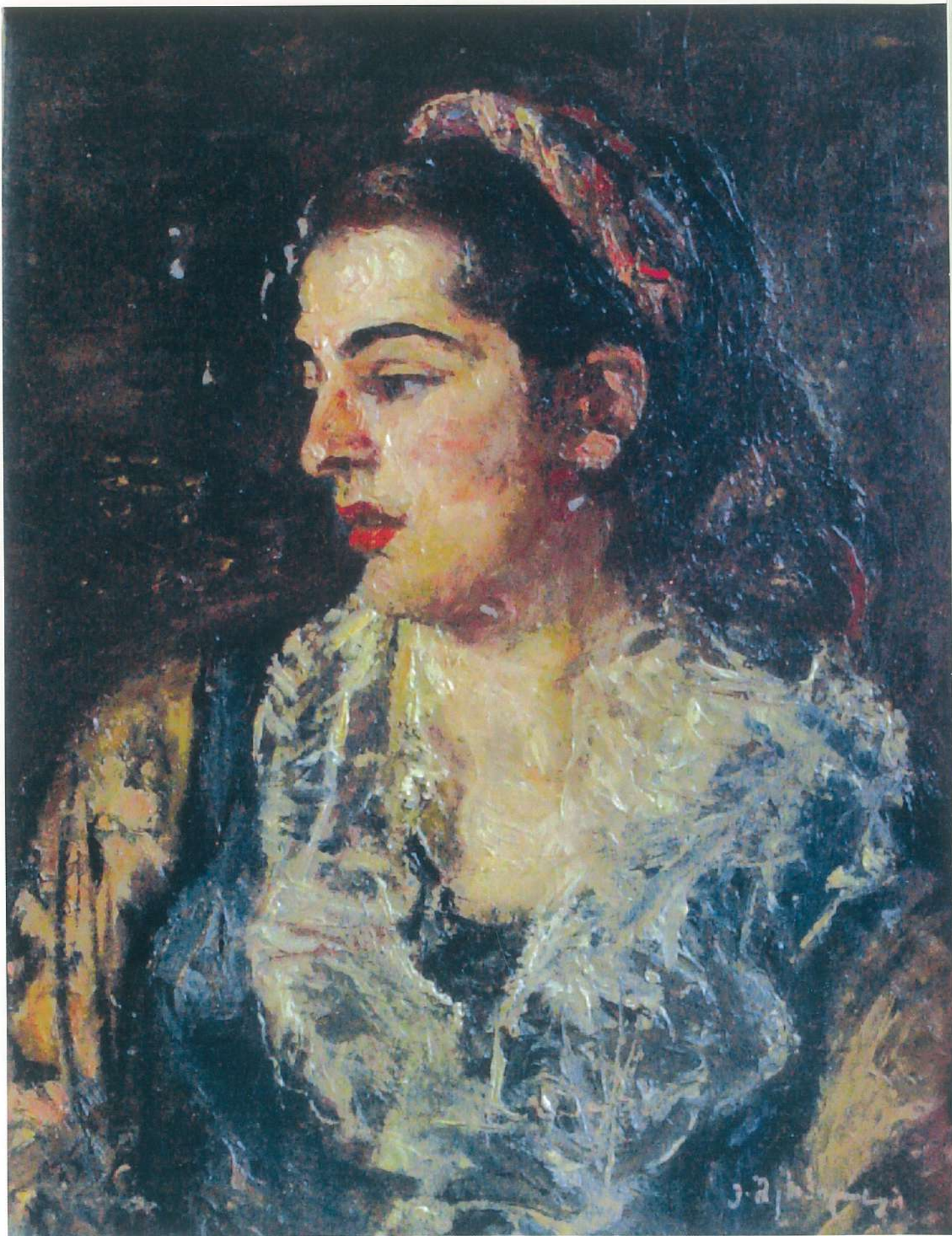
Собрание семьи художника

ვ. შერპილოვი

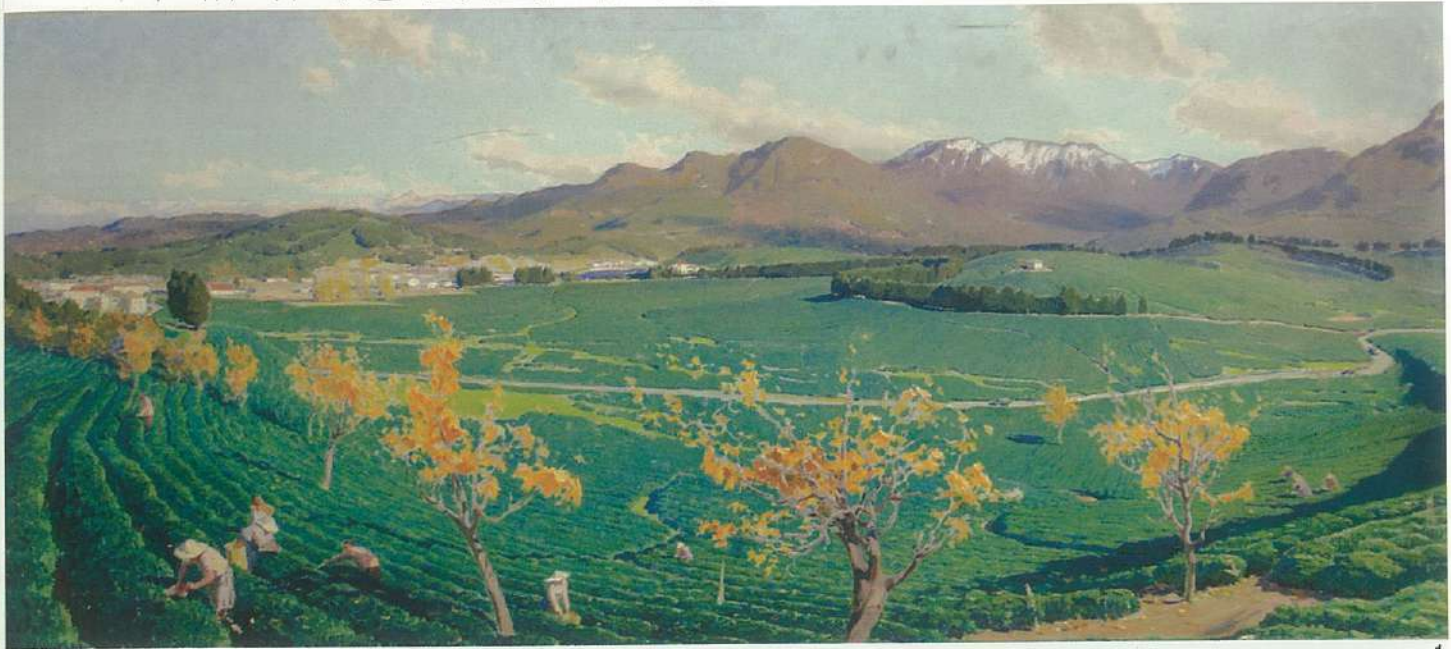
ქართველი ქალის პორტრეტი. 1955

მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

Н.ЯКОВЕНКО

1

2

3

1. Н.Яковенко

Автопортрет. 1960-е годы
Аджарский музей им. Х.Ахвледиани
Б.Иакоვეнко
ავტოპორტრეტი 1960-იანი წლები
აჭარის ხ.ახვლედიანის სახ. მუზეუმი

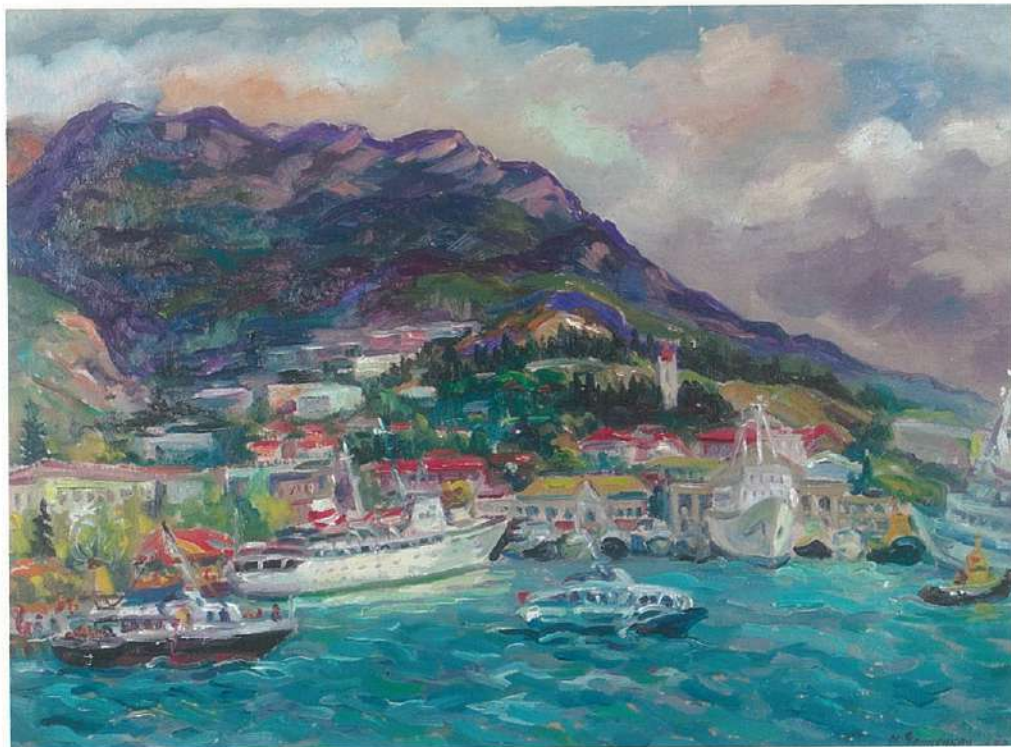
2. Н.Яковенко

Чайные плантации 1960-е годы
Аджарский музей им. Х.Ахвледиани
Б.Иакоვეнко
ჩაის პლანტაციები 1960-იანი წლები
აჭარის ხ.ახვლედიანის სახ. მუზეუმი

3. Н.Яковенко

Минута отдыха 1960-е годы
Аджарский музей им. Х.Ахвледиани
Б.Иакоვეнко
დასვენების წუთები 1960-იანი წლები
აჭარის ხ.ახვლედიანის სახ. მუზეუმი

Н. ЧАРНЕЦКАЯ

1. Н. Чарнецкая
Черноморское побережье
Грузии. 1966
Коллекция А.Дарчия
გ.ჩარნეცკაია
საქართველოს შავი ზღვის
სანაპირო. 1966
ა.დარჩიას კოლექცია

2. Н. Чарнецкая
Кобуле. 1966
Коллекция А.Дарчия
გ.ჩარნეცკაია
ქობულეთი. 1966
ა.დარჩიას კოლექცია

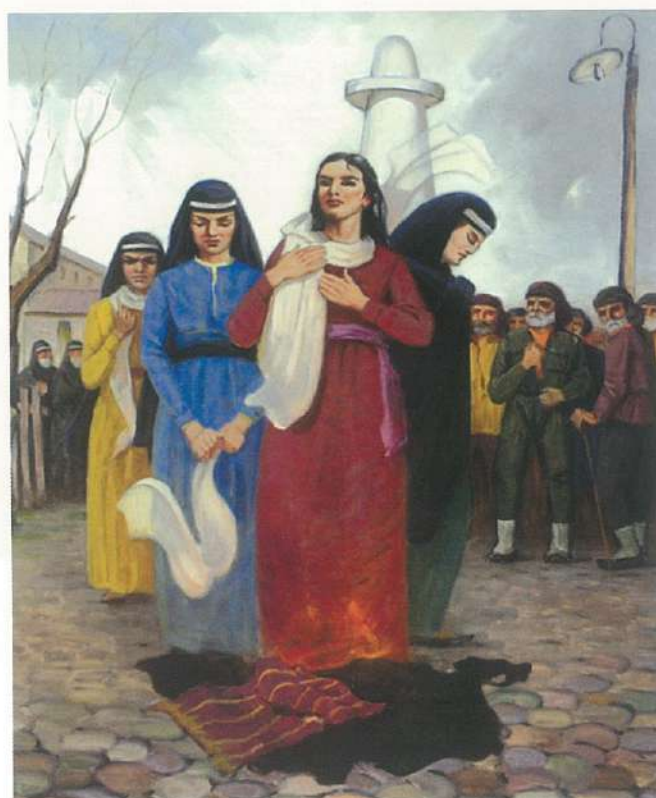
2

А.СЕМЕНЦОВ

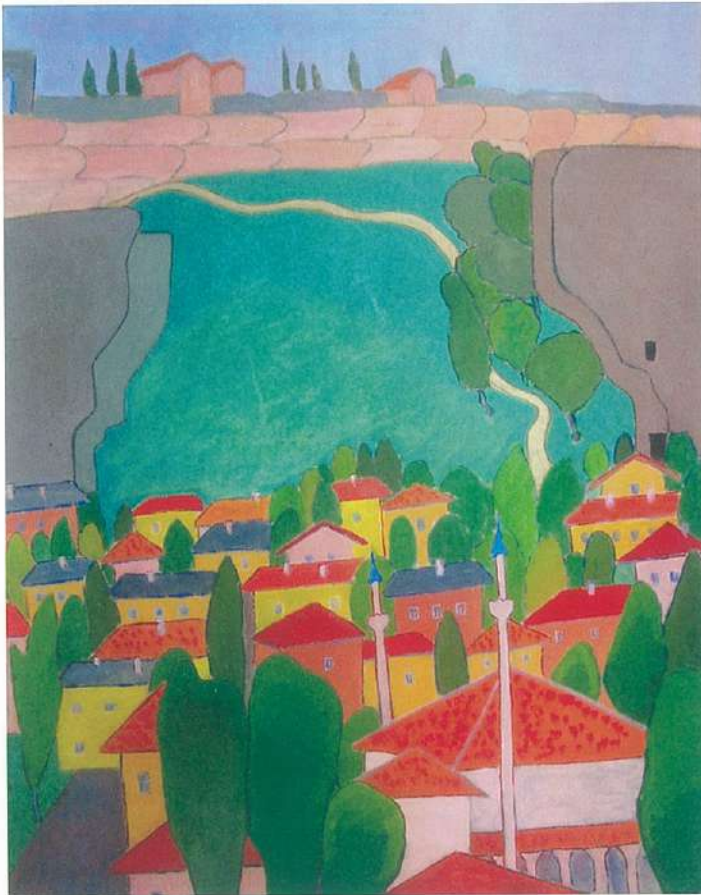
А.Семенов
Гудаута. 1971
Собрание семьи Л. Лобжанидзе
ა.სემენცოვი
გუდაუთა. 1971
ლ.ლობჯანიძის ოჯახის კოლექცია

Ю.МАРТЫНОВ

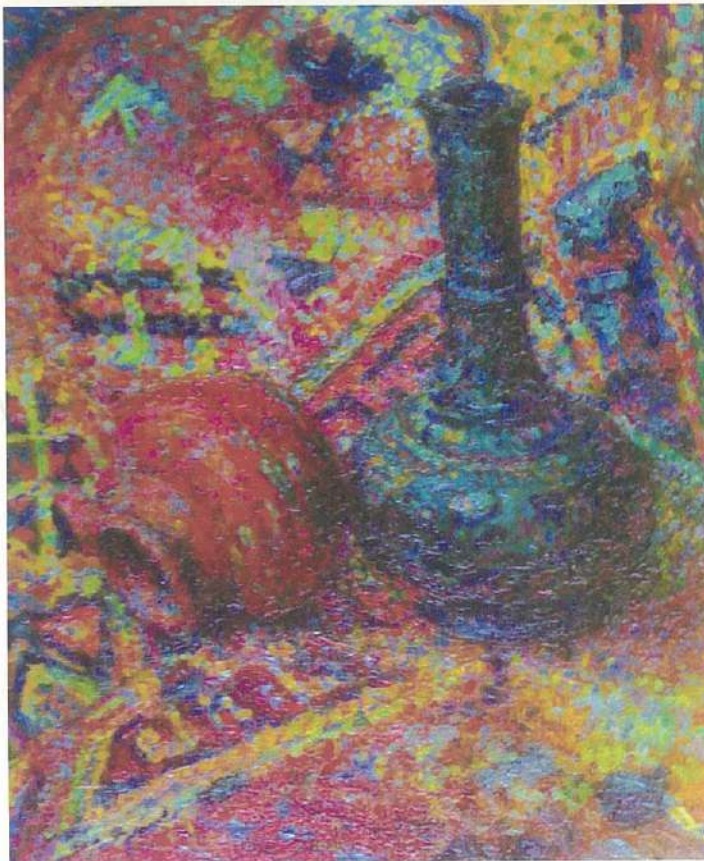
Ю.Мартынов
Аджарские женщины
Аджарский музей им.Х.Ахвледиани.Батуми
ი.მარტინოვი
აჭარელი ქალები
აჭარის ხ.ახვლედიანის სახელობის მუზეუმი

П. МОРОЗОВА-АДВАДZE

Л. Морозова-Адвადзе
 Крым. 1967
 ლ.მოროზოვა-ადვადე
 ყირიმი. 1967

П.БАКПАНОВА-ДЗАНДЗУПИДZE

Л.Бакланова – Дзандзулидзе
 Натюрморт. 1978
 ლ.ბაკლანოვა-დანძულიძე
 ნატურმორტი. 1978

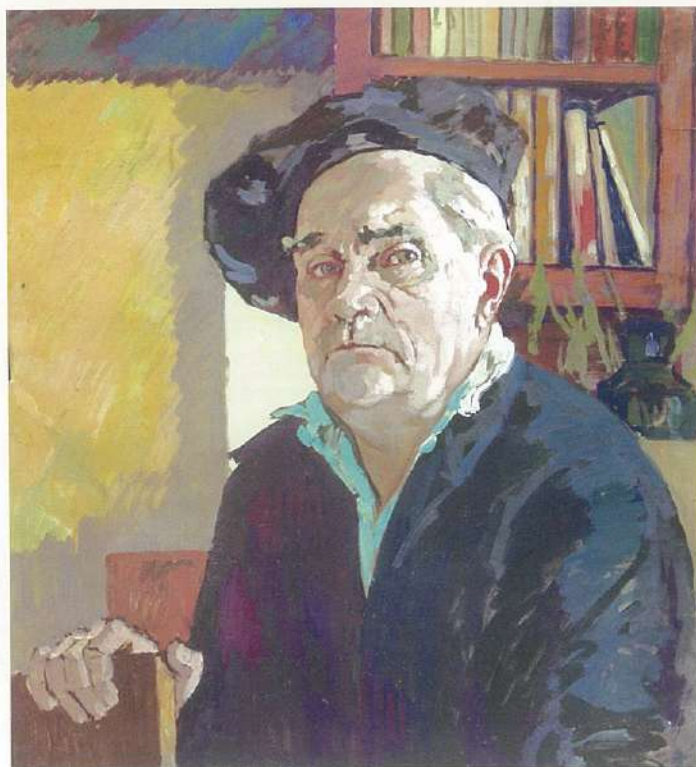
В. ТРОФИМОВ

В. Трофимов
Старая церковь в селе Чинати. 1952
ვ. ტროფიმოვი
ძველი ეკლესია სოფელ ჩინათში. 1952

В. СЕЛЕЗНЕВ

В. Селезнев
Автопортрет. 1963
Музей искусств Аджарии
ვ. სელეზნოვი
ავტოპორტრეტი. 1963
აჭარის ხელოვნების მუზეუმი

А. Трофимов
Улица
ა. ტროფიმოვი
ქუჩა

ო. ბებლოვა

1. **ო. ბებლოვა**
Беседа. 2004
ო.ბებლოვა
საუბარი. 2004
2. **ო. ბებლოვა**
Натюрморт. 2004
ო.ბებლოვა
ნატურმორტი. 2004

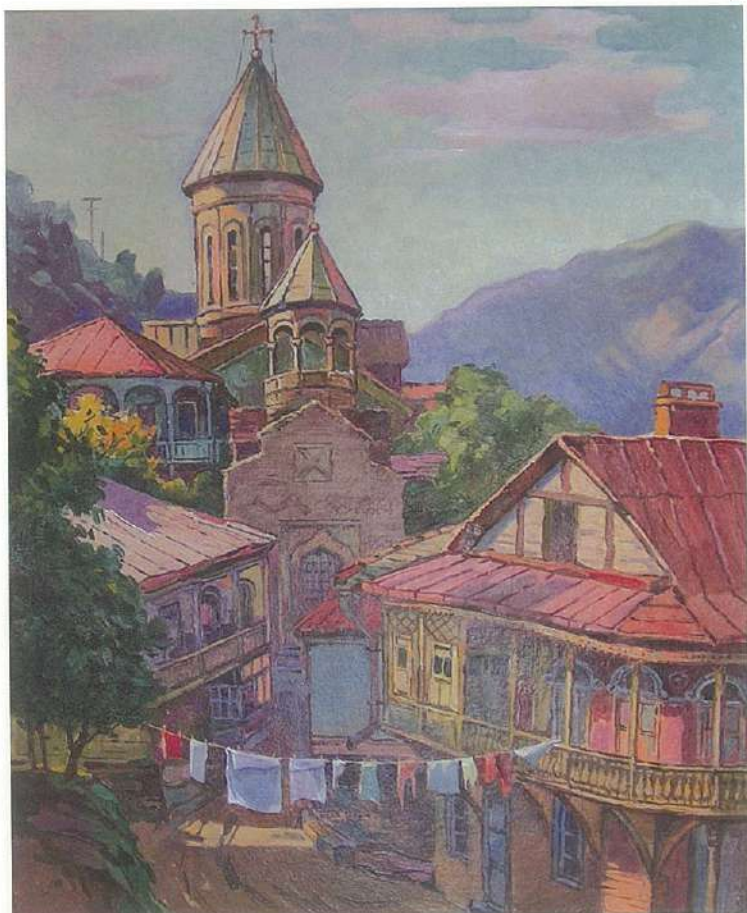

1

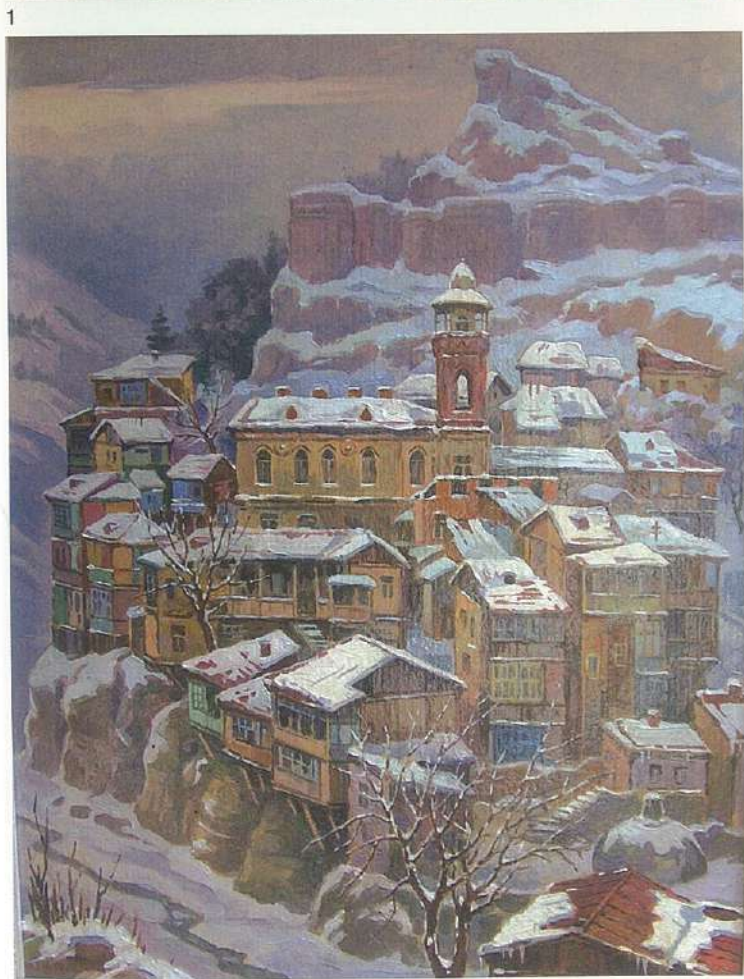
2

А. ОТРЕШКО

1. А. Отрешко
Гомская улица.
Частное собрание. Тбилиси
а.отрешко
გომის ქუჩა
კერძო კოლექცია, თბილისი

2. А. Отрешко
Тбилиси зимой.
Частное собрание. Тбилиси
а.отрешко
თბილისი ზამთარში
კერძო კოლექცია, თბილისი

Я. СКРЫННИКОВ

1

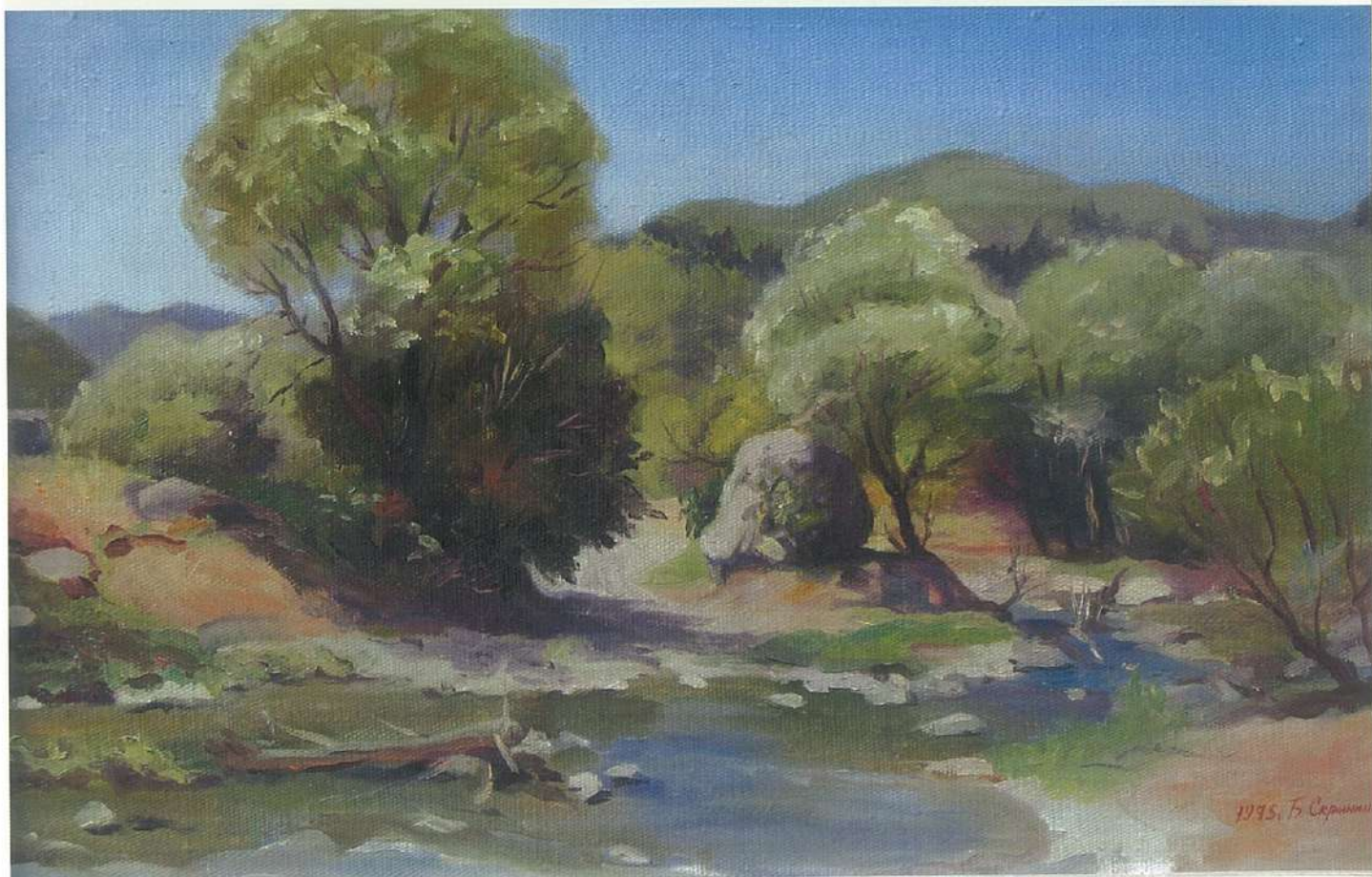
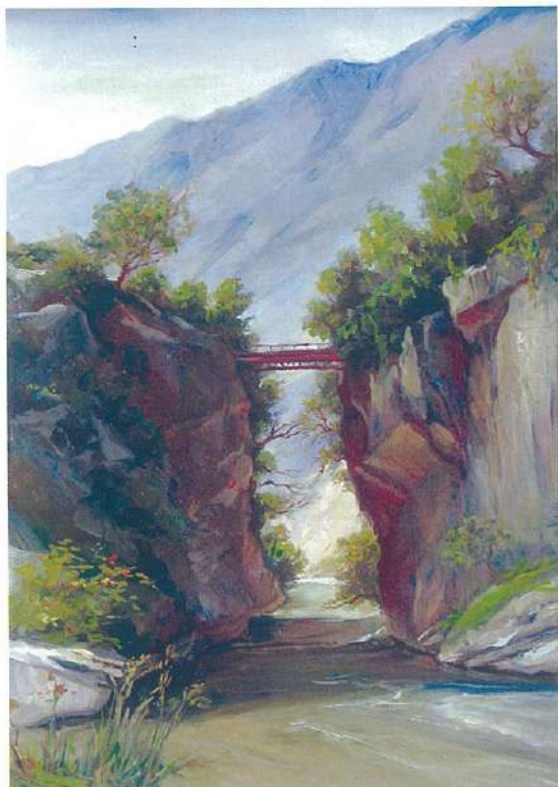
1. Я.Скрынников
Речка
ი.სკრინიკოვი
მდინარე

2. Я.Скрынников
Пейзаж
ი.სკრინიკოვი
პეიზაჟი

2

Б. СКРЫННИКОВ

3

1. Б.Скрынников
Кодорское ущелье
ბ.სკრიბნიკოვი
კოდორის ხეობა

2. Б.Скрынников
Портрет
ბ.სკრიბნიკოვი
პორტრეტი

3. Б.Скрынников
Речка в горах
ბ.სკრიბნიკოვი
მდინარე მთებში

А.РЯБОШЕНКО

1

1. **А.Рябошенко**
Катастрофа. 1989
ა.რიპოშენკო
კატასტროფა. 1989

2. **А.Рябошенко**
Подъезд. 1983
ა.რიპოშენკო
სადარბაზო. 1983

3. **А.Рябошенко**
Двое. 1981
ა.რიპოშენკო
ორნი. 1981

2

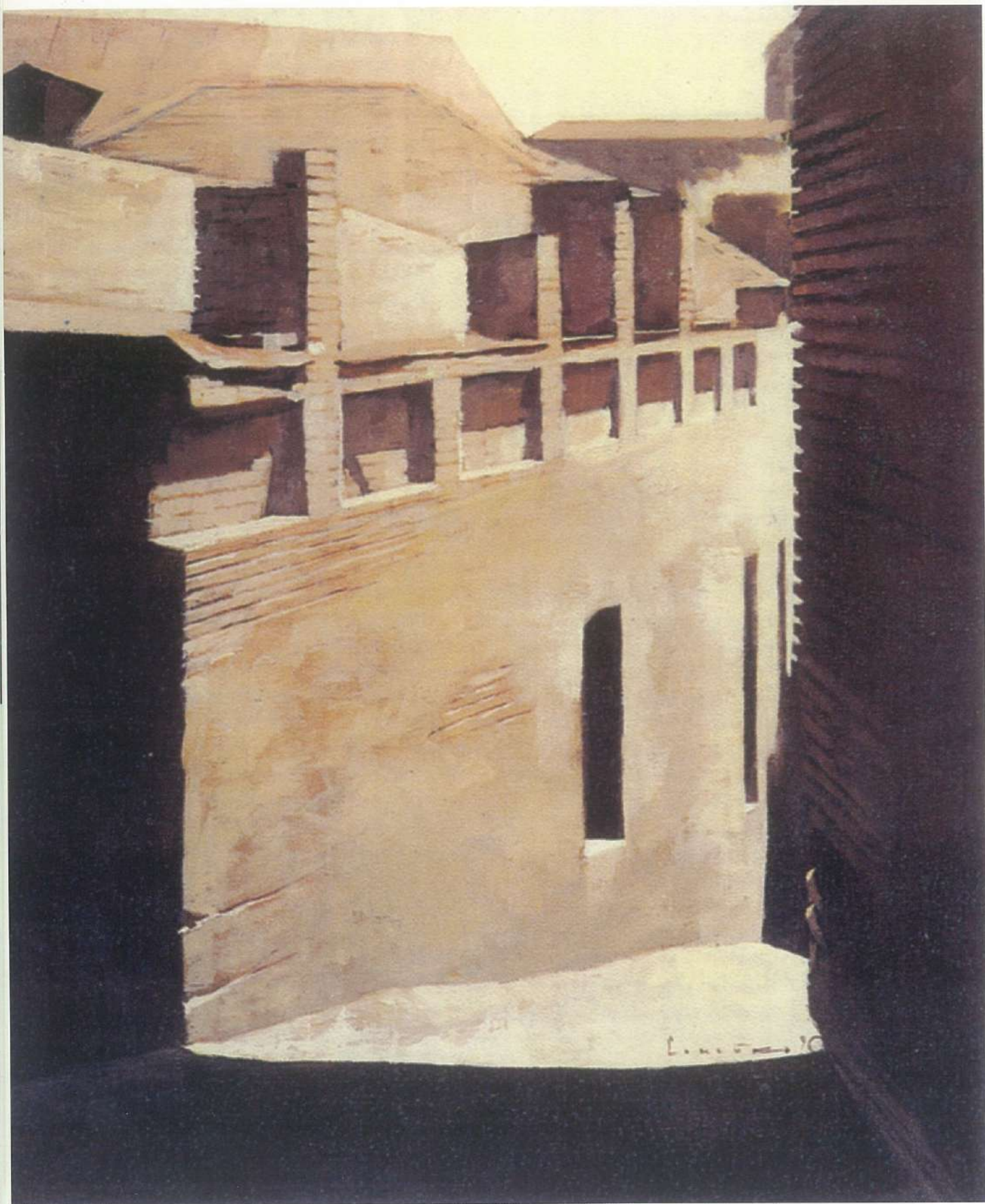

1

- 1. Л.Семейко**
Белые ворота. 1988
ლ.სემეიკო
თეთრი ჭიშკარი. 1988
- 2. Л.Семейко**
Подъезд. 1988
ლ.სემეიკო
სადარბაზო. 1988

2

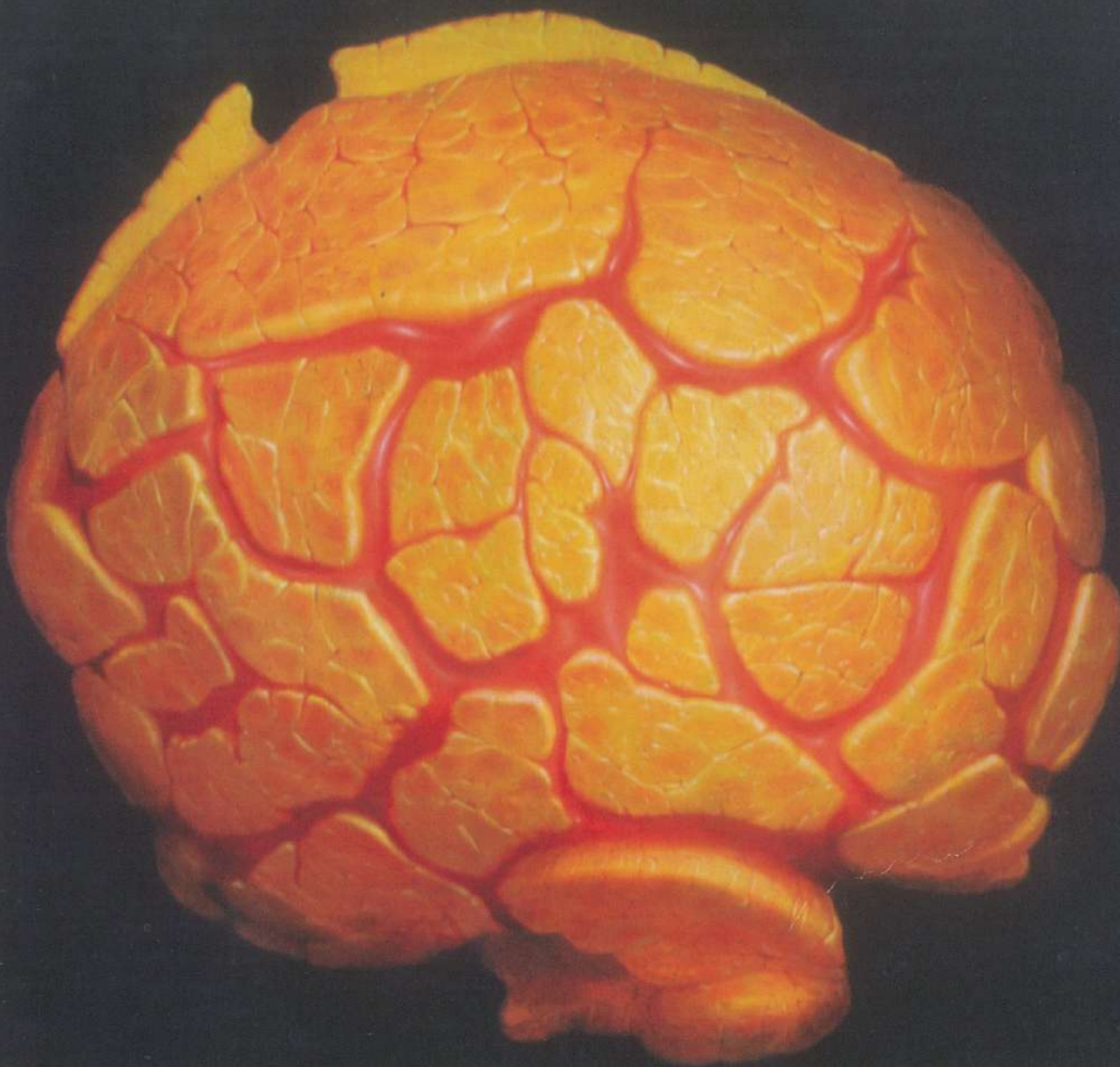

2

1. **Л. Семейко**
 Полуденный зной. 1990
 ლ.სემეიკო
 შუადღის მცხუნვარება. 1990
2. **Л. Семейко**
 Желтые двери. 1992
 ლ.სემეიკო
 ყვითელი კარები. 1992

А.СЕМЕЙКО-АНТЕПИДЗЕ

А.Семейко-Антелидзе
Very Big Toffee Popcorn. 2006
ა.სემეიკო-ანთელიძე
Very Big Toffee Popcorn. 2006

А. РЯБОШЕНКО

1. А. Рябошенко
Крысы. 2004
ა. რიბოშენკო
ვირთხედი. 2004

2. А. Рябошенко
Она. 2004
ა. რიბოშენკო
იბ. 2004

1

2

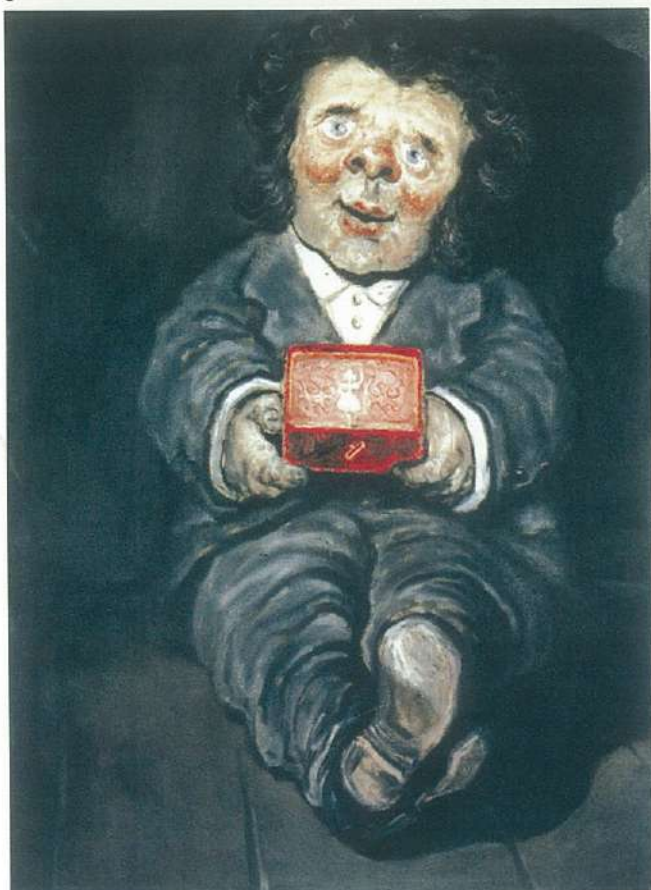
1

2

3

4

1. **О.Тимченко**
Принц-тигр. 1992
ო. ტიმჩენკო
პრინცი-ვეფხვი. 1992
2. **О.Тимченко**
Слепые. 1996
ო. ტიმჩენკო
ბრმები. 1996
3. **О.Тимченко**
Сомневающийся
ангел. 1996
ო. ტიმჩენკო
დაეჭვებული
ანგელოზი. 1996
4. **О.Тимченко**
Музыкальная
шкатулка. 1996
ო. ტიმჩენკო
მუსიკალური
ზარდახმა. 1996.

1. **О.Тимченко**
Прощай, инфанта. 1996
ო. ტიმჩენკო
მშვიდობით ინფანტა. 1996

2,3,4. **О.Тимченко**
Из серии "Казненные королевы". 1996
ო. ტიმჩენკო
სერიიდან „დასჯილი დედოფლები“. 1996

5. **О.Тимченко**
Сфинкс, собирающий драгоценности. 1996
ო. ტიმჩენკო
ძვირფასეულის შემგროვებელი სფინქსი. 1996

1

2

4

1. **О.Тимченко**
Киллер. 2000. Слайд-проекция
ო. ტიმჩენკო
კილერი. 2000. სლაიდ-პროექცია
2. **О.Тимченко**
Офелия. 1996
ო. ტიმჩენკო
ოფელია. 1996
3. **О.Тимченко**
Прогулка. 1990
ო. ტიმჩენკო
გასეირნება. 1990
4. **О.Тимченко**
Принц, играющий с гепардами. 2003
ო. ტიმჩენკო
გეპარდებთან მოთამაშე პრინცი. 2003

A.БЕРДЫШЕВ

1. А.Бердышев

Человек и место. 2004

ა.ბერდიშევი

ადამიანი და ადგილი. 2004

2. А.Бердышев

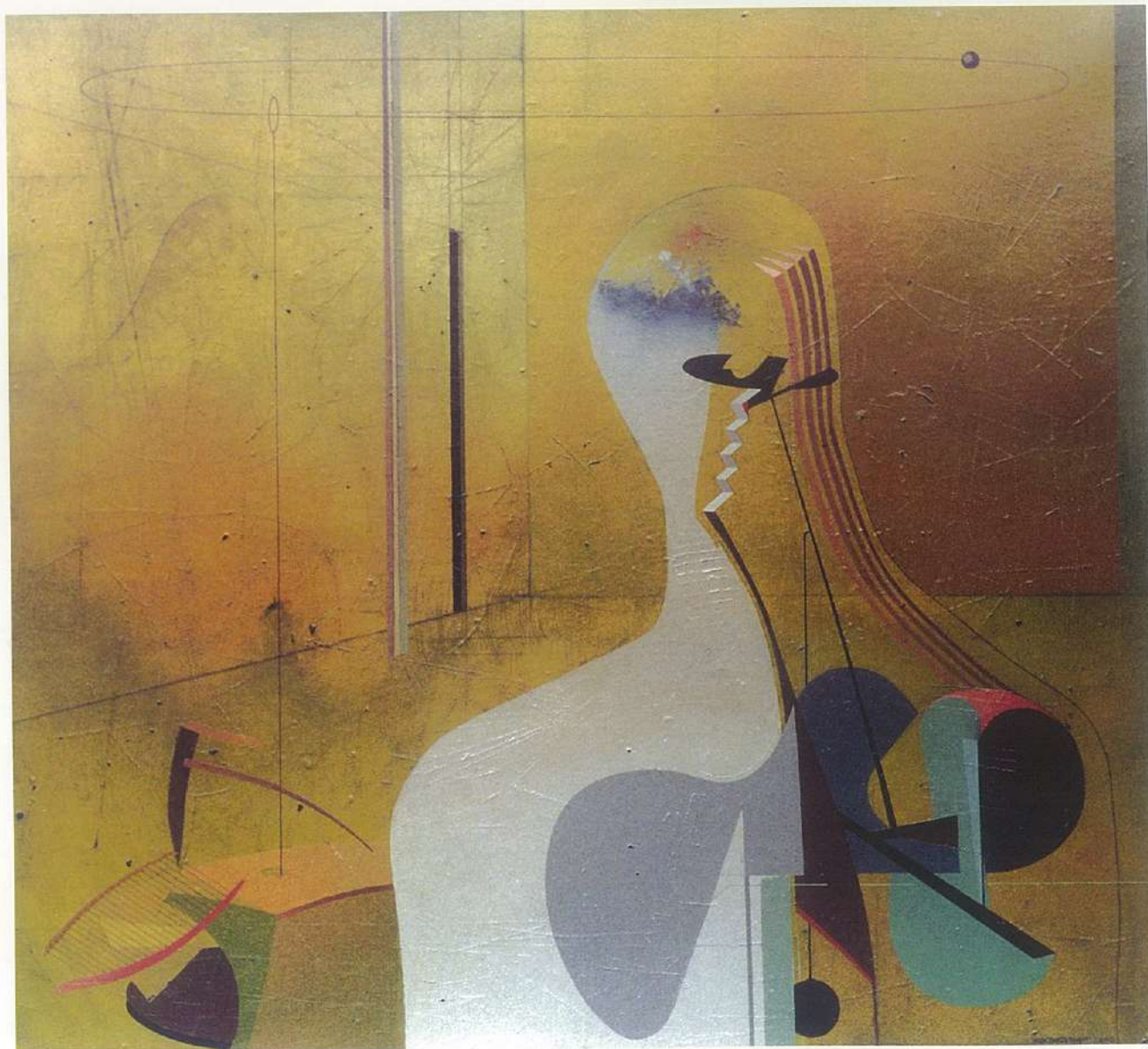
Анатомия одиночества. 2004

ა.ბერდიშევი

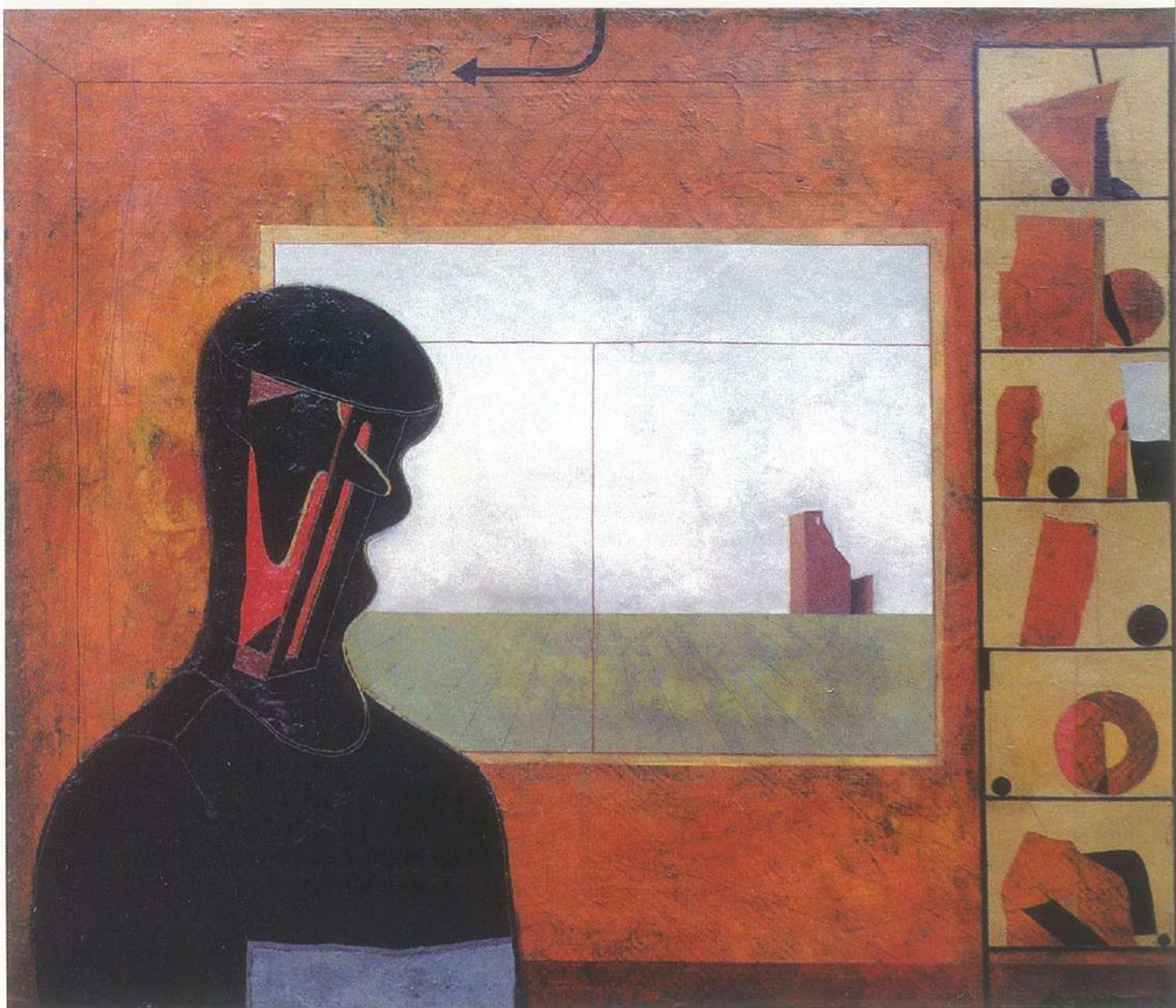
მარტოობის ანატომია. 2004

1

2

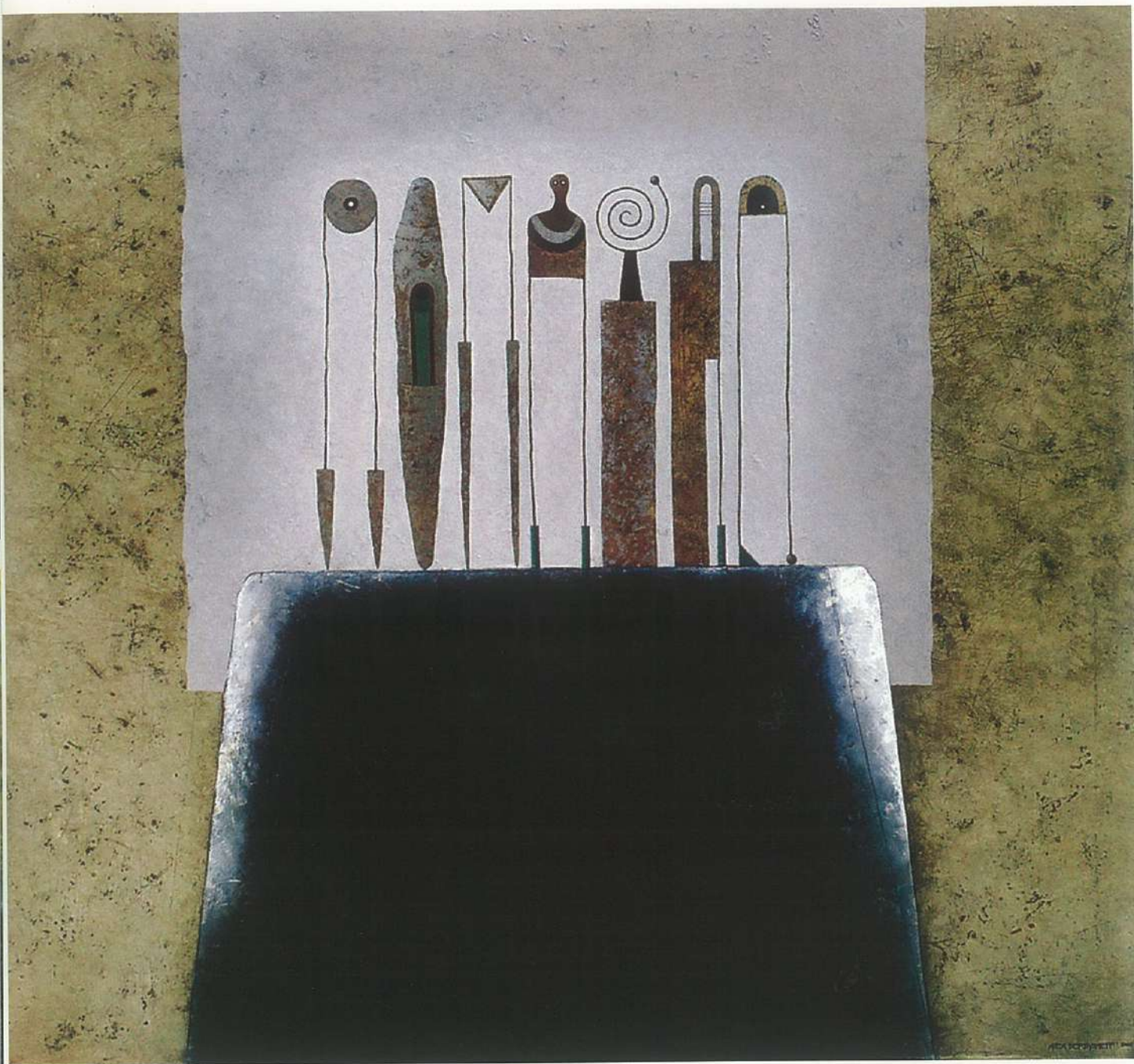
3

4

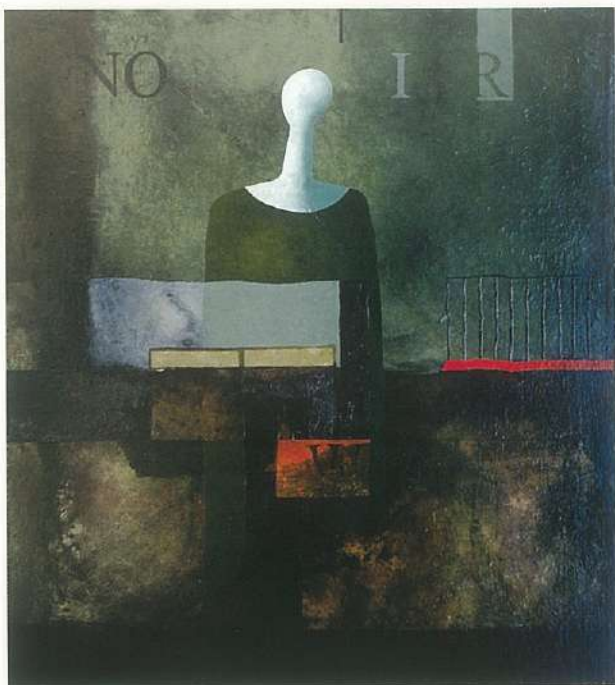
3. А.Бердышев
Внутреннее и внешнее. 2003
აბერდიშევი
შიდა და გარე. 2003

4. А.Бердышев
Шоу. 2005
აბერდიშევი
შოუ. 2005

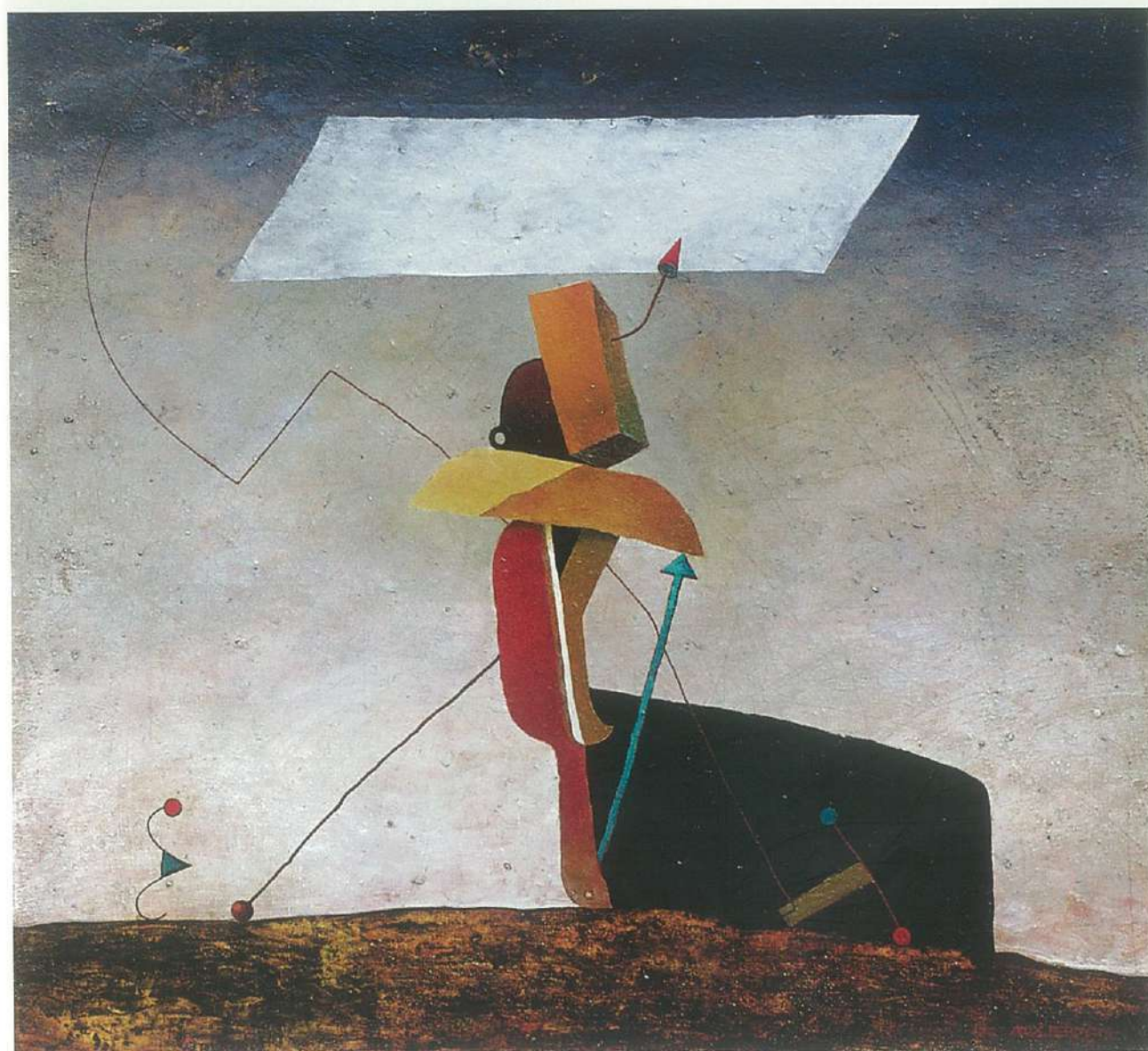
1

1. А.Бердышев
 Артефакты. 2005
 აბერდიშევი
 არტეფაქტები. 2005

2. А.Бердышев
Ожидание. 2005
ა.ბერდიშევი
მოდული. 2005

3. А.Бердышев
Геометрическое облако. 2005
ა.ბერდიშევი
გეომეტრიული ღრუბელი. 2005

Н. СЛОВИНСКАЯ

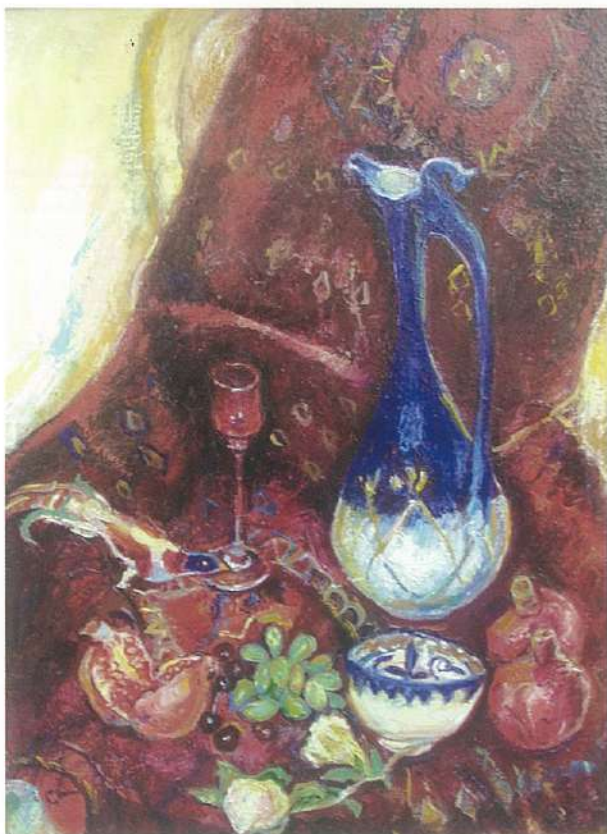
1

1. Н. Словинская
Небесный город. 2005
ნ.სლოვინსკაია
ზეციური ქალაქი. 2005

2. Н. Словинская
Портрет сына. 2000
ნ.სლოვინსკაია
შვილის პორტრეტი. 2000

2

3

4

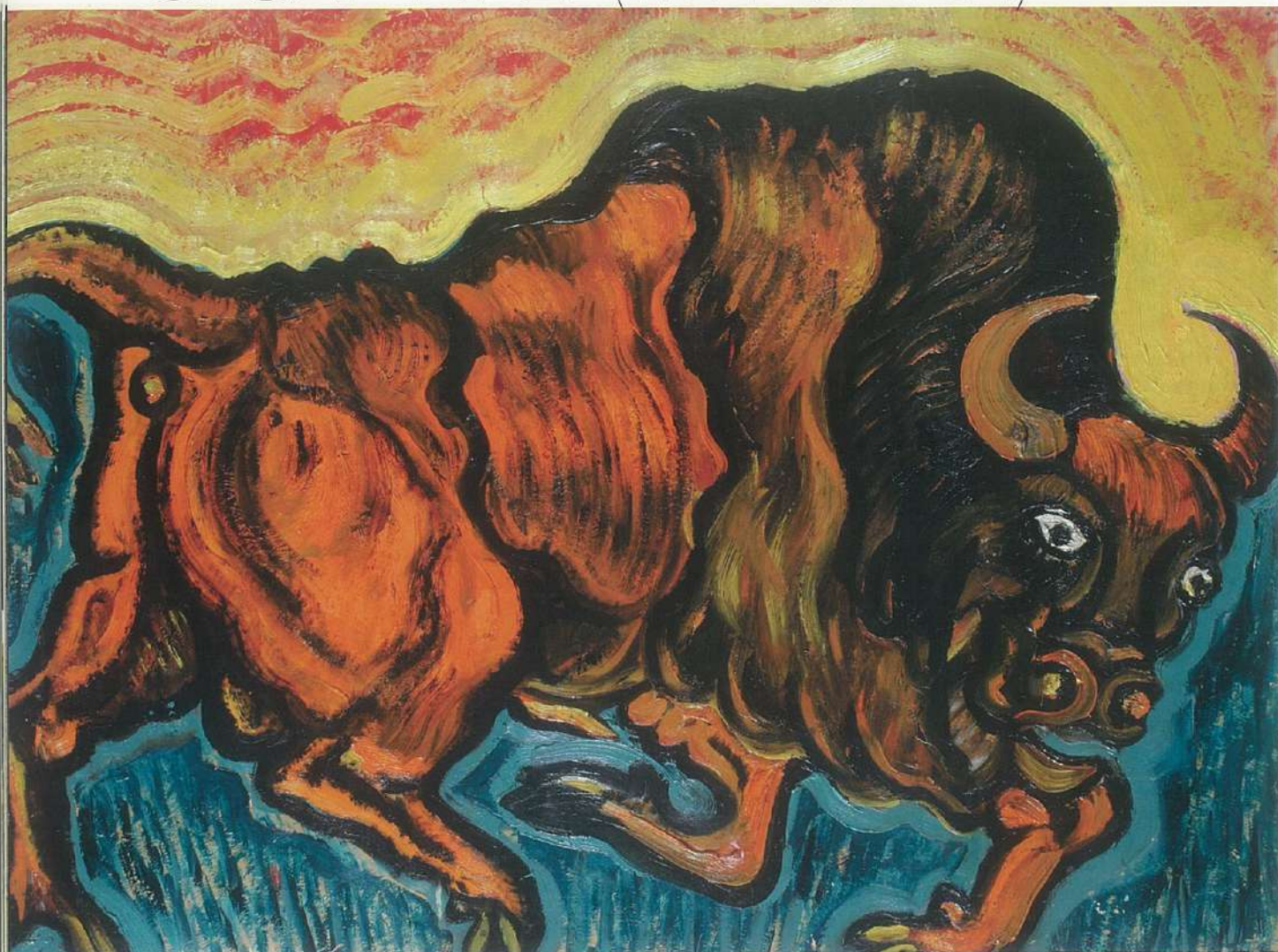

3. Н.Словинская
Натюрморт. 2004
ბ.სლოვინსკაია
ნატურმორტი. 2004

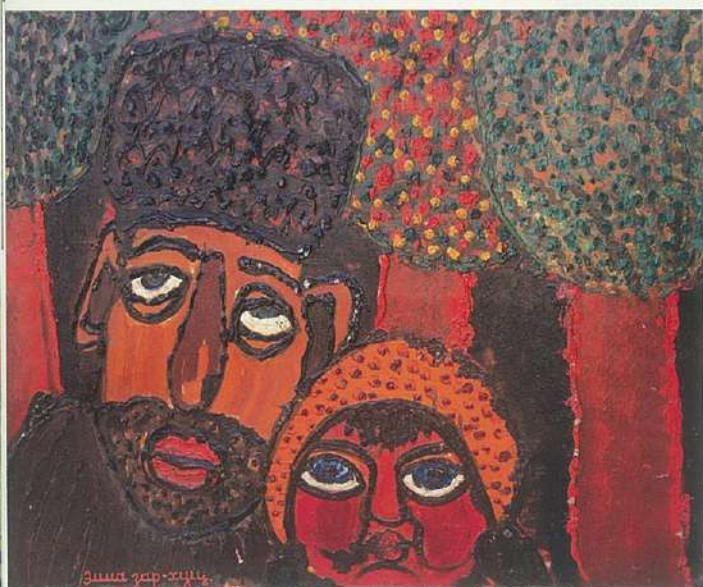
4. Н.Словинская
Портрет дочери. 1993
ბ.სლოვინსკაია
ქალიშვილის პორტრეტი. 1993

5. Н.Словинская
Натюрморт. 2004
ბ.სლოვინსკაია
ნატურმორტი. 2004

Э. ЗАР-ХҮЦ (МУРЗИНА)

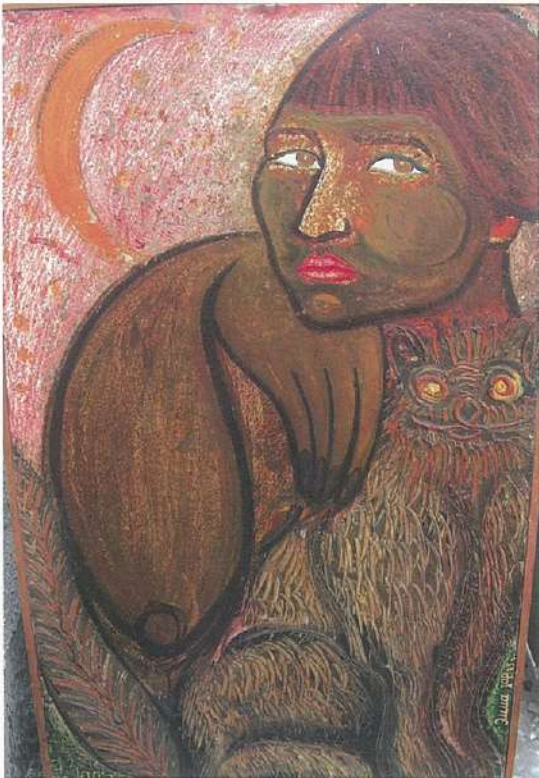
1

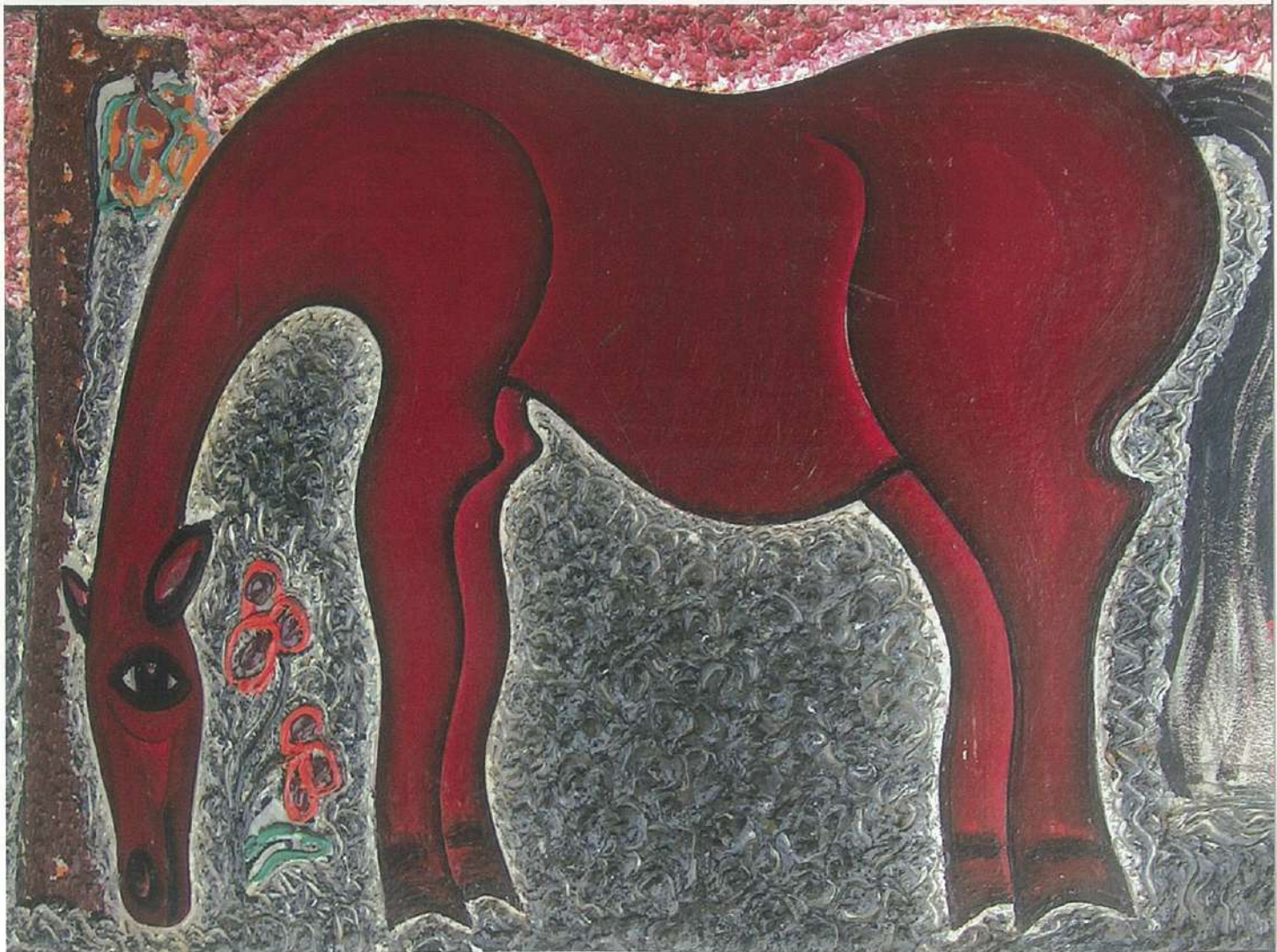
2

3

1. **ჰ. ზარ-ხუც (მურზინა)**
Бизон. 1968
Собрание семьи Л.Лобжанидзе
ე.ზარ-ხუცი
ბიზონი. 1968
ლ.ლობჯანიძის ოჯახის კოლექცია
2. **ჰ. ზარ-ხუც (მურზინა)**
Мераб с внучкой. 1967
ე.ზარ-ხუცი
მერაბი შვილიშვილთან ერთად. 1967
3. **ჰ. ზარ-ხუც (მურზინა)**
Испанки. 1993
ე.ზარ-ხუცი
ესპანელი ქალები. 1993
4. **ჰ. ზარ-ხუც (მურზინა)**
Автопортрет. 1975
ე.ზარ-ხუცი
ავტოპორტრეტი. 1975
5. **ჰ. ზარ-ხუც (მურზინა)**
Красная лошадь. 1967
ე.ზარ-ხუცი
წითელი ცხენი. 1967

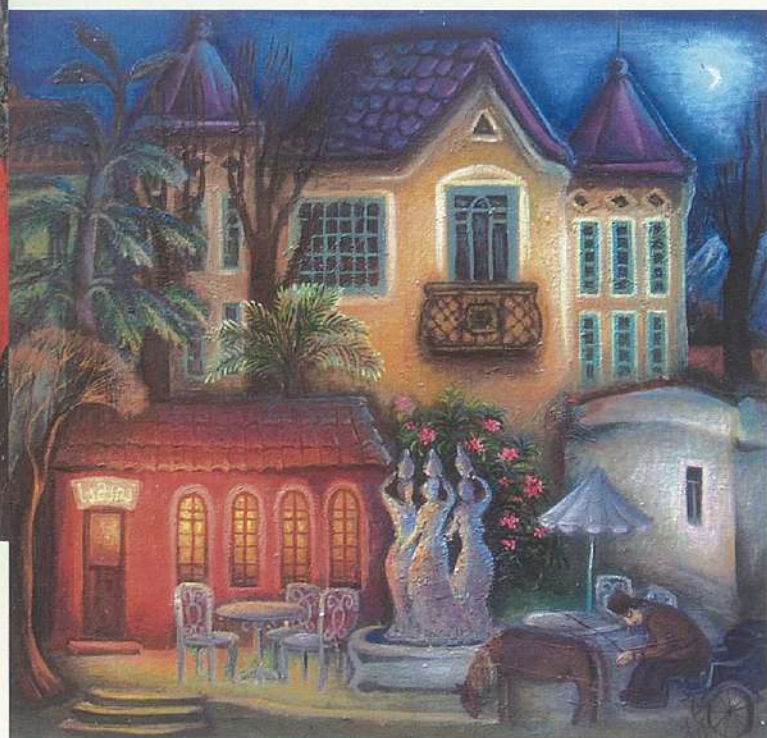

T.OVCHATOVA-PAPISASHVILI

- 1. T.Овчатова-Паписашвили**
Воронцовский мост. 2002
ტ.ოვჩატოვა-პაპისაშვილი
ვორონცოვის ხიდი. 2002
- 2. T.Овчатова-Паписашвили**
Сад Самаиа.Тбилиси.2002
ტ.ოვჩატოვა-პაპისაშვილი
სამაიას ბაღი. თბილისი. 2002
- 3. T.Овчатова-Паписашвили**
Мастер. 1979
თ.ოვჩატოვა-პაპისაშვილი
ოსტატი. 1979
- 4. T.Овчатова-Паписашвили**
Кошка
თ.ოვჩატოვა-პაპისაშვილი.
კატა

1

2

4

6

7

5. **Т.Овчатова-Паписашвили**
Винный подъем. 2003

თ.ოვჩატოვა-პაპისაშვილი
ლეინის აღმართი. 2003

6. **Т.Овчатова-Паписашвили**
Мамука. 1990

თ.ოვჩატოვა-პაპისაშვილი
მამუკა. 1990

7. **Т.Овчатова-Паписашвили**
Натела. 1990

თ.ოვჩატოვა-პაპისაშვილი
ნატელა. 1990

2

3

1. **Ю. Кочетов**
Благовещение
ი. კოჩეტოვი
ხარება
2. **Ю. Кочетов**
Тринадцать ассирийских отцов
ი. კოჩეტოვი
ცამეტი ასურელი მამა
3. **Ю. Кочетов**
Св. Нана и Мириан
ი. კოჩეტოვი
წმ. ნანა და მირიანი

А.Балабуев	ა.ბალაბუევი
В.Белецкая	ვ.ბელეცკაია
А.Бердышев	ა.ბერდიშევი
В.Бубнова	ბ.ბუბნოვა
М.Будылева	მ.ბუდილიოვა
П.Бусырев	პ.ბუსირიოვი
И.Васильковский	ი.ვასილკოვსკი
Н.Герасимова	ნ.გერასიმოვა
О.Горалевич	ო.გორალევიჩი
И.Грабовская	ი.გრაბოვსკაია
К.Грицай	კ.გრიცაი
Н.Дивногорцева	ნ.დივნოგორცევა
И.Дивногорцева-Григолия	ი.დივნოგორცევა-გრიგოლია
Е.Донцова	ე.დონცოვა
Д.Дмитриев-Варамашвили	დ.დმიტრიევი-ვარამაშვილი
В.Иванов	ვ.ივანოვი
В.Илюшин	ვ.ილიუშინი
К.Квес	კ.კვესი
В.Кротков	ვ.კროტკოვი
Е.Лансере	ე.ლანსერე
М.Ляшенко	მ.ლიაშენკო
Л.Маркова-Федосова	ლ.მარკოვა-ფედოსოვა
Н.Мастицкая	ნ. მასტიცკაია
Н.Навесова	ლ.ნავესოვა
В.Петрова	ვ.პეტროვა
А.Петроковский	ა.პეტროკოვსკი
Л.Петухова	ლ.პეტუხოვა
Р.Плаксин	რ.პლაქსინი
М.Поляков	მ.პოლიაკოვი
В.Попова	ვ.პოპოვა
В.Роберг	ვ.რობერგი
Н.Северов	ნ.სევეროვი
А.Семенцов	ა.სემენცოვი
А.Сидоренко	ა.სიდორენკო
Ю.Скрынников	ი.სკრინიკოვი
К.Тир	კ.ტირი
И.Тимофеев	ი.ტიმოფეევი
Л.Федоренко	ლ.ფედორენკო
А.Филин	ა.ფილინი
О.Флоренская	ო.ფლორენსკაია
Р.Флоренская	რ.ფლორენსკაია
Е.Флоренская	ე.ფლორენსკაია
И.Худякова	ი.ხუდიაკოვა
Л.Чернова	ლ.ჩერნოვა
Н.Чернышков	ნ.ჩერნიშკოვი
Л.Шабаршина	ლ.შაბარშინა
И.Шарлемань	ი.შარლემანი
Т.Шевякова	ტ.შევიაკოვა
И.Штенберг	ი.შტენბერგი
В.Шухаев	ვ.შუხაევი

გრაფიკა

ГРАФИКА

Е.ФЛОРЕНСКАЯ

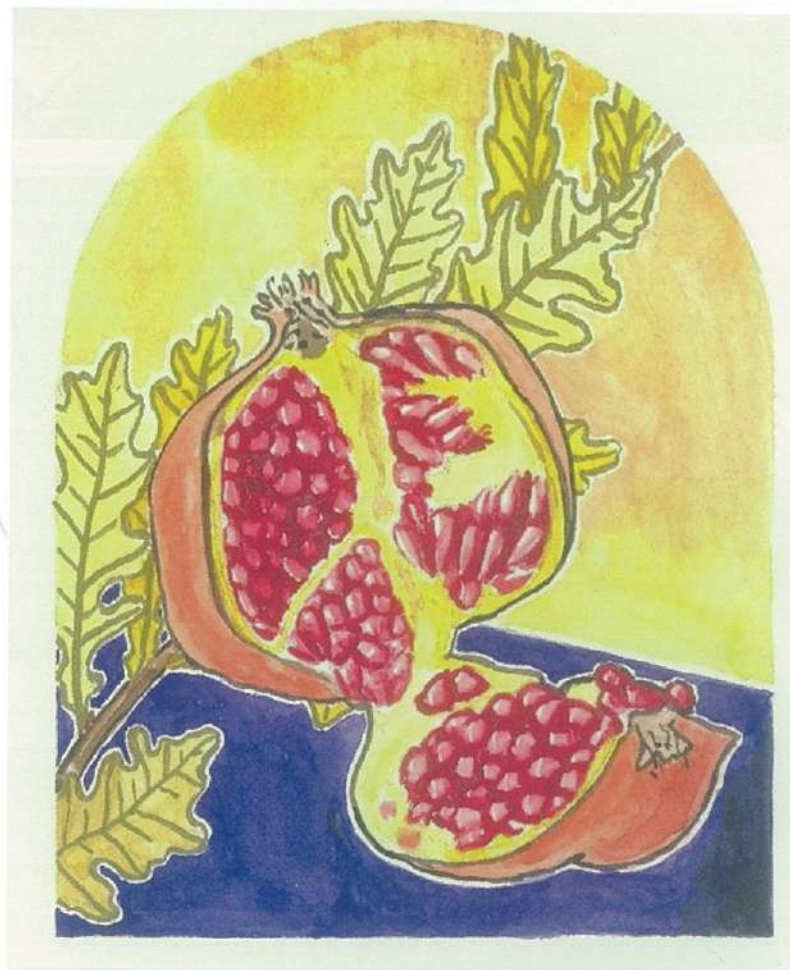

Е.Флоренская
Ужасы
ე.ფლორენსკაია
საშინელებანი

О.Флоренская
Миниатюры
ო.ფლორენსკაია
მინიატურები

Р.ФЛОРЕНСКАЯ

Р.Флоренская
Иллюстрации
რ.ფლორენსკაია
ილუსტრაციები

А. ПЕТРОВСКИЙ

1. А.Петровский
Дон Кихот скептик
Рисунок к статье А.Франса. "Арс". 1918
ა.პეტროვსკი
დონ კიხოტი სკეპტიკოსი
ნახატი ა.ფრანსის სტატიისთვის. "Арс". 1918

2. А.Петровский
Карикатура на пианиста Л.Пышнова
ა.პეტროვსკი
კარიკატურა პიანისტ ლ.პიშნოვზე

3. А.Петровский
Орнамент для журнала "Арс". 1918
ა.პეტროვსკი
ორნამენტი ჟურნალისთვის "Арс". 1918

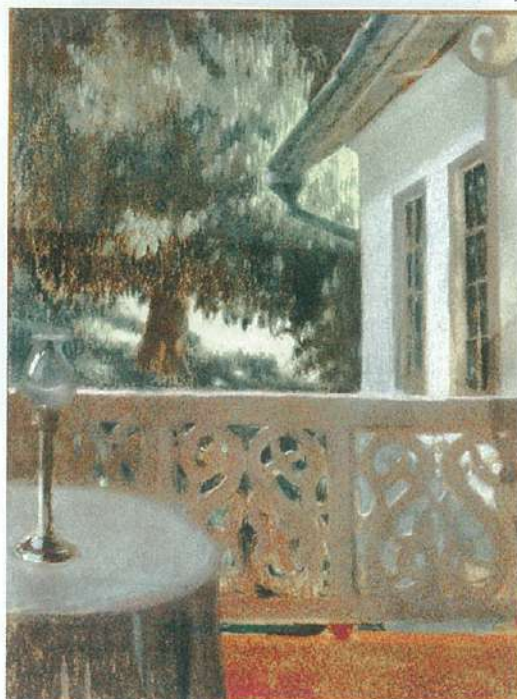

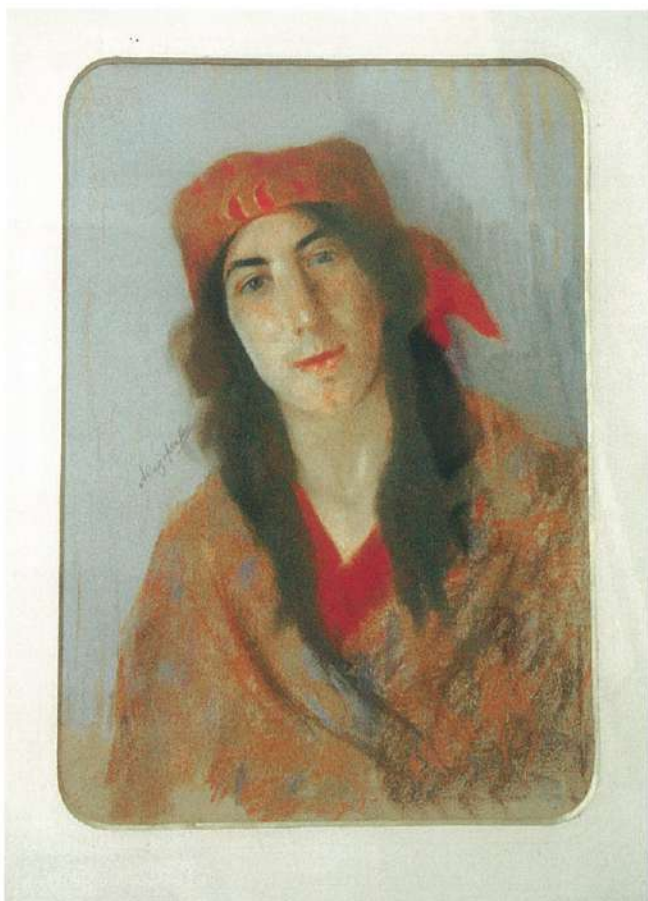
1

1. А.Сидоренко
Мальчик с золотой рыбкой
ა.სიდორენკო
ბიჭი ოქროს თევზით

2. А.Сидоренко
На балконе
ა.სიდორენკო
ბიჭი

2

3. А.Сидоренко

Цыганка

ა.სიდორენკო

ბოშა ქალი

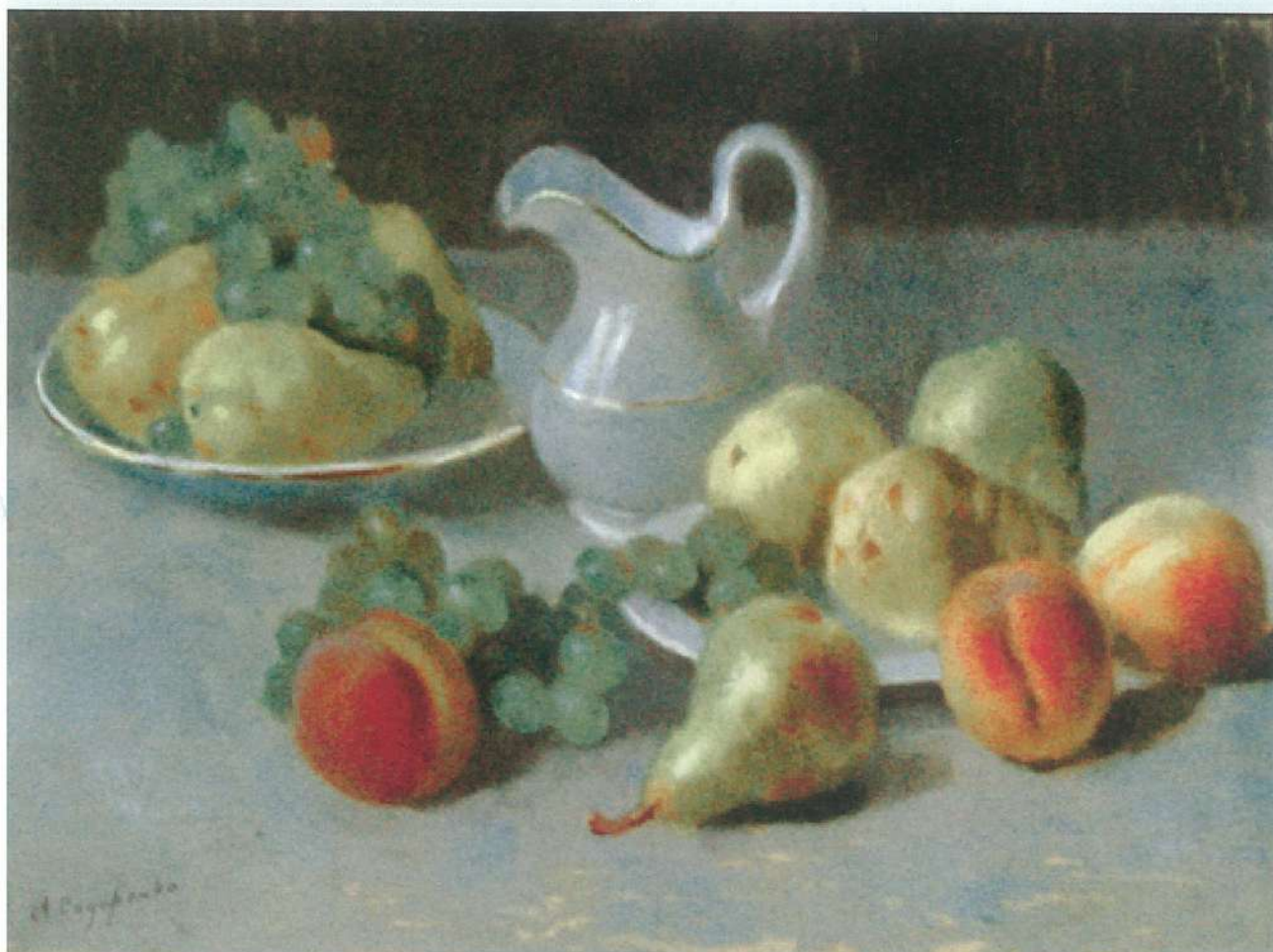
4. А.Сидоренко

Натюрморт с белым молочником

ა.სიდორენკო

ნატურმორტი თეთრი სარძევეთ

3

2

3

1. Н.Северов
Улица
Б.Севеероვი
ქუჩა
2. Н.Северов
Балконы. 1900
Б.Севеерოვი
აივნები. 1900
3. Н.Северов
Дом на Абас-Абадской
площади
Б.Севеероვი
სახლი აბას-აბადის მოედანზე

И. ШАРЛЕМАНЬ

de Charlemagne. 1922.

1

1. И. Шарлемань
Данте. 1922
Частное собрание. Тбилиси
ი.შარლემანი
დანტე. 1922
კერძო კუთვნილება. თბილისი

2

3

4

5

2. ი. შარლემან
Издательский знак
ი. შარლემანის
საგამომცემლო ნიშანი

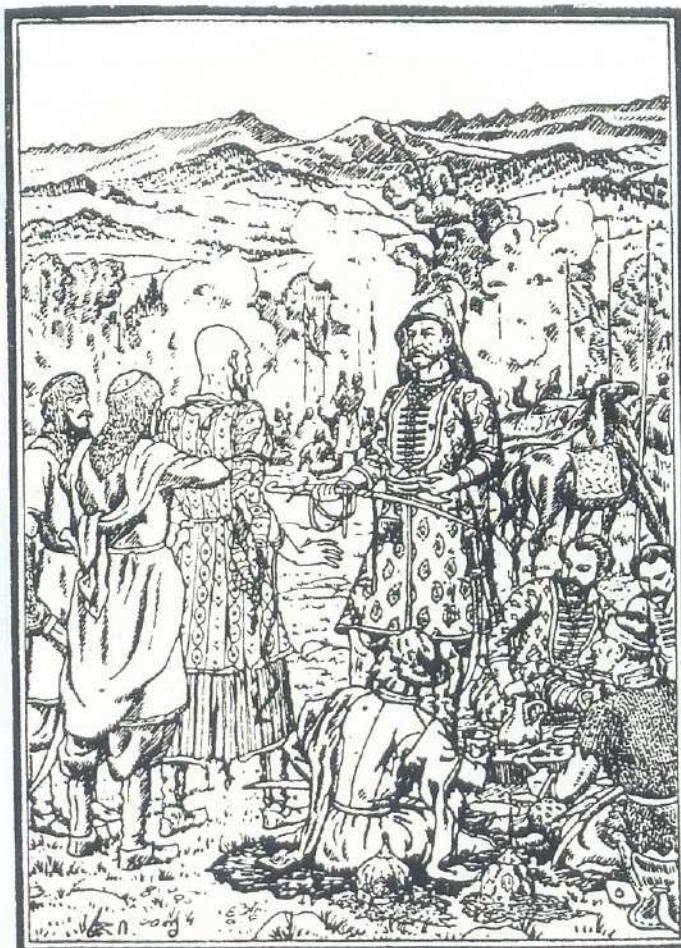
3. ი. შარლემან
Портрет
Собрание М. Макарашвили
ი. შარლემანის
პორტრეტი
მ. მაქარაშვილის კუთვნილება.
თბილისი

4. ი. შარლემან
Издательский знак. 1920
Собрание М. Макарашвили
ი. შარლემანის
საგამომცემლო ნიშანი. 1920
მ. მაქარაშვილის კუთვნილება

5. ი. შარლემან
Мужчина с лошадью
Собрание М. Макарашвили
ი. შარლემანის
მამაკაცი ცხენით
მ. მაქარაშვილის კუთვნილება

1. И. Шарлемань
Илл. к роману "Георгий Саакадзе"
В. Барнова
ი.შარლემანი
ილუსტრაცია ვ.ბარნოვის რომანისთვის
"გიორგი სააკაძე"

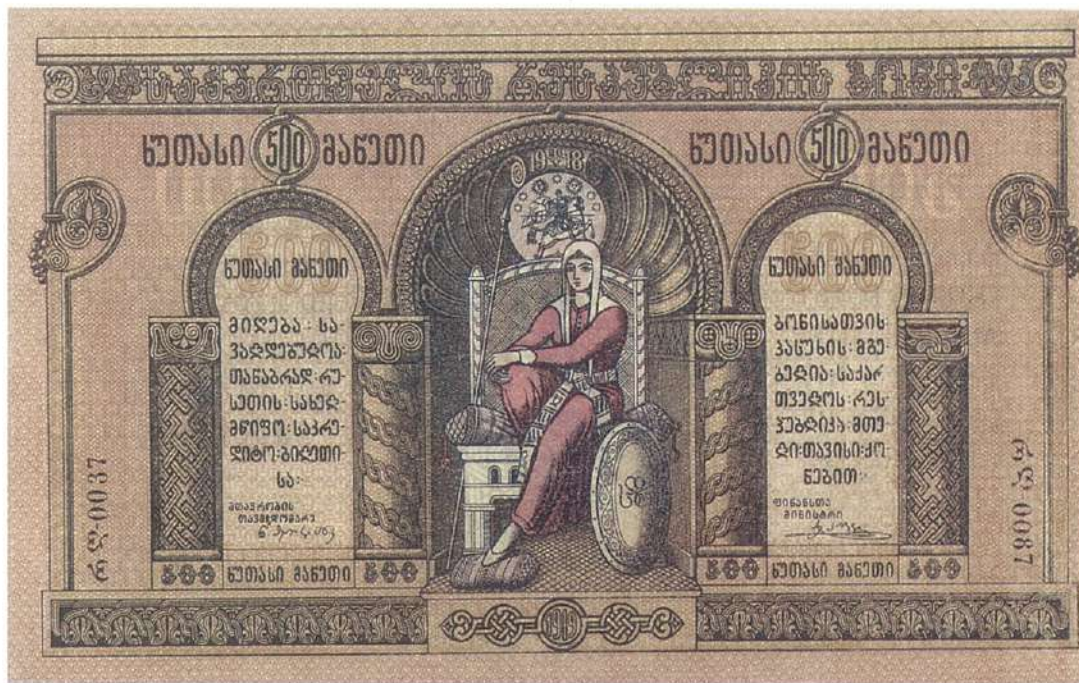
2. И. Шарлемань
Илл.к роману "Георгий Саакадзе"
В.Барнова
ი.შარლემანი
ილუსტრაცია გ.ბარნოვის რომანისთვის
"გიორგი სააკაძე"

1

2

3

4

3, 4. И.Шарлемань

Боны Грузинской республики
Коллекция Б.Коблианидзе
ი.შარლემანი
საქართველოს რესპუბლიკის ბონები.
ბ.ქობლიანიძის კოლექცია

5. И. Шарлемань

Игральные карты
ი.შარლემანი
ბანქო

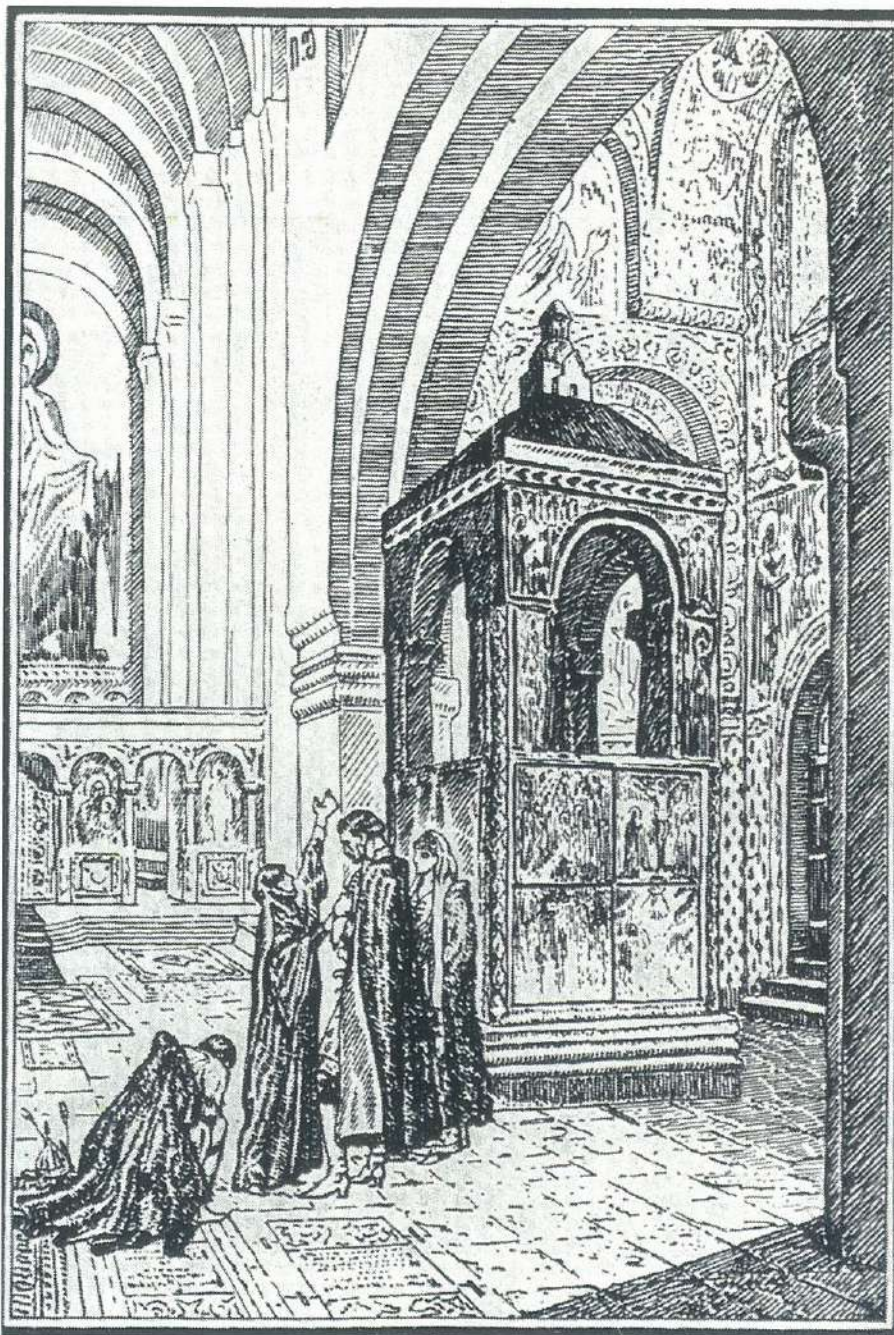
5

1

2

3

1. ი. შარლემან

Соревнование
НМГ, ГМИГ
ი. შარლემანი
შეჯიბრი
სემ. სხსმ

2. ი. შარლემან

Ранение П. Багратиона. 1945
НМГ, ГМИГ
ი. შარლემანი
ბაგრატონის დაჭრა. 1945
სემ. სხსმ

3. ი. შარლემან

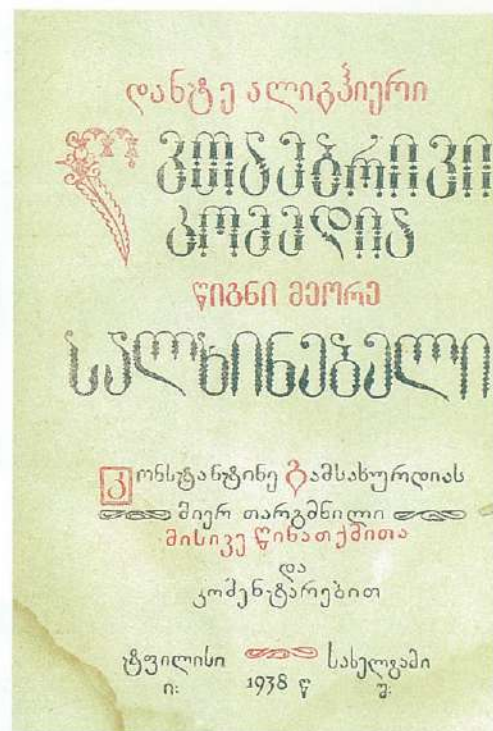
Илл. к роману "Георгий Саакадзе"
В. Барнова
ი. შარლემანი
ილუსტრაცია ვ. ბარნოვის
რომანისთვის "გიორგი სააკაძე"

4. ი. შარლემან

Титульный лист. "Божественная
комедия" Данте. 1922
ი. შარლემანი
სატიტულე გვერდი. დანტე
"ღვთაებრივი კომედია". 1922

5. ი. შარლემან

Боржомский источник
ი. შარლემანი
ბორჯომის წყარო

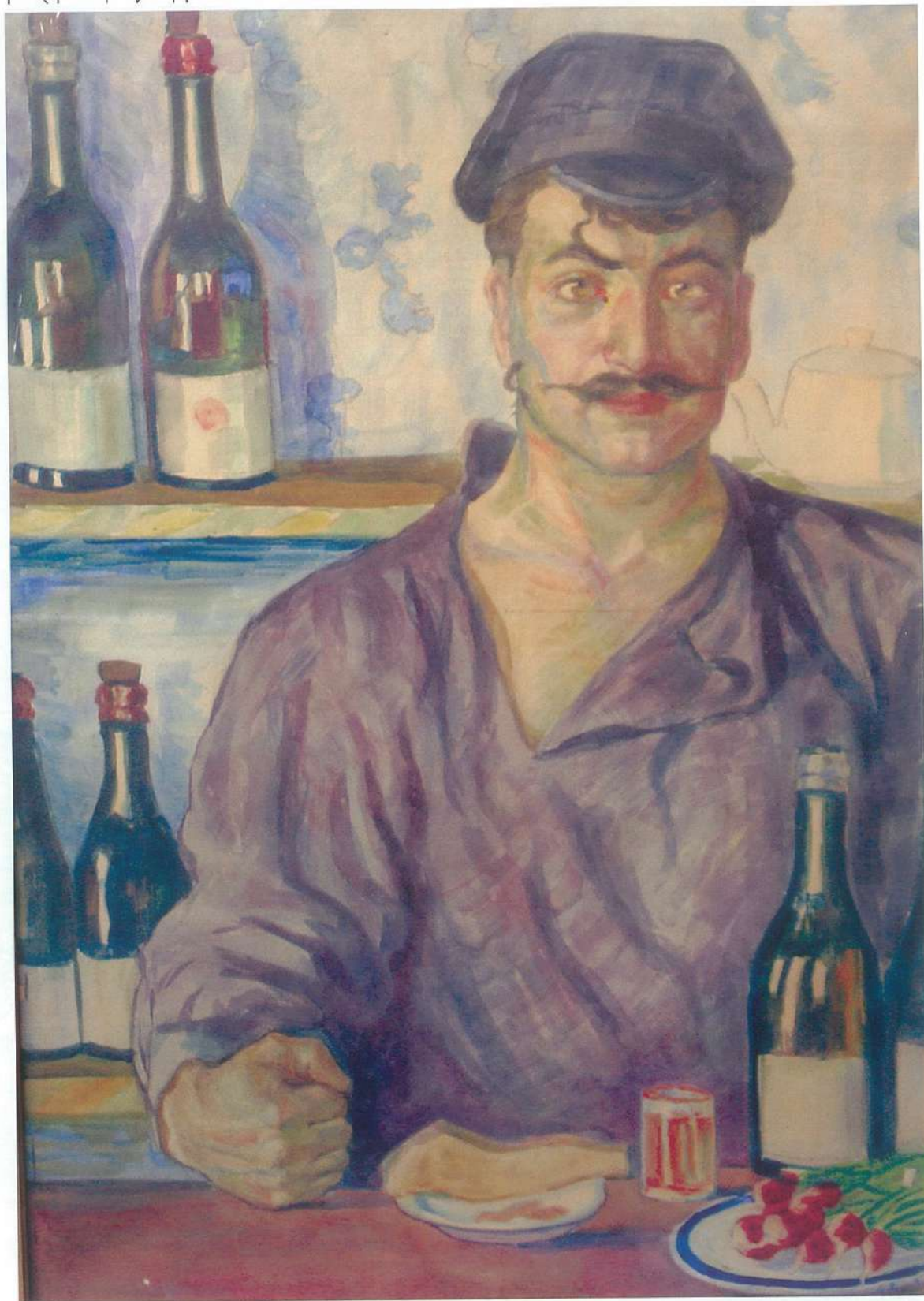
4

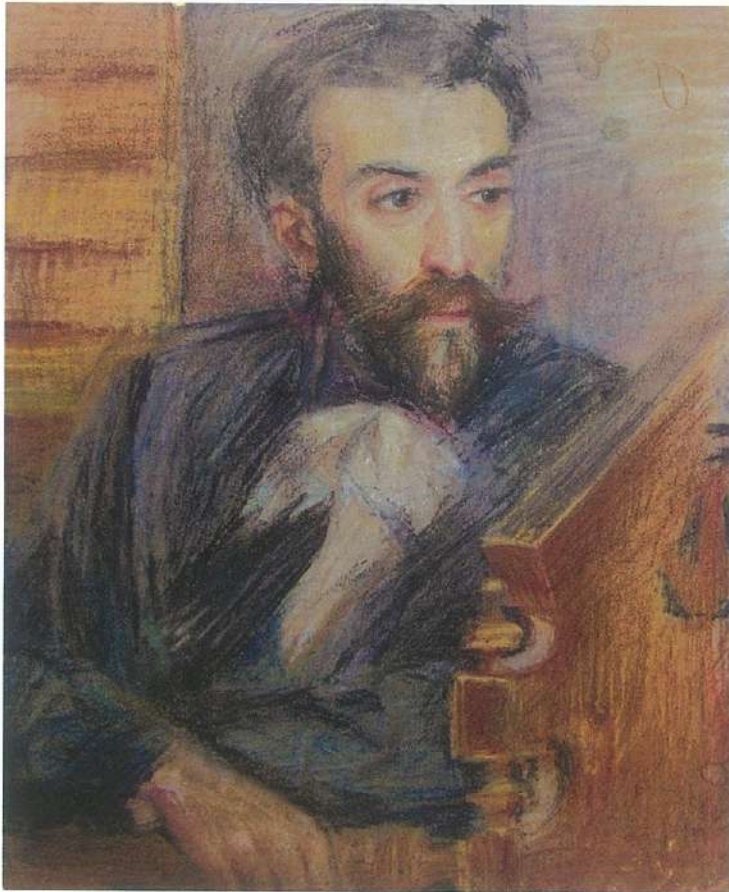
Этикетка «Боржомский источник»

5

კ. ტირ

კ. ტირ
Духанщик
НМГ. Музей истории Тбилиси "Карвасла"
კ.ტირი
მიკიტანი
სემ. თბილისის ისტორიის მუზეუმი "ქარვასლა"

1

2

1. В.Илюшин

Портрет художника Д.Пахомова. 1919
Собрание М.Андроникашвили

ვ.ილიუშინი

მხატვარ დ.პახომოვის პორტრეტი. 1919
მ.ანდრონიკაშვილის კოლექცია

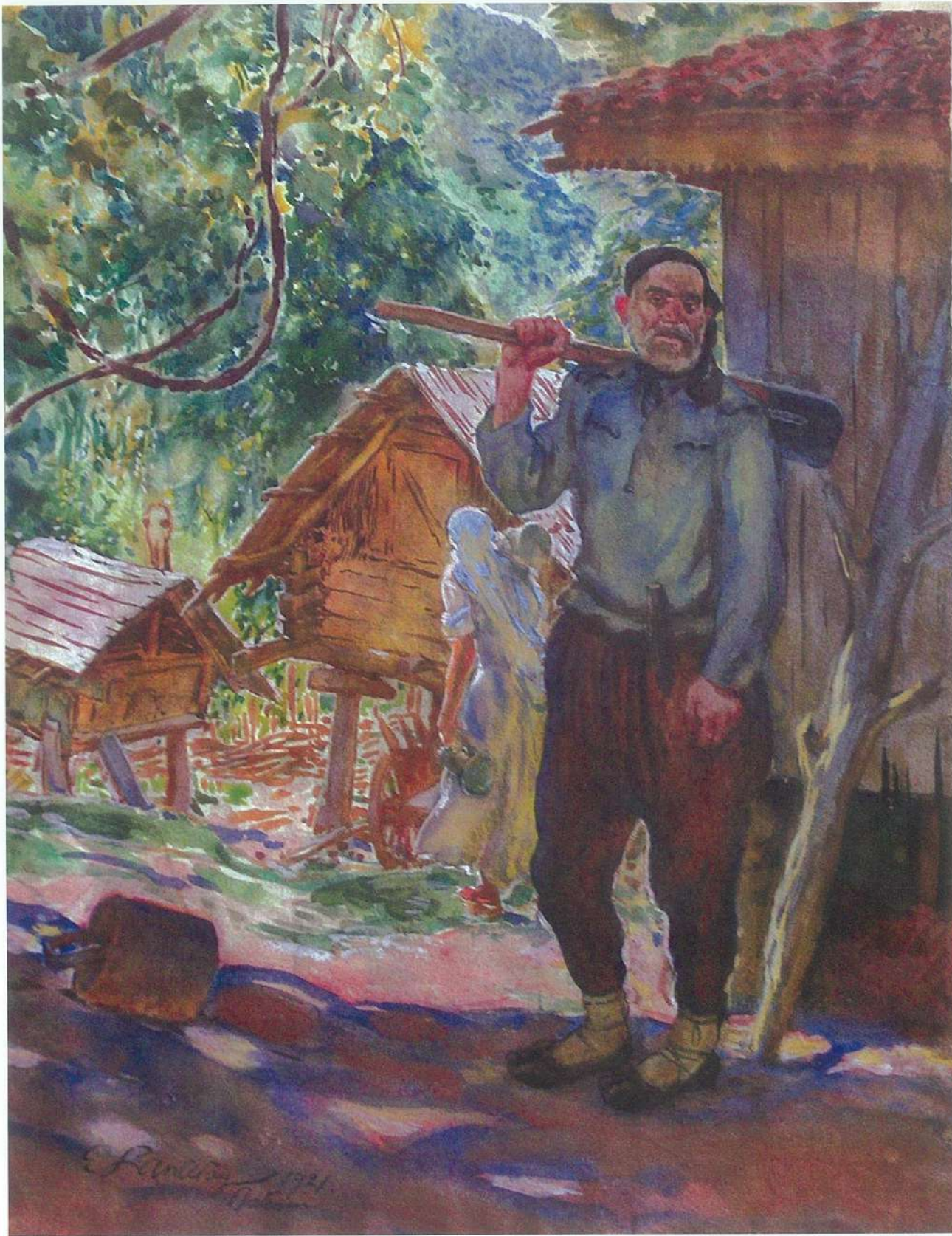
2. В.Илюшин

Старый аджарец. 1925
Аджарский музей им. Х.Ахвледиани

ვ.ილიუშინი

მოხუცი აჭარელი. 1925
აჭარის ხ.ახვლედიანის სახელობის მუზეუმი

Е. ЛАНСЕРЕ

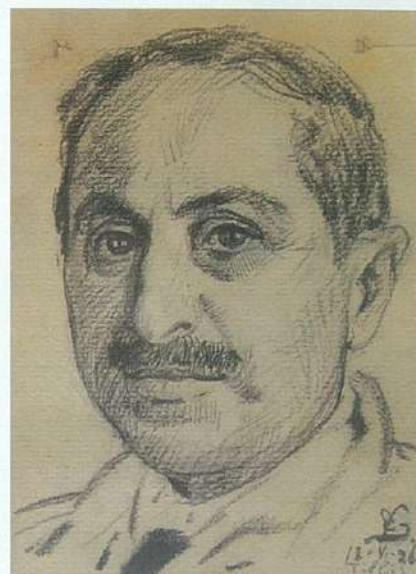
1
1. Е.Лансере
Батуми. 1921
Частное собрание.Тбилиси
ელანსერე
ბათუმი. 1921
კერძო კოლექცია. თბილისი

2

4

3

2. Е.Лансере

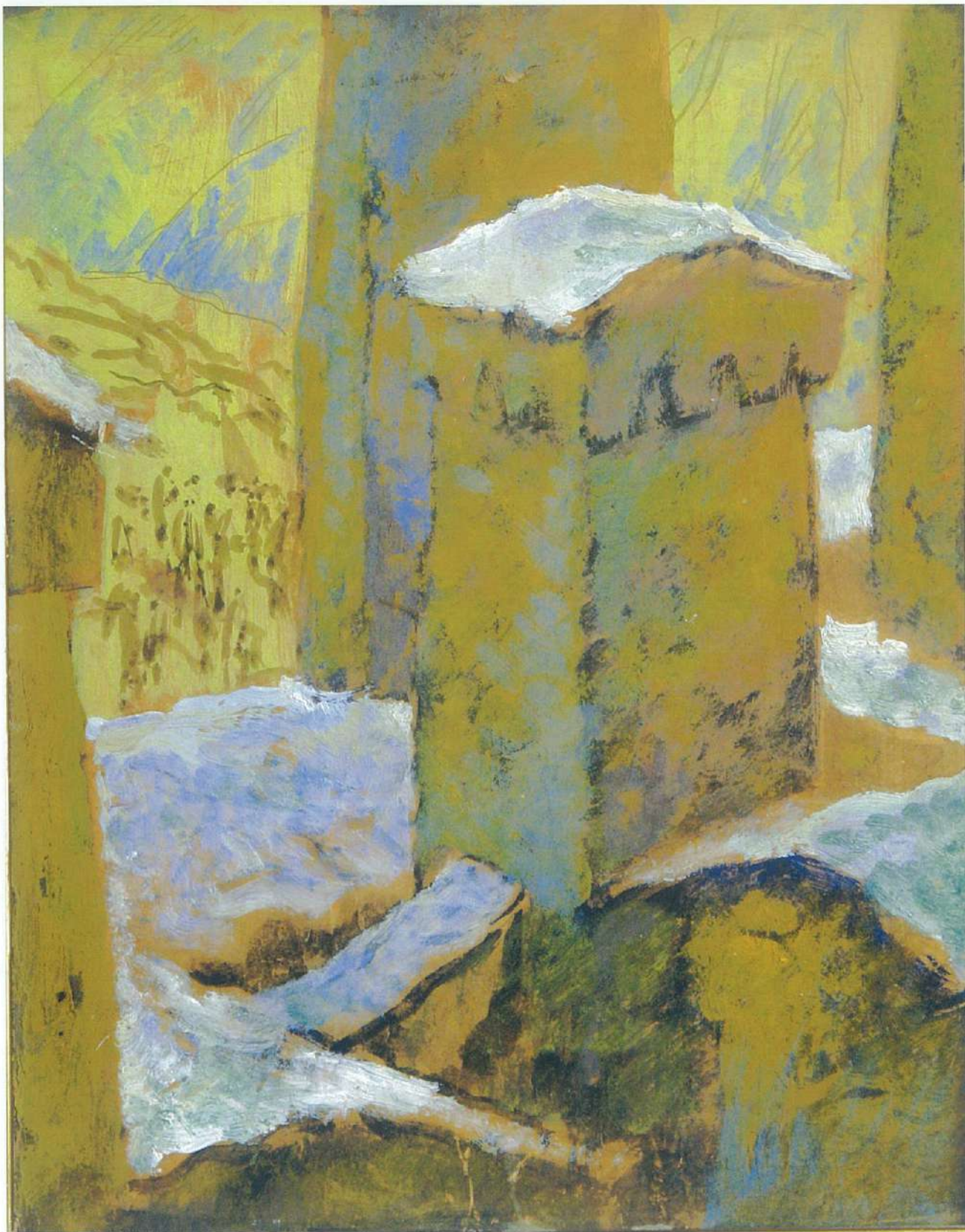
Аул. 1929
Собрание М.Андроникашвили
ე-ლანსერე
აული. 1929
მანდრონიკაშვილის კოლექცია

3. Е.Лансере

Портрет художника Е.Татевосяна. 1926
ე-ლანსერე
მხატვარ ე.თათევოსიანის პორტრეტი. 1926

4. Е.Лансере

Эскиз обложки. 1929
Собрание М.Андроникашвили
ე-ლანსერე
ცდის ესკიზი. 1929
მანდრონიკაშვილის კოლექცია

1

1. Е. Лансере
Из серии "Сванетия" 1929-1930
Собственность Г. Масхарашвили, Тбилиси
ე. ლანსერე
სერიიდან "სვანეთი". 1929-30
გ. მასხარაშვილის კუთვნილება

2

2. Е.Лансере
Старый охотник Г.Нижарадзе. Сванетия. 1929
ГТГ

ე.ლანსერე
მონაწილე გ.ნიჟარაძე, სვანეთი, 1929
ტრეტიაკოვის გალერეა

3. Е.Лансере
Эскиз портрета Т.Орловской
ე.ლანსერე
ტ.ორლოვსკაიას პორტრეტის ესკიზი

3

1. В.Кротков
Собрание домработниц. 1922
НМГ. Музей истории Тбилиси "Карвасла"
ვ.კროტკოვი
შინამოსამსახურეთა კრება. 1922
სემ. თბილისის ისტორიის მუზეუმი
"ქარვასლა"

2. В.Кротков
Демонстрация. 1920-е годы
НМГ. Музей истории Тбилиси "Карвасла"
ვ.კროტკოვი
დემონსტრაცია. 1920-იანი წლები
სემ. თბილისის ისტორიის მუზეუმი
"ქარვასლა"

3. В.Кротков
Сапожник
Музей истории Тбилиси "Карвасла"
ვ.კროტკოვი
მენალე
სემ. თბილისის ისტორიის მუზეუმი
"ქარვასლა"

4. В.Кротков
Подпрыгни веселей!. 1939
Актер В.Абашидзе у мецената
Музей театра, кино, музыки и
хореографии Грузии
ვ.კროტკოვი
"შესტი შეითამაშე!" მსახიობი ვ.აბაშიძე
მეცენატთან. 1939
საქართველოს თეატრის, კინოს, მუსიკის
და ქორეოგრაფიის მუზეუმი

3

5

6

5. В.Кротков

Портрет Н.Макашвили, жены Т.Табидзе. 1929
Дом- музей Т.Табидзе. Тбилиси

ვ.კროტკოვი

ტ.ტაბიძის მეუღლის ნ.მაყაშვილის პორტრეტი. 1929
სემ. ტ.ტაბიძის სახლ-მუზეუმი. თბილისი

6. В.Кротков

Портрет Д.Сосновского. 1922
Собрание И.Цхведадзе

ვ.კროტკოვი

დ.სოსნოვსკის პორტრეტი. 1922
ი.ცხვედაძის კუთვნილება

1

- 1. В.Кротков**
Стройка. 1930
НМГ. Музей истории Тбилиси
"Карвасла"
ვ.კროტკოვი
მშენებლობა. 1930
სემ. თბილისის ისტორიის მუზეუმი
"ქარვასლა"
- 2. В.Кротков**
Набережная. Тбилиси. 1930
НМГ. Музей истории Тбилиси
"Карвасла"
ვ.კროტკოვი
სანაპირო. 1930
სემ. თბილისის ისტორიის მუზეუმი
"ქარვასლა"

2

3

4

5

В.Кротков

Суд.

НМГ. Музей истории Тбилиси "Карвасла"

ვ.კროტკოვი

სასამართლო

სემ. თბილისის ისტორიის მუზეუმი "ქარვასლა"

В.Кротков

Милиционер у светофора. 1930

НМГ. Музей истории Тбилиси "Карвасла"

ვ.კროტკოვი

მილიციონერი შუქნიშანთან. 1930

სემ. თბილისის ისტორიის მუზეუმი "ქარვასლა"

В.Кротков

Пионеры. 1937

НМГ. Музей истории Тбилиси "Карвасла"

ვ.კროტკოვი

პიონერები. 1937

სემ. თბილისის ისტორიის მუზეუმი "ქარვასლა"

1

1. К.Грицай
Илл. к рассказу "Трубка коммунара" И.Эренбурга
Собственность семьи художника
კ.გრიცაი
ილ. ერენბურგის
მოთხრობისთვის "კომუნარის
ჩიბუხი"
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

2. К.Грицай
В ресторане
Собрание семьи художника
კ.გრიცაი
რესტორანში
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

2

3. К.Грицай
Стройте воздушный флот!
Собственность семьи художника
კ.გრიცაი
აშენეთ საჰაერო ფლოტი!
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

4. К.Грицай
Эскиз этикетки минеральной воды
"Боржоми"
Собственность семьи художника
კ.გრიცაი
მინერალური წყლის "ბორჯომის"
ეტიკეტის ესკიზი
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

5. К.Грицай
Эскиз этикетки минеральной воды
"Боржоми"
Собственность семьи художника
კ.გრიცაი
მინერალური წყლის "ბორჯომის"
ეტიკეტის ესკიზი
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

3

4

5

1. К.Грицай

Да здравствует 1 Мая!

კ-გრიცაი

გაუმარჯოს 1 მაისს!

მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

2. К.Грицай

В парке. Продавец шаров. 1926

Собственность семьи художника

კ-გრიცაი

პარკში. ბუშტების განყიდველი.

1926

მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

3. К.Грицай

Женский портрет

Собственность семьи художника

კ-გრიცაი

ქალის პორტრეტი

მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

4. К.Грицай

Пейзаж

Собрание семьи художника

კ-გრიცაი

პეიზაჟი

მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

2

3

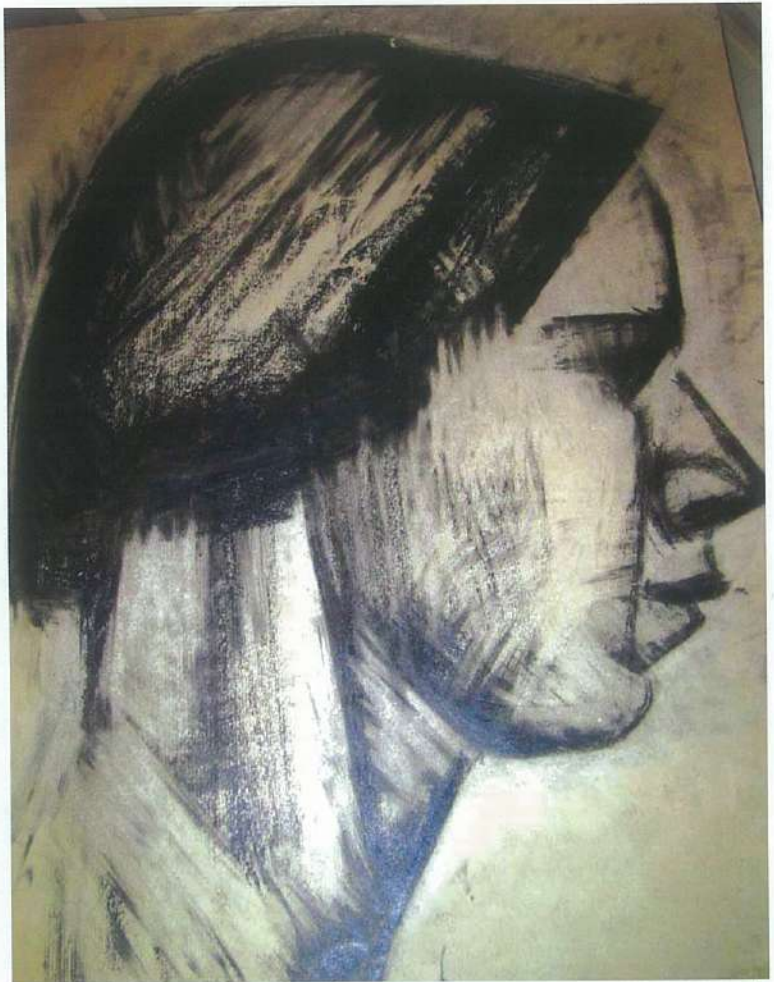
4

K.KBEC

1. K.Квес
 Портрет
 Собрание М.Андроникашвили
 კ.კვესი
 პორტრეტი
 მ.ანდრონიკაშვილის კუთვნილება

2. K.Квес
 Портрет
 Собрание М.Андроникашвили
 კ.კვესი
 პორტრეტი
 მ.ანდრონიკაშვილის კუთვნილება

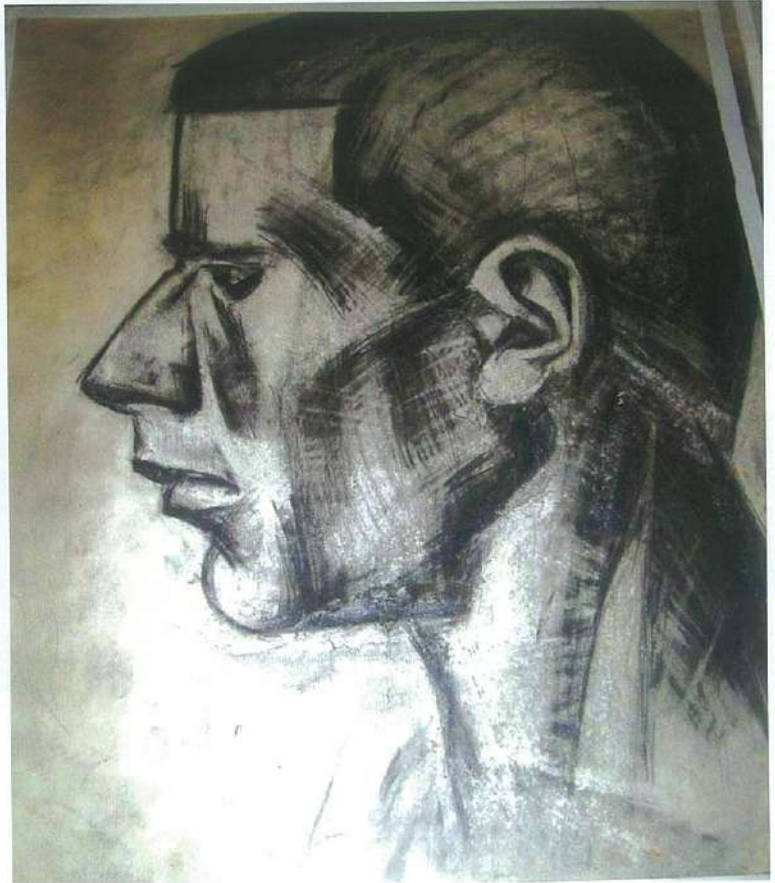
3. K.Квес
 Портрет
 Собрание М.Андроникашвили
 კ.კვესი
 პორტრეტი
 მ.ანდრონიკაშვილის კუთვნილება

1

2

3

4. **კ.კეცე**
 Сидящая девушка
 Собрание М.Андроникашвили
 კ.კეცე
 მუდომარე გოგონა
 მ.ანდრონიკაშვილის კუთვნილება

5. **კ.კეცე**
 Лежащая женщина. 1927
 Собрание М.Андроникашвили
 კ.კეცე
 მწოლიარე ქალი. 1927
 მ.ანდრონიკაშვილის კუთვნილება

6. **კ.კეცე**
 Собака. 1932
 Собрание М.Андроникашвили
 კ.კეცე
 ძაღლი. 1932
 მ.ანდრონიკაშვილის კუთვნილება

4

5

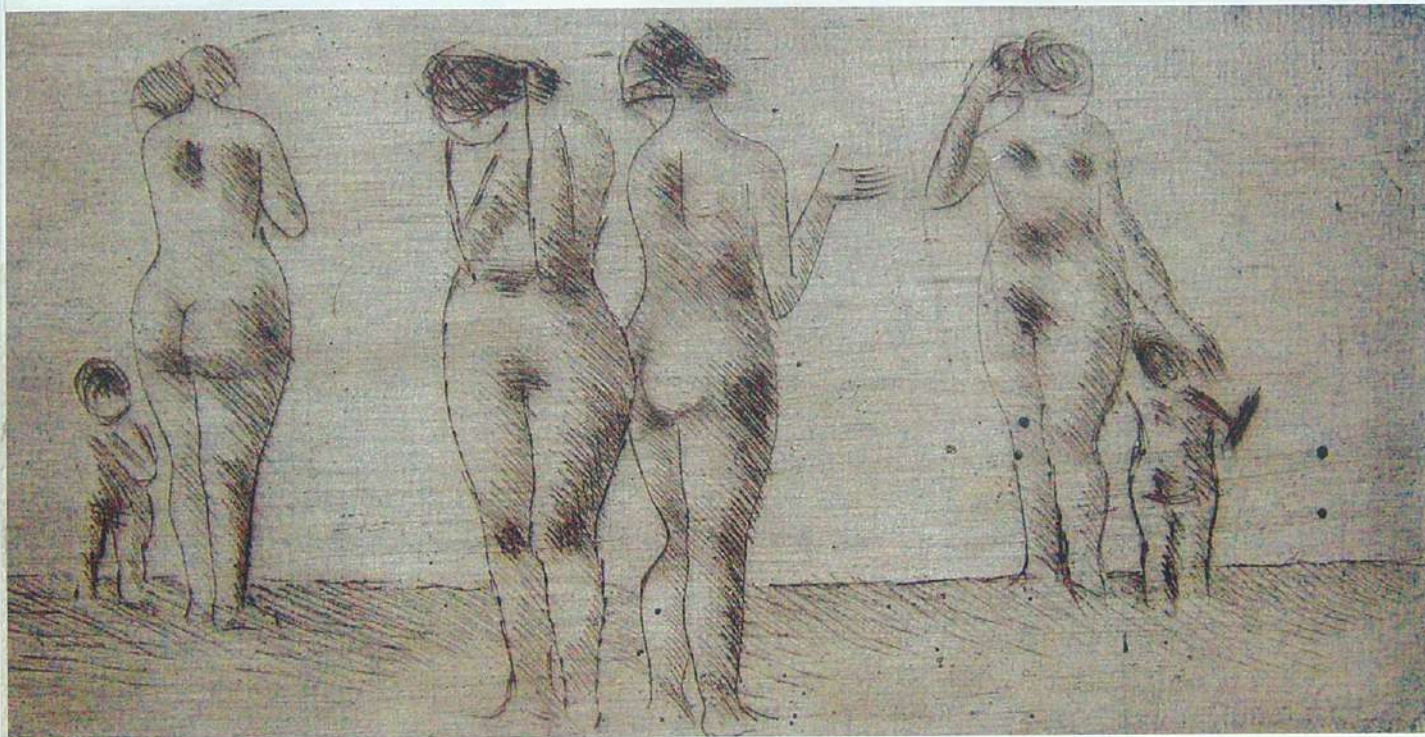
6

1

2

3

1. К.Квес
Двое
Собрание М.Андроникашвили
კ.კვესი
ორნი
მ.ანდრონიკაშვილის კუთვნილება

2. К.Квес
Чайная фабрика
Собрание М.Андроникашвили
კ.კვესი
ჩაის ფაბრიკა
მ.ანდრონიკაშვილის კუთვნილება

3. К.Квес
Композиция
Собрание М.Андроникашвили
კ.კვესი
კომპოზიცია
მ.ანდრონიკაშვილის კუთვნილება

. K.Квес
Сидящая женщина
Собрание М.Андроникашвили
კ.კვესი
მჯდომარე ქალი
მ.ანდრონიკაშვილის კუთვნილება

. K.Квес
За столом
Собрание М.Андроникашвили
კ.კვესი
მაგიდასთან
მ.ანდრონიკაშვილის კუთვნილება

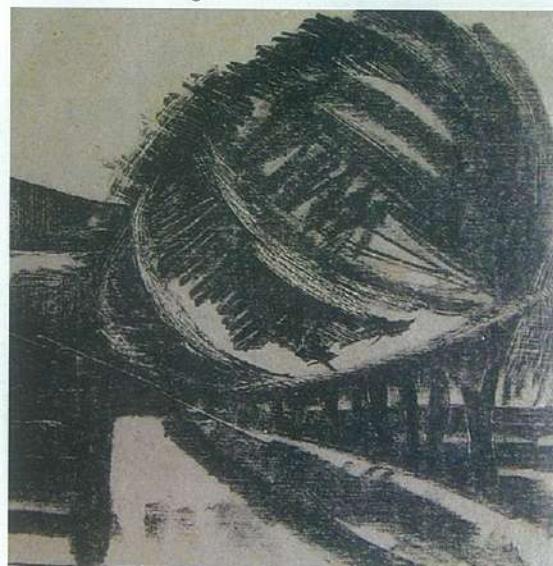
i. K.Квес
Домики
Собрание М.Андроникашвили
კ.კვესი
სახლები
მ.ანდრონიკაშვილის კუთვნილება

' K.Квес
Деревья
Собрание М.Андроникашвили
კ.კვესი
ხეები
მ.ანდრონიკაშვილის კუთვნილება

4

5

6

7

В. ПЕТРОВА

1. В. Петрова

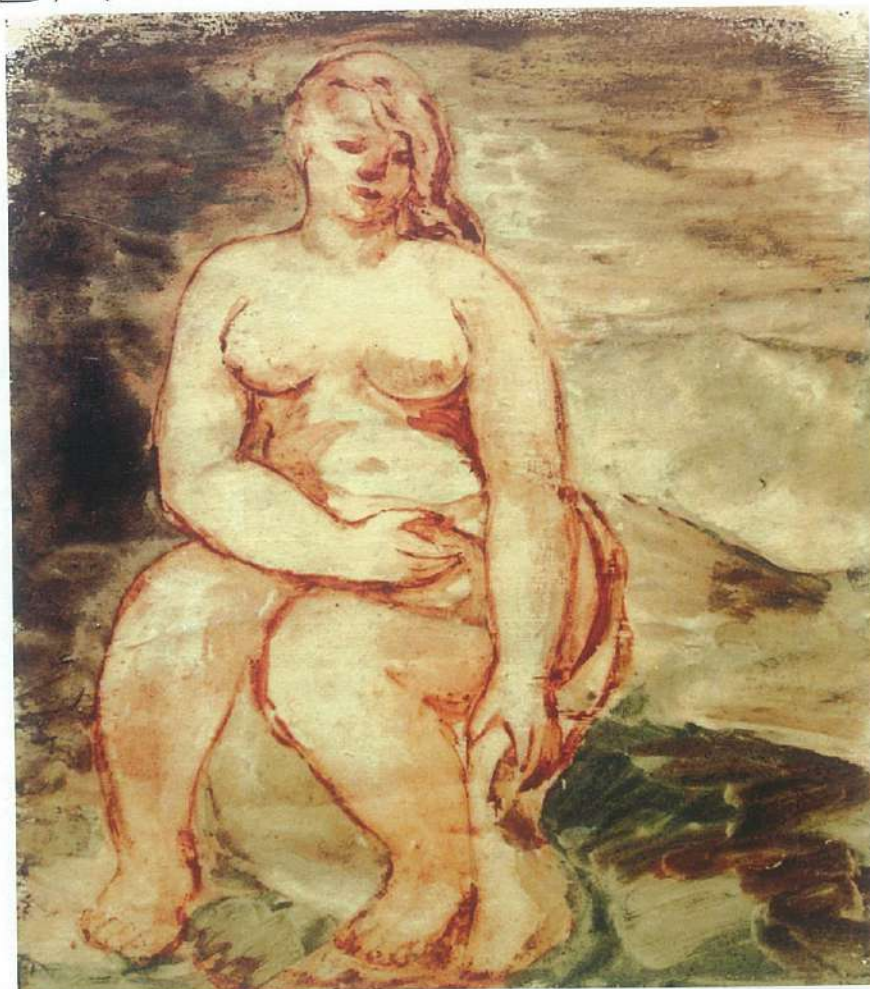
Грустная обнаженная
Собрание семьи художника
ვ.პეტროვა
მონუმენლი
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

2. В. Петрова

Иллюстрация к книге
Собрание семьи художника
ვ.პეტროვა
წიგნის ილუსტრაცია
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

3. В. Петрова

Иллюстрация к книге
Собрание семьи художника
ვ.პეტროვა
წიგნის ილუსტრაცია
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

1

2

3

4

5

6

4. В. Петрова

Женский портрет
Собрание семьи художника
ვ.პეტროვა
ქალის პორტრეტი
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

5. В. Петрова

Женщина в красной шляпке
Собрание семьи художника
ვ.პეტროვა
ქალი წითელი ქუდით
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

6. В. Петрова

Баня
Собрание семьи художника
ვ.პეტროვა
აბანო
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

И. ШТЕНБЕРГ

1

1. И. Штенберг
Аджария. Пляж в Батуми. 1930-е годы
Собрание А. Дарчия
ი. შტენბერგი
აჭარა. პლაჟი ბათუმში. 1930-იანი წლები
ა. დარჩიას კოლექცია

2

3

4

2. И.Штенберг

Вариации на мифологические темы. 1929

Частное собрание

ი.შტენბერგი

ვარიაციები მითოლოგიურ თემებზე. 1929

კერძო კოლექცია

3. И.Штенберг

Из серии московских зарисовок. 1929-1930

Частное собрание

ი.შტენბერგი

მოსკოვური ჩანახატების სერიიდან. 1929-30

კერძო კოლექცია

4. И.Штенберг

Автопортрет. 1928-1929

Частное собрание

ი.შტენბერგი

ავტოპორტრეტი. 1928-1929

კერძო კოლექცია

1. И.Штенберг
 Эскиз плаката. 1930-е годы
 Частное собрание
 ი.შტენბერგი
 პლაკატის ესკიზი. 1930-იანი წლები
 კერძო კოლექცია

2. И.Штенберг
 Зарисовки. 1940-е годы
 Частное собрание
 ი.შტენბერგი
 ჩანახატები. 1940-იანი წლები
 კერძო კოლექცია

3. И.Штенберг
 Илл. к книге "Говорит радио "Алжир""
 Частное собрание
 ი.შტენბერგი
 ილუსტრაცია წიგნისთვის
 "ლაპარაკობს რადიო "ალჟირი"
 კერძო კოლექცია

1

2

3

4

5

4. И.Штенберг

Баня. 1927

Частная коллекция

ი.შტენბერგი

აბანო. 1927

პერძო კოლექცია

5. И.Штенберг

Показательные выступления. Из серии
московских зарисовок. 1929-1930 гг

ი.შტენბერგი

საჩვენებელი გამოსვლები. სერიიდან "მოსკოვური
ჩანახატები". 1929-1930 წწ

В. ШУХАЕВ

1

1. В. Шушаев
Портрет скрипачки М.Яшвили. 1949
НГГ
ვ.შუხაევი
მევიოლინე მ.იაშვილის პორტრეტი. 1949
სეგ

2

3

4

2. В. Шухаев

Портрет актрисы В.Анджапаридзе. 1949
Государственный музей театра, кино, музыки
и хореографии

ვ.შუხაევი

მსახიობ ვ.ანჯაპარიძის პორტრეტი. 1949
თეატრის, კინოს, მუსიკის და ქორეოგრაფიის
სახელმწიფო მუზეუმი

3. В. Шухаев

Портрет актрисы Т. Чавчавадзе
Государственный Музей театра, кино, музыки
и хореографии

ვ.შუხაევი

მსახიობ თ. ჭავჭავაძის პორტრეტი. 1949
თეატრის, კინოს, მუსიკის და ქორეოგრაფიის
სახელმწიფო მუზეუმი

4. В. Шухаев

Портрет архитектора Л. Сумбадзе. 1964
Собрание Н.Сумбадзе

ვ.შუხაევი

არქიტექტორ ლ.სუმბაძის პორტრეტი. 1964
ნ.სუმბაძის კოლექციიდან

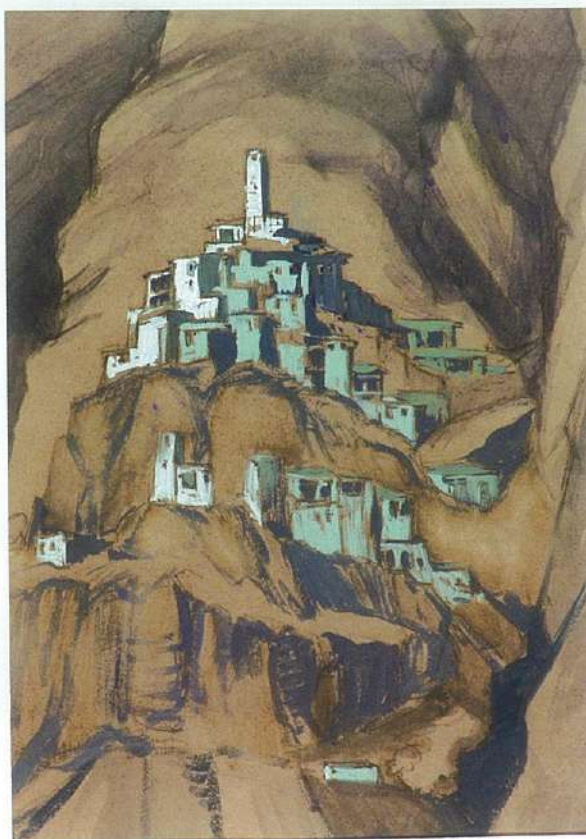
В. БЕЛЕЦКАЯ

1

1. В. Белецкая
Дусрахи. 1954
Собрание Г.Парасташвили
ვ.ბელეცკაია
დუსრახი. 1954
გ.ფარასტაშვილის კოლექცია

2. В. Белецкая
Дагестан. 1956
Собрание Г.Парасташвили
ვ.ბელეცკაია
დაღესტანი. 1956
გ.ფარასტაშვილის კოლექცია

2

3

3. В. Белецкая

Аул Гочоб. Проведение зерна. 1954

Собрание Г. Параставили

ვ. ბელეცკაია

აული გოჩობი. მარცვლის განივება. 1954

გ. ფარასტაშვილის კოლექცია

4. В. Белецкая

Шенако. 1959

Собрание Г. Параставили

ვ. ბელეცკაია

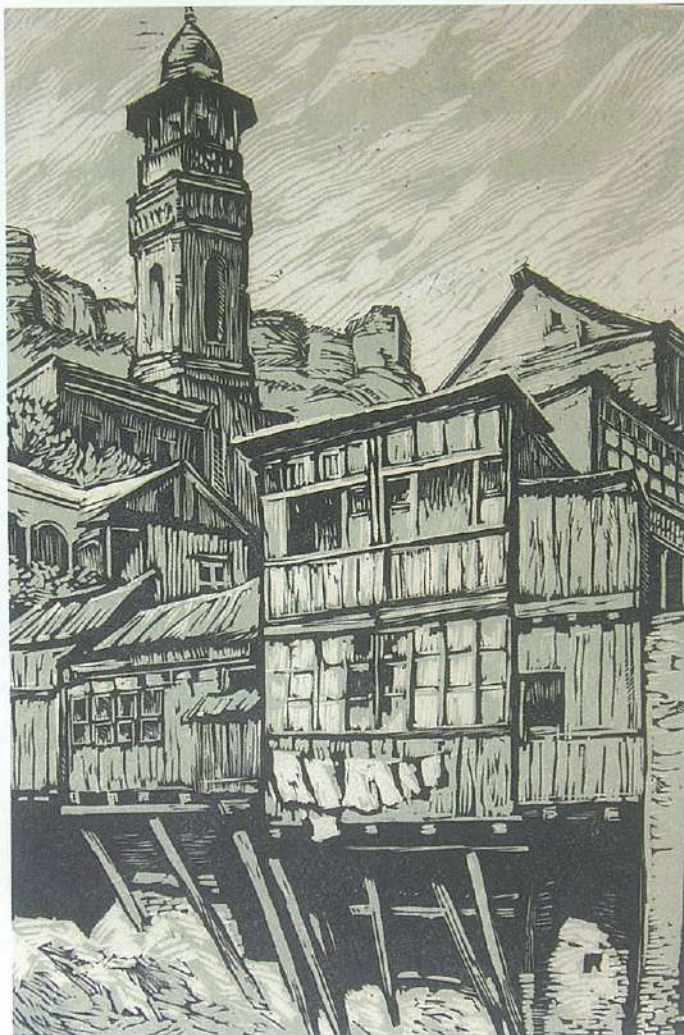
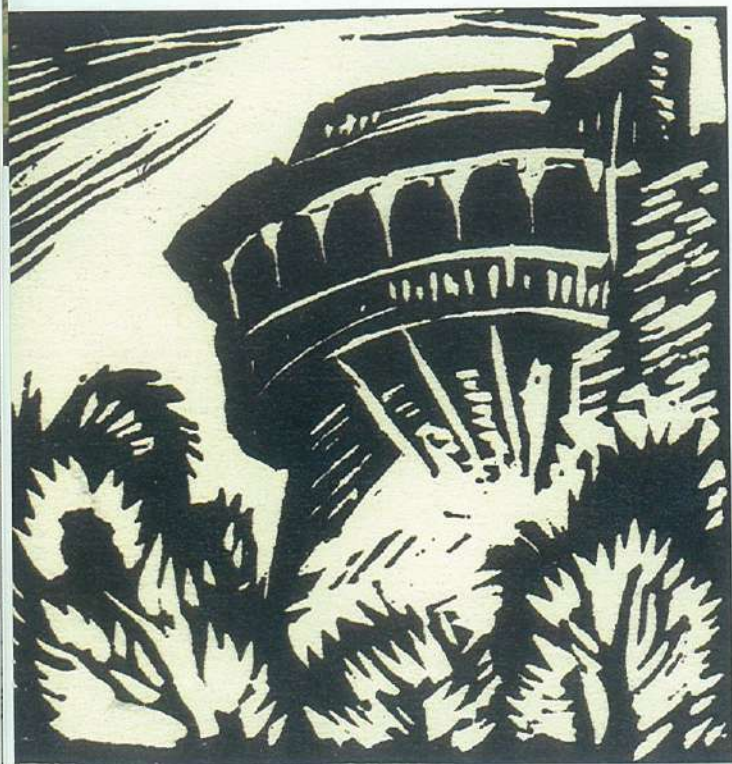
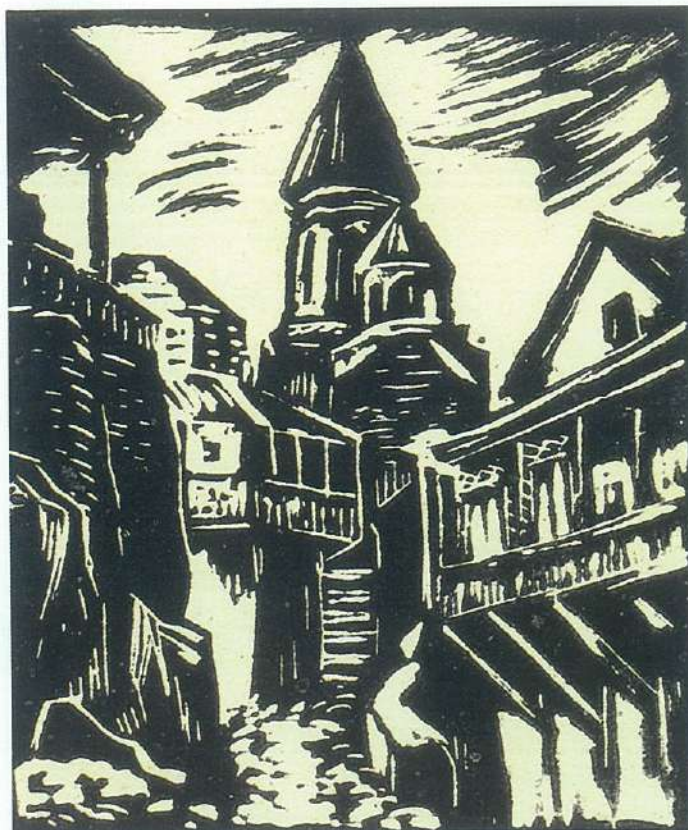
შენაქო. 1959

გ. ფარასტაშვილის კოლექცია

4

В.Белецкая
 Из серии "Старый Тбилиси". 1962
 Частная коллекция
ვახუშტის
 სერიიდან "ძველი თბილისი". 1962
 კერძო კოლექცია

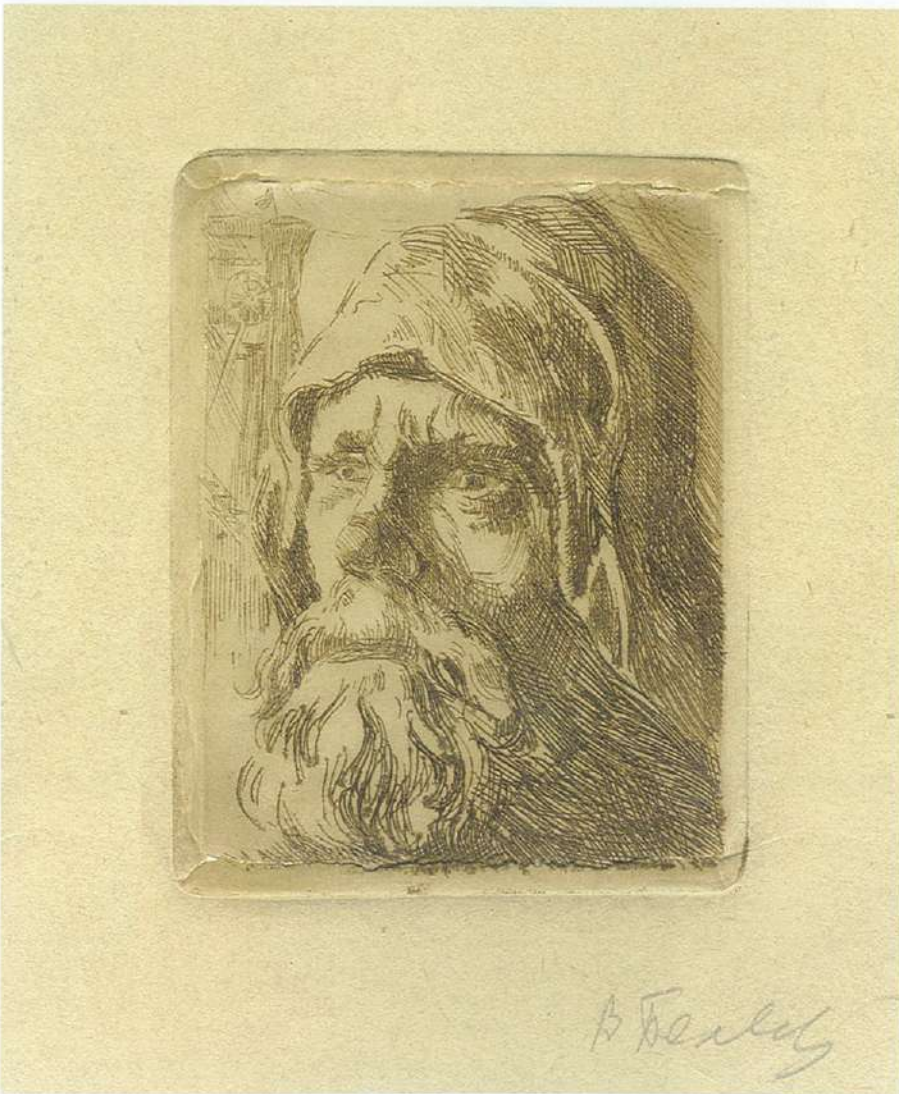

1

2

3

1. В.Белецкая
Иллюстрация к сказке "Новое платье короля" Г.Х.Андерсена. 1962

ვ.ბელეცკაია

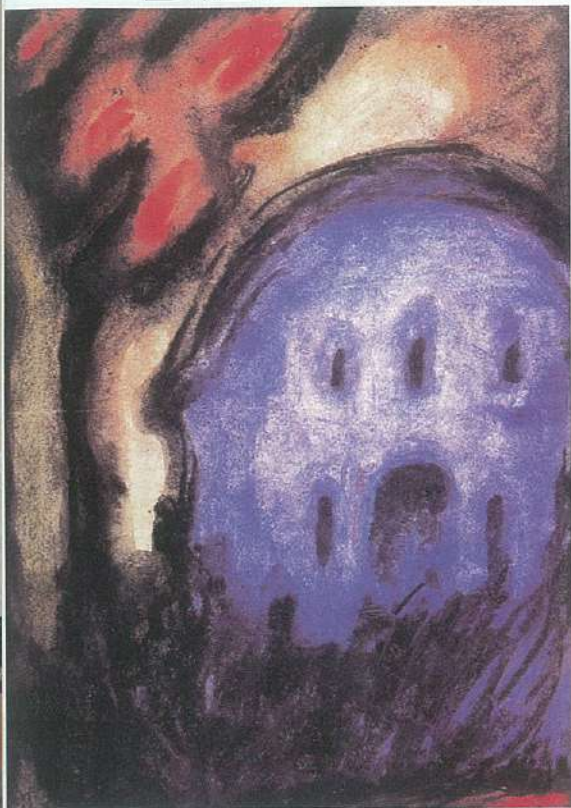
ილუსტრაცია ჰ.ქ.ანდერსენის
ზღაპრისთვის „მეფის ახალი სამოსი“.
1962

კერძო კოლექცია

2. В.Белецкая
Старый Тбилиси
Частная колекция
ვ.ბელეცკაია
ძველი თბილისი
კერძო კოლექცია

3. В.Белецкая
Портрет.
Частная колекция
ვ.ბელეცკაია
პორტრეტი
კერძო კოლექცია

В. БУБНОВА

1

2

3

1. В. Бубнова
Сухуми. Старый дом
ვ.ბუბნოვა
სოხუმის ძველი სახლი

2. В. Бубнова
В парке
ვ.ბუბნოვა
პარკში

3. В. Бубнова
Улица
ვ.ბუბნოვა
ქუჩა

4. В. Бубнова
В окрестностях Сухуми
ვ.ბუბნოვა
სოხუმის მიდამოები

5. В. Бубнова
Двое
Собрание М.Андроникашвили
ვ.ბუბნოვა
ორნი
მ.ანდრონიკაშვილის კოლექცია

6. В. Бубнова
Набережная Сухуми. 1964
Собрание А.Дарчия.Тбилиси
ვ.ბუბნოვა
სოხუმის სანაპირო. 1964
ა.დარჩიას კოლექცია

7. В. Бубнова
Мостик
Собрание М.Андроникашвили
ვ.ბუბნოვა
ხიდი
მ.ანდრონიკაშვილის კოლექცია

4

5

6

7

Н. ЧЕРНЫШКОВ

1. Н. Чернышков

Старый Тбилиси. 1956

ნ. ჩერნიშკოვი

ძველი თბილისი. 1956

2,3,5. Н. Чернышков

Новый Тбилиси. 1959

ნ. ჩერნიშკოვი

ახალი თბილისი. 1959

4. Н. Чернышков

Портрет А.С. Грибоедова

ნ. ჩერნიშკოვი

ა.ს. გრიბოედოვის პორტრეტი

6. Н. Чернышков

Иллюстрация к повести "Выстрел" А.С.Пушкина

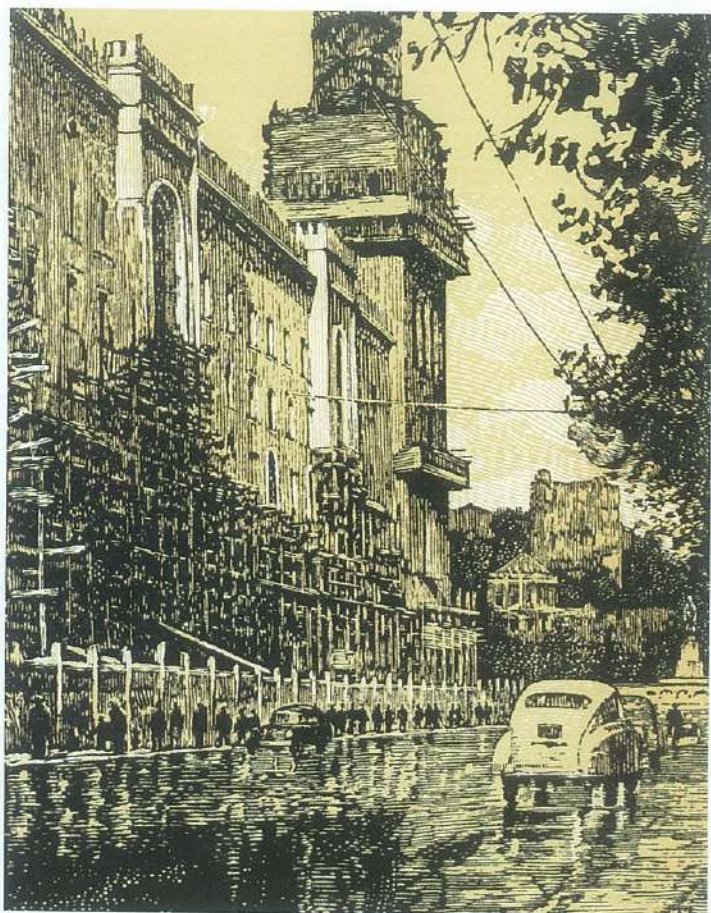
ნ. ჩერნიშკოვი

ილუსტრაცია ა.ს.პუშკინის ნოველისთვის „გასროლა“

1

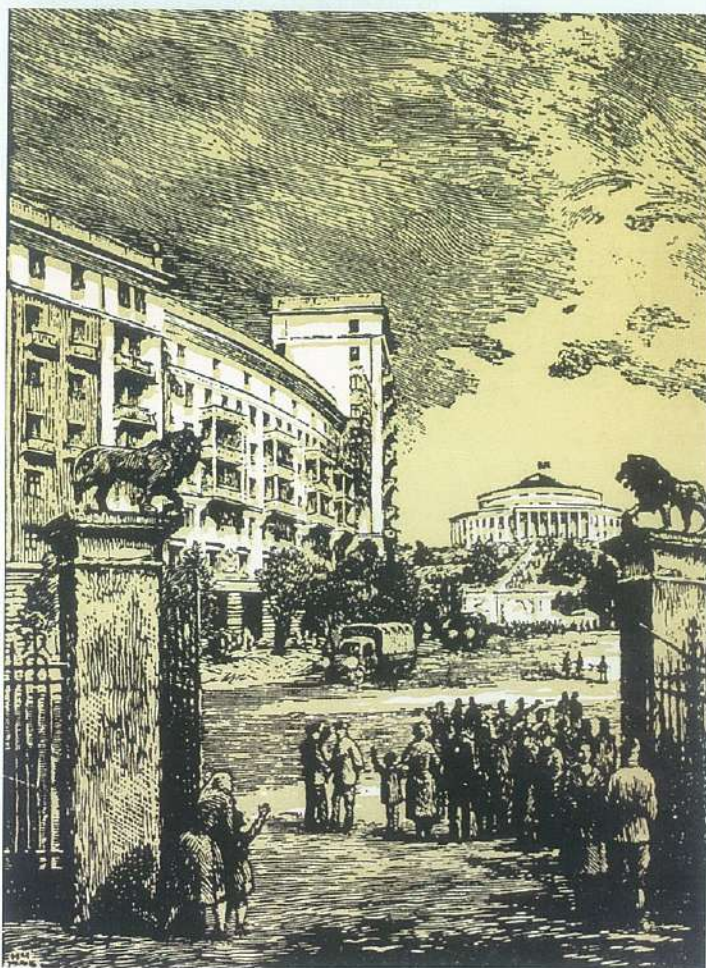

3

4

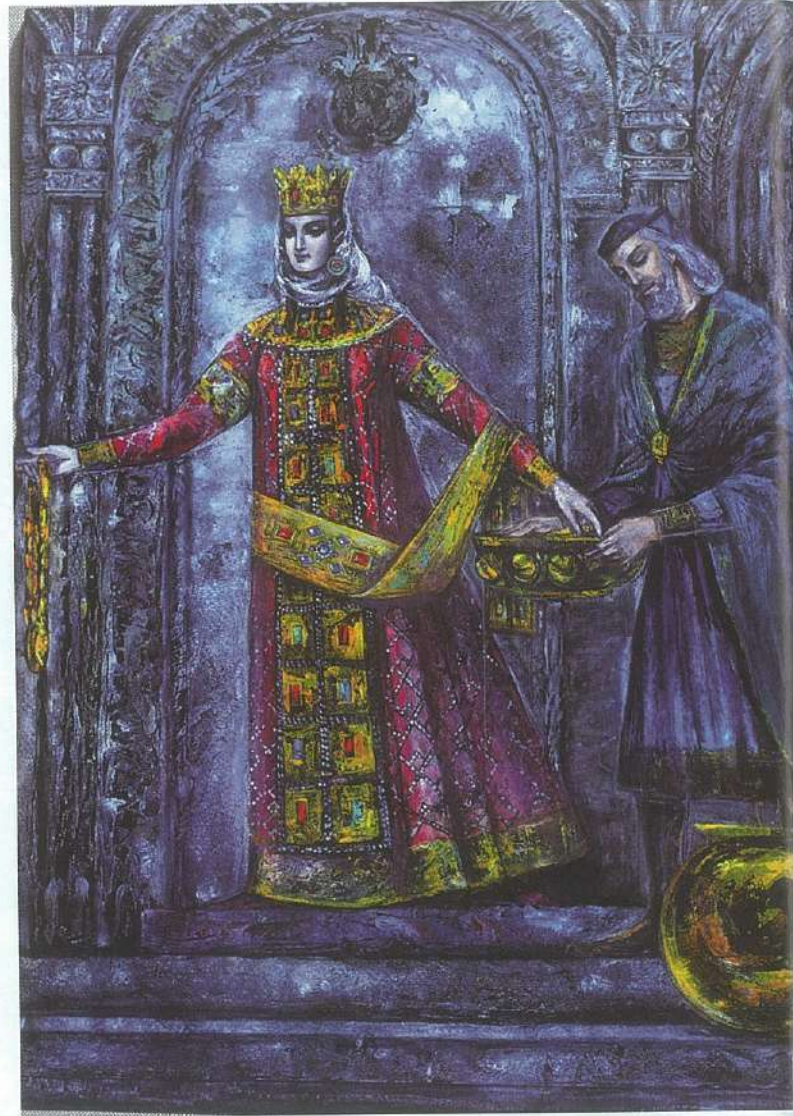
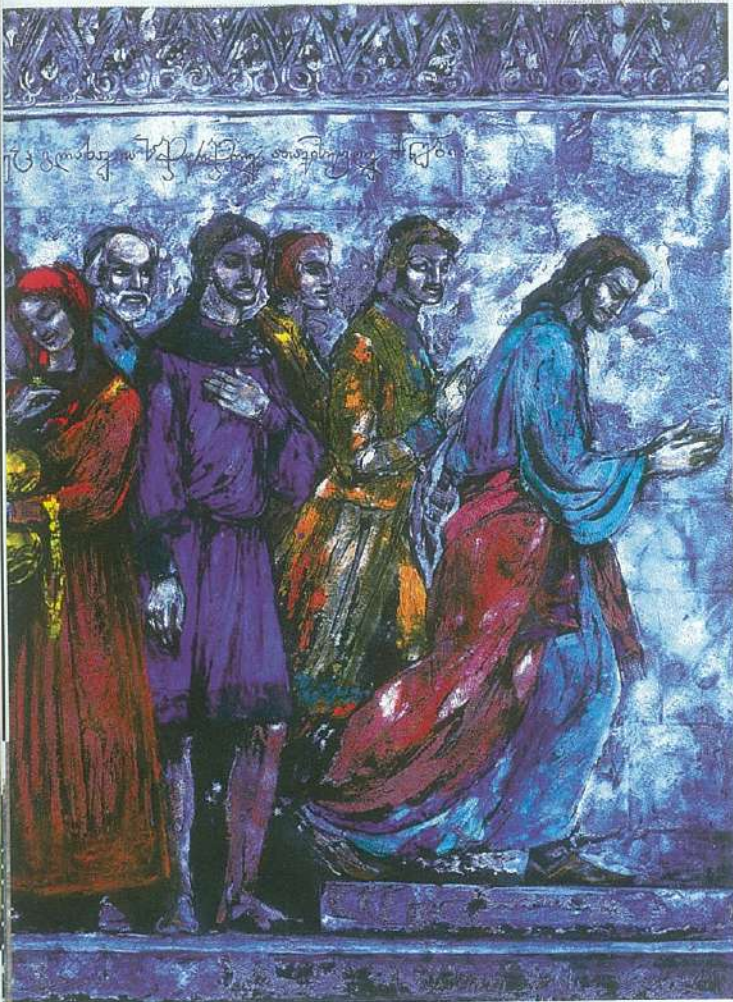

5

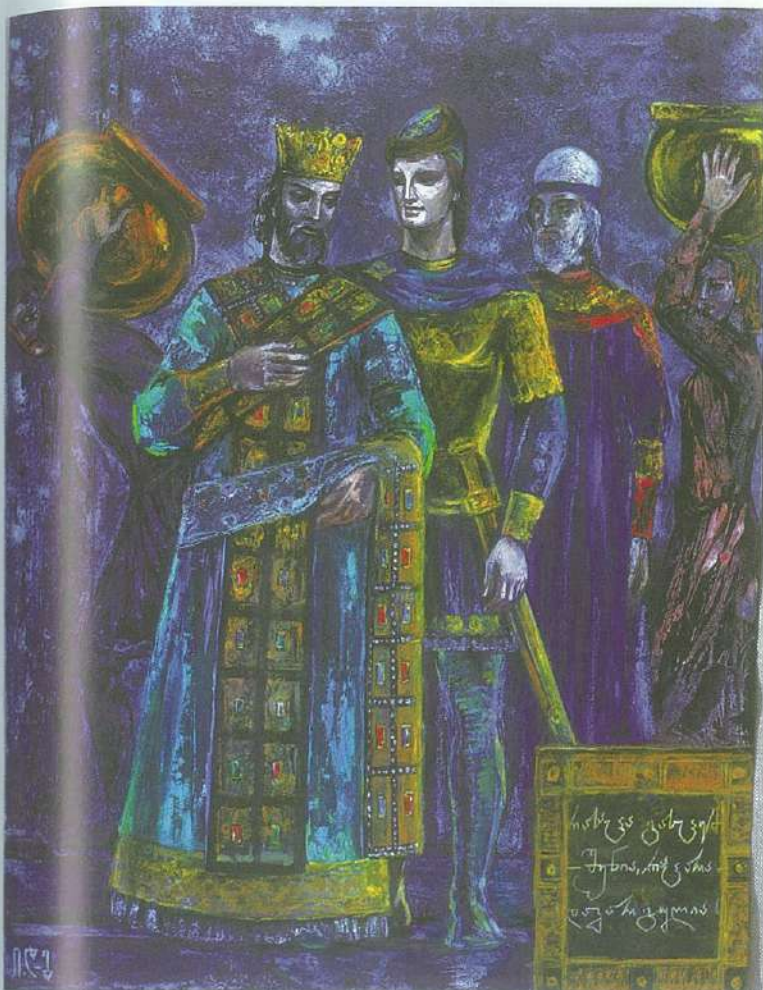

6

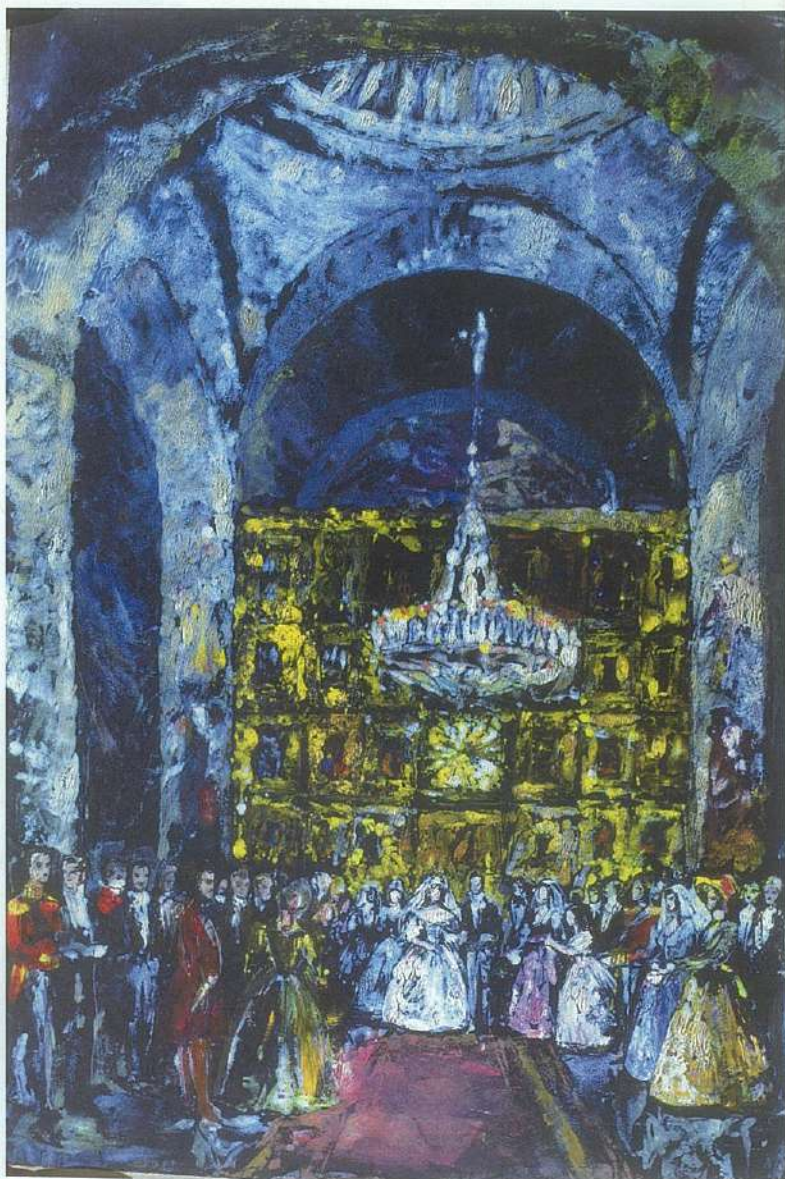
И.ДИВНОГОРЦЕВА-ГРИГОЛИЯ

И.Дивногорцева-Григолия
Триптих. Шота Руставели. "Витязь в тигровой шкуре"
Собрание семьи художника
И.ДИВНОГОРЦЕВА-ГРИГОЛИЯ
ტრიპტიქი. შოთა რუსთაველი. "ვეფხისტყაოსანი"
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

И.Дивногоорцева-Григолия
 Свадьба Н.Чавчавадзе и А.Грибоедова
 Собрание семьи художника
 ი.დივნოგორცევა-გრიგოლია
 ნ.ჭავჭავაძის და ა.გრიბოედოვის ქორწინება
 მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

П.ШАБАРШИНА

1. Л.Шабаршина
Площадь Ленина. 1968
Фонд литографской мастерской Союза
художников Грузии

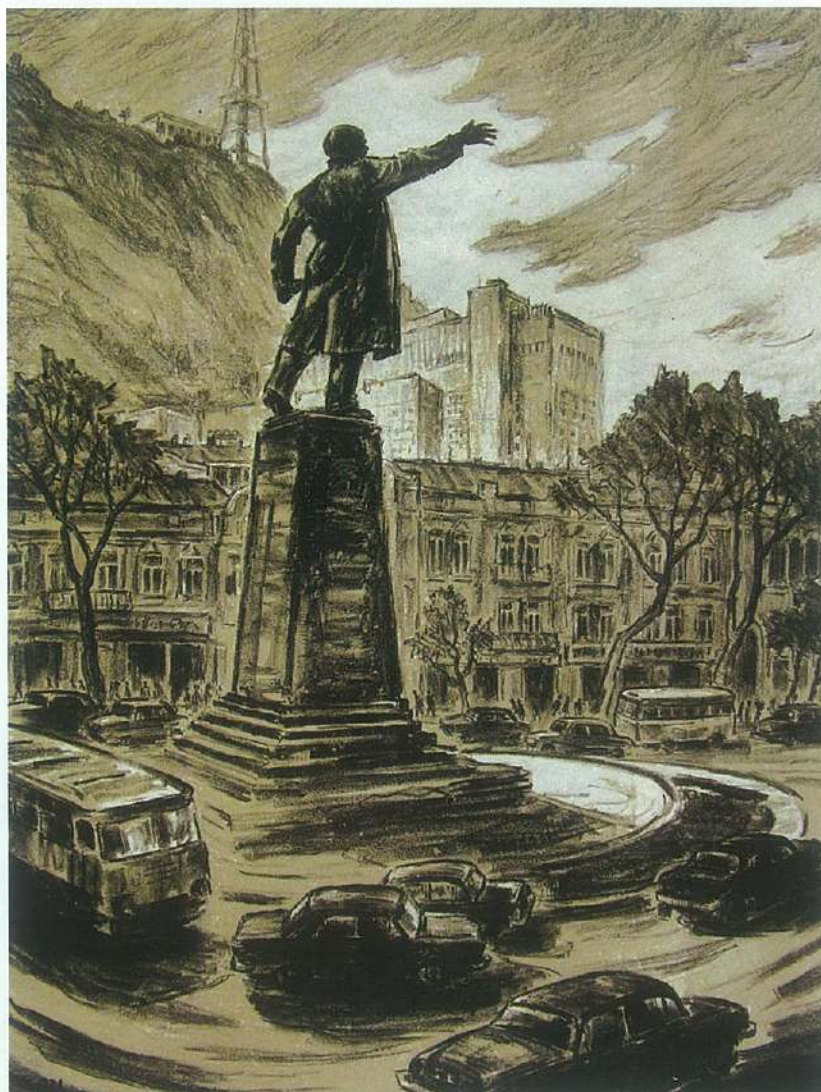
ლ.შაბარშინა
ლენინის მოედანი. 1968
საქართველოს მხატვართა კავშირის
ლიტოგრაფიის სახელსნოს ფონდი

2. Л.Шабаршина
Моряки. 1968
Фонд литографской мастерской
Союза художников Грузии

ლ.შაბარშინა
მეზღვაურები. 1968
საქართველოს მხატვართა კავშირის
ლიტოგრაფიის სახელსნოს ფონდი

3. Л.Шабаршина
ЗАГЭС. 1965
Фонд литографской мастерской Союза
художников Грузии

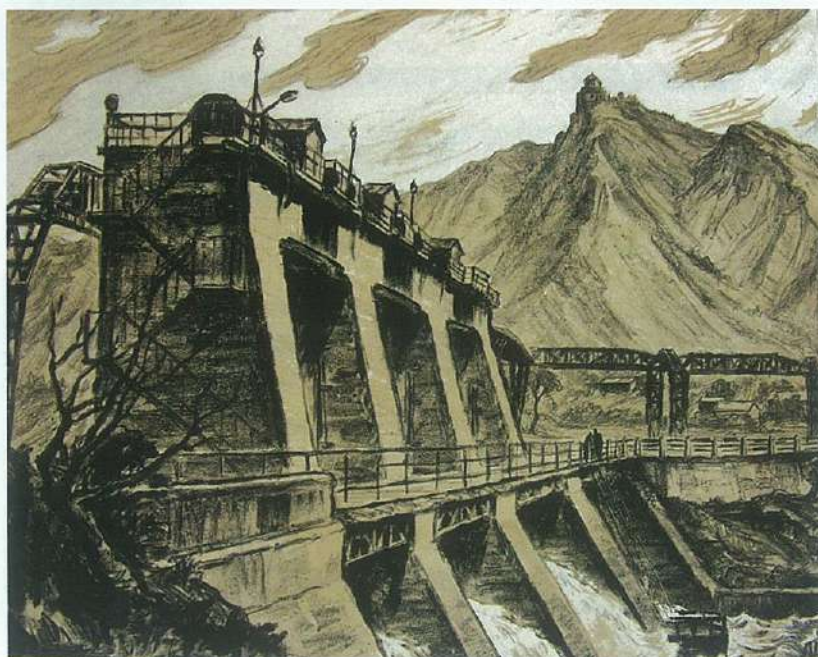
ლ.შაბარშინა
ზაჰესი. 1965
საქართველოს მხატვართა კავშირის
ლიტოგრაფიის სახელსნოს ფონდი

1

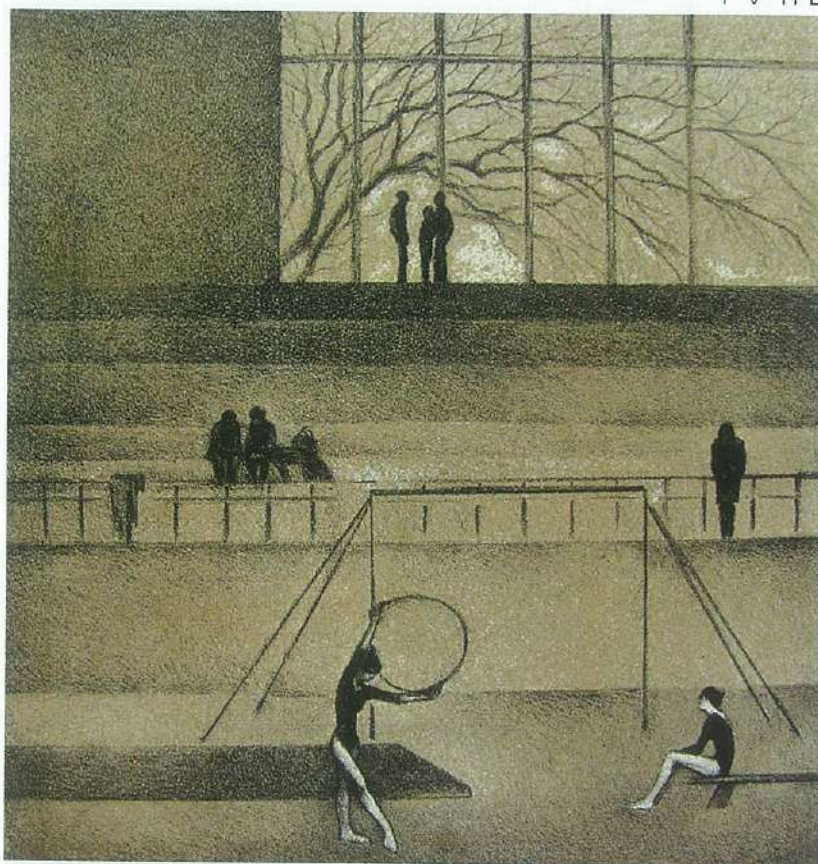

2

3

М.БУДЫЛЕВА

1. М.Будылева
Гимнастки. 1979
Фонд литографской мастерской Союза
художников Грузии
მ.ბუდილიოვა
ტანმოვარჯიშეები. 1979
საქართველოს მხატვართა კავშირის
ლიტოგრაფიის სახელოსნოს ფონდი

2. М.Будылева
Сквер Коммунаров весной. 1983
Фонд литографской мастерской Союза
художников Грузии
მ.ბუდილიოვა
კომუნარების ბაღი გაზაფხულზე. 1983
საქართველოს მხატვართა კავშირის
ლიტოგრაფიის სახელოსნოს ფონდი

И. МАРКОВА-ФЕДОСОВА

1. И. Маркова-Федосова

Рейс "Тбилиси-Москва". 1965

Фонд литографской мастерской

Союза художников Грузии

и. Маркова-Федосова

реиси "თბილისი-მოსკოვი". 1965

საქართველოს მხატვართა კავშირის

ლიტოგრაფიის სახელოსნოს ფონდი

2. И. Маркова-Федосова

Зима. 1970

Фонд литографской мастерской

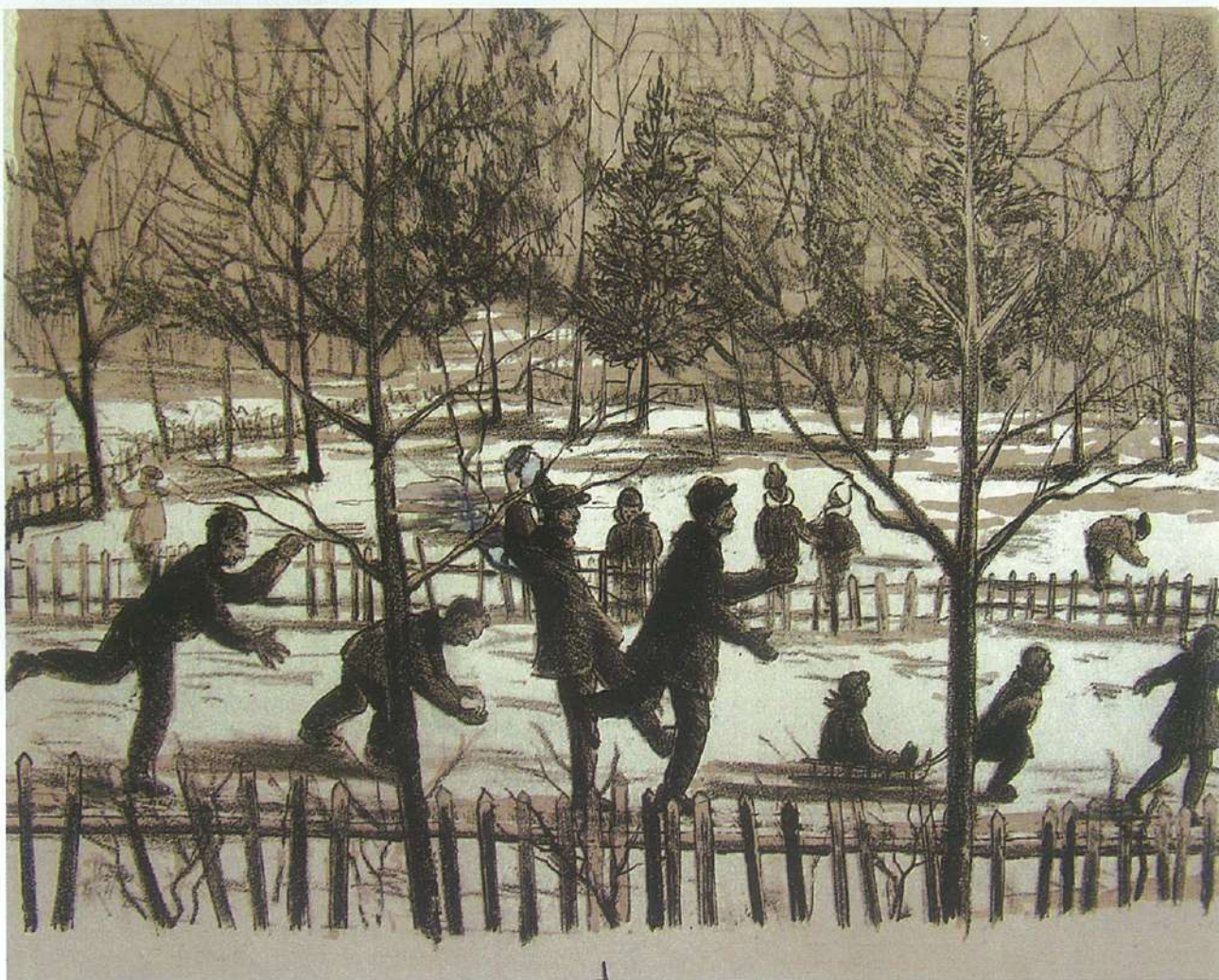
Союза художников Грузии

и. Маркова-Федосова

ზამთარი. 1970

საქართველოს მხატვართა კავშირის

ლიტოგრაფიის სახელოსნოს ფონდი

3

3. И.Худякова

Иллюстрация к роману "Муки и радости"
И.Стоуна. 1983

ი.ხუდიაკოვა

ილუსტრაცია ი.სტოუნის რომანისთვის
"ტანჯვა და სიხარული". 1983

4. И.Худякова

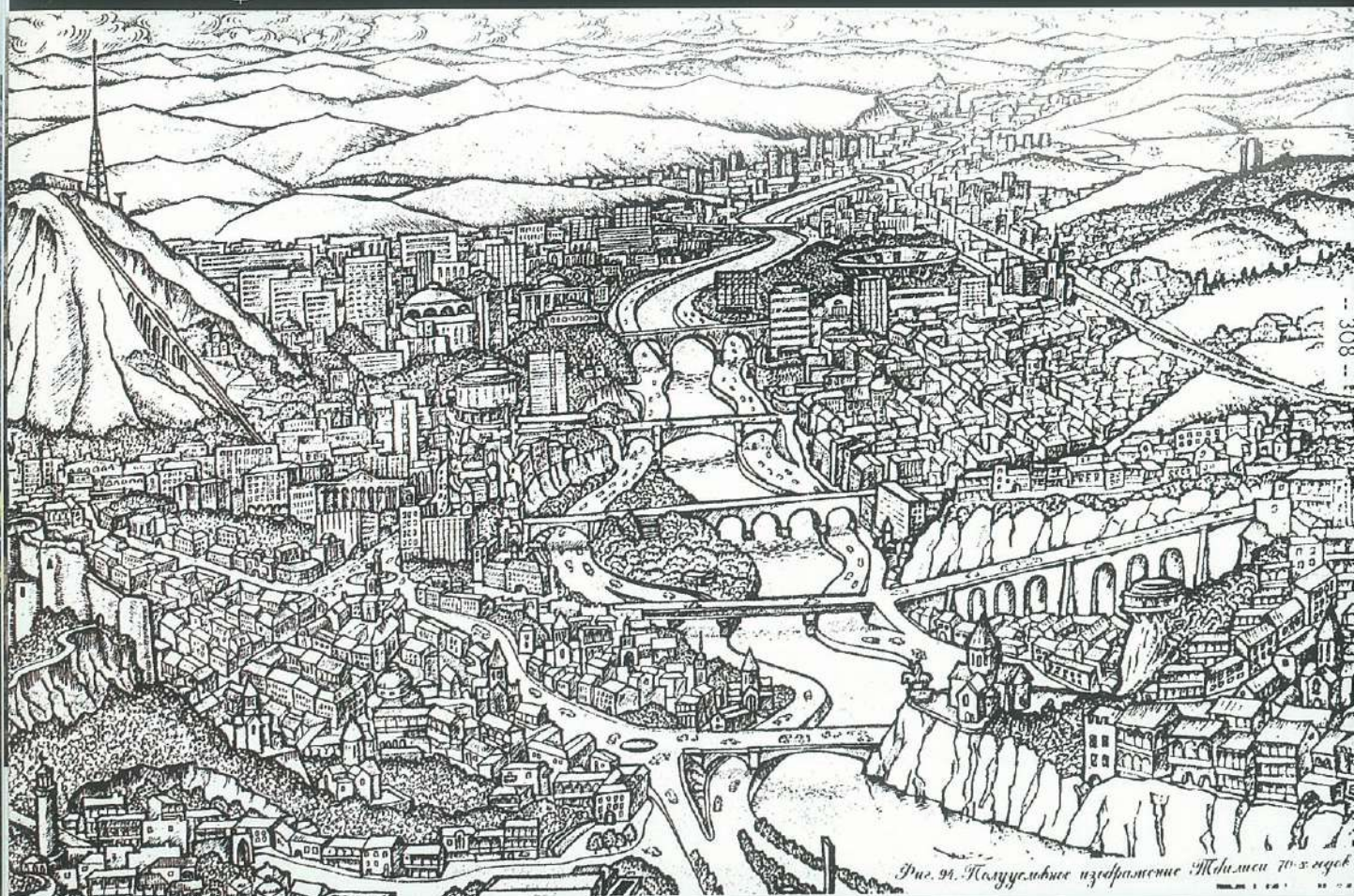
Иллюстрация к рассказу Ф.Достоевского
"Село Степанчиково и его обитатели". 1983

ი.ხუდიაკოვა

ილუსტრაცია ფ.დოსტოევსკის რომანისთვის
"სოფელი სტეპანიკოვო და მისი
მცხოვრებლები". 1983

4

А. Филин
Тбилиси
ა.ფილინის
თბილისი

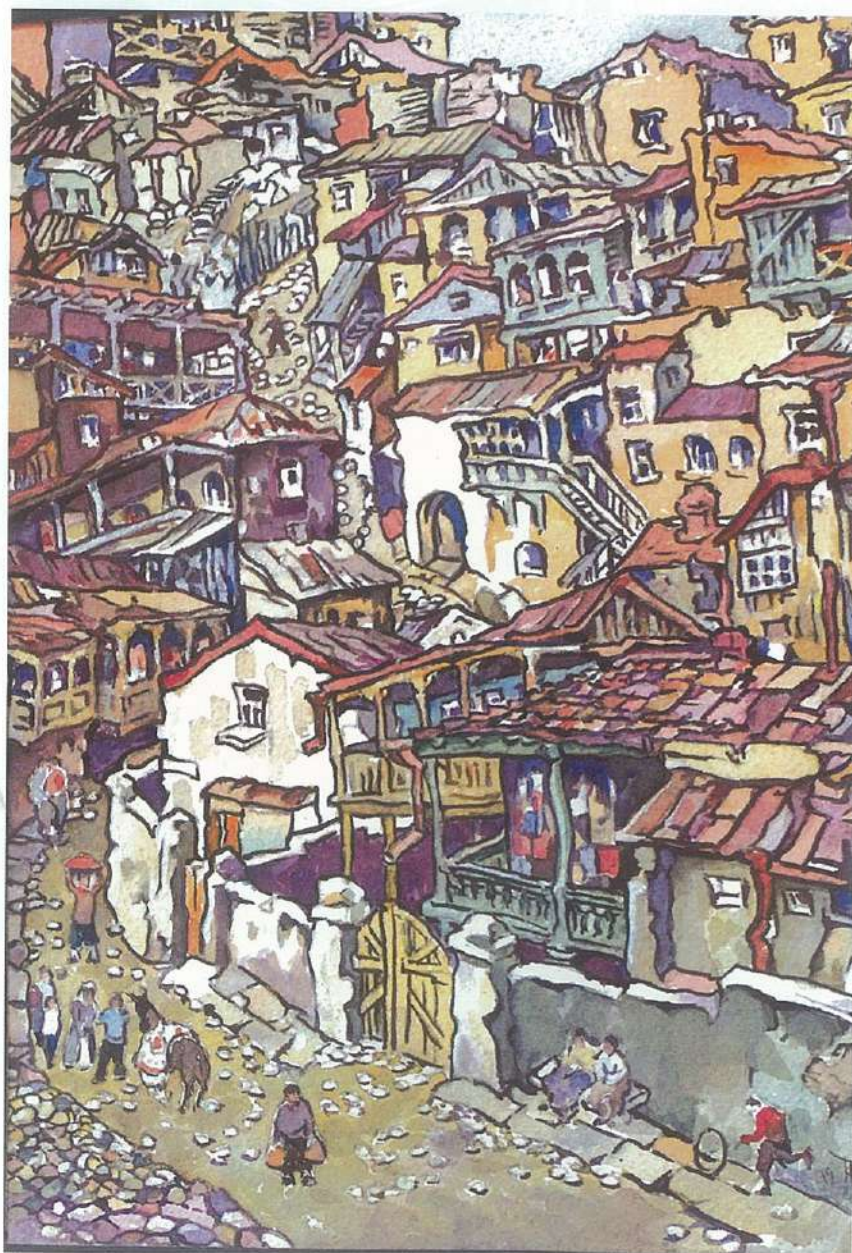
А. БАЛАБУЕВ

А. Балабуев

Из серии "Старый Тбилиси". 2002-2005

ა.ბალაბუევი

სერიდან "ძველი თბილისი". 2002-2005

И.ВАСИЛЬКОВСКИЙ

И.Васильковский
Иллюстрация к роману "Бравый солдат Швейк"
Я.Гашека
ი.ვასილკოვსკი
ილიუსტრაცია ი. ჰაშეკის რომანისთვის
"ყოჩალი ჯარისკაცი შვეიკი"

Н.ДИВНОГОРЦЕВА

Н.Дивногорцева
Портрет девушки
Собрание семьи художника
ნ.დივნოგორცევა
ქალიშვილის პორტრეტი
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

2

1

3

1. В.Попова
Галатея. 1995
ვ.პოპოვა
გალატეა. 1995

2. В.Попова
Иллюзия. 2002
ვ.პოპოვა
ილუზია. 2002

3. В.Попова
Вечер. 1999
ვ.პოპოვა
საღამო. 1999

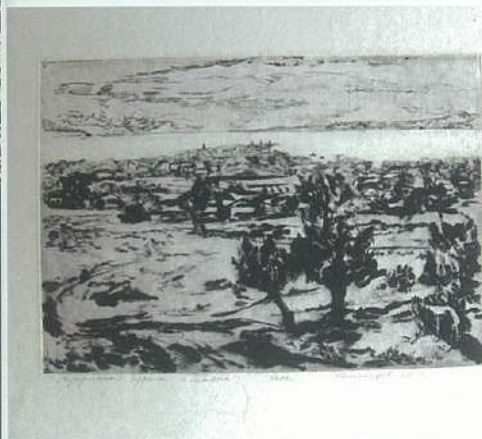
А. СЕМЕНЦОВ

1

2

3

1. А.Семенов

Доходный дом. 1984

Собрание А.Дарчия

ა.სემენცოვი

ძველი სახლი. 1984

ა.დარჩიას კოლექცია

2.А.Семенов

Набережная. 1981

Собрание Н.Чургулия

ა.სემენცოვი

სანაპირო. 1981

ნ.ჭურდულის კოლექცია

3. А.Семенов

Сухумская бухта с маяка. 1981

Собрание Н.Чургулия

ა.სემენცოვი

სოხუმის სანაპირო შუჭურიდან. 1981

ნ.ჭურდულის კოლექცია

4. А.Семенов

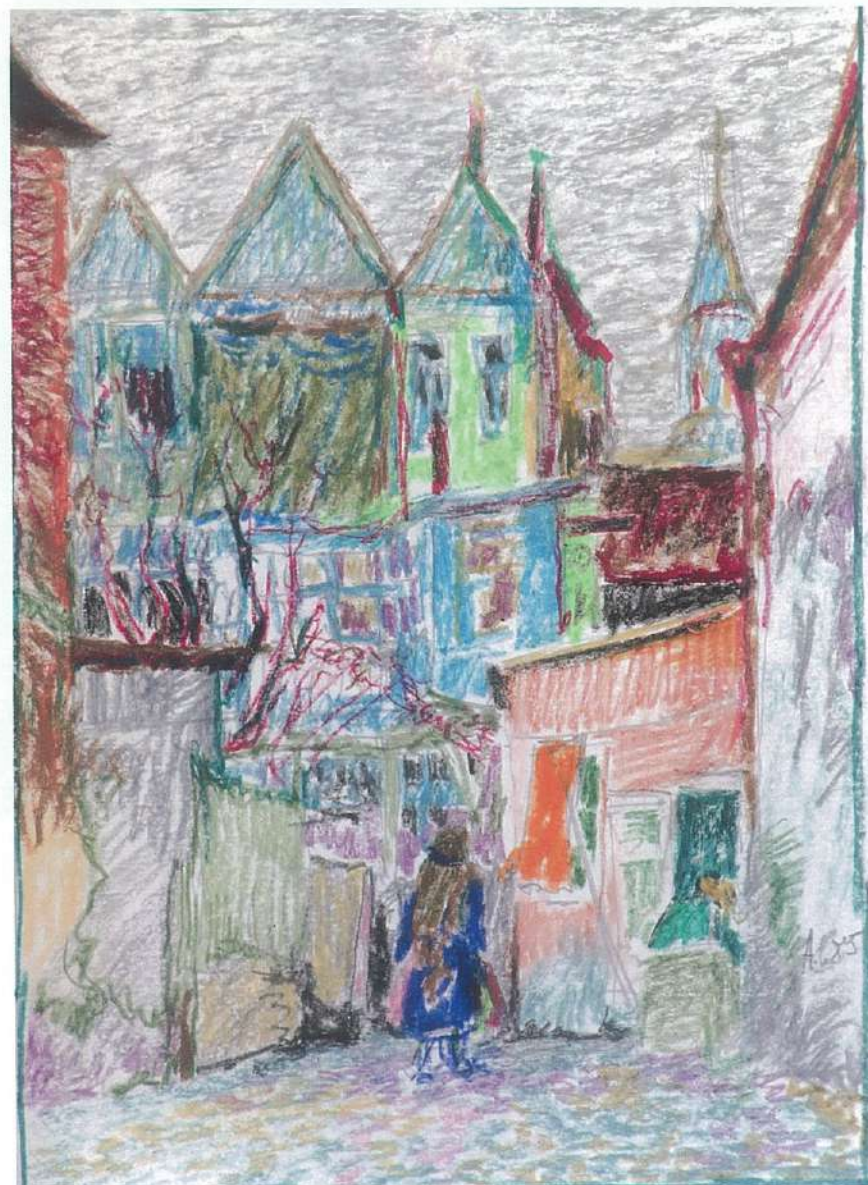
Церковь. 1989

Собрание А.Дарчия

ა.სემენცოვი

ეკლესია. 1989

ა.დარჩიას კოლექცია

4

Р. ПЛАКСИН

1

3

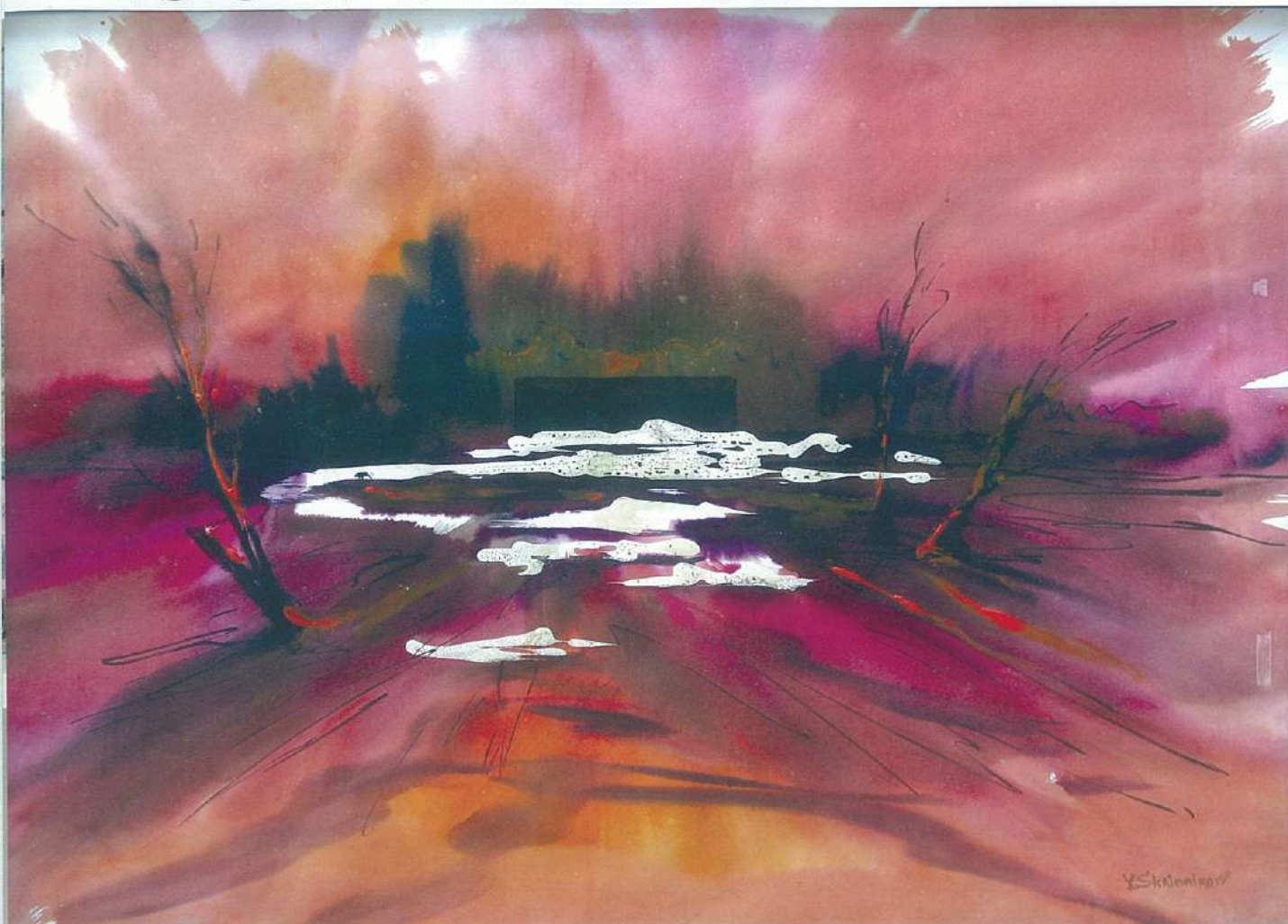
2

1. Р.Плаксин
Голос в облаках
რ.პლაქსინი
ხმა ღრუბლებში

2. Р.Плаксин
Былое. 1986
რ.პლაქსინი
წარსული. 1986

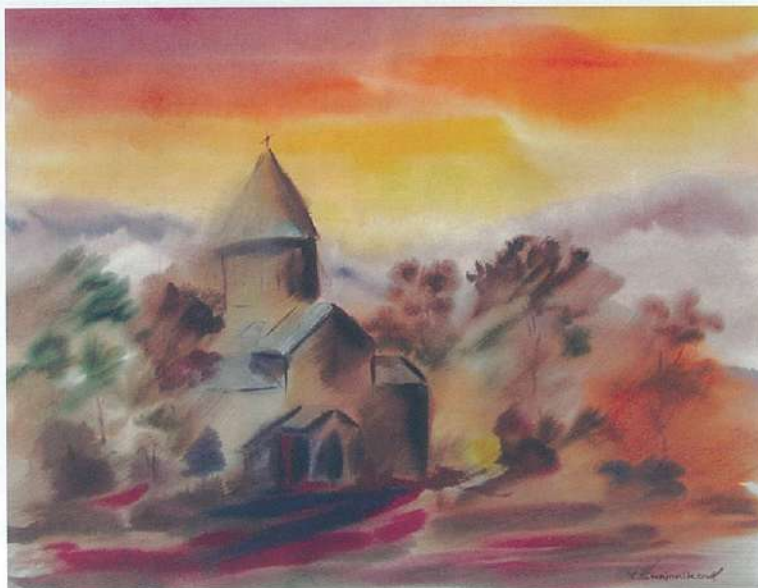
3. Р.Плаксин
Болотное вдохновение. 1986
რ.პლაქსინი
ჭაობის შტაგონება. 1986

Ю.СКРЫННИКОВ

1

3. Ю.Скрынников
Иллюзия. 2002
ი.სკრინიკოვი
ილუზია. 2002
2. Ю.Скрынников
Кахетия. 2003
ი.სკრინიკოვი
კახეთი. 2003

2

1. Ю.Скрынников
Депрессия. 2001
ი.სკრინიკოვი
დუბრესია. 2001
4. Ю.Скрынников
Цветы. 2006
ი.სკრინიკოვი
ყვავილები. 2006

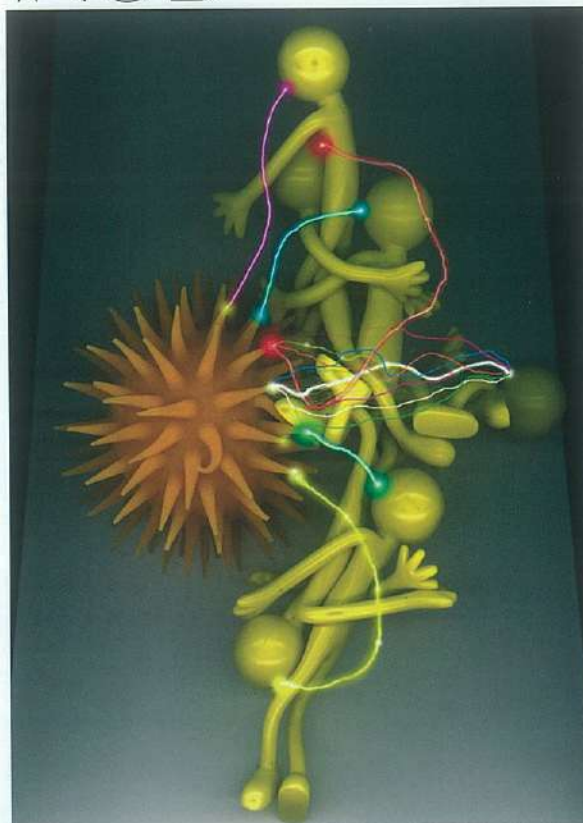
3

4

М.ПОЛЯКОВ

- 1. М.Поляков**
Композиция
Из собрания Н.Свентицкого
მ.პოლიაკოვი
კომპოზიცია
ნ.სვენტიცკის კოლექციიდან
- 2. М.Поляков**
Адам и Ева
Из собрания Н.Свентицкого
მ.პოლიაკოვი
ადამი და ევა
ნ.სვენტიცკის კოლექციიდან
- 3. М.Поляков**
Композиция
Из собрания Н.Свентицкого
მ.პოლიაკოვი
კომპოზიცია
ნ.სვენტიცკის კოლექციიდან

1

2

3

4

5

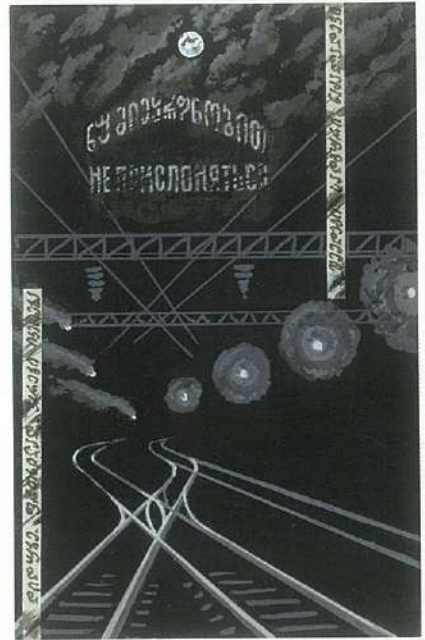
- 4. М.Поляков**
 Мастерская литографии СХ Грузии
 მ.პოლიაკოვი
 საქართველოს მხატვართა კავშირის
 ლითოგრაფიის სახელოსნო
- 5. М.Поляков**
 Человек с патефоном
 Мастерская литографии СХ Грузии
 მ.პოლიაკოვი
 მამაკაცი პატეფონით
 საქართველოს მხატვართა კავშირის
 ლითოგრაფიის სახელოსნო

Сирин. Читаю, – Белория.
Аглия тан. Самуэлис.
Лес. Алканост, Запах моря.
На побережьи Крыма.
На берегах Танаиса.
Сфинкс, Аргиол, Энеиса.
Эвфидриада. Килима.
Что еще шлет нам Набоков? –
Бунин. Бальмонт. Белый. Брюсов.
И замыкается Блоком.
Вот и 5Б*, шутит Муза.

Мусор шуршит вдоль обочин.
Пан занялся на свирели.
Спи Гамаюн, не пророчи,
спи под ментовские трели.
Ночь. Бахрома, черный полот.
Бархат, как водка, прозрачный.
Запах нейлоновых ёлок.
Звезды разумные зрячи.
Рельсы косые остыли.
Гаснут фонарные пятна.
Город наш станет пустыней.
Господи, невероятно.

Господи, contra spem spero**.
Боже, пошли нам по вере.

Свет, реквизит, фурнитура,
буквы, разметанный блесер,
строчки, отточья, окурки.
Логика – участь земная,
строит и тут же ломает.
Смилуйся, глупость святая,
Но ускользает кривая.
Поздно,

Нет, рано. Светает.

с 23 на 24 июля 1993
Воронеж

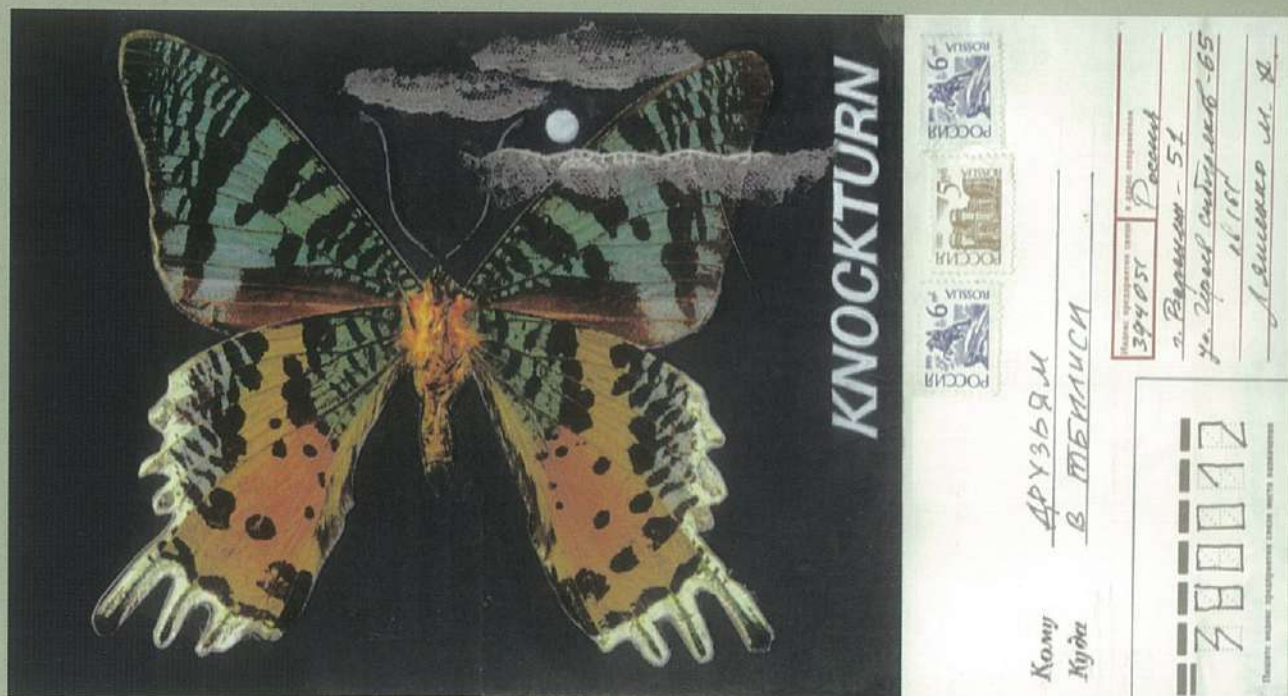
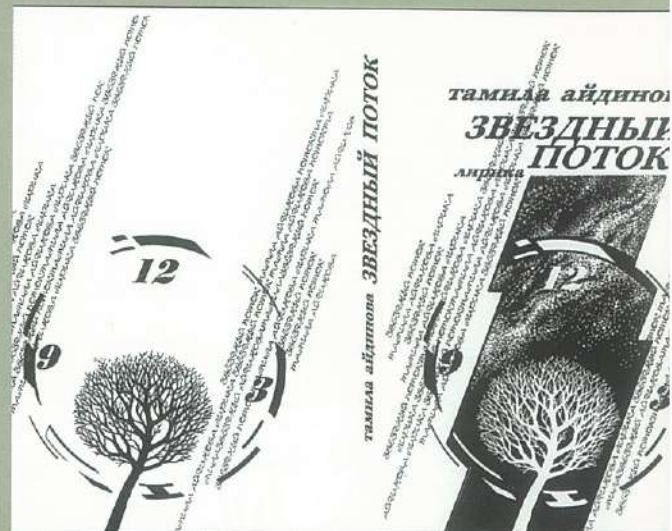
Какое нам, собственно, дело,
Что все превращается в прах

АННА АХМАТОВА

М.Ляшенко
Оформление книг
მ.ლიაშენკო
ნიგნების გაფორმება

A black and white illustration of a television set placed between two ornate, wrought-iron style bedposts. The TV is positioned on a patch of ground, with its screen facing forward. The bedposts are flanking the TV, and the background is a simple, textured ground surface.

П. ПЕТУХОВА

1. Л. Петухова

Портрет мужчины. 1998

ლ.პეტუხოვა

მამაკაცის პორტრეტი. 1998

2. Л. Петухова

Женщина у стола. 1998

ლ.პეტუხოვა

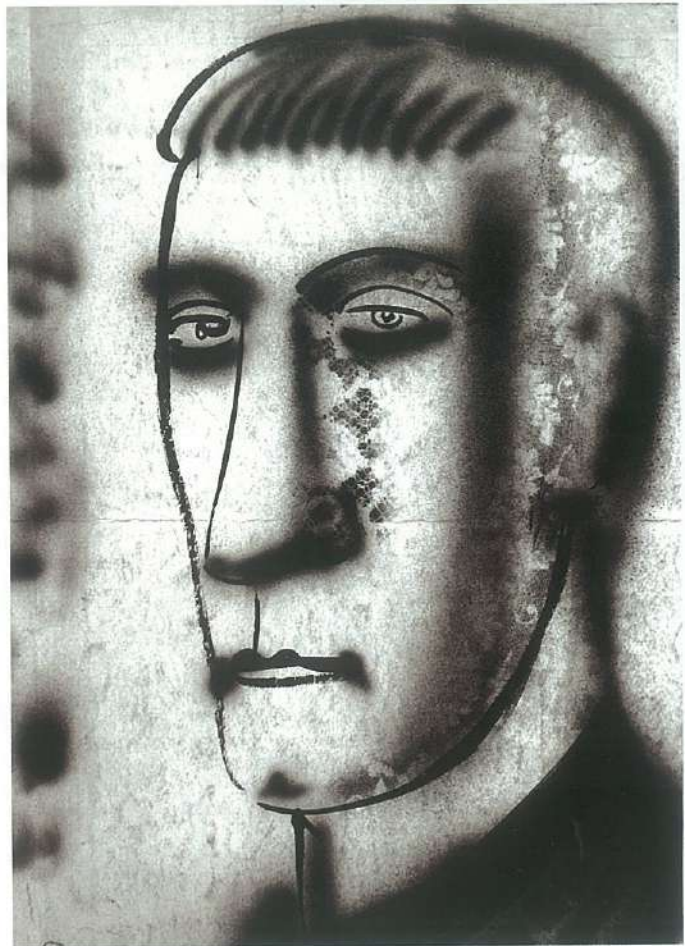
ქალი მაგიდასთან. 1998

3. Л. Петухова

Сидящая женщина. 1991

ლ.პეტუხოვა

მჯდომარე ქალი. 1991

1

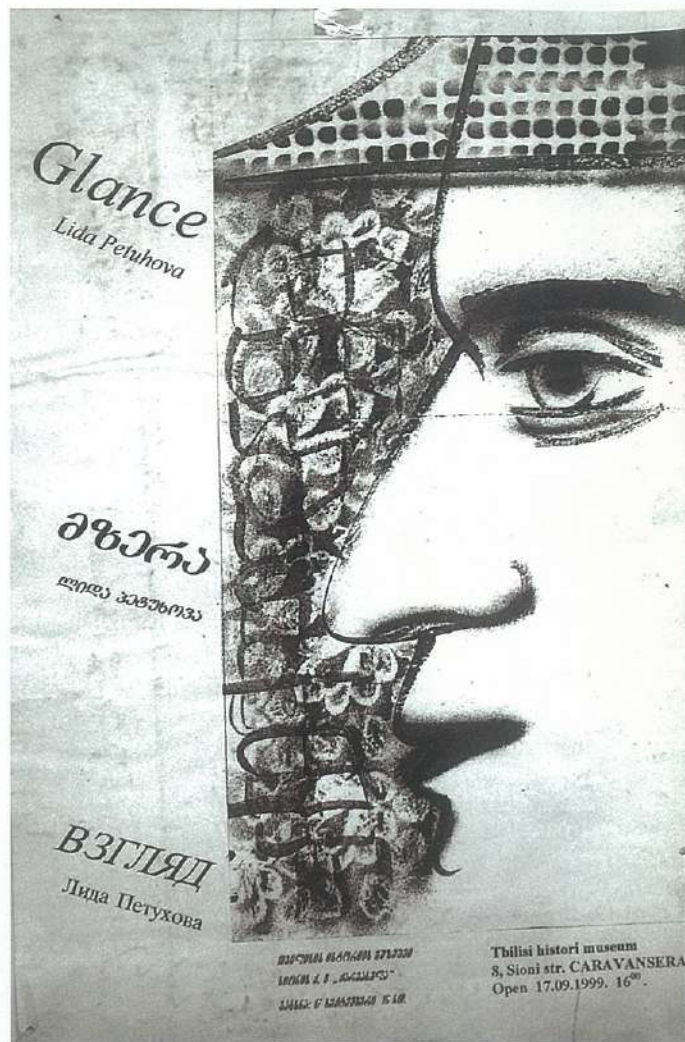
2

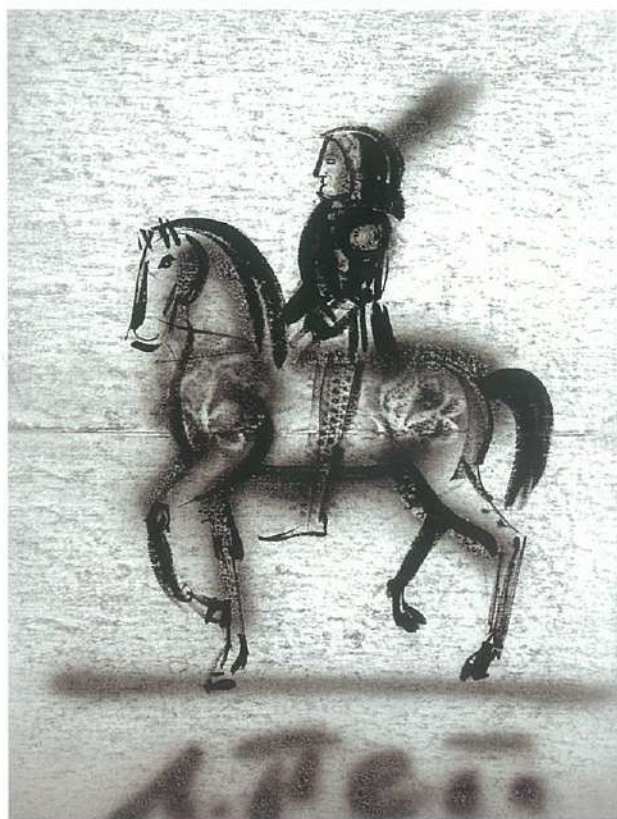
3

4

5

6

4. Л. Петухова

Двое. 1990

ლ.პეტუხოვა

ორნი. 1990

5. Л. Петухова

"Взгляд". Афиша персональной выставки Л.Петуховой. "Карвасла".

Тбилиси. ლ.პეტუხოვა

"მზერა". ლ.პეტუხოვას პერსონალური გამოფენის აფიშა. "ქარვასლა". თბილისი

6. Л. Петухова

Всадник. 1998

ლ.პეტუხოვა

მხედარი. 1998

Н. ГЕРАСИМОВА

1

2

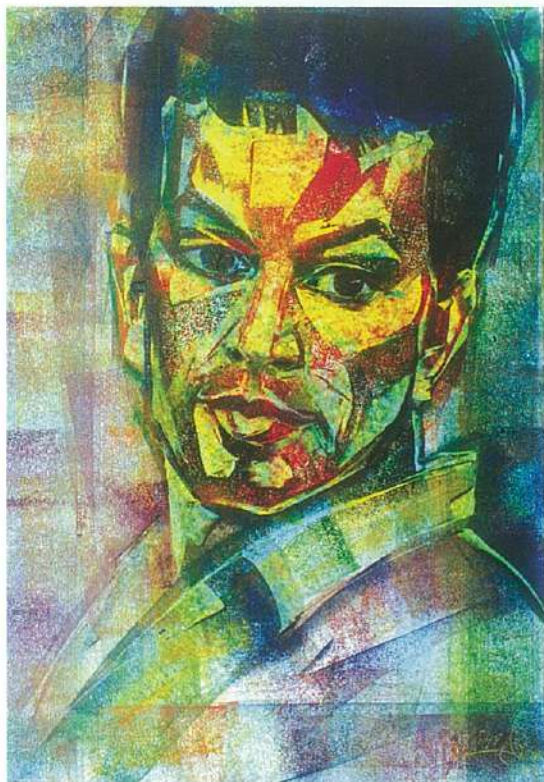

3

1. Н. Герасимова
Праздник
Б.гერასიმოვა
ზეიმი

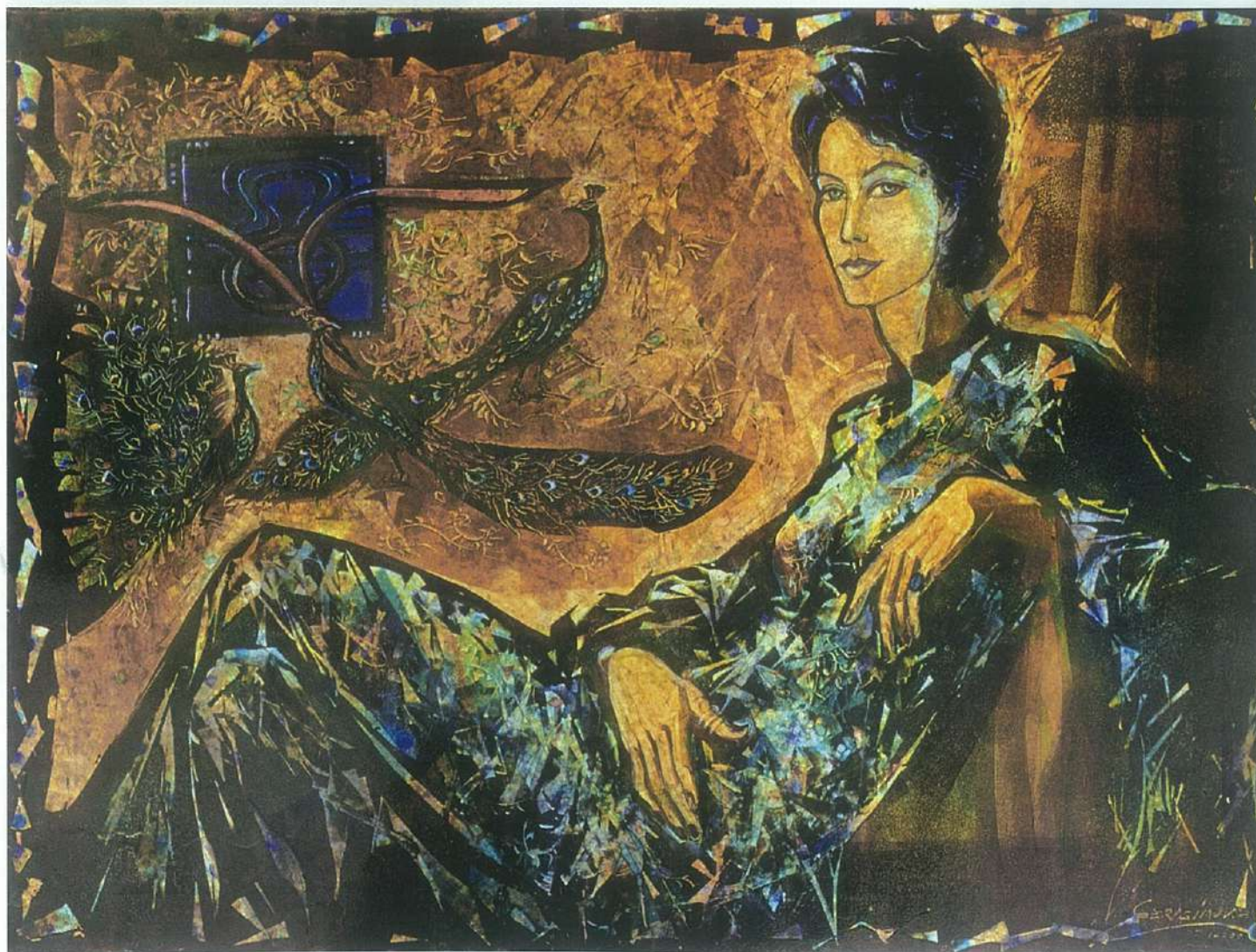
2. Н. Герасимова
Натюрморт
Б.გერასიმოვა
ნატურმორტი

3. Н. Герасимова
Натюрморт с бутылками. 1998
Б.გერასიმოვა
ნატურმორტი ბოთლებით. 1998

4

4. Н. Герасимова
 Портрет отца А. Герасимова. 1997
 ნ.გერასიმოვა
 მამის ა.გერასიმოვის პორტრეტი. 1997
5. Н. Герасимова
 Автопортрет
 ნ.გერასიმოვა
 ავტოპორტრეტი

5

A. БЕРДЫШЕВ

1. А. Бердышев

Человек-воротник. 2000

Из фонда мастерской литографии

Союза художников Грузии

ა.ბერდიშევი

ადამიანი საყელო. 2000

საქართველოს მხატვართა კავშირის

ლითოგრაფიის სახელოსნოს

ფონდიდან

2. А. Бердышев

Архитектурная галлюцинация. 2001

ა.ბერდიშევი

არქიტექტურული გალუცინაციები. 2001

3. А. Бердышев

Из серии "Жизнь в мире смерти". 2005

ა.ბერდიშევი

სერიიდან "სიცოცხლე სიკვდილის

სამყაროში". 2005

4. А. Бердышев

Время. 2003

ა.ბერდიშევი

დრო. 2003

5. А. Бердышев

Из серии "Жизнь в мире смерти". 2005

ა.ბერდიშევი

სერიიდან "სიცოცხლე სიკვდილის

სამყაროში". 2005

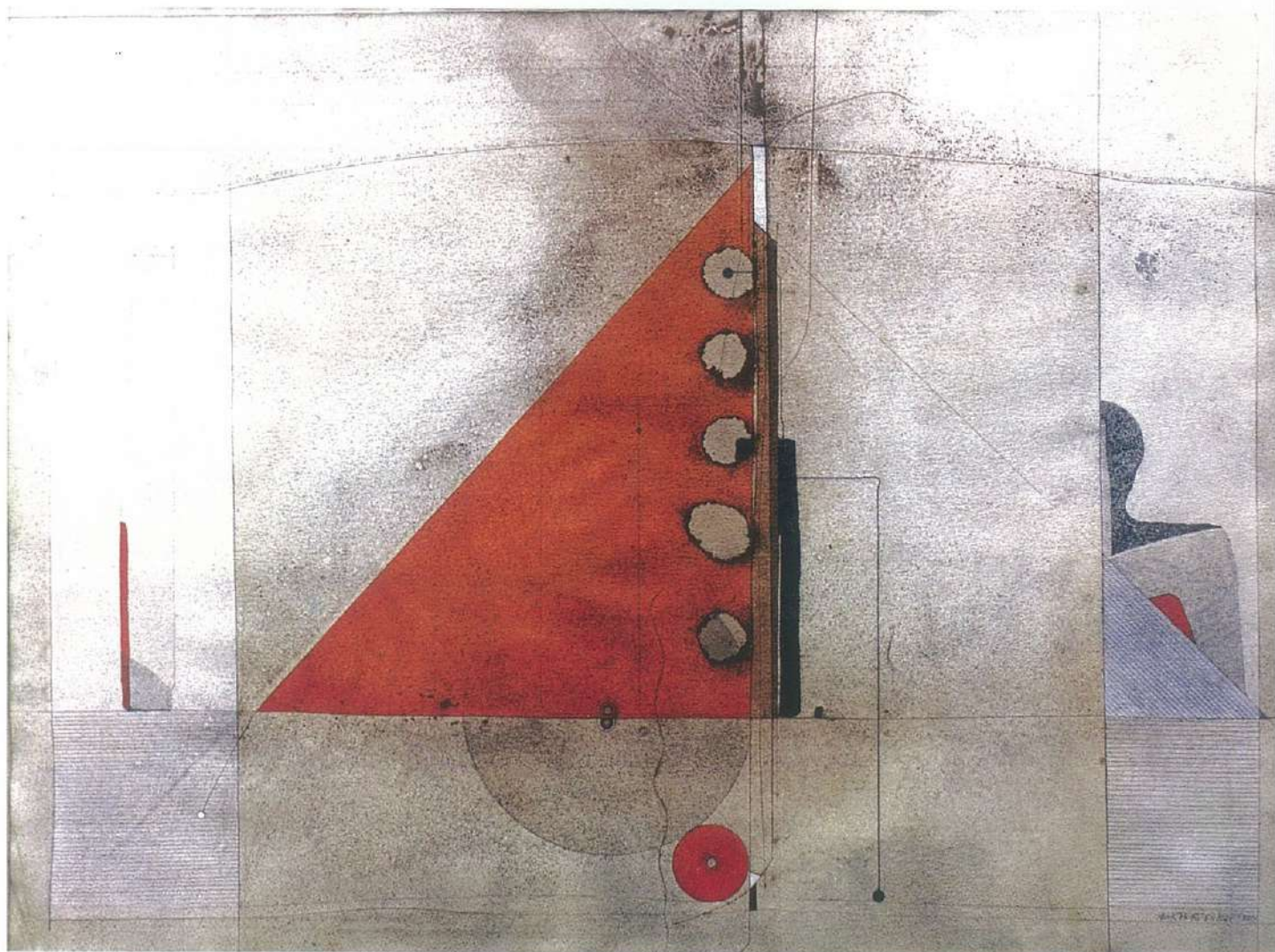
1

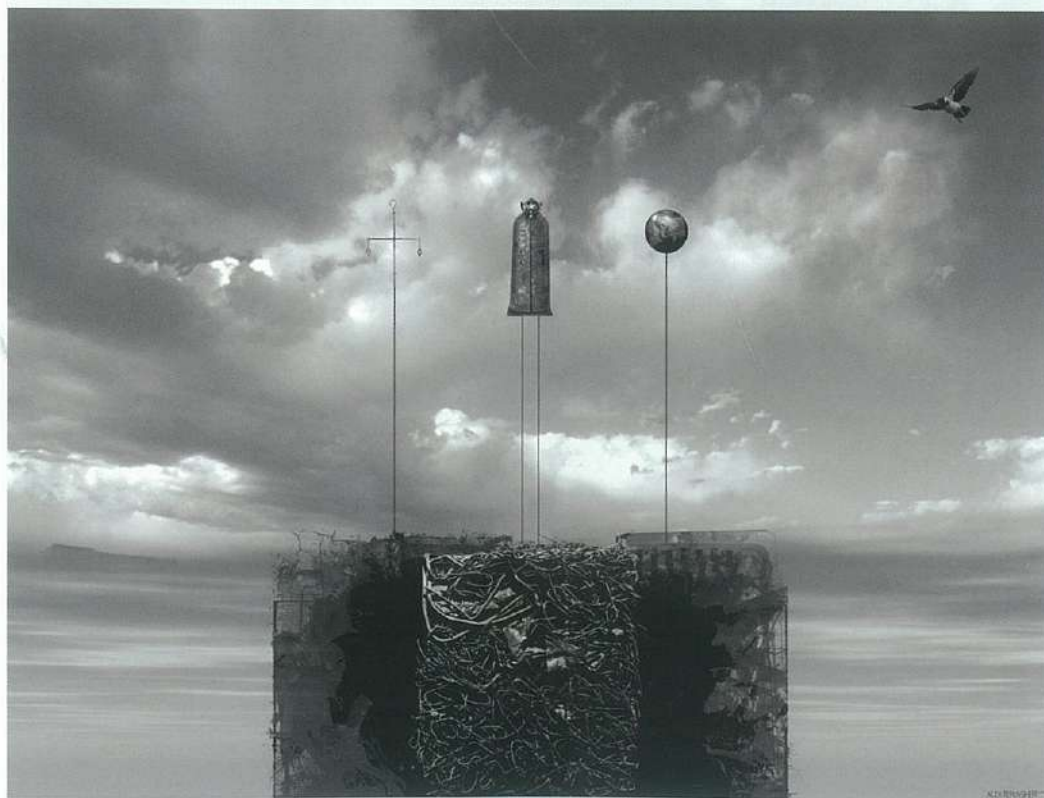
2

ALEX BERDYSHEV 2003

4

5

Д.ДМИТРЕВ-ВАРАМАШВИЛИ

Д.Дмитрев-Варамашвили
 Крепость
 დ.დმითრევე-ვარამაშვილი
 ციხე-სიმაგრე

Н.НАВЕСОВА

1. Н.Навесова
 Илл. к рассказу
 "Человек ли он?"
 И.Чавчавадзе
 ლ.ნავესოვა
 ილუსტრაცია
 ი.ჭავჭავაძის
 მოთხრობისთვის
 "კაცია ადამიანი?!"

Н.Навесова
 Илл. к сказке
 "Дюймовочка"
 Г.-Х.Андерсена. 1983
 ლ.ნავესოვა
 ილუსტრაცია
 ჰ.კრისტიან
 ანდერსენის
 ზღაპრისთვის
 "ნამცეცა". 2001

1

2

П. ЧЕРНОВА

1

1. Л. Чернова
Натюрморт. 1990
ლ. ჩერნოვა
ნატურმორტი. 1990

2. Л. Чернова
Лестница. 2001
ლ. ჩერნოვა
კიბე. 2001

3. Л. Чернова
Манекен. 2001
ლ. ჩერნოვა
მანეკენი. 2001

2

175

3

ПЛАКАТ

1. П. Бусырев
Утвердим социализм во всем мире! 1931
Национальная библиотека Парламента
Грузии
პ.ბუსირევი
დავამკვიდროთ სოციალიზმი მთელ
მსოფლიოში! 1931
საქართველოს პარლამენტის ეროვნული
ბიბლიოთეკა

2. В.Роберт
Театральный плакат
ვ.რობერტი
ტეატრალური პლაკატი

3. В.Иванов
Театральный плакат
ვ.ივანოვი
ტეატრალური პლაკატი

5

4. П. Бусырев

Да здравствует пролетариат! 1931
Национальная библиотека
Парламента Грузии
პ.ბუსირევი
გაუმარჯოს პროლეტარიატს! 1931
საქართველოს პარლამენტის
ეროვნული ბიბლიოთეკა

5. Е.Донцова

Театральный плакат
ე.დონცოვა
ტეატრალური პლაკატი

6

6. Е.Донцова

Театральный плакат
ე.დონცოვა
ტეატრალური პლაკატი

7. И.Штенберг

Театральный плакат
ი.შტენბერგი
ტეატრალური პლაკატი

7

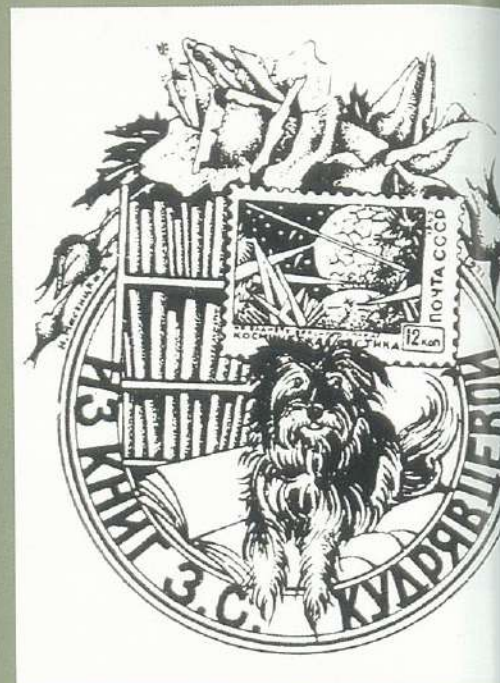
ЭКСЛИБРИС

1

2

3

5

4

1. И. Шарлемань
Экслибрис А.Левант. 1923

ი.შარლემანი
ექსლიბრისი ა.ლევანტისთვის. 1923

2. Н. Мастицкая
Личный экслибрис

ბ.მასტიცკაია
პირადი ექსლიბრისი

3. Н. Мастицкая
Экслибрис З.Кудрявцевой 1965

ბ.მასტიცკაია
ექსლიბრისი ზ.კუდრიავეცევისთვის. 1965

4. И. Грабовская
Экслибрис арх. Л.Луценко. 1928

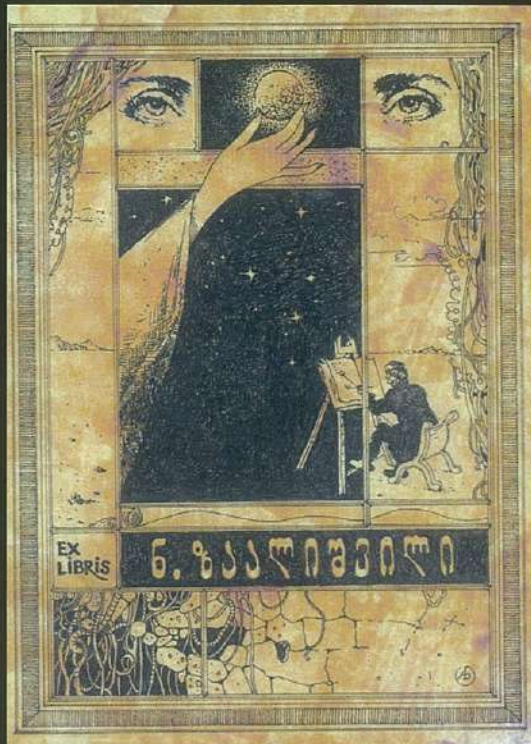
ი.გრაბოვსკაია
არქ.ლ.ლუცენკოს ექსლიბრისი. 1928

5. И. Тимофеев
Экслибрис художника Д.Цицишвили

ი.ტიმოფეევი
ექსლიბრისი მხატვარ დ.ციციშვილისთვის

6

7

6. **А.Красникова-Гоголадзе**
 Экслибрис поэта Г.Малинского. 2000
 ა.კრასნიკოვა-გოგოლაძე
 პოეტ გ.მალისკის ექსლიბრისი. 2000

7. **А.Бердышев**
 Экслибрис искусствоведа
 Н.Заалишвили
 Собственно Н.Заалишвили
 ა.ბერდიშევი
 ექსლიბრისი
 ხელოვნებათმცოდნე
 ნ.ზაალიშვილისთვის

8. **Н.Чернышков**
 Экслибрис архитектора
 А.Кальгина. 1936
 ნ.ჩერნიშკოვი
 ექსლიბრისი არქიტექტორ
 ა.კალგინისთვის 1936

8

9

9. **О.Горалевич**
 Экслибрис журналиста О.Эгадзе. 1974
 ო.გორალევიჩი
 ექსლიბრისი ჟურნალისტ ო.ეგაძისთვის.
 1974

10. **М. Бudyлева**
 Экслибрис Сагдиевой 1990
 მ.ბუდილევა
 ექსლიბრისი საგდიევასთვის. 1990

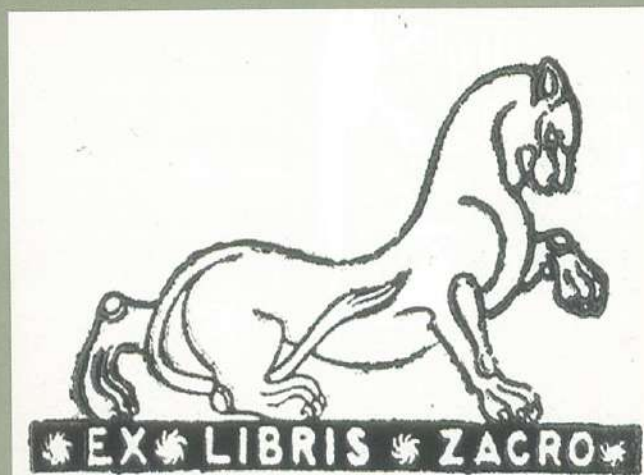
10

1. В.Белецкая
Экслибрис художника В.Сидамон-Эристави. 1936
ვ.ბელეცკაია
მხატვარ ვ.სიდამონ-ერისთავის ექსლიბრისი. 1936

2. В.Белецкая
Экслибрис керамика З.Маисурадзе. 1960
ვ.ბელეცკაია
კერამიკოს ზ.მაისურაძის ექსლიბრისი. 1960

3. В.Белецкая
Экслибрис архивариуса Э.Топуридзе. 1967
ვ.ბელეცკაია
არქივარიუს ე. თოფურიძის ექსლიბრისი. 1967

2

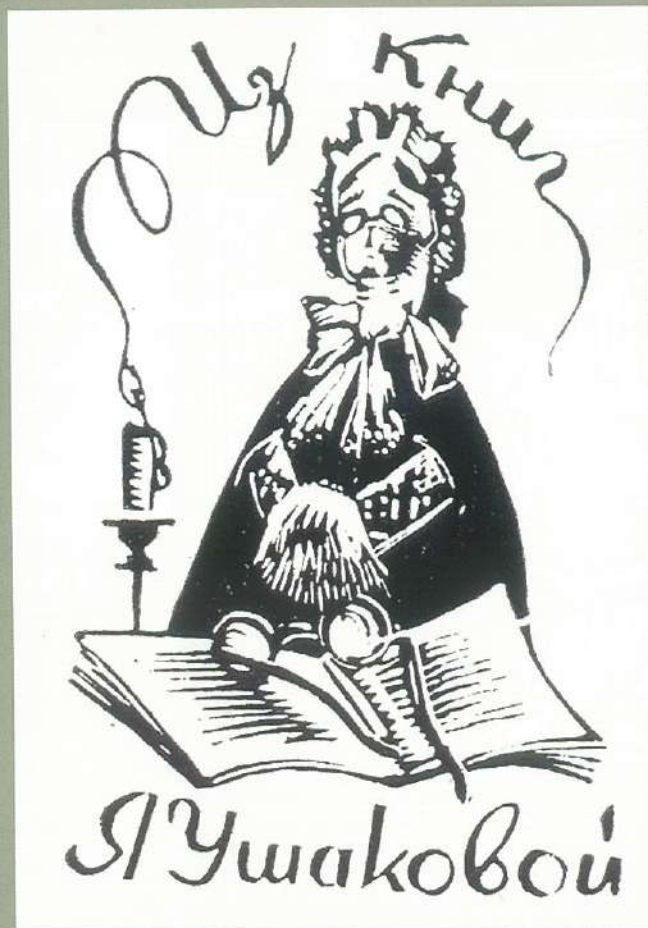
3

4. В.Белецкая
Экслибрис художника
Г.Габашвили. 1969
ვ.ბელეცკაია
მხატვარ გ.გაბაშვილის
ექსლიბრისი. 1969

5. В.Белецкая
Экслибрис
Я.Ушаковой. 1937
ვ.ბელეცკაია
ი.უშაკოვას
ექსლიბრისი. 1937

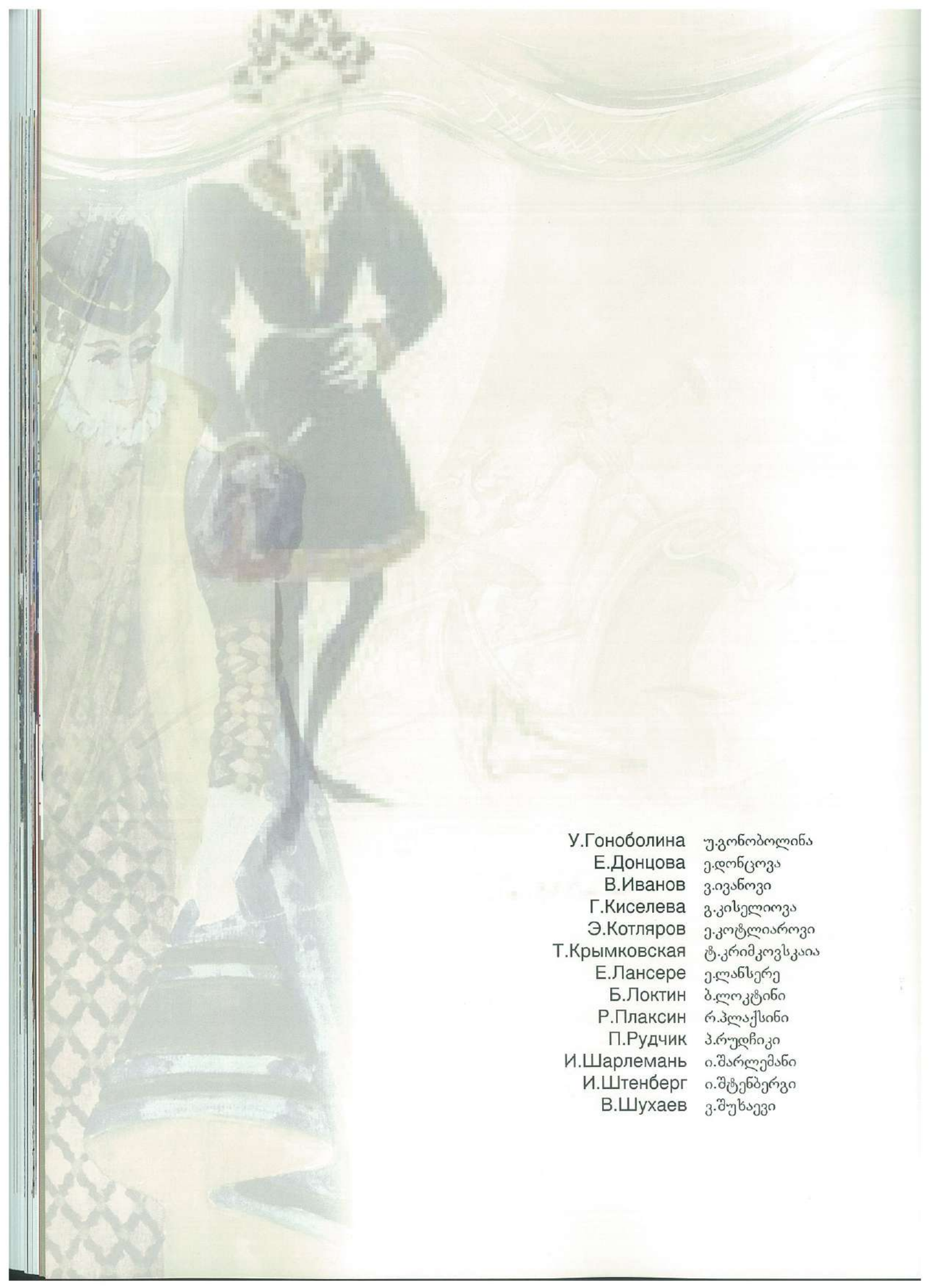
4

5

Т.Шевякова
Царица. Копия фрески
НМГ. Музей истории Тбилиси "Карвасла"
ტ.შევიაკოვა
დედოფალი. ფრესკის ასლი
სეზ. თბილისის ისტორიის მუზეუმი "ქარვასლა"

У.Гоноболина	უ.გონობოლინა
Е.Донцова	ე.დონცოვა
В.Иванов	ვ.ივანოვი
Г.Киселева	გ.კისელიოვა
Э.Котляров	ე.კოტლიაროვი
Т.Крымковская	ტ.კრიმკოვსკაია
Е.Лансере	ე.ლანსერე
Б.Локтин	ბ.ლოკტინი
Р.Плаксин	რ.პლაქსინი
П.Рудчик	პ.რუდჩიკი
И.Шарлемань	ი.შარლემანი
И.Штенберг	ი.შტენბერგი
В.Шухаев	ვ.შუხაევი

თეატრალურ-
დეკორაციული
ხელოვნება

Театрально-
декорационное
искусство

И.ШАРПЕМАНЬ

И.Шарлемань

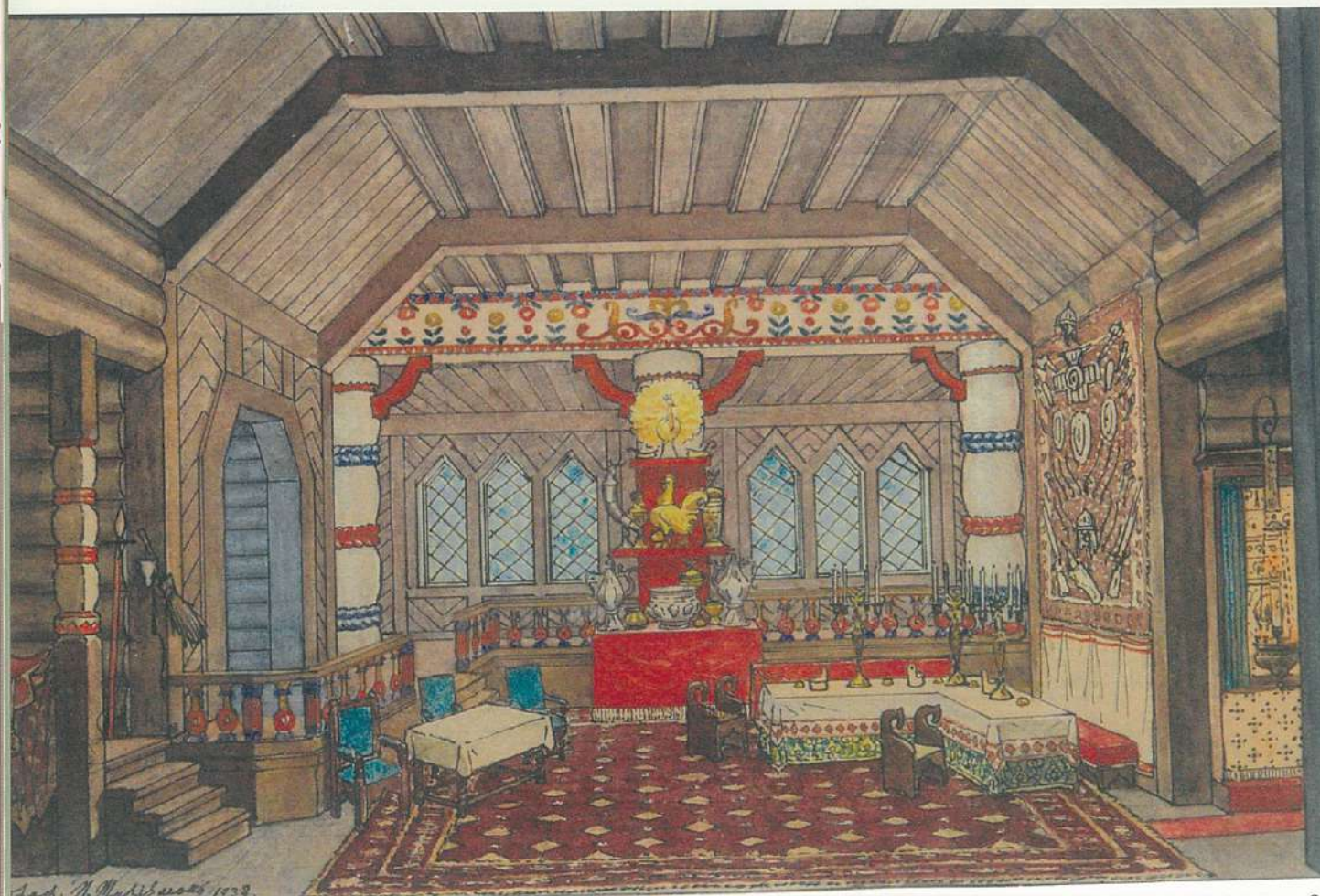
Эскизы декораций и костюмов к пьесе
"Орлеанская дева" Б.Шоу

Музей театра им. К. Марджанишвили

ი.შარლემანი

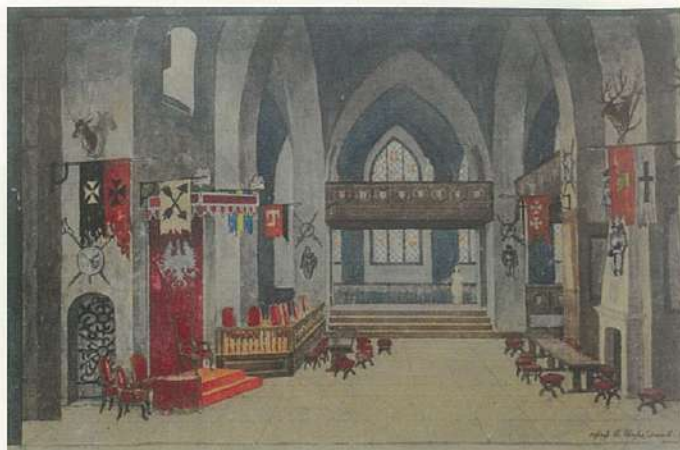
დეკორაციების და კოსტუმების
ესკიზები ბ.შოუს პიესისთვის "ნმინდა
ქალწული"

კ.მარჯანიშვილის სახელობის თეატრის
მუზეუმში

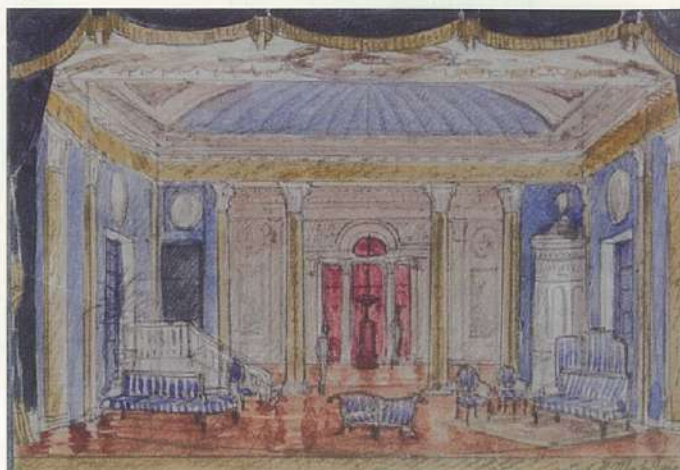
3

4

5

6

1. И.Шарлемань

Эскиз к трагедии "Царевич Алексей"

А.К.Толстого. 1927

Музей театра, кино, музыки и хореографии

ი.შარლემანი

ესკიზი აკტოლსტოის ტრაგედიისთვის "უფლისწული ალექსი". 1927

თეატრის, კინოს, მუსიკის და ქორეოგრაფიის მუზეუმი

2. И.Шарлемань

Эскиз декорации к опере "Царская невеста"

Н.Римского-Корсакова. 1946

Постановка Тбилисского театра оперы и балета. 1952

Музей театра, кино, музыки и хореографии

ი.შარლემანი

დეკორაციის ესკიზი ნ. რიმსკი-კორსაკოვის ოპერისთვის "შეფის საცოლდე". 1946

თეატრის, კინოს, მუსიკის და ქორეოგრაფიის მუზეუმი

3. И.Шарлемань

Эскиз декорации к опере "Борис Годунов"

М.Мусоргского. 1946

Музей театра, кино, музыки и хореографии

ი.შარლემანი

დეკორაციის ესკიზი მ.მუსორგსკის ოპერისთვის "ბორის გოდუნოვი". 1946

თეატრის, კინოს, მუსიკის და ქორეოგრაფიის მუზეუმი

4. И.Шарлемань

Эскиз декорации к опере "Царская невеста"

Н. Римского-Корсакова. 1946

Постановка Тбилисского театра оперы и балета. 1952

Музей театра, кино, музыки и хореографии

ი.შარლემანი

დეკორაციის ესკიზი ნ. რიმსკი-კორსაკოვის ოპერისთვის "შეფის საცოლდე". 1946

თეატრის, კინოს, მუსიკის და ქორეოგრაფიის მუზეუმი

5. И.Шарлемань

Эскиз к опере "Юдифь" А.Серова

Музей театра, кино, музыки и хореографии

ი.შარლემანი

ესკიზი ა. სეროვის ოპერისთვის "იუდიფი"

თეატრის, კინოს, მუსიკის და ქორეოგრაფიის მუზეუმი

6. И.Шарлемань

Эскиз декорации к опере "Евгений Онегин"

П.Чайковского

Тбилисский театр оперы и балета. 1940

Музей театра, кино, музыки и хореографии

ი.შარლემანი

დეკორაციის ესკიზი პ. ჩაიკოვსკის ოპერისთვის "ევგენი ონეგინი"

თბილისის ოპერისა და ბალეტის თეატრის დადგმისთვის. 1940

თეატრის, კინოს, მუსიკის და ქორეოგრაფიის მუზეუმი

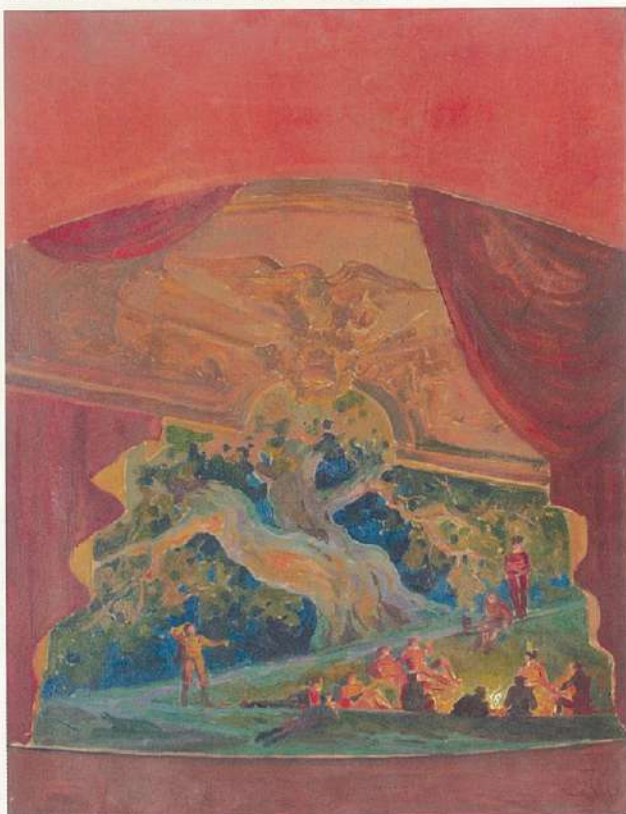

Е.Лансере

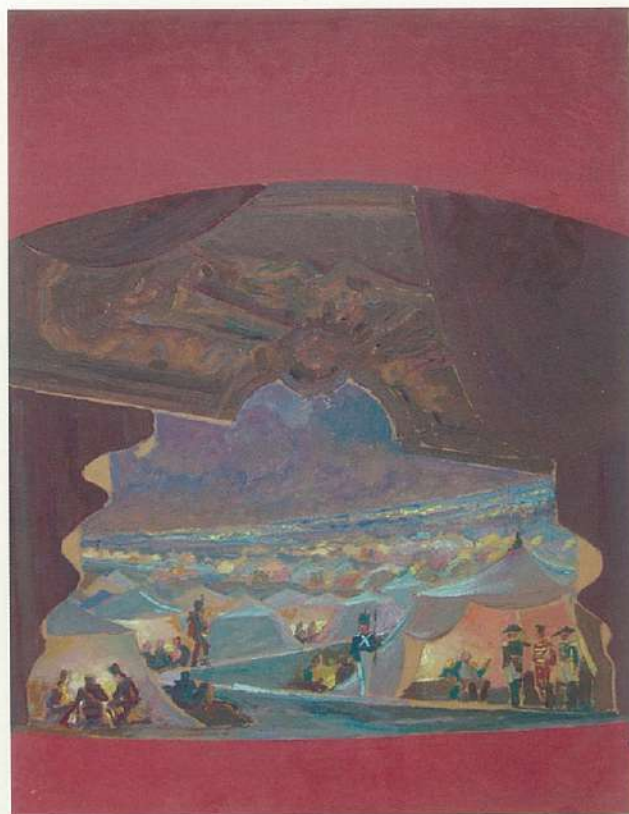
Эскизы декораций к трагедии "Макбет" У.Шекспира. 1928
Неосуществленная постановка театра им. К.Марджанишвили
Музей театра им. К.Марджанишвили

ელანსერე

დეკორაციების ესკიზები უ.შექსპირის ტრაგედიისთვის "მაკბეტი". 1928
კ.მარჯანიშვილის თეატრის განუხორციელებელი სპექტაკლისთვის
კ. მარჯანიშვილის სახელობის თეატრის მუზეუმი

1

2

3

1. В.Иванов

Эскиз к постановке театра им.А. Грибоедова пьесы
"Фельдмаршал Кутузов" В.Соловьева. 1942
Музей театра, кино, музыки и хореографии

ვ. ივანოვი

ვ.სოლოვოევი. "ფელდმარშალი კუტუზოვი". 1942
ესკიზი აგრებოდოვის ხახ. თეატრის დადგმისთვის
თეატრის, კინოს, მუსიკის და ქორეოგრაფიის მუზეუმში

2. В.Иванов

Эскиз к постановке театра им.А. Грибоедова пьесы
"Заговор Фиеско" И.Ф.Шиллера. 1934
Музей театра, кино, музыки и хореографии

ვ. ივანოვი

ი.ფ.შილერი. "ფიესკოს შეთქმულება". 1934
ესკიზი აგრებოდოვის ხახ. თეატრის დადგმისთვის
თეატრის, კინოს, მუსიკის და ქორეოგრაფიის მუზეუმში

1

2

3

1. Б.Локтин

Эскиз к постановке театра им. А.Грибоедова пьесы
"Ночь ошибок" О.Гольдсмита. 1942

Музей театра, кино, музыки и хореографии

а. Локтини

О.Гольдсмит. "Ночь ошибок". 1942

эскизы: А.Грибоедовский с.а.с. драматургический театр
драматургический театр, кино, музыки и хореографии

2. Б.Локтин

Эскиз к постановке театра им. А.Грибоедова пьесы
"Русские люди" К.Симонова. 1942

Музей театра, кино, музыки и хореографии

б. Локтини

К.Симонов. "Русские люди". 1942

эскизы: А.Грибоедовский с.а.с. драматургический театр
драматургический театр, кино, музыки и хореографии

3. Б.Локтин

Эскиз к постановке театра им. А.Грибоедова пьесы
"Кремлевские куранты" Н.Погодина. 1940

Музей театра, кино, музыки и хореографии

а. Локтини

Н.Погодин. "Кремлевские куранты". 1940

эскизы: А.Грибоедовский с.а.с. драматургический театр
драматургический театр, кино, музыки и хореографии

И. ШТЕНБЕРГ

1

1. И. Штенберг (1905-1984)
Эскизы декораций и костюмов к комедии У.Шекспира "Укрощение Строптивой"
Музей театра им. К. Марджанишвили
ი.შტენბერგი (1905-1984)
დეკორაციების და კოსტუმების
ესკიზები კ.მარჯანიშვილის თეატრის
სპექტაკლისთვის "ჭირვეულის
მორჯულება"
კ.მარჯანიშვილის თეატრის მუზეუმი

2. И. Штенберг (1905-1984)
Эскизы декораций к комедии У.Шекспира "Двенадцатая ночь." для театра им.А.Грибоедова
Музей театра, кино, музыки и хореографии
ი.შტენბერგი (1905-1984)
დეკორაციების ესკიზები უ.შექსპირის
კომედიისთვის "მეთორმეტე ღამე"
კ.მარჯანიშვილის თეატრის მუზეუმი

2

И. Штенберг
Эскизы декораций и костюмов к
комедии "Укрощение строптивой"
У. Шекспира
Музей театра им. К. Марджанишвили
и. Штенберги
декораций и костюмов
эскизы к. марджанишвили
театра "Укрощение строптивой"
Шекспира
Музей театра им. К. Марджанишвили

И. Штенберг

Эскизы декораций к комедии
"Горе от ума" А. Грибоедова. 1953
Собрание семьи художника

ი.შტენბერგი

დეკორაციების და კოსტუმების
ესკიზები აგრძელების
კომედიისთვის "ვაი ჭკუისაგან". 1953
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

В.Шухаев
Эскизы декораций и костюмов к комедии
"Свадьба Кречинского" А.Сухово-
Кобылина
Музей театра им. К Марджанишвили
з.мუხაევი
დეკორაციების და კოსტუმების ესკიზები
"სუხოვო-კობილინის კომედიისთვის"
"კრეჩინსკის ქორწინება"
კმარჯანიშვილის თეატრის მუზეუმი

В.Шухаев
 Эскизы декораций и костюмов к
 комедии "Учитель танцев" Лопе де Вега
 Музей театра им. К.Марджанишвили
 в.м.უზავეი
 დეკორაციების და კოსტიუმების
 ესკიზები ლოპე დე ვეგას
 კომედიისთვის "ცეკვის მასწავლებელი"
 კამარჯანიშვილის სახ. თეატრის
 მუზეუმი

Е.ДОНЦОВА

1

1. Е.Донцова

Эскиз к постановке театра
им. А.Грибоедова пьесы "Девятый
праведник" Е.Юрадова. 1976

Музей театра, кино, музыки и
хореографии

ე.დონცოვა

ე.იურადოვი "მეცხრე უცოდველი". 1976

ესკიზი ა.გრიბოედოვის სახ. თეატრის

დადგმისთვის

თეატრის, კინოს, მუსიკის და

ქორეოგრაფიის მუზეუმი

2. Е.Донцова

Эскиз к постановке театра
им. А.Грибоедова пьесы "Мария
Тюдор" И.Ф.Шиллера

Музей театра, кино, музыки и

хореографии

ე.დონცოვა

ი.ფ.შილერი "მარია ტიუდორი"

ესკიზი ა.გრიბოედოვის სახ. თეატრის

დადგმისთვის

თეატრის, კინოს, მუსიკის და

ქორეოგრაფიის მუზეუმი

3. Е.Донцова

Эскиз к постановке театра

им. А.Грибоедова пьесы

"Киквидзе" В.Дарасели. 1976

Музей театра, кино, музыки и

хореографии

ე.დონცოვა

ვ.დარასელი "კიკვიძე". 1976

ესკიზი ა.გრიბოედოვის სახ. თეატრის

დადგმისთვის

თეატრის, კინოს, მუსიკის და

ქორეოგრაფიის მუზეუმი

2

3

4-5. Е. Донцова

Эскизы к постановке театра
им. А.Грибоедова пьесы
"Кошки-мышки" И.Эркень. 1975
Музей театра, кино, музыки и
хореографии

ე.დონცოვა

ი.ერკენი "კატა-თაგობანა". 1975

ესკიზები აგრიბოუდოვის სახ.
თეატრის დადგმისთვის
თეატრის, კინოს, მუსიკის და
ქორეოგრაფიის მუზეუმში

4

5

1

2

3

1. Е.Котляров

Эскиз к постановке Сухумского театра им. С. Чанба пьесы "Лесная песня" Леси Украинки. 1972

Музей театра, кино, музыки и хореографии

ე.კოტლიაროვი

ლესია უკრაინკა. "ტყის სიმღერა". 1972

ესკიზი სოხუმის სკანბას დრამატული თეატრის დადგმისთვის თეატრის, კინოს, მუსიკის და ქორეოგრაფიის მუზეუმში

2.3. Е.Котляров

Эскиз к постановке Сухумского театра им. С. Чанба пьесы "Учитель танцев" Лопе де Вега. 1973

Музей театра, кино, музыки и хореографии

ე.კოტლიაროვი

ლოპე დე ვეგა. "ცეკვის მასწავლებელი". 1973

ესკიზი სოხუმის სკანბას დრამატული თეატრის დადგმისთვის თეატრის, კინოს, მუსიკის და ქორეოგრაფიის მუზეუმში

4. Е.Котляров

Эскиз к постановке Сухумского театра им. С. Чанба пьесы "Три мушкетера" по роману А. Дюма. 1970

Музей театра, кино, музыки и хореографии

ე.კოტლიაროვი

ადიუმა "სამი მუშკეტერი"

ესკიზი სოხუმის სკანბას სახელობის დრამატული

თეატრის დადგმისთვის

თეატრის, კინოს, მუსიკის და ქორეოგრაფიის მუზეუმში

5. Е.Котляров

Эскиз к постановке Сухумского театра им. С. Чанба пьесы "Учитель танцев" Лопе де Вега. 1973

Музей театра, кино, музыки и хореографии

ე.კოტლიაროვი

ლოპე დე ვეგა. "ცეკვის მასწავლებელი". 1973

ესკიზი სოხუმის დრამატული თეატრის დადგმისთვის თეატრის, კინოს, მუსიკის და ქორეოგრაფიის მუზეუმში

4

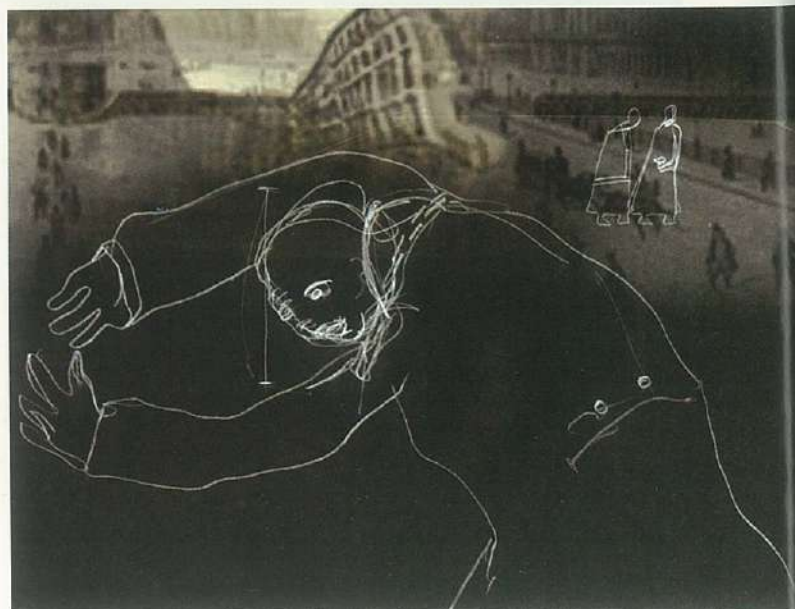
5

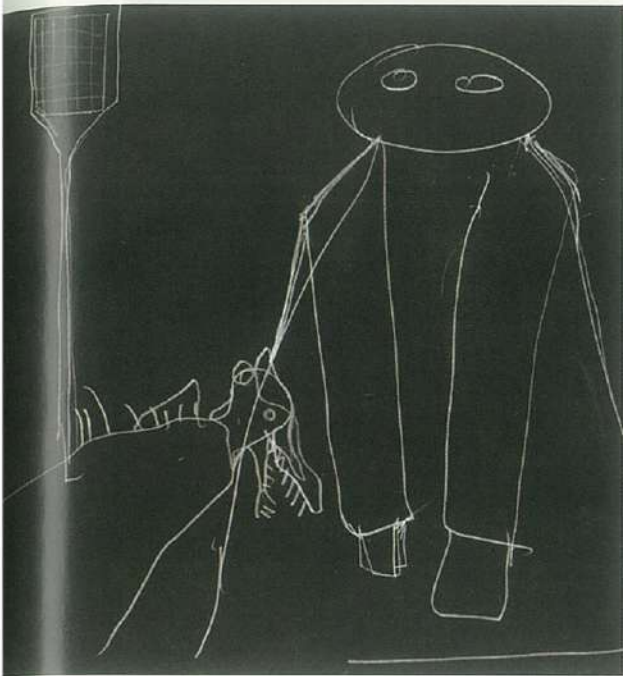
1

1. П.Рудчик
Эскиз декорации к опере
"Миндия" О.Тактакишвили
პ.რუდჩიკი
ესკიზი ო.თაქთაქიშვილის
ოპერისთვის "მინდია"

2. П.Рудчик
Эскиз проекта "Монстры"
პ.რუდჩიკი
ესკიზი პროექტისთვის "მონსტრები"

2

3

3. П.Рудчик
Эскиз проекта "Монстры"

პ.რუდჩიკი
ესკიზი პროექტისთვის "მონსტრები"

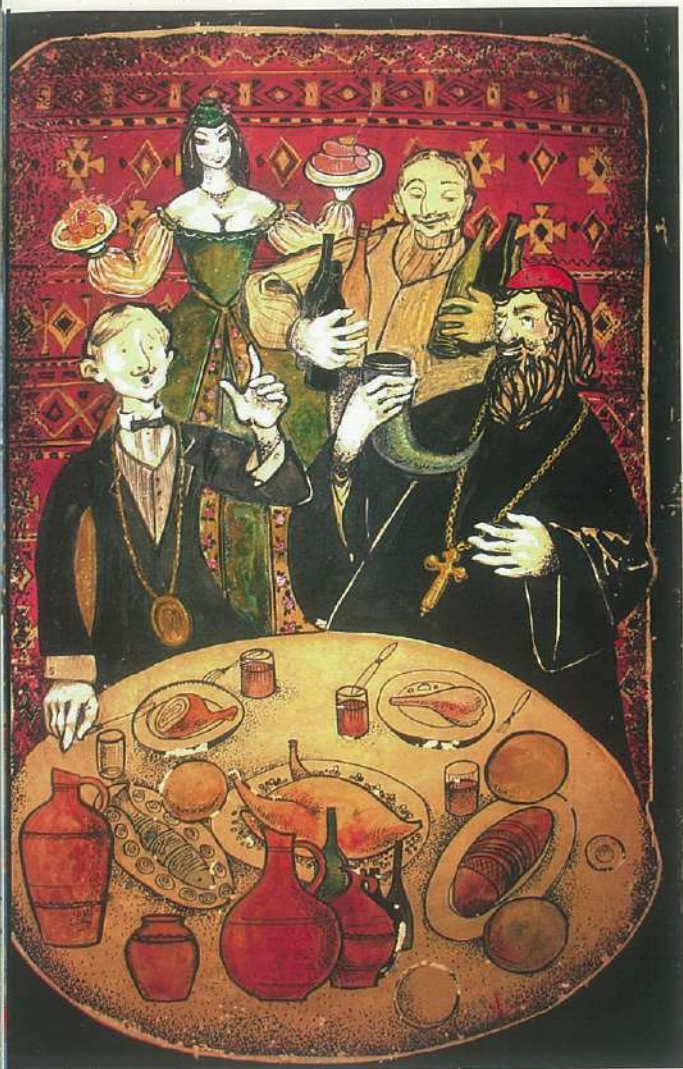
4. П.Рудчик
Эскиз к спектаклю "Буря" У.Шекспира

პ.რუდჩიკი
ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ქარიშხალი" უ.შექსპირი

4

Т.КРЫМКОВСКАЯ

Т.Крымковская
Эскизы костюмов для кинофильма
"Лондре"
Киностудия "Грузия-фильм". 1968
ტ.კრიმკოვსკაია
ესკიზები ფილმისთვის "ლონდრე"
კინოსტუდია "ქართული-ფილმი". 1968

Г. Киселева

Эскизы к неосуществленному фильму по роману
"Мастер и Маргарита" М. Булгакова. 1977

გ. კისელიოვა

ესკიზები განუხორციელებელი ფილმისთვის
მ. ბულგაკოვის რომანის "ოსტატი და მარგარიტას"
მიხედვით. 1977

1. Р.Плаксин

Декорация к телестановке
"Человек который любил литературу"
Г. Дочанашвили. 1975

რ.პლაქსინი
დეკორაციის ესკიზი სატელევიზიო
დადგმისთვის "კაცი, რომელსაც ძალიან
უყვარდა ლიტერატურა"
გ.დოჩანაშვილი. 1975

2. Р.Плаксин

Воробы старого Тифлиса
Эскиз типажей к кинофильму. 1972

რ.პლაქსინი
ძველი თბილისის ბუდეები
კინოფილმის ტიპაჟების ესკიზები. 1972

უ.გონობლინა

1,3. უ.გონობლინა

Эскизы к мультфильму "Старый дом".
2004

უ.გონობლინა

ესკიზები მულტფილმისთვის „ძველი
სახლი“. 2004

2,4. უ.გონობლინა

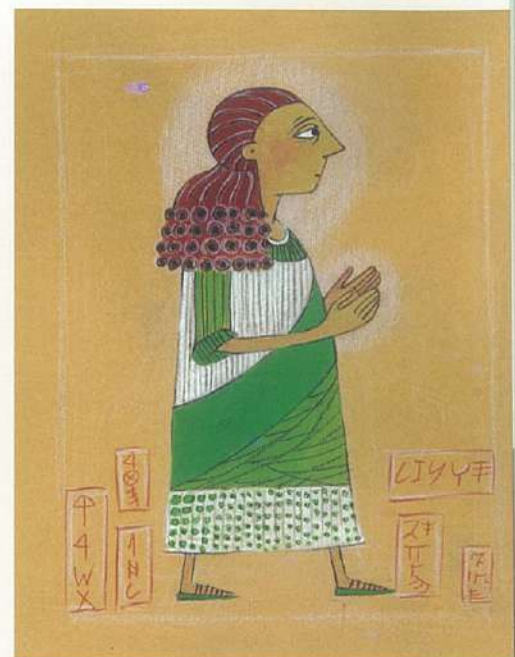
П.Коэльо. "Пятая гора". 2005

უ.გონობლინა

პ.კოელიო. „მეხუთე მთა“. 2005

1

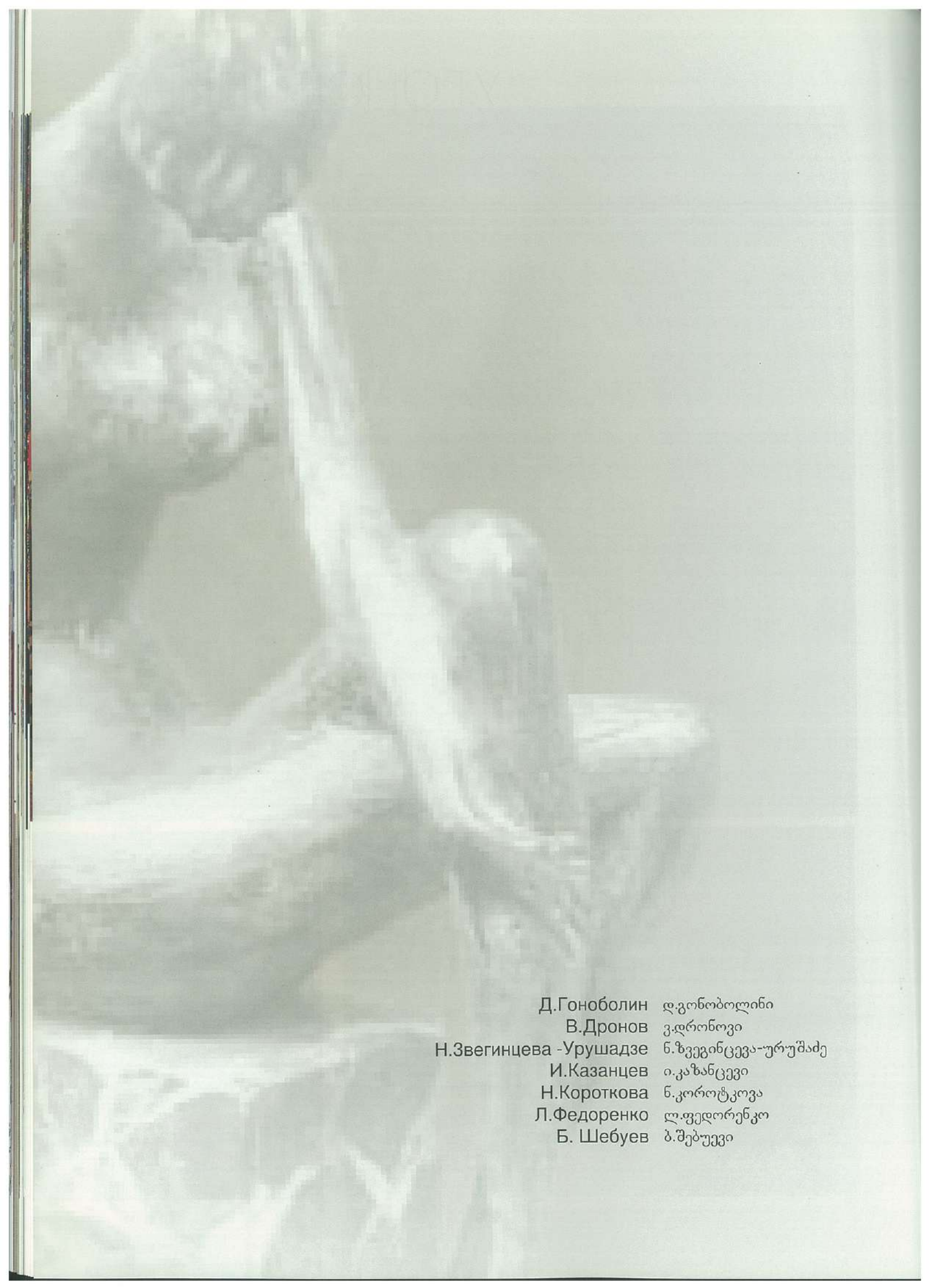
2

3

4

Д.Гоноболин დ.გონობოლინი
В.Дронов ვ.დრონოვი
Н.Звегинцева -Урушадзе ნ.ზვეგინცევა-ურუშადე
И.Казанцев ი.კაზანცევი
Н.Короткова ნ.კოროტკოვა
Л.Федоренко ლ.ფედორენკო
Б. Шебуев ბ.შებუევი

Скульптура

ქანდაკეზა

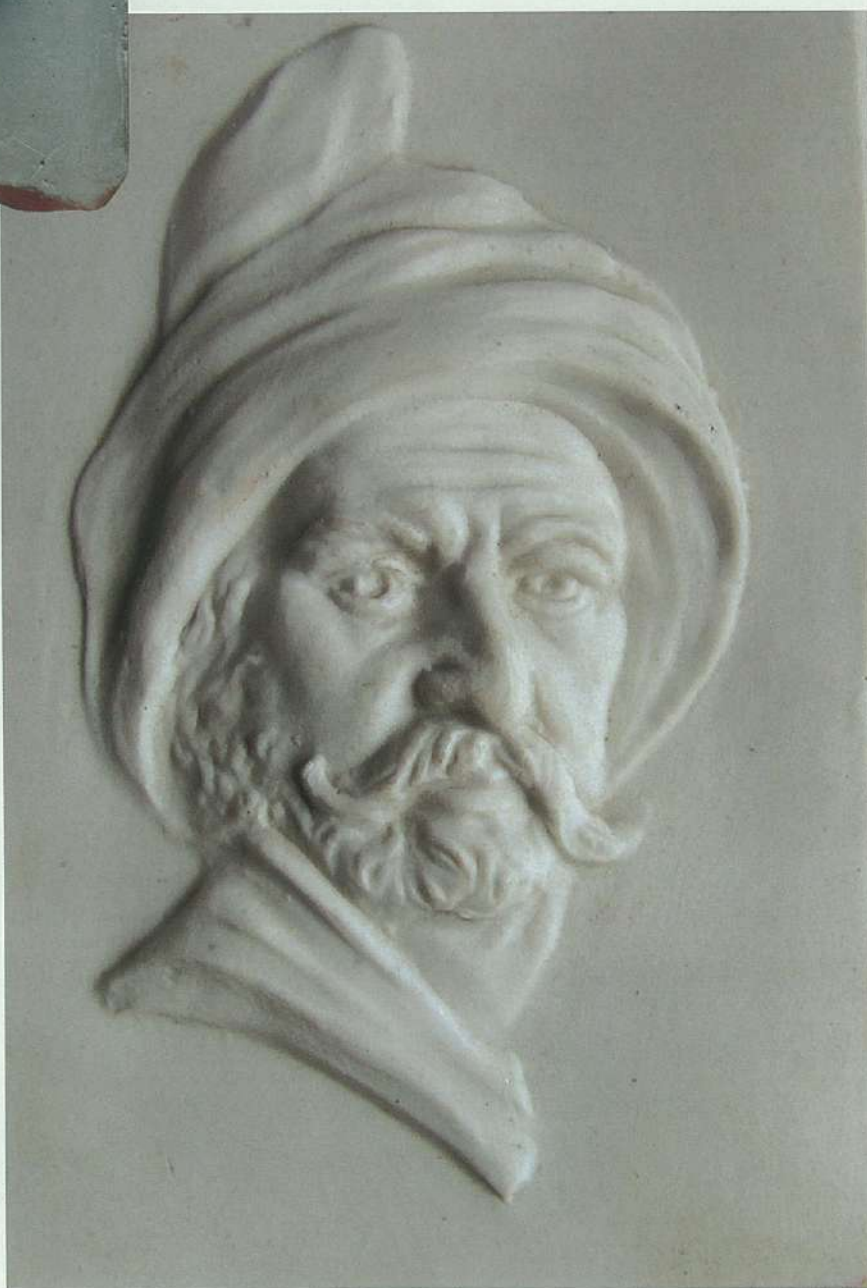
ბ.შებუევ

1

1. ბ.შებუევ
 Автопортрет
 Собрание Н.Кикнадзе
 ბ.შებუევი
 ავტოპორტრეტი
 ნ.კიკნაძის კოლექცია

2. ბ.შებუევ
 Георгий Саакадзе
 Собрание К.Рухадзе
 ბ.შებუევი
 გიორგი სააკაძის
 პორტრეტი ქრუსაძის კოლექცია

1

1. **ნ.Звегинцева-Урушадзе**
Бетховен. 1960-е годы
Собрание семьи художника
ნ.Зვეინცევა-ურუშაძე
გუთხოვენი. 1960-იანი წლები
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება
2. **ნ.Звегинцева-Урушадзе**
Искусствовед И.Урушадзе
Собрание семьи художника
ნ.Зვეინცევა-ურუშაძე
ხელოვნებათმცოდნე ი.ურუშაძე
მხატვრის ოჯახის კუთვნილება

2

И. КАЗАНЦЕВ

1. И. Казанцев
Владимир Маяковский
Село Багдади
ი.კაზანცევი
ვლადიმერ მაიაკოვსკი
სოფელი ბაღდადი

3. И. Казанцев
Репортер. 1981
НГГ
ი.კაზანცევი
რეპორტიორი. 1981
სგბ

2. И. Казанцев
Почтальон Надя. 1977
НГГ
ი.კაზანცევი
ფოსტალიონი ნადია. 1977
სგბ

1

2

3

Н.КОРОТКОВА

1. Н.Короткова

Крик

Б.კოროტკოვი

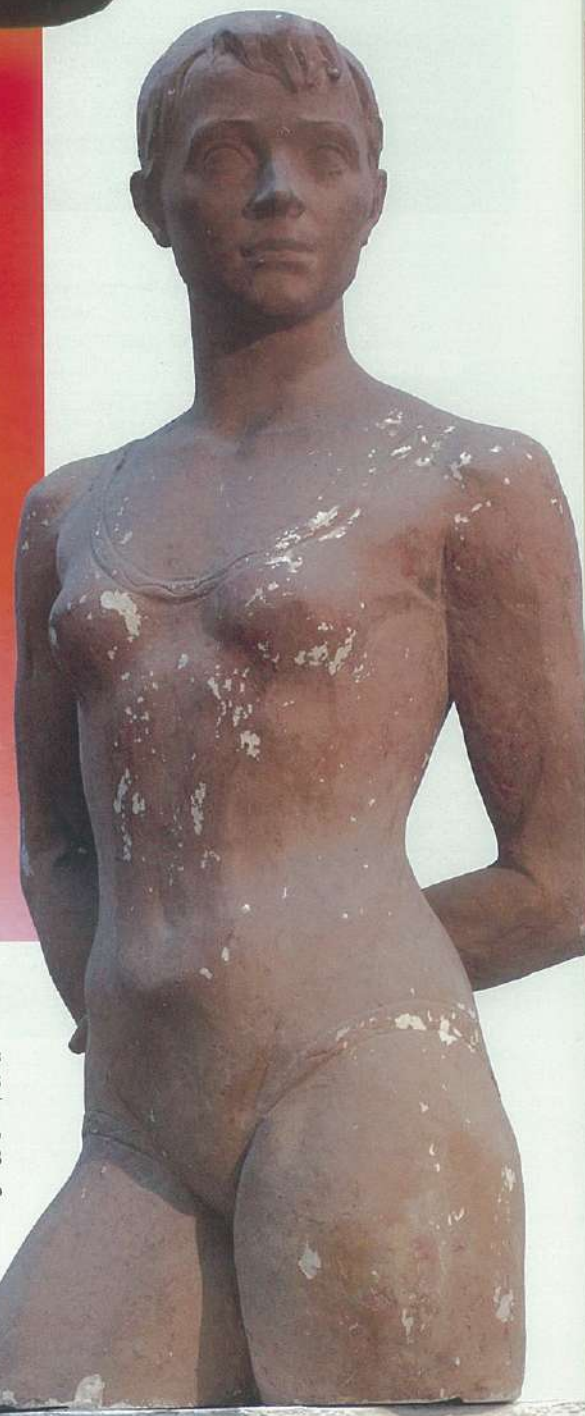
გამოდახილი

2. Н.Короткова

Ностальгия. 1998

Б.კოროტკოვი

ნოსტალგია. 1998

В.ДРОНОВ

В.Дронов

Гимнастка Нина Дронова. 1978

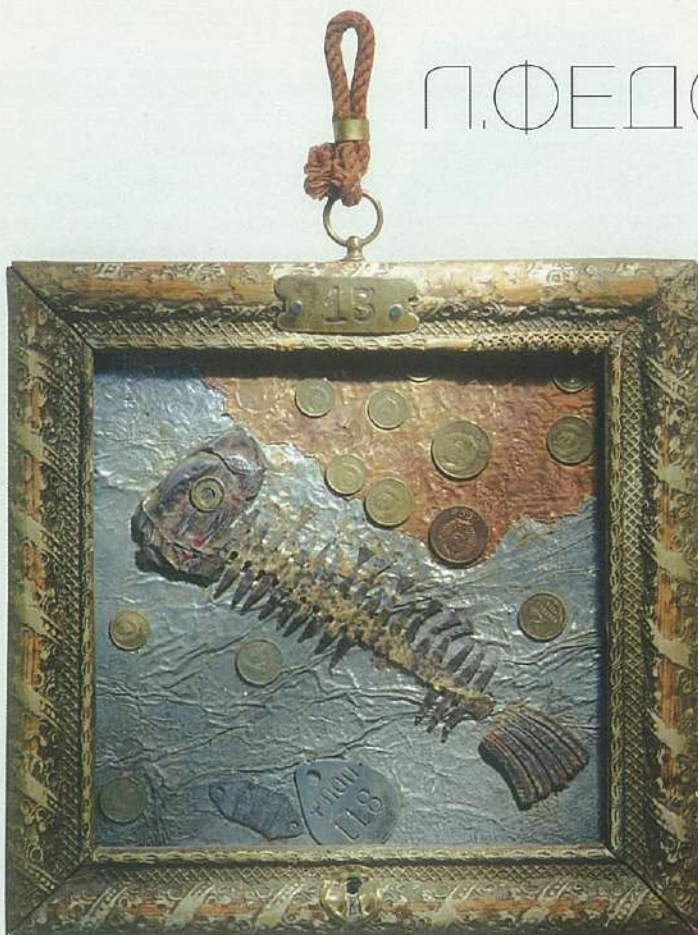
НГТ

ვ.დრონოვი

ტანმოვარჯიშე ნინა დრონოვა. 1978

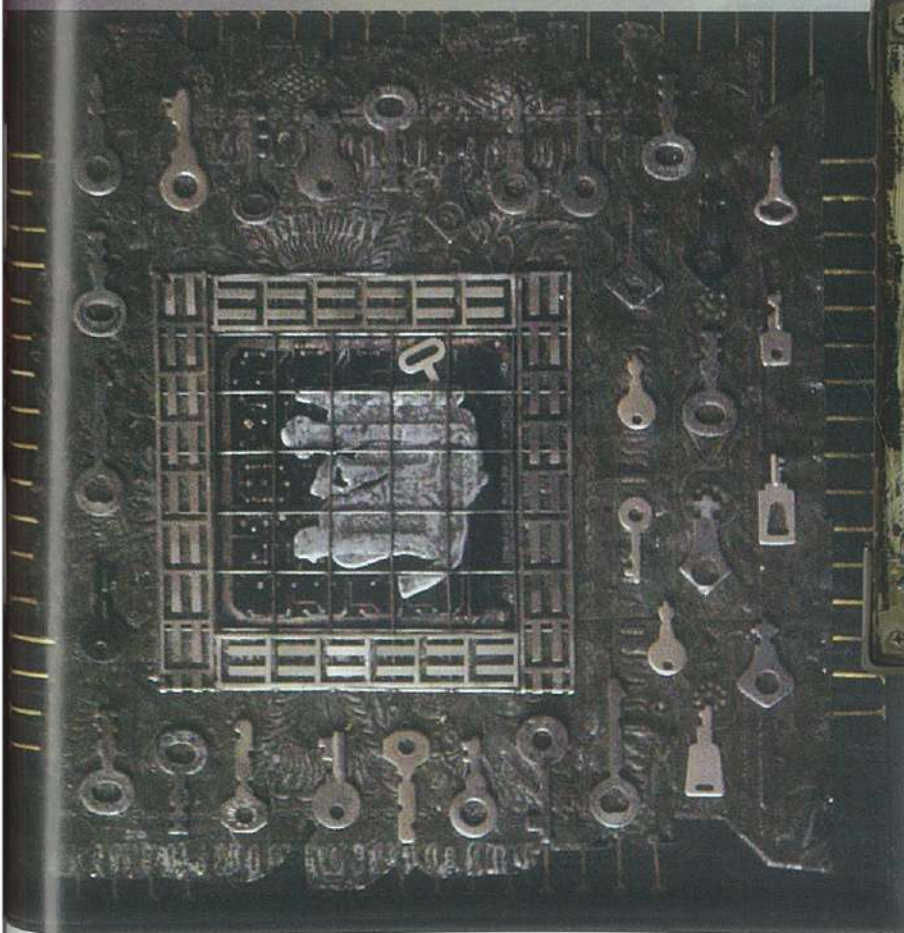
სეგ

2

П. Федоренко
Art объекты
ლ. ჯეღორეძე
არტ ობიექტები

Д.ГОНОБОЛИН

1

1. Д.Гоноболн
Пилот и гимнастка. 2005
დ.გონობოლინი
პილოტი და გიმნასტი ქაღი. 2005
2. Д.Гоноболн
Лягушка. 2005
დ.გონობოლინი
ბაყაყი. 2005

2

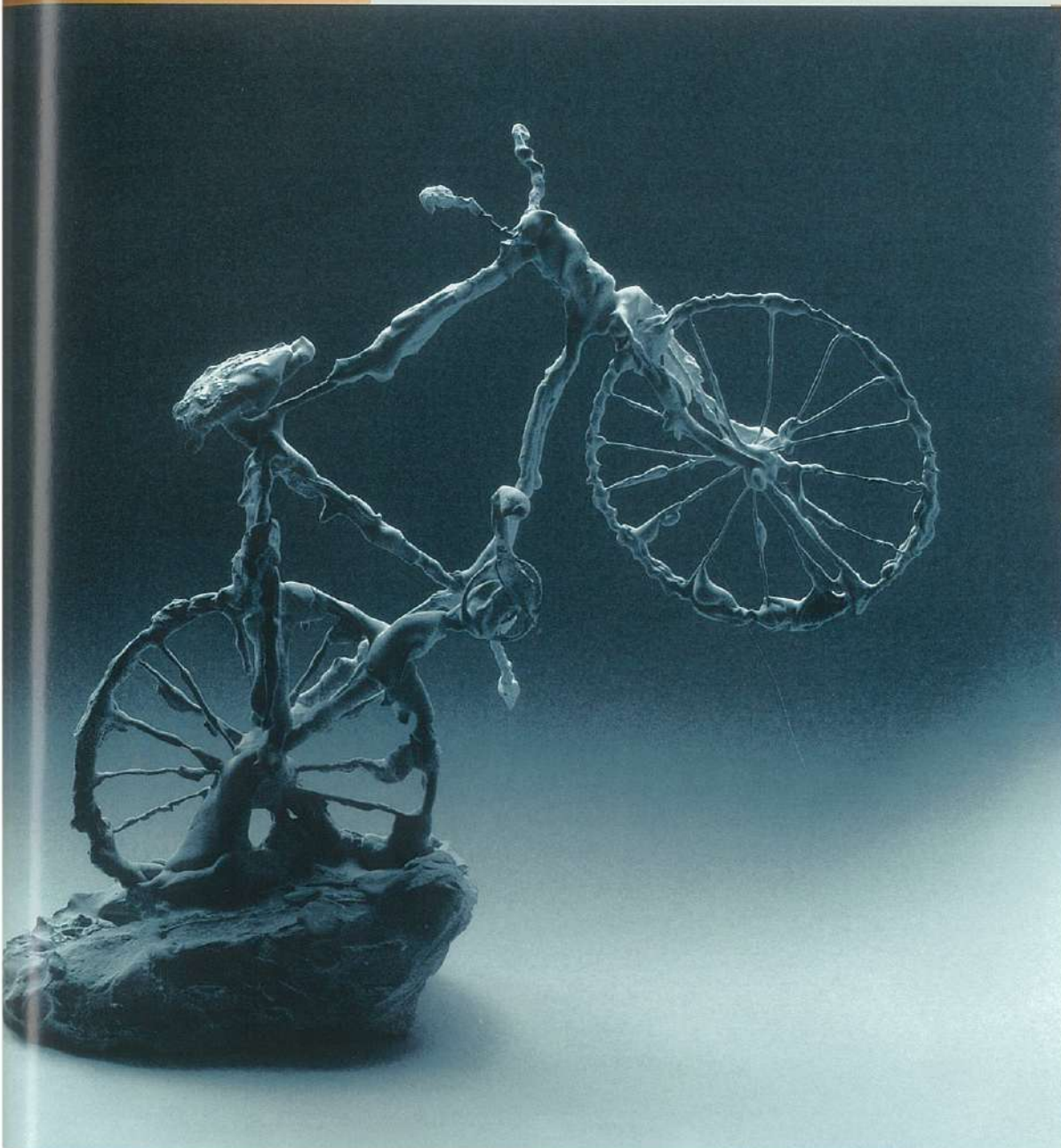

1

1. **Д.Гоноболін**
Гармонист. 2006
დ.გონობოლინი
მეგარმონე. 2006
2. **Д.Гоноболін**
Электрик. 2005
დ.გონობოლინი
ელექტრიკოსი. 2005
3. **Д.Гоноболін**
Морской конь. 2005
დ.გონობოლინი
ზღვის ცხენი. 2005

2

3

Г.Александров	გ.ალექსანდროვი
Н.Беляева	ნ.ბელიაევა
Д.Гоноболин	დ.გონობოლინი
А.Зеленцов	ა.ზელენცოვი
Н. Звегинцева-Урушадзе	ნ.ზვეგინცევა-ურუშაძე
Ю.Кочетов	ი.კოჩეტოვი
Т.Овчатова-Паписашвили	ტ.ოვჩატოვა-პაპისაშვილი
Н.Скрынникова	ნ.სკრინიკოვა
Ю.Скрынников	ი.სკრინიკოვი
О.Трофимов	ო.ტროფიმოვი
Л.Чернова	ლ.ჩერნოვა
Б.Шебурев	ბ.შებურევი
И.Элистратова-Асатиани	ი.ელისტრატოვა-ასათიანი

Декоративно-
прикладное
искусство

დეკორატიულ-
გამოყენებითი
ხელოვნება

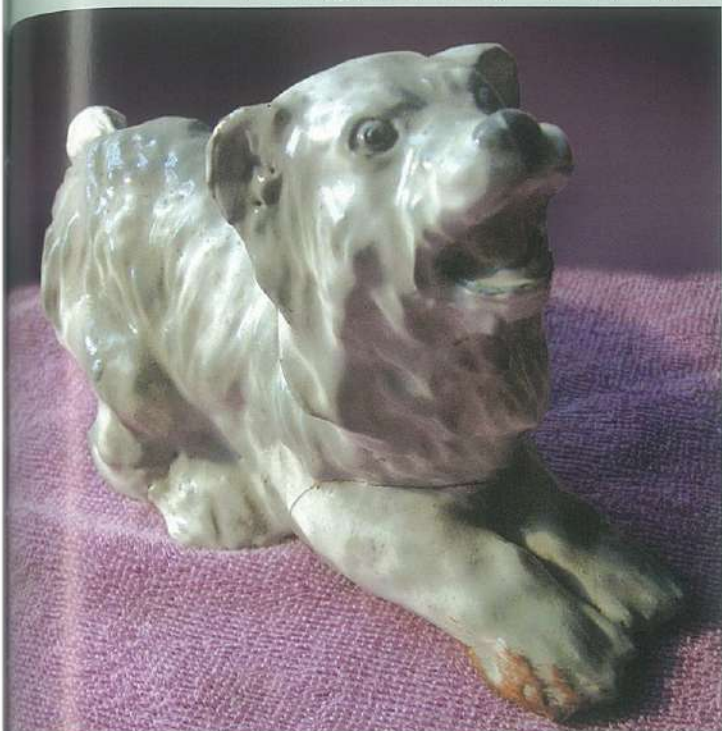

Б.ШЕБУЕВ

Б.Шебуев
Кувшины
Музей ТГАХ
ბ.შებუევი
ღოჭები
თსსა მუზეუმი

ნ. ზვეგინცევა-ურუშაძე

1

3

2

1. ნ. ზვეგინცევა-ურუშაძე
Собачка

ნ. ზვეგინცევა-ურუშაძე
ბაღლი

2. ნ. ზვეგინცევა-ურუშაძე
Лошади

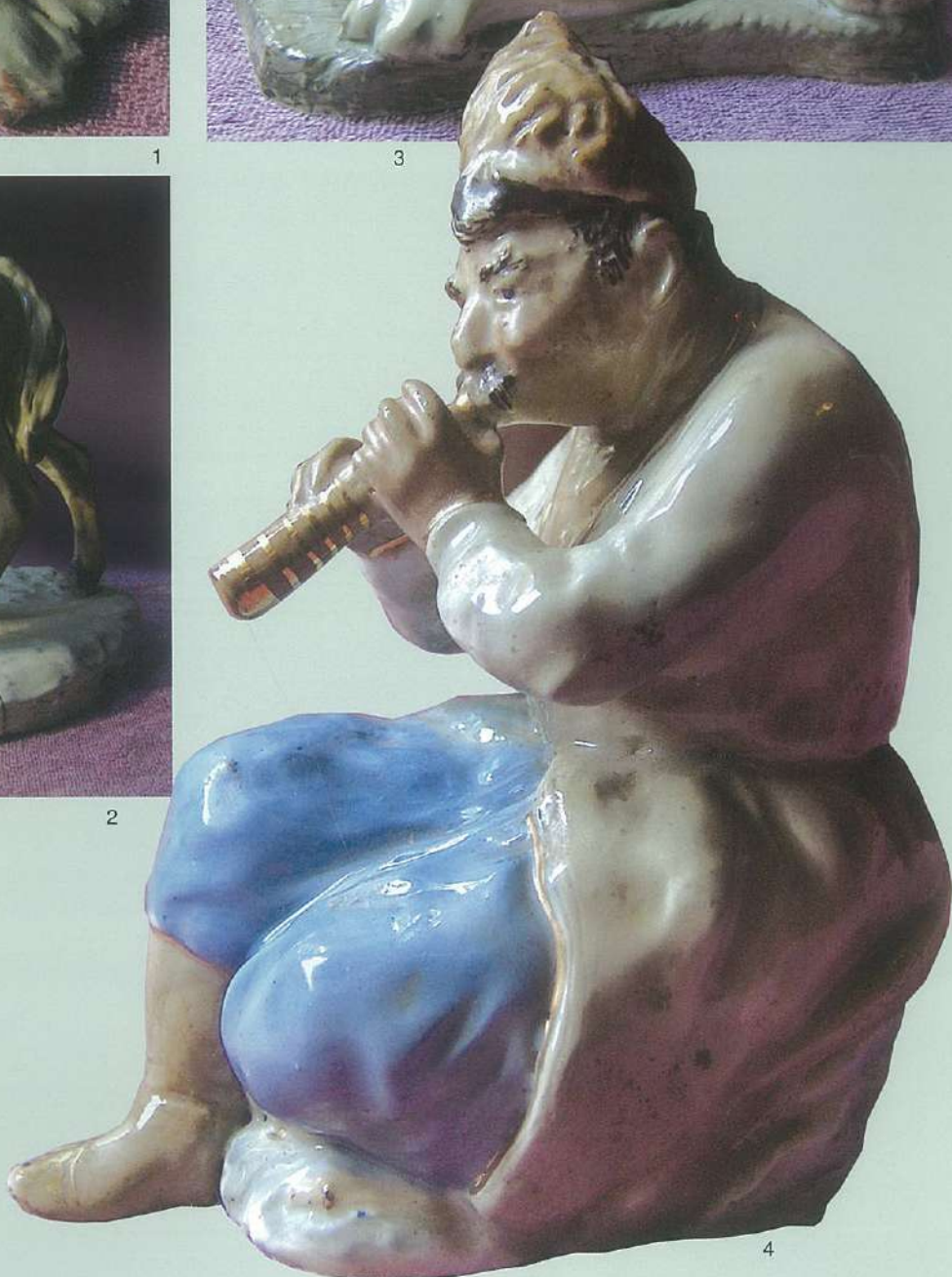
ნ. ზვეგინცევა-ურუშაძე
ცხენები

3. ნ. ზვეგინცევა-ურუშაძე
Львы

ნ. ზვეგინცევა-ურუშაძე
ლომები

4. ნ. ზვეგინცევა-ურუშაძე
Дудукист

ნ. ზვეგინცევა-ურუშაძე
მეღერე

4

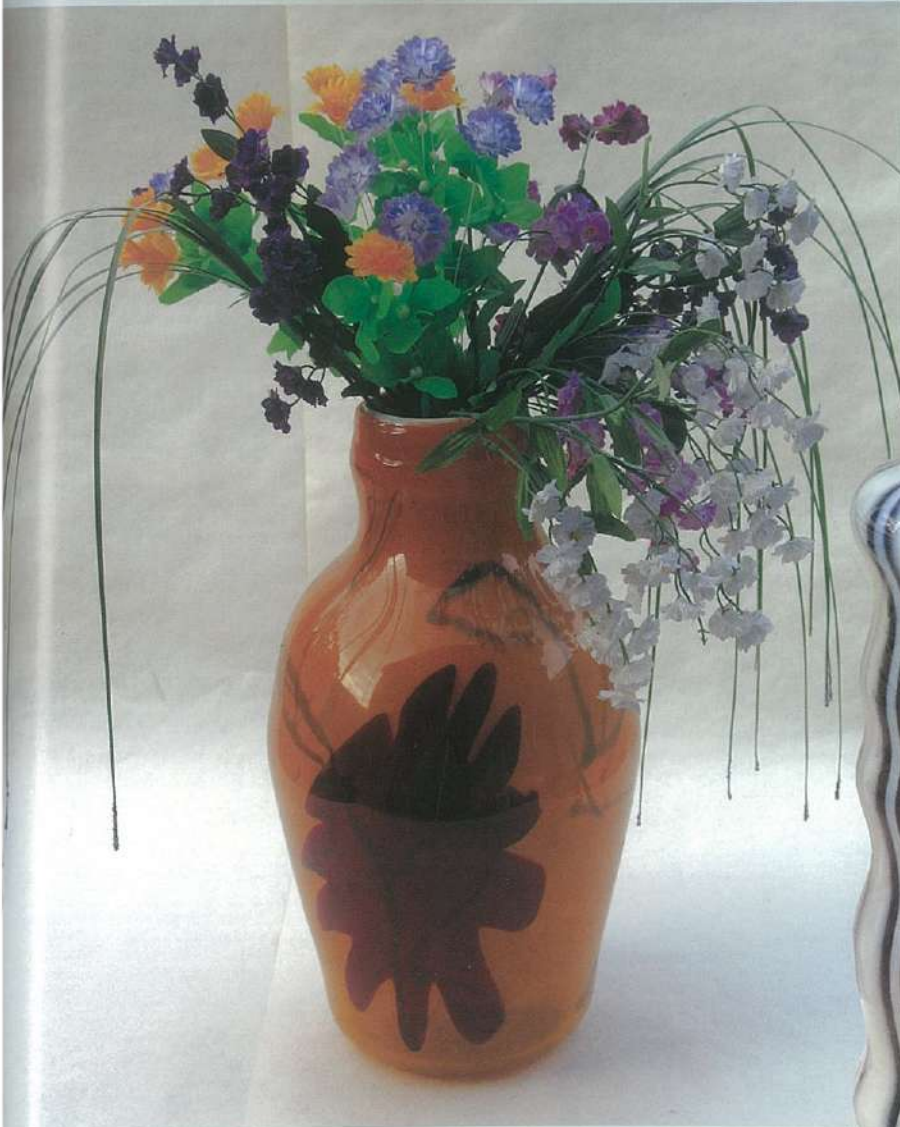
И. ЭПИСТРАТОВА-АСАТИАНИ

И. Элистратова-Асатиани
Керамика
ი.ელისტრატოვა-ასათიანი
კერამიკა

Н. СКРЫННИКОВА

Н. Скрынникова
Вазы. 1970-е годы
Б.სკრინიკოვა
ღარნაკები
1970-იანი წლები

А.ЗЕЛЕНЦОВ

1

2

1. А.Зеленцов
Диана. 1988

ა.ზელენცოვი
დიანა. 1988

2. А.Зеленцов
Дон Кихот

ა.ზელენცოვი
დონ კიხოტი

3. А.Зеленцов
Святой Георгий. 1998

ა.ზელენცოვი
წმინდა გიორგი. 1998

4. А.Зеленцов
Нагрудная икона. 1988
Собрание Патриарха
Константинопольского

ა.ზელენცოვი
გულსაკიდი ხატი. 1988
კონსტანტინეპოლის პატრიარქის
კუთვნილება

5. А.Зеленцов
Бабочка

ა.ზელენცოვი
პეპელა

6. А.Зеленцов
Кинто

ა.ზელენცოვი
კინტო

7. А.Зеленцов
Царица Тамар
Собственность Магистра ордена
Святой Тамар

ა.ზელენცოვი
თამარ მეფე
წმინდა თამარ მეფის ორდენის მაგისტრის
საკუთრება

3

6

4

5

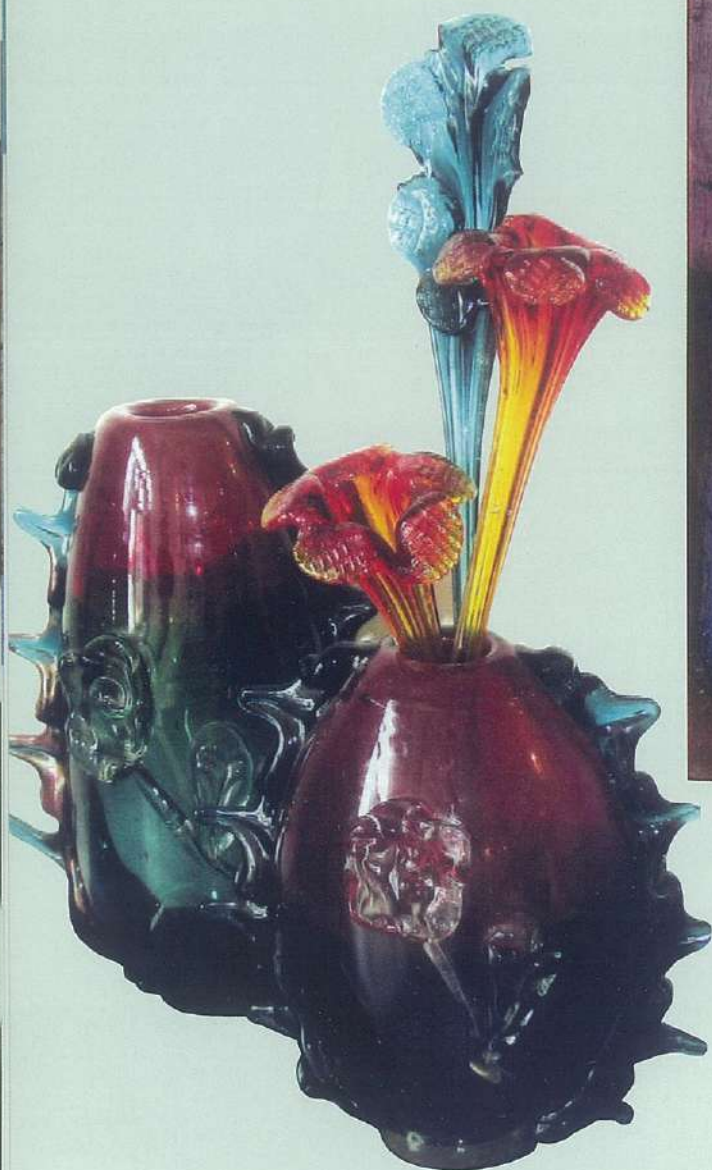
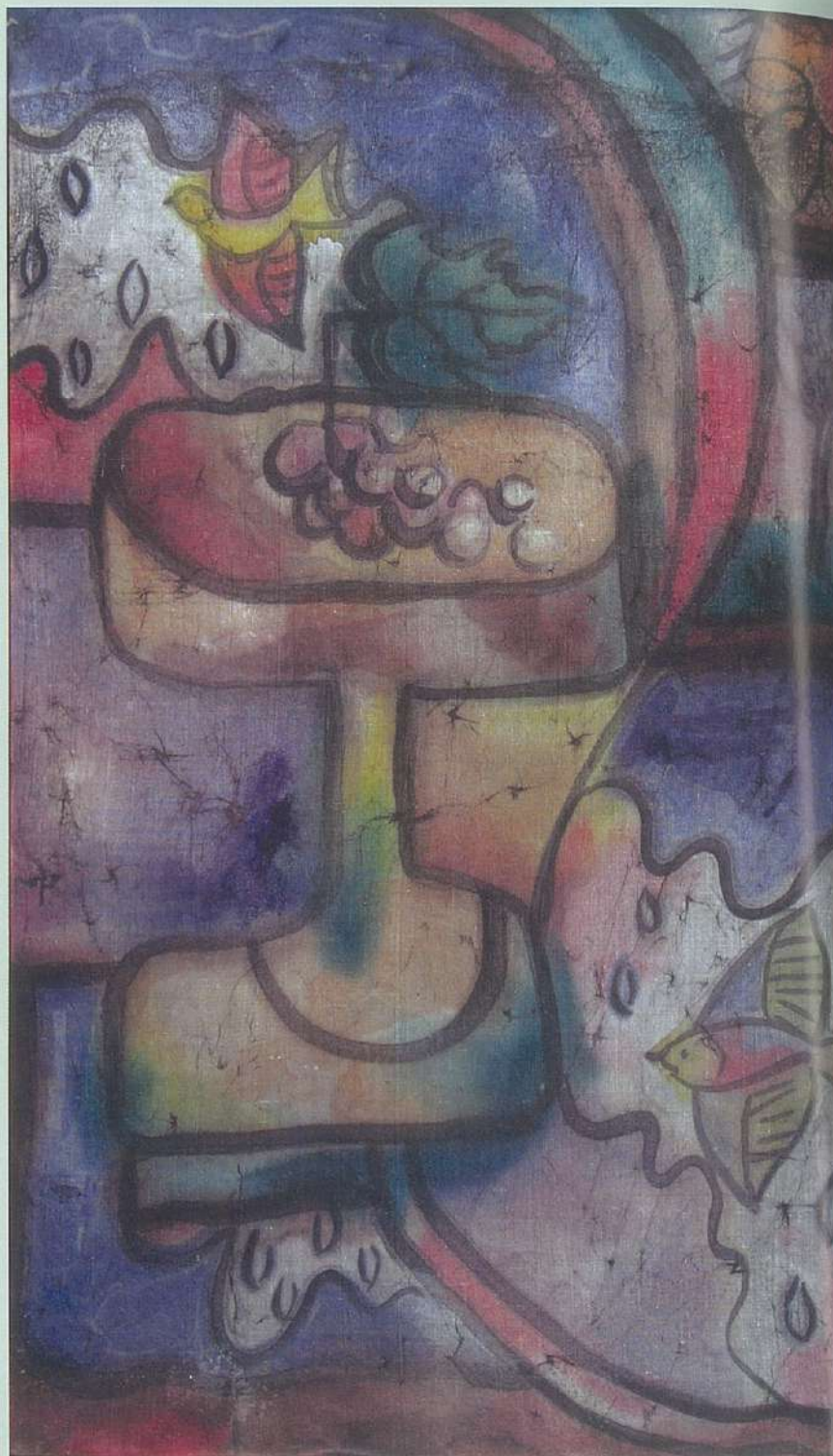
7

8

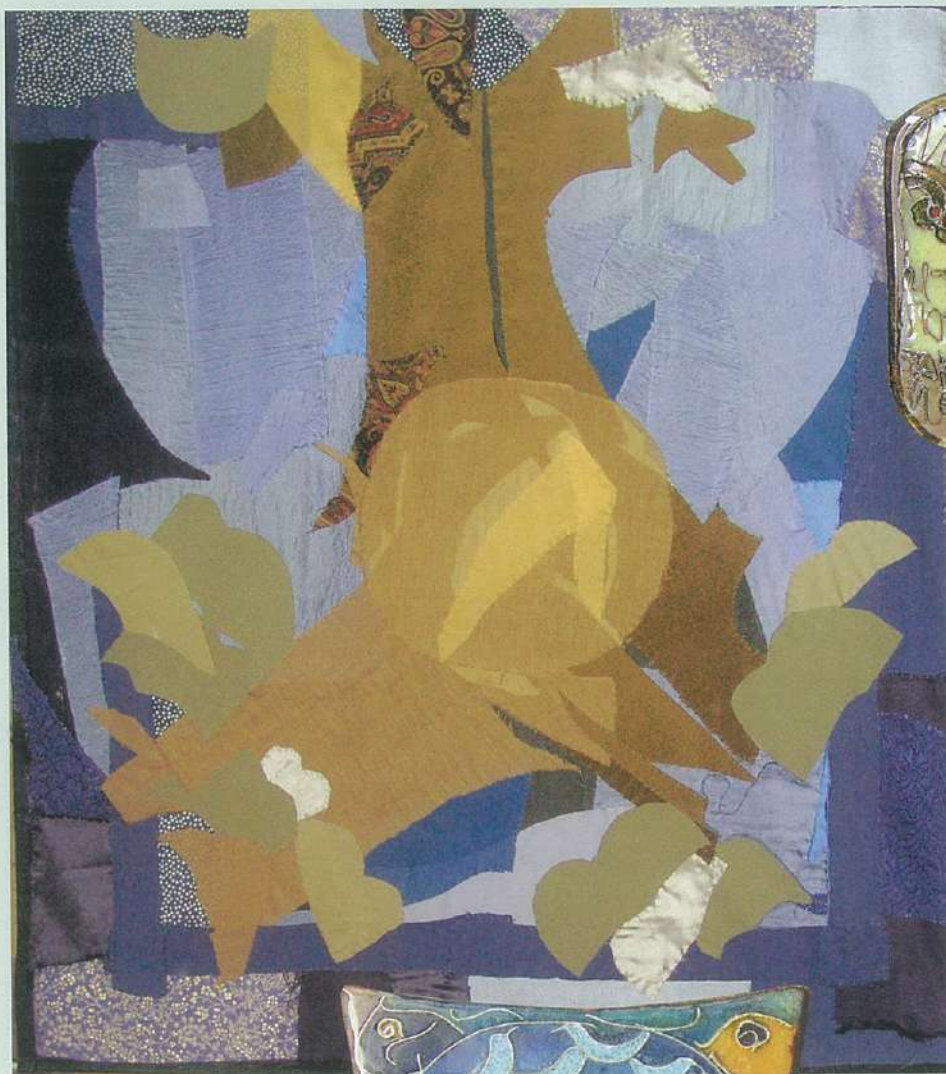
Ю.СКРЫННИКОВ

Ю. Скрынников
Осень
ა.სკრინიკოვი
შემოდგომა

О.ТРОФИМОВ

О.Трофимов
Семья
Цветное стекло
ო.ტროფიმოვი
ოჯახი
ფერადი მინა

1

2

4

5

1. Л.Чернова
Евангелие от Матфея
Перегородчатая эмаль. 2006
Л.ჩერნოვა
მათეს სახარება
ტიხრული მინანქარი. 2006
2. Л.Чернова
Композиция
Текстиль. 2005
ლ.ჩერნოვა
კომპოზიცია.
ტექსტილი. 2005
3. Л.Чернова
Чайки
Перегородчатая эмаль. 2005
ლ.ჩერნოვა
თოლიები
ტიხრული მინანქარი
4. Л.Чернова
Синий цветок
Перегородчатая эмаль. 2005
ლ.ჩერნოვა
ლურჯი ყვავილი
ტიხრული მინანქარი. 2005
5. Л.Чернова
Ностальгия
Перегородчатая эмаль. 2005
ლ.ჩერნოვა
ნოსტალგია
ტიხრული მინანქარი. 2005

Г. АЛЕКСАНДРОВ

1

2

3

230

1. Г.Александров
Танец "Самаиа". 1971
გ. ალექსანდროვი
ცეკვა „სამაია“. 1971
2. Г.Александров
Мальчик с осликом
გ. ალექსანდროვი
ბიჭი ჩოჩორთან
3. Г.Александров
Олень
გ. ალექსანდროვი
ირემი

Н. БЕЛЯЕВА

1. Н. Беляева

Тасо. 1940

ბ. ზელიაევა

ტასო. 1940

2. Н. Беляева

Герои рассказа И. Чавчавадзе

"Человек ли он?" 1944-1945

ბ. ზელიაევა

ი. ჭავჭავაძის მოთხრობის „კაცია-ადამიანი?“ გმირები 1944-1945

1

2

Д.ГОНОБОЛИН

2

1

1. Д.Гоноболін
Граф Альмавива. 2005
დ.გონობოლინი
გრავი აღმაშენებელი. 2005
2. Д.Гоноболін
Сюзанна. 2005
დ.გონობოლინი
სიუზანა. 2005

Т.ОВЧАТОВА-ПАПИСАШВИЛИ

Т.Овчатова-Паписашвили
 Куклы
 ტ.ოვჩატოვა-პაპისაშვილი
 თოჯინები

Аннотированный список художников მხატვართა ანოტირებული სიუსა

Александр Глеб Илларионович (1909 Тбилиси-1997 там же). Художник дек.-прикладного искусства. Окончил ЗИИПС (1934). Автор анималистических скульптур, кукол, ювелирных изделий. Резчик по слоновой кости. Работы хранятся в ИГ Грузии, в музее кукол Грузии, в частных собраниях Грузии.

Бакланова-Дзандзулидзе Лиана Ивановна. Р. в 1938г. в Боржоме. Живописец. Училась в художественном техникуме им. Я.Николадзе в Тбилиси (1956-1963) у Дж.Хундадзе. Преподавала рисование в школах Тбилиси (1962-63), Белорецка (1964-66). Автор живописных портретов и натюрмортов.

Балабуйев Алексей Анатольевич. Р. в 1921 в Тбилиси. Живописец. График. Заслуженный художник Грузии. Учился в Тбилисской АХ (1939-48) у И.Шарлеманя, С.Кобуладзе. Работал художественным редактором ж. "Сабхота хеловნება" (Советское искусство, 1954-81). Работы хранятся в частных собраниях Грузии, России, Польши.

Белова Ольга Антоновна. Р. в 1954 г. в Приморском крае, Россия. График, живописец, дизайнер. С детства живет в Грузии. Училась в Тбилисской АХ на отделении графики (1973-79) у С.Кобуладзе, Т.Кубанейшвили. Работы хранятся в частных собраниях Грузии, России, Канады, США, Германии и др.

Белецкая Вера Константиновна. Р. в 1914 Тбилиси-1974 там же). График (книжная и станковая графика, акслибрис). Засл. художник Грузии. Училась в АХ в Тбилиси (1931-37) у В.Сидамон-Эристави, И. Шарлеманя, позднее у И.Павлова. Произведения хранятся в ГМИГ, ИГ Грузии, Музее этнографии в Петербурге, в частных собраниях Грузии.

Белаяева Нина (1895-1961). Мастер кукол. С конца 30-х годов работала над созданием этнографических кукол. Работы хранятся в Тбилиском музее кукол.

Бердышев Александр (Алекс) Юрьевич. Р. в 1964 в Тбилиси. График, живописец. Учился в Тбилисской АХ на отделении прикладной графики (1983-88). Стажировался в высшей худ. школе Глазго (1990). Работы хранятся в частных собраниях Грузии, Англии, США и др.

გლეხილარიონის ძე ალექსანდროვი (1909-თბილისი-1997 იქვე). გამ. ხელოვნების მხატვარი (სპილოს ძვალზე კვეთა). დაამთავრა პარმონი (1934). ანიმალისტური ქანდაკებების ავტორი. ნამუშევრები დაცული სეგ, თოჯინების მუზეუმში, საქართველოს და რუსეთის კერძო კოლექციებში.

ლია ივანეს ასული ბაკლანოვა-ძანძულიძე. დ. 1938 წელს ბორჯომში. ფერმწერი. სწავლობდა ინკოლადის სახ. სამხატვრო ტექნიკუმში (1957). ნამუშევრები დაცულია საქართველოს და რუსეთის კერძო კოლექციებში.

ალექსი ანატოლის ძე ბალაბუევი დ. 1921 წელს თბილისში. ფერმწერი, გრაფიკოსი, საქ. დამახ. მხატვარი. სწავლობდა თბილისის სა(1930-48) იმპერალმანთან, სკოლადაქსთან. იყო ჟ. "საბჭოთა ხელოვნების" მხატვრ. რედაქტორი (1954-81). ნამუშევრები დაცულია საქართველოს, რუსეთის, პოლონეთის კერძო კოლექციებში.

ოლგა ანტონის ასული ბელოვა. დ. 1954 წელს რუსეთში, პრიმორსკის მხარეში. გრაფიკოსი, ფერმწერი. ბავშვობიდან ცხოვრობს საქართველოში. სწავლობდა თბილისის სა გრაფიკის განყოფილებაზე. სკოლადაქსთან, თ. ყუბანეიშვილთან. მისი ნამუშევრები დაცულია საქართველოს, რუსეთის, კანადის, აშშ, გერმანიის კერძო კოლექციებში.

ვერა კონსტანტინეს ასული ბელეცკაია (1914 თბილისი-1974 იქვე). გრაფიკოსი (დაზვარი და წიგნის გრაფიკა, ექსლიბრისი). საქ. დამსახურებული მხატვარი. სწავლობდა თსა (1931-37) იმპერალმანთან, ესიდამონ-ერისთავთან, მოგვიანებით ი.პავლოვთან. ნამუშევრები დაცულია სსსმ, პეტერბურგის ეთნო-გრაფიის მუზეუმში, საქართველოს კერძო კოლექციებში.

ნინა ბელიაევა (1895-1961). თოჯინების ოსტატი. თოჯინების მუზეუმის ერთ-ერთი დამაარსებელი. ნამუშევრები დაცულია თბილისის თოჯინების მუზეუმში.

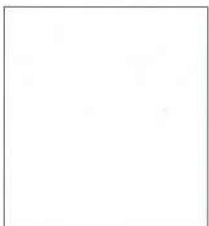
ალექსანდრე იურის ძე ბერდიშვილი. დ. 1964 წელს თბილისში. ფერმწერი, დიზაინერი, გრაფიკოსი (დაზვარი და წიგნის გრაფიკა, ექსლიბრისი). სწავლობდა თსა გამ. გრაფიკის გან-ბაზე (1983-1988), გლაზგოს უმაღ-ლეს სამხატვრო სკოლაში (1990). ნამუშევრები დაცულია საქართველოს, ინგლისის, აშშ კერძო კოლექციებში.

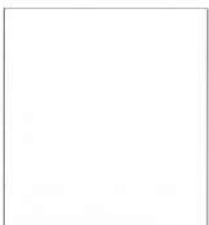
Блеткин Петр Михайлович (1903 Тбилиси-1990 там же). Живописец, график. Засл. художник Грузии. Учился в АХ Тбилиси (1923-29) у Е. Лансера, Е.Татевосяна. Автор пейзажей, портретов, жанровых картин, нью. Занимался абстракцией с 30-х годов. Произведения хранятся в ГМИГ, ИГ Грузии, за рубежом, в семье художника.

Бубнова Варвара Дмитриевна (1886 Петербург-1983 Ленинград). Похоронена в Сухуми. График. Училась в рисовальной школе ОПХ в Петербурге, затем в АХ (с 1907). В 1914 г. получила звание художника. В 1922-58 гг жила в Японии, с 1958 года в Сухуми. Работы хранятся в ГЛМ, ГМИГ, в музеях Абхазской АР.

Будылева Маргарита Левко-вна. Р. в 1951 в Тбилиси. График. Училась на отделении графики в Тбилисской АХ (1971-1977) у Т.Кубанейшвили. Автор станковых серий и иллюстраций. Участник выставок в Грузии и России.

Бусырев Петр (1900-54). График. Автор композиций и плакатов на революционные темы. Работы хранятся в Национальной библиотеке Парламента Грузии.

Васильковский Игорь Константинович. Р. в 1935 в Тбилиси. График, живописец, художник-монументалист. Учился в Тбилисской АХ на отделении графики (1959-65) у Л.Григория. Работы хранятся в ИГ Грузии, в частных собраниях Грузии и России.

Волгин Дмитрий Иванович (1901 Балаково (Самарская губерния)-1986 Тбилиси). Живописец, оформитель. Учился в Тбилисской АХ (1922-29) у Г.Габашвили, Е.Лансера. Автор работ на революционные темы. Работы хранятся в ИГ Грузии, Литературном музее Грузии, в доме-музее И.Сталина в Гори.

Герасимова Нана Алексеевна. Р. в 1963 г. в Тбилиси. График (книжная и станковая графика), дизайнер одежды. Училась в Тбилисской АХ на отделении прикладной графики (1980-85). Участвовала в выставках в Грузии, США. С 1989 преподает в Тбилисской АХ. Работы хранятся в частных собраниях Грузии, США, России и др.

პეტრე მიხეილის ძე ბლოტკინი (1903 თბილისი-1990 იქვე). ფერმწერი, საქ. დამსახურებული მხატვარი. სწავლობდა თბილისის სა ფერმწერის გან-ბაზე (1923-29) ელანსერესთან, ე.თათუფიანთან. იმპერალმანთან, პეიზაჟების, პორტრეტების, ნუსს, ფანრული სურათების, აბსტრაქციების ავტორი. ნამუშევრები დაცულია სეგ, სსსმ, მხატვრის ოჯახში, საქართველოს, რუსეთის და საზღვარგარეთის კერძო კოლექციებში.

ვარვარა დიმიტრის ასული ბუბნოვა (1886 პეტერბურგი-1983 იქვე). დასა-ფლავებულია სოხუმში. გრაფიკოსი. სწავლობდა სატელი ხელოვნების ნახაზების ხატვის სკოლაში პეტერბურგში, შემდგომ სამხატვრო აკადემიაში (1907 წლიდან). 1914 წელს მიიღო მხატვრის წოდება. 1922-54 წწ ცხოვრობდა იაპონიაში, 1958 წლი-დან სოხუმში. ნამუშევრები დაცულია სსსმ. ლიტ. მუზეუმში, აფხაზეთის მუზეუმებში.

მარგარიტა ლევკოს ასული ბუდი-ლევა. დ. 1954 თბილისში. გრაფიკოსი. სწავლობდა თსსა გრაფიკის გან-ბაზე (1971-77) თ.ყუბანეიშვილთან. დაზვარი სერიების და ილუსტრა-ციების, ექსლიბრისების ავტორი. მონაწილეობს საქართველოში და რუ-სეთში გამართულ გამოფენებში 1977 წლიდან.

პეტრე ბუსირიოვი. 1900-1954. გრაფიკოსი. რევოლუციური თემე-ბზე შექმნილი კომპოზიციების და პლაკატების ავტორი. ნამუშევრები დაცულია საქართველოს პარლამენ-ტის ეროვნულ ბიბლიოთეკაში.

იგორ კონსტანტინეს ძე ვასილუ-კოვსკი. დ. 1935 წელს თბილისში გრაფიკოსი. მხატვარ-მონუმენტალ-ისტი. სწავლობდა თსსა გრაფიკის გან-ბაზე (1959-1965) ლ.გრიგოლიასთან. ნამუშევრები დაცულია სეგ, რუსეთის და საქართველოს კერძო კოლექციებ-ში.

დიმიტრი ივანეს ძე ვოლგინი (1901 ბალაოკო (სამარის გუბერნია)-1986 თბილისი). ფერმწერი, გამფორმე-ბელი. სწავლობდა თბილისის სა (1922-29) გ.გაბაშვილთან, ელანსერესთან. რევოლუციური თემებზე და ბელადების ცხოვრებისადმი მიძღვნილი ნამუშევრების ავტორი. ნამუშევრები დაცულია გორის ისტალინის სახლ-მუზეუმში.

ნანა ალექსის ასული გერასიმოვა დ. 1963 წელს თბილისში. გრაფიკოსი. დიზაინერი. სწავლობდა თსსა გამ. გრაფიკის გან-ბაზე (1980-85). 1989 წლიდან მუშაობს თსსა მოდის დიზაინის განყოფილებაზე. ნამუშევრები დაცულია საქართველოს, აშშ, რუსე-თის კერძო კოლექციებში.

Гоноболин Денис Вячеславович. Р. в 1976 в Сухуми. Скульптор, дизайнер, фотограф. Автор театральных и интерьерных кукол, объектов. Учился в Московском худ. лицее им. 1905 года на отделении реставрации (1996), в Тбилисской АХ на отделении дизайна (1999-2004). Работал в Тбилисском театре марионеток.

დენის ვიანესლავის ძე გონობოლინი. დ.1982. სოხუმში. დიზაინერი, მოქანდაკე, ფოტოგრაფი, თეატრ, და სანატორიურო თოჯინების, ობიექტების ავტორი. სწავლობდა მოსკოვის 1905 წლის სახელობის სამხატვრო სასწავლებელში (1996), თსსა დიზაინის გან-ბაზე (1999-2004). მუშაობდა თბილისის რ.გაბრიადის თეატრში (2000-2004).

Дмитриев-Варамашвили Дмитрий Евгеньевич. Р. в 1977г. в Тбилиси. Живописец, график. Учился в художественном училище им. Я.Николадзе (1992-96), в Тбилисской АХ на отделении графики (1996-99), реставрации живописи (1999-2003).

დმიტრი ვვარამაშვილის ძე დმიტრიევ-ვარამაშვილი. დ.1977. თბილისში. გრაფიკოსი. სწავლობდა ინიკოლადის სახ.სამხატვრო სასწავლებელში (1992-1996), თსსა გრაფიკის (1996-99), რესტავრაციის (1999-2003) გან-ბაზე.

Гоноболина Ульяна Вячеславовна. Р. в 1982г. в Сухуми. График, мультипликатор, автор кукол. Училась в Тбилисской АХ на отделении мультипликации (2000-2006). Работала на мультстудии (2001-2006). Сотрудничает с издательством детской книги (2004-2005). Участвует в республиканских выставках.

ულიანა ვიანესლავის ასული გონობოლინა. დ.1982 წელს სოხუმში. მულტიპლიკატორი, გრაფიკოსი. სწავლობდა თბილისის სა მულტიპლიკაციის გან-ბაზე (2000-2006). მუშაობდა მულტსტუდიაში (2001-2006). თანამშრომლობს საბავშვო გამომცემლობებთან. მონაწილეობს რეს. გამოფენებში.

Донцова Евгения Павловна. (1924 Ростов-на-Дону-2006 Тбилиси). Театральный художник. Засл. деятель искусств Грузии. Училась в Тбилисской АХ (1944-50). Работала гл. художником Тбилисского театра им. А.Грибоедова. Работы в НГ Грузии, в музее театра, кино, музыки и хореографии.

ევგენია პავლეს ასული დონცოვა (1924 დონის როსტოვი-2006 თბილისი). თეატრალური მხატვარი. საქ. ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწე. სწავლობდა თბილისის სა (1944-50). მუშაობდა აგრეთვე დონის თეატრში ჯერ დამდგმელ, შემდეგ მთ. მხატვრად (1950-93). ნამუშევრები დაცულია სეგ, თეატრის, კინოს მუსიკის და ქორეოგრაფიის მუზეუმში.

Горалевич Ольга Дмитриевна. Р. в 1924 в Тбилиси. График (книжная и станковая графика, экслибрис). Засл. художник Грузии. Училась в Тбилисской АХ (1946-1952) у И. Шарлеманя, В.Шухаева. Работала в издательствах. Была гл. художником Госкомитета по полиграфии и печати Грузии.

ოლეა დიმიტრის ასული გორალევიჩი. დ.1924 წელს თბილისში. გრაფიკოსი (დამბეჭდი და წიგნის გრაფიკა). საქ. დამსახურებული მხატვარი. სწავლობდა თბილისის სა გრაფიკის განყოფილებაზე (1946-52) ი.შარლემანთან, ვ.შუხაევთან. მუშაობდა გამომცემლობებში. იყო საქ.გამ. საბჭოების მთავარი მხატვარი.

Дронев Виктор Васильевич (1945 Тбилиси - 2000). Скульптор. Учился на отделении скульптуры Тбилисской АХ (1963-69). Участвовал в республиканских и всесоюзных выставках. Работы хранятся в НГ Грузии.

ვიქტორ ვასილის ძე დრონოვი (1945 თბილისი-2000). მოქანდაკე. სწავლობდა თსსა ქანდაკების განყოფილებაზე (1964-70). მონაწილეობდა რესპუბლიკურ და საკავშირო გამოფენებში. ნამუშევრები დაცულია სეგ.

Грабовская Ирина (1898-1982 Тбилиси). График (книжная графика, экслибрис). В 1930 г. окончила полиграфическое отделение ВХУТЕИН (Грузинская АХ).

ირინა გრაბოვსკაია (1898-1982 თბილისი). გრაფიკოსი. (წიგნის გრაფიკა, ექსლიბრისი). დაამთავრა თბილისის სა (1930).

Зар-Хуц Эмма (Мурзина)-Зарапишвили-Хуцишвили Эмма Александровна. Р. в 1940 г. в г.Янгюле Ташкентской области. Живописец, график. Выставляется с 1969 года. Работы хранятся в частных собраниях Грузии, России, Германии и др. Автор поэтических сборников.

ემა ზარ-ხუცი (მურზინა)-ზარაფიშვილი-ხუციშვილი ემა ალექსანდრეს ასული. დ.1940 წელს ტაშკენტის ოლქის ქიანგულში. ფერმწერი, გრაფიკოსი. გამოფენებში მონაწილეობს 1969 წლიდან. ნამუშევრები დაცულია საქართველოს, რუსეთის, გერმანიის და სხვა კერძო კოლექციებში. პოეტური კრებულების ავტორი.

Грийай Константин Владимирович (1901 Екатеринодар-1980 Тбилиси). Живописец, архитектор, график. Засл. архитектор Грузии. С 1904 г. жил в Грузии. Учился на фак. живописи Тбилисской АХ (1922-27) у Е.Лансера, там же (1927-30) и в ГИСИ. на арх. факультете. Работал в проектных институтах (1933-70), на "Грузия-фильм". Работы в семье художника.

კონსტანტინე ვლადიმერის ძე გრიცაი (1901 კრასნოდარ-1980 თბილისი). არქიტექტორი, გრაფიკოსი, ფერმწერი. საქ. დამსახურებული არქიტექტორი. სწავლობდა თსა (1922-27) ფერწერის ფაკ-ზე ელანსერსთან, იქვე არქ. ფაკ-ზე (1927-30), სსიი-ში (1930-33). მუშაობდა საპროექტო ინსტიტუტებში, კინოსტუდია "ქართულ ფილმში". ნამუშევრები დაცულია მხატვრის ოჯახში.

Захаров Александр Васильевич (?-умер после 1927 года). Живописец. Участвовал в выставках Кавказского общества поощрения живописи. Работы хранятся в частных собраниях Грузии и России.

ალექსანდრე ვასილის ძე ზახაროვი (?- გარდაიცვალა 1927 წლის შემდეგ). ფერმწერი. მონაწილეობდა კავკასიის ნატიფ ხელოვნების საზოგადოების საზოგადოების გამოფენებში. ნამუშევრები დაცულია საქართველოს კერძო კოლექციებში.

Дивногорцева Нелли (Писо) Николаевна. Р. в 1955 в Тбилиси. График. Училась в Художественном училище им. Я.Николадзе (1970-73) у В.Шерпилова, в Тбилисской АХ на отделении текстиля (1975-80). Участвовала в республиканских и всесоюзных выставках.

ნელი (ფისო) ნიკოლოზის ასული დივნოგორცევა. დ. 1955. თბილისში. გრაფიკოსი, ფერმწერი. სწავლობდა თსსა ქსოვილების გან-ბაზე (1975-80). გამოფენებში მონაწილეობდა რეს. და საკავშირო გამოფენებში.

Зеленов Александр Георгиевич. Р. в 1940г. в Тбилиси. Художник дек.-прикладного искусства (глиптика, эмаль, ювелирное искусство). Окончил ГПИ в Тбилиси (1964). С 1979 года участвует в выставках в Грузии и за рубежом. Работы хранятся в частных собраниях Грузии, России, США, Греции.

ალექსანდრე გიორგის ძე ზელენოვი. დ.1940. თბილისში. გამ. ხელოვნების მხატვარი (გლიპტიკა, მინაქარი, საიუველირო ხელოვნება). დამთავრა სპი (1964). 1974 წლიდან მონაწილეობს გამოფენებში. ნამუშევრები დაცულია საქართველოს, რუსეთის, საბერძნეთის, აშშ, საფრანგეთის კერძო კოლექციებში.

Дивногорцева-Григолия Инна (Октябрина) Дмитриевна (1916 Енотаевск (Астраханская губерния)-2005 Тбилиси). График (книжная и станковая графика, шрифт). Засл. художник Грузии. Училась в Тбилисской АХ (1934-40) у Л.Григолия. Издала книги о творчестве мужа-народного художника Грузии Л. Григолия. Автор двух поэтических сборников. Работы хранятся ГМИГ, НГГ.

ინა დიმიტრის ასული დივნოგორცევა-გრიგოლია (1916 ასტრახანის გუბერნიის ქენოტაევსკი-2004 თბილისი) გრაფიკოსი (დამბეჭდი და წიგნის გრაფიკა). საქ. დამსახ. მხატვარი. სწავლობდა თსა გრაფიკის განყოფილებაზე (1934-40) ლ.გრიგოლიასთან. გამოსცა მუდღის, ლ.გრიგოლიას შემოქმედებისადმი მიძღვნილი ალბომები, ორი პოეტური კრებულის ავტორი. ნამუშევრები დაცულია სეგ, სსსრ, მხატვრის ოჯახში.

Зевигинцева-Урушадзе Нина Евгеньевна (1917 Проскуров-1997 Тбилиси). Скульптор, искусствовед. Кандидат искусств. Училась на фак. скульптуры Тбилисской АХ (1940-46). Автор книг по истории грузинского искусства. Произведения хранятся в ГМИГ, в семье художника.

ნინა ევგენის ასული ზევგინცევა-ურუშაძე (1917 პროსკუროვ-1997 თბილისი). მოქანდაკე, ხელოვნებათმცოდნეობის კანდიდატი. სწავლობდა თსა ქანდაკების გან-ბაზე (1940-46). ავტორია ქართული ხელოვნებისადმი მიძღვნილი წიგნების. ნამუშევრები დაცულია სსსრ, მხატვრის ოჯახში.

Иванов Вячеслав Васильевич (1885 Москва-1963 там же). Театральный художник. Учился в Казанском художественном училище, МУЖВЗ (1906-10). Оформлял спектакли в Москве, в городах СССР. Работал в Тбилисском русском драматическом театре им. А.Грибоедова (1934-44).

Илюшин Валериан Федорович (1888 Пенза-1979 Курган). Живописец. Засл. деятель искусств Аджарии. Учился в Пензенском худ. училище. Жил в Батуми (1907-42). С 1936 года руководил Батумским худ. училищем. Произведения хранятся в музее искусств Аджарии, Аджарском музее им.Х.Ахвледиани.

Казанцев Игорь Иванович (1943 Тбилиси-2005 Москва). Скульптор. Учился на отделении скульптуры Тбилисской АХ (1967-1973). Автор станковых и монументальных работ. Участвовал в республиканских и всесоюзных выставках. Работы хранятся в НИГ, в российских частных собраниях Грузии и России.

Квес Клара Карловна (1903 Тбилиси-1990 там же). Живописец, график, театральный художник. Засл. художник Грузии. Училась на фак. живописи Тбилисской АХ (1922-30) у Е.Лансере. Художник Института истории, археологии, этнографии АН Грузии (1938-69). Работы хранятся в ГМИГ, в частных собраниях Грузии, в семье художницы.

Киселева Галина Андреевна. Р. в 1950 в Нахичевани (Азербайджан). Художник кино и театра, график. Училась в художественном училище им. Я.Николадзе, в Тбилисской АХ на отделении моделирования (1987-74). Работала в Грузинском ТЮЗе (1985-90). Работала на киностудии "Грузия-фильм" художником по костюмам.

Козырев Виктор Григорьевич. (1944 с.Калинино-2002 Москва). График. Учился в Тбилисской АХ на отделении графики (1972-78). Работал там же (1978-2000).

Короткова Нелли Валентиновна. Р. в 1960 в Тбилиси. Скульптор. Окончила ГПИ в Тбилиси. В выставках участвует с 1994 года. В последние годы выставляется в Москве. Работает в бронзе, дереве, камне. Работы хранятся в частных собраниях Грузии, России, Германии, Франции.

ვიანესლავ ვასილის ძე ივანოვი (1885 მოსკოვი-1963 იქვე). თეატრალური მხატვარი, ფერმწერი. სწავლობდა ვახანის სამხატვრო სკოლაში, მოსკოვის ფერწერის, ქანდაკების და ზურთომიტაძეების სკოლაში. 1934-1944 წლებში მუშაობდა ა.გრიბოედოვის თეატრის მხატვრად. ნამუშევრები დაცულია თეატრის კინოს, მუსიკის, ქორეოგრაფიის მუზეუმში, მოსკოვის ბაზრუშინის სახ. თეატრალურ მუზეუმში.

ვალერიან თედორეს ძე ილიუშინი (1888 პენზა-1979 კურგანი). ფერმწერი. აჭარის ხელოვნების დამსახ. მოღვაწე, ურალისკით პროფ. სახელის ხელოვნების დამფუძნებელი. სწავლობდა პენზის სამხატვრო სასწავლებელში. ცხოვრობდა ბათუმში (1907-42). 1936 წლიდან ხელმძღვანელობდა ბათუმის სამხ. სასწავლებელს. ნამუშევრები დაცულია აჭარის ხელოვნების, აჭარის ხანუკელიანის სახელობის მუზეუმებში.

იგორ ივანეს ძე კაზანცევი (1943 თბილისი-2005 მოსკოვი). მოქანდაკე. სწავლობდა თსსა ქანდაკების გან-ბაზე (1967-73). მონუმენტური და დაზღუდვი ქანდაკებების ავტორი. მონაწილეობდა რესპუბლიკურ და საკავშირო გამოფენებში. ნამუშევრები დაცულია სეგ, საქართველოს და რუსეთის კერძო კოლექციებში.

კლარა კარლოს ასული კვესი (1903 თბილისი-1990 იქვე). ფერმწერი, გრაფიკოსი, თეატრის მხატვარი. საქ. დამსახ.მხატვარი. სწავლობდა თსსა (1922-30) ელანსერესთან. იყო ისტორიის, არქეოლოგიის ეთნოგრაფიის მხატვარი. ნამუშევრები დაცულია სეგ, სხმ, სკანამიას სახ. მუზეუმში, თეატრის, კინოს, მუსიკის, ქორეოგრაფიის მუზეუმში, მხატვრის ოჯახში.

გალინა ანდრეის ასული კისლევა (1950 წელს ნახჩევანში (აზერბაიჯანი). კინოს მხატვარი, გრაფიკოსი. სწავლობდა თსსა კინოს გან-ბაზე (1967-74). მუშაობდა მოზარდ მაყურებელთა რუსულ თეატრში (1985-90), კინოსტუდია "ქართულ ფილმი" კოსტუმების მხატვრად.

ვიქტორ გრიგოლის ძე კოზირევი (ს.კალინი-2002 მოსკოვი). გრაფიკოსი. სწავლობდა თსსა გრაფიკის განყოფილებაზე (1972-78). მუშაობდა იქვე (1978-2000). ქსილოგრაფიების ავტორი.

ნელი ვალენტინის ასული კოროტკოვა. დ.1960 წელს თბილისში. მოქანდაკე. სწავლობდა სპი-ში. გამოფენებში მონაწილეობს 1994 წლიდან. მუშაობს ბრინჯაოში, ხეში, ქვაში. ნამუშევრები დაცულია საერთაშორისო, რუსეთის, გერმანიის, საფრანგეთის კერძო კოლექციებში.

Котляров Евгений Георгиевич. Р. в 1938г. в г. Остров. Засл. деятель Абхазской А. Р. Засл. художник Грузии. Учился в Тбилисской АХ (1957-63) у П.Лапишвили. С 1963 года работает гл. художником в Сухумском театре им.С.Чанба. Оформлял спектакли абхазских и грузинских театральных постановок.

Кочетов Юрий Всеволодович. Р. в 1962 в Лагодехи. Керамик, иконописец, мастер резьбы по дереву. Учился в Тбилисской АХ на отделении худ. стекла (1983-88) у Ш. Цицишвили. Написал иконы св.Миряна и Наны для Лагодехской церкви Казанской Божьей матери, иконостас для церкви Рождества богородицы в Кварели и др.

Красникова-Гоголадзе Ангелина(Лина) Николаевна. Р. в 1959 в Тбилиси. Живописец, график. Училась в худ. училище им. Я. Николадзе (1978-80), на живописном отделении факультета искусств ТГУ (1982-85). Руководит детской художественной студией с 1983 года.

Крымковская-Медзмаришвили Татьяна Николаевна (1926-1990 Тбилиси). Кинохудожник. Засл. художник Грузии. Училась в Тбилисской АХ на отделении живописи (1945-1951). Работала на киностудии "Грузия-фильм" художником по костюмам.

Кротков Василий Анфимович (1880 с.Наумовна, Рязанская губ.)-1939 Тбилиси). График. Окончил Строгановское худ. пром. училище в Москве (1903). С 1905г. — учитель рисования в Кутаиси, с 1921г. в Тбилиси. Автор станк. произв., рисунков для прессы. Работы хранятся в музее истории Тбилиси, в музее театра кино, музыки и хореографии.

Лансере Евгений Евгеньевич (1875 Павловск-1946 Москва). Живописец, график, художник театра, кино, монументалист. Засл. деятель искусств Грузии. Жил в Грузии в 1920-34 гг. Учился в рис. школе ОПХ (1892-95), в частных академиях в Париже (1895-98). Преподавал в АХ в Тифлисе (1922-34). Произведения хранятся в ГМИГ, Гос.музее им. С.Джанашиа, музее театра им. К.Марджанишвили.

Локтин Борис Владимирович (1905-1980). Театральный художник. Засл. деятель искусств Грузии и РСФСР. Работал художником в Тбилисском русском драм.театре им. А.Грибоедова в 30-40-х годах XX века, Владивостокском-с 1950 года.

ევგენი გიორგის ძე კოტლიაროვი. დ.1938წ. ოსტროვში. თეატრის მხატვარი. აფხაზეთის არ დამსახურებული მოღვაწე, საქ. დამსახურებული მხატვარი. სწავლობდა თსსა (1957-63) ფ.ლაპიშვილთან. 1963 წლიდან მუშაობს სოხუმის ს.ჩანბას სახ. თეატრის მთ. მხატვრად. გაფორმებული აქვს სპექტაკლები ქართული და აფხაზური დადგმებისთვის.

კოჩეტოვი იური ვსევოლოდის ძე. დ. 1962წ. ლაგოდეხში. კერამიკოსი, ხატმწერი, ხეუჭრისოსტატი. სწავლობდა თსსა მხატვრული მინის განყოფილებაზე (1983-88) შ.ციციშვილთან. შექმნა წმინდანების ნანას და მირიანის ხატები ლაგოდეხის ვახანის ღვთისმშობლის ეკლესიისთვის, საკურთხეველი ევარლის ღვთისმშობლის ეკლესიისთვის და სხვა.

ანგელინა (ლინა) ნიკოლოზის ასული კრასნიკოვა-გოგოლაძე. დ. 1959წ. თბილისში. ფერმწერი, გრაფიკოსი. სწავლობდა ინიკოლაძის სახ.სამხ. ატგრო სასწავლებელში (1978-80), თსუ ხელოვნების გან-ბაზე (1982-85). გამოფენებში მონაწილეობს 1981 წლიდან. ხელმძღვანელობს საბავშვო სამხ. ატგრო სტუდიას 1983 წლიდან.

ტატია ნაკრიშვილ-მეძმარიშვილი (1926-1990 თბილისი). კინოს მხატვარი. საქ. დამსახურებული მხატვარი. სწავლობდა თსსა ფერწერის გან-ბაზე (1945-51). შექმნილი აქვს კოსტუმების ესკიზები კინოსტუდია "ქართული ფილმის" ფილმებისთვის.

ვასილ ანფიმის ძე კროტკოვი (1880 რიზანის გუბ.ს.-ნაუმოვკა-1939 თბილისი). გრაფიკოსი, ფერმწერი. სწავლობდა მოსკოვის სტროგანოვის სამხ. სამრეწ. სასწავლებელში (დამთავრა 1903 წელს). 1905 წლიდან ხატვის მანერაზე დაკავშირებულია ქუთაისში, 1915 წლიდან თბილისში. დაზღუდვი ნამუშევრების და საკურნალო ნახატების ავტორი. ნამუშევრები დაცულია თბილისის ისტორიის მუზეუმში, თეატრის, მუსიკის, კინოს, ქორეოგრაფიის მუზეუმში.

ევგენი ევგენის ძე ლანსერე (1875 პავლესკი-1946 მოსკოვი). ფერმწერი, გრაფიკოსი, თეატრის, კინოს მხატვარი, მონუმენტალისტი. საქ. ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწე. საქართველოში ცხოვრობდა 1920-34 წწ. სწავლობდა ნათივი ხელოვნების ნახალისების სკოლაში (1892-95), პარიზის კერძო აკადემიებში (1895-98). ასწავლდა თსსა (1922-34). ნაწარმოებები დაცულია სხმ, ს.ჯანაშიას, მარჯანიშვილის სახელობის თეატრის მუზეუმებში.

ბორის ვლადიმერის ძე ლოქტინი (1905-1980). თეატრალური მხატვარი. 1930-40-იან წლებში თბილისის ა.გრიბოედოვის თეატრის მხატვარი. 1950 წლიდან ვლადივოსტოკის თეატრის მხატვარი. ნამუშევრები დაცულია თეატრის, კინოს, მუსიკის და ქორეოგრაფიის მუზეუმში.

Ляшенко Михаил Александрович. Р. в 1946 в Вольске. **График, литератор.** Учился в Пятигорском институте иностр. языков, занимался в частных худ. студиях. Автор статей по авангарду XXв., стихов, сборников. Руководил Тбилиским лит. обществом "Арион". Соучр. и редактор лит. ж. "АБГ", лит. объединения "Молот.ОК".

Маркова-Федосова Ирина Григорьевна (1916 Смоленск-2003 там же). **Живописец, график.** Засл. художник Грузии. Училась в Московском худ. училище им.Калинина (1933-37). С 1941 до 90-х годов жила в Тбилиси. Работала в театре им. Ахундова в Тбилиси, на мультстудии "Грузия-фильм".

Мартынов Юрий Исаевич. Р. в 1939 в Батуми. **Живописец, Засл. художник Аджарии.** Учился в Цхинвальском худ. училище (1956-61). В Московском высшем худ. пром. училище (1961-65) у Г.Коржева. Произведения хранятся в Аджарском музее им. Х.Ахвледиани. Живет в Батуми.

Мастичная Нина Леонидовна. (1909 Феодосия-1971 Сухуми). С 1917 года жила в Грузии, в Тбилиси. В 1927 году окончила художественную студию под руководством М. Тоидзе. С 1932 года жила в Сухуми. Автор иллюстраций и акслирибисов.

Морозова-Ададзе Людмила (1925 г.Калинин-1998 Тбилиси). **Живописец.** Участница ВОВ. Закончила Ростовское худ. училище (1950). Принимала участие в республиканских выставках. Несколько работ находятся в музее Зиммерли, США.

Навесова Наталья Александровна. Р. в 1957г. **График.** Училась на графическом отделении Тбилисской АХ (1978-84), автор иллюстраций в русской и мировой классической литературе.

Овчачова-Палисашвили Татьяна Николаевна. Р. в 1964 в Иркутске. **Живописец, мастер игрушек.** С 1980 года живет в Тбилиси. Училась в Севастопольской худ. школе. Работы хранятся в частных коллекциях России, Грузии, Англии, Франции, Италии, США, Японии и др.

მიხეილ პალესანდრეს ძე ლიაშენკო. დ.1946 წელს ვოლსკში. გრაფიკოსი, ლიტერატორი. სწავლობდა პიატიგორსკის უცხო ენათა ინსტიტუტში, კერძო სამს. სტუდიებში. სტატიების ავტორი XX-ს ავანგარდის საკითხებზე. ხელმძღვანელობდა თბილისის ლიტერატურულ საზოგადოება "ორიონს". რედაქტორი და თანაგამომცემელი ლიტ. მხატვ. გაურთ. "აბგ", ლიტ. გაერთიანება "მოდო.ოკ".

ირინა გრიგოლის ასული მარკოვა-ფედოსოვა (1916 სმოლენსკი-2003 იქვე). ფერმწერი, გრაფიკოსი. საქ. დამსახურებული მხატვარი. სწავლობდა მოსკოვის კალინინის სახ. სახატატო სასწავლებელში (1933-37). 1941 წლიდან 90-იან წლებამდე ცხოვრობდა თბილისში. მუშაობდა "ქართული ფილმის" მულტსტუდი-ში.

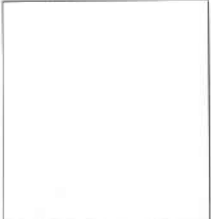
იური ისაიძის ძე მარტინოვი. დ.1939წ. ბათუმში. ფერმწერი. აქარის დამსახურებული მხატვარი. სწავლობდა ცხინვალის სამხ. სასწავლებელში (1956-61). მოსკოვის უმაღლეს სამხ. სამწერნელო(საქართველოს)სასწავლებელში (1961-65) გ.კორჯევიანთან. ნამუშევრები დაცულია ხაზელდანიანის სახ. აქარის მუზეუმში.

ნინა ლეონიდეს ასული მასტიცაია (1909 ფეოდოსია-1971 სოხუმი). გრაფიკოსი. (ნიგინის გრაფიკა, ექს-ლიბრისი). 1917 წლიდან ცხოვრობდა საქართველოში ჯერ თბილისში, 1932 წლიდან სოხუმში. 1927 წელს დაამთავრა მთიანეთის სამხატვრო სკოლა. ილუსტრაციების და ექსლიბრების ავტორი.

ლიუდმილა მოროზოვა-ადაძე (1925 კალინინი -1998 თბილისი). ფერმწერი. მეორე მსოფლიო ომის მონაწილე. დამთავრა როსტოვის სამხ. სასწავლებელი (1950). მონაწილეობდა რესპუბლიკურ გამოფენებში. რამდენიმე ნამუშევარი დაცულია რატგერსის უნივერსიტეტის ზიმერ-ლის მუზეუმში (აშშ).

ნატალია ალექსანდრეს ნიკოლოზის ასული ნავესოვა. დ.1957 წელს. გრაფიკოსი. სწავლობდა თსსა გრაფიკის გან-ბაზე (1978-84). შექმნილი ილუსტრაციები რუსული და ქართული ლიტერატურული კლასიკისთვის.

ტატია ნიკოლოზის ასული ოვჩა-ტოვა-პაპიასშვილი. დ. 1964 ირკუ-ტსკში. 1980 წლიდან ცხოვრობს თბილისში. სწავლობდა სევას-ტოპოლის სამხატვრო სკოლაში. ნამუშევრები დაცულია საქარ-თველოს, რუსეთის, ინგლისის, საფრ-ანგეთის, იტალიის და აშშ-ს კერძო კოლექციებში.

Отрешко Алексей Владимирович (1922 Тбилиси-2006 там же). **Живописец. Специального художественного образования не получил.** Автор тбилисских пейзажей.

Пахомов Дмитрий Алексеевич (1876 Келасури-1924 Батуми). **Живописец.** Учился в худ. училище в Петербурге (окончил в 1891), в АХ (с 1891 года). С 1910 года жил в Батуми. Основатель Батумского худ. училища. С 1917 года предс. Общества деятелей искусств (ОДИ). Работы хранятся в ГМИГ, в музее искусств Аджарии.

Петрова Валентина Павловна (1912 Тифлис-1950 там же). **График. Муза художников.** Училась в Тбилисской АХ у И.Шарлеманя (1931-1938). Автор иллюстраций ряда произведений мировой литературы. Работы хранятся в семье художника.

Петровский Александр Самойлович (1888 Тифлис-1948 Тбилиси). **Литератор, график.** Учился на юрид. фак. в Петербурге. Его статьи и рисунки публиковались в прессе. Участвовал в основании газеты "Вечерний Тбилиси". Работал в редакции газеты "Заря Востока".

Петухова Лидия Ивановна Р. в 1957 в Тбилиси. **График.** Училась в Тбилисской АХ (1975-1981) у Т.Кубанишвили. Работы хранятся в частных собраниях Грузии и России.

Плаксин Роберт Аркадьевич. Р. в 1939 в Тбилиси. **График, художник телевидения.** Засл. художник Грузии. Учился в Тбилисской АХ (1961-1968). С 1968 года работал на грузинском телевидении художником-постановщиком. В 1984-86гг. консультант на Монгольском телевидении. Преподает в институте телевидения с 1986 года.

Поляков Марк Адольфович. Р. в 1948 в Тбилиси. **Живописец, график, дизайнер.** Учился в Тбилисской АХ (1967-73). Один из основ. и руков. мастерской графики в Доме художника (Тбилиси), рукоя. мастерской графики и мозаики в школе искусств (Нью-Йорк). Работы хранятся в НГ Грузии, в Музее искусств народов Востока, в частных коллекциях Грузии, России, Изра-иля, США.

ალექსი ვლადიმერის ძე ოტრეშკო (1922 თბილისი-2006 იქვე). ფერმწერი. სწავლობდა პეტერბურგის სამხ. სასწავლებელში (1891). იქვე ს.ა. 1910 წ. ცხოვრობდა ბათუმში. ბათუ-მის სამხ. სასწავლებლის დამაარსე-ბელი და პედაგოგი. 1917 წლიდან ხელოვნების მოღვაწეთა საზ. თავმ-ჯდომარე. ნამუშევრები დაცულია აქარის ხელოვნების, ხაზელდანიანის სახ. მუზეუმებში.

დიმიტრი ალექსანდრეს ძე პახომოვი (1876 კელასური-1924 ბათუმი). ფერ-მწერი. სწავლობდა პეტერბურგის სამხ. სასწავლებელში (1891). იქვე ს.ა. 1910 წ. ცხოვრობდა ბათუმში. ბათუ-მის სამხ. სასწავლებლის დამაარსე-ბელი და პედაგოგი. 1917 წლიდან ხელოვნების მოღვაწეთა საზ. თავმ-ჯდომარე. ნამუშევრები დაცულია აქარის ხელოვნების, ხაზელდანიანის სახ. მუზეუმებში.

ვალენტინა პავლეს ასული პეტროვა (1912 თბილისი-1950 იქვე). გრაფიკო-სი. სწავლობდა (1931-1938) თსა ი.შარლემანთან. შექმნილი ილუსტრა-ციები დასავლეთევროპელ მწერალთა ნაწარმოებებისთვის. ნამუშევრები დაცულია მხატვრის ოჯახში.

ალექსანდრე სამუილის ძე პეტრო-ვოვსკი (1888 თბილისი-1948 იქვე). გრაფიკოსი, ლიტერატორი. შექმნილი აქვს საუკუნოლო გრაფიკის ნიმუშები, კარიკატურები, პორტრეტები. გამო-ქვეყნებული ჰქონდა სტატიები თბილი-სის პრესაში, იყო გაზეთ "ვეკერნი თბილისის" ერთ-ერთი დამაარსებელი. მუშაობდა გაზეთ "ზარია ვოსტოკა"-ს რედაქციაში.

ლიდია ივანეს ასული პეტუხოვა დ.1957 წელს თბილისში. გრაფიკოსი, ფერმწერი. სწავლობდა თსსა გრაფი-კის გან-ბაზე (1975-1981) თ. კუბა-ნეიშვილთან. ნამუშევრები დაცულია საქართველოს და რუსეთის კერძო კოლექციებში.

რობერტ არკადის ძე პლასკინი. დ.1939 თბილისში. გრაფიკოსი, ტელევიზიის მხატვარი. საქ. დამსახ-ურებული მხატვარი. სწავლობდა თსა (1961-1968). 1968 წლიდან მუშაობდა საქართველოს ტელევიზიაში. 1984-86 წწ კონსულტანტი მონგოლეთის ტელევიზიაში. ასწავლის ტელევიზიის ინსტიტუტში 1996 წლიდან.

მარკ ადოლფის ძე პოლიაკოვი. დ.1948წ. თბილისში. ფერმწერი, გრაფიკოსი, დიზაინერი. სწავლობდა თსსა გრაფიკის განყოფილებაზე (1967-73) მხატვრის სახლთან არსე-ბული გრაფიკის სახელოსნოს ერთ-ერთი ორგანიზატორი და ხელმძღვანე-ლი. გრაფიკის და მოზაიკის სკოლის სახელოსნოს ხელმძღვანელი. ნამუ-შევრები დაცულია სეკ. აღმოსავლე-თის ხალხთა ხელოვნების მუზეუმში, აშშ საქართველოს, ისრაელის კერძო კოლექციებში.

Попова Виктория Алексеевна. Р. в 1944г. в Козьмино. Живописец, график, литератор. В Рустави живет с 1981 года. Окончила фил. фак. ТГУ (1970). Рук. социально-культурно-образовательного центра, член объединения "Гамма", Союза независимых писателей и критиков Грузии.

Роберт Владимир Георгиевич. Театральный художник. Работал в Тбилиском русском драматическом театре им. А.Грибоедова в 30-х годах, главным художником Самарского театра оперы и балета с 1950 года.

Рябошенко Анна Анатольевна. Р. в 1977 в Тбилиси. График, живописец, автор художественных проектов. Окончила худ. училище им. Я.Николадзе (1992-95) и графическое отделение Тбилисской АХ (1995-2002). Участвует в международных выставках.

Рябошенко Анатолий Иванович. Р. в 1948 в Тбилиси. Живописец. Учился в Тбилисской АХ на отделении живописи (1989-75) у У.Джапаридзе. В выставках участвует с 1978 года. Работы хранятся в НГ, в частных коллекциях США, Германии, Франции.

Рудчик Полина Станиславовна. Род. в 1975 году в Тбилиси. Театральный художник, график. Училась в Тбилисской АХ (1992-98) у Г.Лапашвили, на театральном отделении Йельского университета. Оформляла спектакли Тбилисского театра им. Шота Руставели, Тбилисского театра оперы и балета.

Северов Николай Павлович (1887 Тифлис-1943 Киев). Архитектор, график. Окончил Петербургский институт гражданских инженеров (1915). Работал в Тбилиси (1915-48). Был председателем СА Грузии (1935-48), профессором Тбилисской АХ (1922-48). Принимал участие в финсании и измерении памятников древнегрузинской архитектуры.

Селезнев Владимир Антонович (1897-?) Живописец. Жил и работал в Батуми. Работы хранятся в Аджарском музее им.Х.Ахведяни, в музее искусств Аджарии.

эпиктория алевксис асული პოპოვა. დ.1944 წ. კოზმიში. ფერმწერი, გრაფიკოსი, ლიტერატორი. რუსთავეში ცხოვრობს 1961 წლიდან. სწავლობდა თსუ (1964-70), რუსთავეის სოციალურ-კულტურული ცენტრის ხელმძღვანელი, მხატვართა გაერთიანება "გამა", საქ. დამოუკიდებელ მწერალთა და კრიტიკოსთა, საქ. მწერალთა კავშირების წევრი.

ვლადიმერ გიორგის ძე რობერტი. თეატრალური მხატვარი. 30-იან წლებში მუშაობდა თბილისის ა.გრიბოედოვის სახელობის რუსულ დრამატულ თეატრში მთავარ მხატვრად, 1950 წლიდან სამარის ოპერისა და ბალეტის თეატრში მხატვრად.

ანა ანატოლის ასული რიაბოშენკო. დ. 1977 წელს თბილისში. გრაფიკოსი, ფერმწერი, მხატვრული პროექტების ავტორი. დამთავრა ი. ნიკოლაძის სახ. სამხატვრო სასწავლებელი (1992-95), თსსა გრაფიკის განყოფილება (1995-2002). მონაწილეობს საერთაშორისო გამოფენებში.

ანატოლი ივანეს ძე რიაბოშენკო. დ. 1948 წელს თბილისში. ფერმწერი. სწავლობდა თსსა ფერწერის განბაზე (1969-75) უ.ჯაფარიძესთან. გამოფენებში მონაწილეობს 1978 წლიდან. ნამუშევრები დაცულია სვგ, საქართველოს, გერმანიის, საფრანგეთის, საქართველოს, რუსეთის, აშშ-ს კერძო კოლექციებში.

პოლინა სტანისლავის ასული რუდჩიკი. დ. 1975 წელს თბილისში. თეატრის მხატვარი, გრაფიკოსი. სწავლობდა თსსა თეატრის განბაზე ფ.ლაპაშვითან (1992-98), იელის (აშშ) უნივერსიტეტის თეატრალურ განბაზე. გაფორმებული აქვს სპექტაკლები თბილისის ოპერისა და ბალეტის, შოთა რუსთაველის სახელობის თეატრებში.

ნიკოლოზ სევეროვი პავლეს ძე (1887 თბილისი-1943 კიევი). არქიტექტორი, გრაფიკოსი. დაამთავრა პეტერბურგის სამოქალაქო ინჟინერთა ინსტიტუტი (1915). 1915-48 წწ ცხოვრობდა თბილისში. იყო საქ. არქ. კავშირის თავმჯდომარე (1935-48), თსა პროფესორი (1922-48). მონაწილეობდა ქართული არქ. ძეგლების ფიქსაციებში და აღწერებში.

ვლადიმერ ანტონის ძე სელენიოვი (1897-?) ფერმწერი. ცხოვრობდა და მუშაობდა ბათუმში. ნამუშევრები დაცულია აჭარის ხახვლედიანის სახელობის მუზეუმში, აჭარის ხელოვნების მუზეუმში.

Семенов Александр Николаевич. Р. в 1941г. в Крыму. Живописец. Жил в Сухуми. Физик. Учился в ТГУ (1960-66). Член СХ Грузии с 1976г. Прошел школу В.Шухаева. С 90-х годов в Петербурге. Часть работ погибла во время абхазско-грузинского конфликта. Работы хранятся в частных собраниях Тбилиси, Петербурга, Сухуми.

Семейко Леонид Николаевич. Р. в 1946г. в Мариуполе. Живописец. Учился в Тбилисской АХ (1965-71). В выставках участвует с 1973 года. Работы хранятся в музее современного искусства Тбилиси, Владивостокском музее современного русского искусства, в частных собраниях Грузии, России, Норвегии и др.

Семейко-Антелидзе Андро Леонидович. Р. в 1978г. в Тбилиси. Живописец, автор объектов и инсталляции. Учился в Тбилисской АХ (1991-2000) у Г.Тотибадзе, Утрехтской академии изящных искусств (1998-2000), в Лондонской АХ (2006). Работы хранятся в частных собраниях Грузии, России, Нидерландов, Англии и др.

Сидоренко Алексей Александрович (1866-?) Тбилиси). Живописец. Учился в Петербургской АХ (1890-92). Посещал АХ вольнослушателем до 1895 года. Получил звание неклассного художника. Совершенствовался в Мюнхене. Выставлял работы на выставках КОПИИ (1916, 1919). Произведения хранятся в ГМИИ.

Скрынников Борис Яковлевич. Р. в 1952г. в Тбилиси. Живописец, реставратор. Учился на отделении реставрации Тбилисской АХ (1970-76) у Т.Аситашили. С 1978 г. работает реставратором в НГГ. Автор пейзажей и портретов.

Скрынникова Нелли Яковлевна. Р. в 1947г. в Тбилиси. Художник по текстилю. Училась в Тбилисской АХ на отделении худ. оформления тканей (1968-73) у Г.Кандарели. Работы хранятся в фондах Министерства культуры Грузии, в НГГ.

Скрынникова Нина Яковлевна (1949 Тбилиси-2000 Москва). Художник по стеклу. Училась на факультете дек.- прикл. искусства Тбилисской АХ (1969-74). Участвовала в выставках с 1975. Работы хранятся в НГГ, в музее искусств Аджарии.

ალექსანდრ ნიკოლოზის ძე სემენოვი. დ. 1941 წ. ყირიმში. ფერმწერი. ცხოვრობდა სოხუმში. ფიზიკოსი. სწავლობდა თსუ (1960-66); გ.შუხაევთან. 90-იანი წლებიდან პეტერბურგშია. ნამუშევრების ნაწილი დაიღუპა აფხაზეთის კონფლიქტის დროს. ნამუშევრები დაცულია თბილისის, პეტერბურგის, სოხუმის, კერძო კლექციებში.

ლეონიდ ნიკოლოზის ძე სემეიკო. დ. 1946 წ. მარიუპოლში. ფერმწერი. სწავლობდა თსსა (1965-71). გამოფენებში მონაწილეობს 1973 წლიდან. ნამუშევრები დაცულია ვლადივოსტოკის ხელოვნების მუზეუმში, თბილისის თანამედროვე ხელოვნების მუზეუმში. საქართველოს, რუსეთის, ნორვეგიის, აშშ კერძო კოლექციებში.

ანდრო ლეონიდეს ძე სემეიკო-ანტელიძე. დ. 1978 წ. თბილისში. ფერმწერი, ობიექტების და ინსტალაციების ავტორი. სწავლობდა თსსა ფერწერის განბაზე (1991-2000). აკადემიკოსთან, უტრეხტის ნატოი ხელოვნების აკადემიის (1998-2000), ლონდონის სს (2006). გამოფენებში მონაწილეობს 1995 წლიდან. ნამუშევრები დაცულია საქართველოს, რუსეთის, ნიდერლანდების, ინგლისის კერძო კოლექციებში.

ალექსეი ალექსანდრეს ძე სიდორენკო (1866-?). ფერმწერი, გრაფიკოსი. სწავლობდა პეტერბურგის სა (1890-92). თავისუფალი მსმენელი 1895 წწ. მიიღო კლასიკურ მხატვრობის დიპლომ. ისტადდებოდა მიუნხენში. იფინებოდა თბილისში კავკასიის ნატოი ხელოვნების ნახალსების საზოგადოების გამოფენებზე (1916, 1919). ნამუშევრები დაცულია სსბ, თბილისის, რუსეთის კერძო კოლექციებში.

ბორის იაკოვის ძე სკრინიკოვი. დ. 1952 წ. თბილისში. ფერმწერი. სწავლობდა თსსა ფერწერის რესტავრაციის განბაზე (1970-76) თ.ასიტაშვილთან. მუშაობს სვგ რესტავრატორად. პეიზაჟების და პორტრეტების ავტორი.

ნელი იაკოვის ასული სკრინიკოვა. დ. 1947 წ. თბილისში. გამ. ხელოვნების მხატვარი. სწავლობდა თსსა დეკ. ხელოვნების განბაზე (1968-73). გ.კანდარელი. ნამუშევრები დაცულია საქართველოს კულტურის სამინისტროს ფონდებში, სვგ.

ნინა იაკოვის ასული სკრინიკოვა (1949 თბილისი-2000 მოსკოვი). მხატვრული მინის მხატვარი. სწავლობდა თსსა გამ.ხელოვნების განბაზე (1969-74). გამოფენებში მონაწილეობდა 1975 წლიდან. ნამუშევრები დაცულია სვგ, აჭარის ხელოვნების მუზეუმში.

Скрынников Юрий Яковлевич. Р. в 1960г. в Тбилиси. Живописец, график, художник по стеклу. Учился в Тбилисской АХ на отделении худ. стекла (1985). Работы хранятся в НГГ. Один из организаторов выставки "Русские художники Грузии", посвященной 650-летию Москвы.

Скрынников Яков Трофимович (1917 Карс-1998 Тбилиси). Живописец. Учился на отделении живописи Тбилисской АХ (1942-48) у А.Кутателадзе. Работы хранятся в НГГ.

Словинская Наталья Юрьевна. Р. в 1961г. в Тбилиси. Живописец, график. Училась на живописном отделении Тбилисской АХ (1983-89). Автор портретов, пейзажей, натюрмортов, картин на религиозные темы.

Тимофеев Игорь Алексеевич (1905-1990). График (иллюстратор, автор экслибрисов). В 1930 г. окончил полиграфическое отделение ВХУТЕИН (Тбилисская АХ).

Тимченко Олег Иванович. Р. в 1957г. в Тбилиси. Живописец, автор инсталляции, перформансов, объектов. Учился на живописном отделении Тбилисской АХ (1977-82) у К.Санадзе; у С.Параджанова. Был членом группы "10 этаж". Работы хранятся в частных собраниях Франции, России, США, Грузии. Автор сборника стихов.

Тир Константин Эрастович (1871-позже 1934 года). Живописец. Учился в Петербургской АХ (1897-1904), в Парижской академии Жюльена. Декоратор Тбилисского оперного театра (1910-1911). Участвовал в выставках КОПИИ (1917, 1918, 1919), грузинского худ. общества (1920). Работы хранятся в ГМИГ, в музее истории Тбилиси.

Трофимов Анатолий Васильевич. Р. в 1950г. в Батуми. Театральный художник, живописец. Учился в Тбилисской АХ (1967-75) у П.Лапашвили. Работы хранятся в батумских музеях.

იური იაკოვლის ძე სკრინიკოვი. დ. 1960 წელს თბილისში. ფერმწერი, გრაფიკოსი, გამოყვ. ხელოვნების მხატვარი, დამთავრა თსსა (1985). გამოყვანებში მონაწილეობს 1985 წლიდან. ნამუშევრები დაცულია სეგ. გამოყვანა "საქართველოს რუსი მხატვრები" მონაწილე და ერთ-ერთი ორგანიზატორი, სეგ (1997).

იაკობ ტროფიმოვს ძე სკრინიკოვი (1917 ყარსი-1998 თბილისი). ფერმწერი. სწავლობდა თსა სახელმწიფო ხელოვნების ფაკულტეტზე (1942-48) ა.კუთათელაძისთან. ნამუშევრები დაცულია სეგ.

სლოვინსკაია ნატალია იურის ასული. დ. 1961 წ. თბილისში. ფერმწერი, გრაფიკოსი. სწავლობდა თსსა ფერწერის გან-ბაზე (1983-89). პორტრეტების, პეიზაჟების, რელიგიური თემატიკის ნამუშევრების ავტორი.

იგორ ალექსის ძე ტიმოფეევი (1905-1990). გრაფიკოსი (დაზგური და წიგნის გრაფიკა, ექსლიბრისი). 1930 წელს დაამთავრა უსტეკინის (თსა). მოღვაწეობდა განყოფილებაში.

ოლეგ ივანეს ძე ტიმჩენკო. დ. 1957 წ. თბილისში. ფერმწერი. პერფორმანსების და ინსტალაციების ავტორი. სწავლობდა თსსა ფერწერის გან-ბაზე (1977-82). კანადის სან-საფრანკოსკოში იყო გვერდით "X სართულის" წევრი. ნამუშევრები დაცულია საფრანგეთის, აშშ, საქართველოს, რუსეთის, ლექსების კრებულის ავტორი.

კონსტანტინე ერასტის ძე ტირი (1871-1934 წლის შემდგომი). ფერმწერი, გრაფიკოსი. სწავლობდა პეტერბურგის სს (1897-1904), შემდეგ პარიზში. 1910-11 წწ მუშაობდა თბილისის ოპერისა და ბალეტის თეატრში. მონაწილეობდა კავკასიის ნატიფი ხელოვნების ნახალების საზოგადოების, გორთელ მხატვართა საზოგადოების გამოყვანებში. ნამუშევრები დაცულია სსსრ, თბილისის ისტორიის მუზეუმში.

ანატოლი ვასილის ძე ტროფი-მოვი. დ. 1950 წ. ბათუმში. თეატრის მხატვარი, ფერმწერი. სწავლობდა თსსა (1967-75) ფ.ლაპაშვილთან. ნამუშევრები დაცულია ბათუმის მუზეუმებში.

Трофимов Василий Петрович (1923-1988 Батуми). Живописец. Работы хранятся в Аджарском музее им. Х.Ахвледиани.

ვასილ პეტრეს ძე ტროფიმოვი (1923-1988 ბათუმი). ფერმწერი. ნამუშევრები დაცულია აჭარის ახ. ავტონომიის მუზეუმში.

Трофимов Олег Васильевич. Р. в 1949 году в Батуми. Худ. прикладного искусства. Учился в на отделении худ. стекла и керамики Тбилисской АХ (1969-1975) у Ш.Цицишвили. Участвует в республиканских и международных выставках. Работы хранятся в музее искусств Аджарии.

ოლეგ ვასილის ძე ტროფიმოვი. დ. 1949 წ. ბათუმში. გამ. ხელოვნების მხატვარი (კერამიკა, მინა). სწავლობდა თსსა კერამიკის გან-ბაზე (1975). მონაწილეობს რესპუბლიკურ და საერთაშორისო გამოყვანებში. ნამუშევრები დაცულია აჭარის ხელოვნების მუზეუმში.

Федоренко Лариса Васильевна (1950 Калинин-2005 Тбилиси). Художник театра и кино, график, дизайнер, автор объектов. Училась в Тбилисской АХ на искусствоведческом отделении (1967-72). Оформляла спектакли Тбилисского театра им. А.Грибоедова. Работала на киностудии "Грузия-фильм" художником.

ლარისა ვასილის ასული ფედორენკო (1950 კალინინი-2005 თბილისი). თეატრის და კინოს მხატვარი, ფერმწერი, გრაფიკოსი, დიზაინერი, ობიექტების ავტორი. სწავლობდა თსსა ხელოვნებათმცოდნეობის განყოფილებაზე (1967-72). გაფორმებული აქვს თბილისის აკრიზოვანების თეატრის სპექტაკლები. მუშაობდა კინოსტუდია "ქართულ-ფილმი" მხატვრად.

Филин Анатолий Петрович. Р. в 1920г. в Томске. Художник-любитель. Доктор тех. наук, профессор, засл. деятель науки. С 1921 года жил в Тбилиси. Окончил ТБИИЖТ. С начала 50-х годов в Ленинграде. С 1994г. в США. Автор расчетов мостов и иных конструкций, в том числе и уникальной арочной Ингури ГЭС.

ანატოლი პეტრეს ძე ფილინი. დ. 1920 წ. ტომსკში, მოყვარული მხატვარი, მეც. მეც. დოქტორი, პროფესორი, მეც. დამსახურებული მოღვაწე. 1921 წლიდან ცხოვრობდა თბილისში. დაამთავრა თბილისის სარკინოზო ტრანსპორტის ინჟინერთა ინსტიტუტი. 50-წლების დასაწყისიდან ცხოვრობდა ლენინგრადში, 1994 წლიდან აშშ. ხიდებისა და სხვა კონსტრ. მათ შორის ენგურ პესის თაღოვანი კამბის გათვლების ავტორი.

Флоренская Ольга (Валя) Александровна (1890-1914). Художник-график, поэт, математик. Работы хранятся в частных собраниях Грузии и России.

ოლეგ (ვალია) ალექსანდრეს ასული ფლორენსკაია (1890 თბილისი-1914) გრაფიკოსი. პოეტი. ნამუშევრები დაცულია საქართველოს და რუსეთის კერძო კოლექციებში.

Флоренская Раиса (Гося) Александровна (1884-1932). Художник-монументалист, график, живописец. Училась в ВХУТЕМАС. С 1922 года член объединения "Маковец".

რაისა (გოსია) ალექსანდრეს ასული ფლორენსკაია (1884 თბილისი-1932). მხატვარი-მონუმენტალისტი. სწავლობდა მოსკოვის უმაღლეს სახატელო სამრეწველო (სტროგანოვის) სასწავლებელში. 1922 წლიდან გაერთიანება "მაკოვეცის" წევრი.

Флоренская (Кониашвили) Елизавета Александровна (1886 Тифлис-1959 там же). Художник, психолог, педагог. С 1916 года. член Кавказского общества поощрения изящных искусств. Работы хранятся в частных коллекциях Петербурга, Москвы, Тбилиси. Автор книги "Детский рисунок". 1925

ელიზაბედ ალექსანდრეს ასული ფლორენსკაია (კონიაშვილი). (1886 თბილისი-1959 იქვე). მხატვარი, ფსიქოლოგი, პედაგოგი. 1916 წლიდან კავკასიის ნატიფი ხელოვნების საზოგადოების საზოგადოების წევრი. ნამუშევრები დაცულია თბილისის, მოსკოვის, პეტერბურგის კერძო კოლექციებში. ავტორი წიგნისა "საბავშვო ნახატი". 1925

ЛИТЕРАТУРА

- Академия художеств Грузии (Об основании АХ в Тбилиси). "Коммунисти". Тифлис. 1922. На груз.яз.
- Белецкая В. Буклет. Серия "Художники Грузии". Тб. 1958
- Белецкая В. Каталог персональной выставки в Тбилиси. 1972. Сост. Г.Джапаридзе, Л.Долаберидзе. 1972. На груз.яз.
- Беридзе В., Езерская Н. Искусство Советской Грузии. М. "Советский художник". 1977
- Беридзе В. Профессор Иосиф Шарлемань. Ж. "Дроша". Тб. 1954, №8. На груз.яз.
- Блеткин П. Буклет. Серия "Художники Грузии". Тб. 1958
- Блеткин П. Каталог персональной выставки.
- Братья Зданевичи. Каталог выставки. Сост. И.Дзуцова.
- Бубнова В. Каталог выставки. М. 1989
- Васильев А. Красота в изгнании. Париж. 1999.
- Выставка работ художника В.Кроткова. "Заря Востока". 26 декабря 1940г.
- Выставка русских художников, посвященная 850- летию основания Москвы. Каталог. Сост. Н.Никонова. Тб. 1997
- Гордзениани Б. Грузинская графика. "Заря Востока". Тб. 1959
- Гордзениани Б. И.А.Шарлемань. "Заря Востока", Тб. 1958
- К.Грицай. Живопись. Буклет. Тб. 1997. на груз. и рус.яз.
- К.Грицай. Графика. Буклет. Тб. 2000. На Груз. и англ. яз.
- Грузинский авангард. Каталог. Сост. М.Цицишвили, Н.Чогошвили. Тб. 2005. На груз. и англ. яз.
- Дивногорцева-Григолия И. Графика, живопись, рисунки. Ред. А.Лебедев. "Хеловнеба". Тб. 1972. На груз. и рус. яз.
- Донцова Е. Каталог выставки. Тб. 1979.
- Элишбарашивили Н. Художественная жизнь Тбилиси конца XIX -начала XXвв. Приложение к кандидатской диссертации.
- Заалишвили Н. Репрессированные художники Грузии. Альманах "Сакартвелос сидзвелеби" (Древности Грузии). №6. 2005. На груз. яз., резюме на англ. яз.
- Изобразительное искусство Грузинской ССР. Предисловие Г. Масхарашвили. М. "Советский художник". 1981
- Калашиников М., Гордеев Д. О трудах художника Е.Лансере. Бюллетень Кавказского историко-археологического общества. Тифлис, 1928, № 1
- Каталог выставки произведений Евгения Евгеньевича Лансере в связи с 80- летием со дня рождения. Институт истории грузинского искусства АН Грузинской ССР, Союз художников Грузии. Тб. 1956
- Комахидзе Т. История культуры Аджарии. Батуми. "Аджара". 1999
- Кто есть кто в грузинском искусстве. Художники и искусствоведы.
- Биобиблиографический словарь-справочник. 1700 биографий. Сост. и предисловие Н.Заалишвили. Грузинский биографический центр. Тб. 2000. На груз. яз.
- Кукладзе К. Евгений Лансере. "Хеловнеба". Тб. 1979. На груз. яз.
- "Литературная Грузия" №№ 1-6, 2000. Номер, посвященный грузинскому авангарду.
- Мамлин И. Василий Иванович Шухаев. Ленинград. 1972
- Масхарашвили Г. Евгений Лансере и Кавказ. "Хеловнеба". Тб. 1972. на груз. яз.
- Масхарашвили Г. Памятники грузинского искусства в этюдах и картинах Е.Е.Лансере. "Мнатоби", Тб. 1963, №12. На груз.яз.
- Маяковская А.А. Детство и юность Владимира Маяковского. Детгиз. М. 1955.
- Мгалоблишвили А. Автореферат кандидатской диссертации. Тбилиси, 2003
- Музей кукол имени Т.Туманишвили. Сост. Ю.Хускивадзе. Тб. 2006.
- 10-я научная сессия Института истории грузинского искусства, посвященная 80- летию со дня рождения академика живописи Е.Е.Лансере. 2 и 3 апреля 1956 года. Тезисы. Тб. 1956
- Никольская Т. Фантастический город. Русская культурная жизнь в Тбилиси (1917-1921). М. Пятая Страна. 2000
- Пахомов К. Биография и творчество. Иллюстрированная фотокнига (неопубликованная), сост. сыном художника (коллекция М.Андроникашвили).
- Перадзе Т. Грузия в произведениях русских и иностранных художников (XIX век). Тб. Издательство АН Грузии. 1964. На груз. яз.

Петроковский А. Статьи. Тб. 2006
 Подобедова О.Е.Е.Лансере.1875-1946. М.1961
 А.С. Пушкин в грузинском изобразительном искусстве. Альбом. "Хеловнеба".Тб. 1974
 Семейко Л. Каталог.Тб. 1991. На груз. и рус.яз.
 Семейко Л. Живопись.1996-2006. М., 2006
 Тбилиси в произведениях грузинских и зарубежных художников. Каталог. Авторы М.Цицишвили, Н.Чогошвили. Тб. 2004.На груз.и англ. яз.
 Тбилиси- Париж. Каталог. Сост. М.Медзмаришвили. Тб., 2005. На рус. и англ. яз.
 Тбилисская государственная Академия художеств. Вступ. статья В.Беридзе. Тб. На груз. яз.
 Русский театр в Грузии. 160. Юбилейный альбом. Тбилиси. 2005
 Театрально-декоративное искусство из коллекции музея театра им. К.Марджанишвили. Сост. Н.Вачешвили, М.Сохадзе. Тб. 2006. На груз. и англ.яз.
 Фантастический город. Каталог. Предисловие Б.Цикоридзе. Тб., 2005. На груз. и англ. яз.
 Художники Советской Грузии. Сост. Г.Габуния, Н.Гудиашвили, Ш.Квасхадзе, Ар.Джсинчарадзе. Живопись, скульптура, декорационное искусство. Издание грузинского отделения всесоюзного художественного фонда. Тб. 1941. На груз. яз.
 Шарлемань И.А. К 60-летию со дня рождения художника. Творчество. 1940, №9, Каталог работ заслуженного деятеля искусств Грузии Т.С.Шевяковой. На груз. и рус. яз. Тб. 1986
 Шерпилов В. Каталог персональной выставки. Предисловие С.Иоселиани. Тб. 1982
 Выставка произведений Василия Ивановича Шухаева. Каталог. Предисловие Ш.Амиранашвили. Тб. 1962.
 Шухаев Василий. Каталог персональной выставки. Сост.Г.Джапаридзе и Л.Долаберидзе. Тб. "Мерани". На груз.яз.
 Чернышков Н. Тбилиси. Литографюры, зарисовки, книжная графика. "Литература да хеловнеба". Тб. 1966
 Чубинашвили Г. Пещерные монастыри Давид Гареджи. Иллюстрации по акварелям и рисункам академика живописи Е.Е.Лансере. Тб. Издательство АН Грузинской ССР
 Чубинашвили Г.И.Шарлемань. Выдающийся художник и педагог. "Литература да хеловнеба", Тб.1950,16 апреля. На груз.яз.
 Яковенко Н.Каталог персональной выставки.Тб.

СПИСОК СОКРАЩЕНИЙ

ГИСИ-Грузинский индустриально-строительный институт
 ГПИ-Грузинский политехнический институт
 НГГ-Национальная галерея Грузии
 ГМИГ-Государственный музей искусств Грузии им. Ш.Амиранашвили
 ГРМ-Государственный Русский музей
 ГТГ-Государственная Третьяковская галерея
 НМГ-Национальный музей Грузии
 ТБИИЖТ-Тбилисский институт инженеров железнодорожного транспорта
 ТГАХ-Тбилисская Академия художеств им. А.Кутателадзе
 ТГУ-Тбилисский государственный университет им. И.Джавахишвили
 ВХУТЕИН - Высший художественно-технический институт

შემაჯავებელი სია

თსსა- თბილისის ა.ქუთათელაძის სახელობის სამხატვრო აკადემია
 თსუ - თბილისის ი.ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
 სპი - საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტი
 სკპ - საქართველოს ეროვნული გალერეა
 სკმ - საქართველოს ეროვნული მუზეუმი
 სსსმ - შ.ამირანაშვილის სახელობის საქართველოს ხელოვნების სახელმწიფო მუზეუმი
 უსტაქინი - უმაღლესი სამხატვრო-ტექნიკური ინსტიტუტი

*От Внешторгбанка к ВТБ.
Расширяя горизонты...*

Когда мы стремимся к намеченным целям, мы объединяем опыт, знания и силы, чтобы двигаться вперед и подняться на новую высоту.

9 банков в 8 странах СНГ и Европы.
Одно имя — ВТБ.

8 (800) 200-77-99
(звонок по России бесплатный)
(495) 739-77-99 (московский номер)

 Внешторгбанк

ОАО Внешторгбанк. Генеральная лицензия Банка России

БАТУМСКИЙ ФИЛИАЛ

BATUMI BRANCH

ნინო ჯაალიშვილი. Родилась в 1945г. Искусствовед, художник. Руководитель просветительских ресурсов Тбилисской государственной Академии художеств, Президент центра развития искусств "Арт Арси". Окончила Тбилисскую Академию художеств (1970), преподает там же. Стажировалась в Петербургской Академии художеств. Автор научных работ в области современного грузинского искусства, истории графики, выставочных проектов "Немецкая литература и музыка в произведениях грузинских художников" (1993), "Греция в современном грузинском искусстве" (1997), "Грузинский офорт" (1999), "Грузинская изобразительная шекспириана" (2003), "Репрессированные грузинские художники" (2003) и др. Составила словарь "Кто есть кто в современном грузинском искусстве. Художники и искусствоведы" (2000).

ნინო ჯაალიშვილი. დაიბადა 1945წ. ხელოვნებათმცოდნე, მხატვარი, თბილისის სახელმწიფო სამხატვრო აკადემიის საგანმანათლებლო რესურსების ხელმძღვანელი, ხელოვნების განვითარების ცენტრის "არტ არსის" პრეზიდენტი. დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო სამხატვრო აკადემია (1970). თანამედროვე ქართული ხელოვნებისადმი და გრაფიკის ისტორიისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო ნაშრომების, საგამოფენო პროექტების "გერმანული ლიტერატურა და მუსიკა ქართულ მხატვრობაში" (1993), "საბერძნეთი თანამედროვე ქართულ ხელოვნებაში" (1997), "ქართული ოფორტი" (1999), "ქართული სახვითი შექსპირიანა" (2003), "საქართველოს რეპრესირებული მხატვრები" (2003) ავტორი. გამოაქვეყნა ლექსიკონი "ვინ ვინაა თანამედროვე ქართულ ხელოვნებაში. მხატვრები და ხელოვნებათმცოდნეები" (2000).

Международный культурно-просветительский
Союз «Русский клуб»

